

Dit tijdschrift wordt als objectieve documentatie uitgegeven.
De artikels geven de opvatting van de schrijvers weer, onafhankelijk van de mening der Bank.

INHOUD : De hervorming van de geldmarkt. Rol van de Nationale Bank en van het Rentenfonds in de open-marktpolitiek — De structuur van het Britse geldstelsel, door Brian Tew — De begrotingen voor 1957 en 1958 — Indexcijfer van de bruto-urbezoldigingen der arbeiders — Gezamenlijke balansen der geldscheppende instellingen en oorzaken van de veranderingen in de geldhoeveelheid. Herziening van sommige statistische gegevens — Literatuur betreffende de monetaire en financiële toestand van België — Economische wetgeving — Grafieken van de economische toestand van België — Statistieken.

DE HERVORMING VAN DE GELDMARKT

ROL VAN DE NATIONALE BANK EN VAN HET RENTENFONDS IN DE OPEN-MARKTPOLITIEK

De ministeriële besluiten van 9 november jl. betreffende de hervorming van de geldmarkt, welke drie dagen later in het *Belgisch Staatsblad* verschenen, verdienen onze bijzondere aandacht, niet om het incidenteel en voorbijgaand karakter van de omstandigheden waarin zij tot stand kwamen, doch wijl ze een der jongste uitingen zijn van de inspanningen welke sedert 1926 in België werden geleverd zowel om in bepaalde structuurgebreken van de geldmarkt te voorzien als om de verrichtingen op de open markt te vergemakkelijken en zodoende de actiemiddelen van de centrale bank aan de eisen van de geldpolitiek aan te passen.

Algemene begrippen betreffende de open-marktpolitiek.

Vooraleer de krachtens die besluiten getroffen maatregelen nader te ontleden, lijkt het wenselijk enkele fundamentele begrippen betreffende de tussenkomen op de open markt in herinnering te brengen; deze laatste waren hier te lande steeds fragmentarisch, in tegenstelling met het buitenland en inzonderheid met de Angelsaksische Staten, waar zij sedert lang ruimschoots ingang hebben gevonden, de discontopolitiek aanvullen en in haar tekortkomingen moeten voorzien in muntstelsels welke het automatisme van de gouden standaard geheel

of ten dele hebben verloren. Die terugblik diene als aanvulling der gegevens die, in april 1938, in het *Tijdschrift voor Inlichting en Documentatie* verschenen ter gelegenheid van de hervormingen welke het jaar tevoren aan de organieke wet van de Nationale Bank waren aangebracht (1).

Op dat tijdstip waren drie jaar verstreken sedert de publikatie van een vermaard werk, « *A Treatise on Money* », dat aan de open-marktpolitiek belangrijke beschouwingen wijdt, daar Keynes, de auteur, één der eersten was die heel duidelijk de verschuiving inzag die zich in de rangorde der actiemiddelen van de centrale banken ten gunste van die techniek had voorgedaan. Weinig talrijk waren echter nog de landen die, behalve Groot-Brittannië, de Verenigde Staten en Canada, hiervan doorlopend gebruik maakten.

Sedertdien is er echter veel veranderd. De meeste circulatiebanken plegen thans verrichtingen op de open markt uit te voeren, bij zover dat sommige waarnemers ze als het ideale instrument van de centrale banken beschouwen, dat zelfs de discontopolitiek vervangt. Zo schreef Ernst Wüthrich in 1950 : « Het ware m.i. onjuist te spreken van niets

(1) « De open-marktpolitiek in België », *Tijdschrift voor Inlichting en Documentatie van de Nationale Bank van België*, 25 april 1938, blz. 322-339.

meer dan een ommekeer der rollen in die zin dat de discontopolitiek, van een autonoom instrument, nog slechts een hulpmiddel zou geworden zijn om de invloed van de open-marktpolitiek te versterken. Wij achten het tijdperk van de discontopolitiek definitief afgesloten. Alleen nog in uitzonderingsgevallen, waarin de wankele economische toestand een gelijktijdig optreden van alle beschikbare middelen zou vereisen, kunnen de wijzigingen van de discontovoet een bescheiden bestaansreden hebben » (1).

Juister en meer geschakeerd is de zienswijze onlangs door Franz Worret uitgedrukt; hij sluit zich aan bij de meeste theoretici en practici van de geldpolitiek : « Geen enkel actiemiddel dat berust op de economische macht van de centrale bank volstaat op zichzelf om een steeds doeltreffende conjuncturele geldpolitiek te voeren. Die vaststelling zal geen verrassing zijn voor hen die er zich rekenschap van geven dat zowel de discontopolitiek als de open-marktpolitiek en de deviezenpolitiek ten dele een zeer indirecte invloed uitoefenen op afzonderlijke sectoren van het economische leven en dat ze alleen in wel bepaalde gevallen hun werking ten volle kunnen uitoefenen. Daarom is het dat de centrale bank tegelijkertijd die verschillende instrumenten dient aan te wenden; alleen door een zorgvuldige coördinatie, met het oog op een bepaald doel, door toepassing van een disconto-, open-markt- en deviezenpolitiek kan mettertijd een succesvolle conjuncturele geldpolitiek worden uitgewerkt » (2).

Die citaten tonen aan dat de doelstellingen van de open-marktpolitiek menigvuldig en veelzijdig zijn. Nochtans wordt deze laatste gevoerd door middel van zeer eenvoudige verrichtingen. In ruime zin bestaan zij in aan- en verkopen van bepaalde activa die in de dekkingsmiddelen van de centrale banken kunnen opgenomen worden. Dergelijke transacties zijn technisch open-marktverrichtingen zodra zij plaatshebben op initiatief van de centrale bank of van andere instellingen die bij voorkeur in overleg met haar handelen. Die instellingen treden derhalve in de markt op zoals elk ander element van vraag of aanbod; het enige verschil in dit opzicht ligt in het doel der transacties; de tussenkomsten op de vrije markt geschieden niet uit winstogmerken, doch alleen om de interne en externe waarde van de munt aan de behoeften van de nationale economie aan te passen en een regulerende invloed op de geldhoeveelheid uit te oefenen.

Theoretisch kunnen alle activa welke onder de dekkingsmiddelen van de centrale banken voorkomen, tot dergelijke verrichtingen dienen, en meer bepaald edele metalen, deviezen, handelspapier, overheidsfondsen op korte, halflange en lange termijn. Doch de terminologie heeft ten slotte aan de uitdrukkingen « open-marktverrichtingen » en « open-marktpolitiek » een engere betekenis gehecht : waar,

(1) « La politique du marché ouvert », Lacken, 1950, blz. 42.

(2) « Bankpolitik als Machtfrage », Berlijn, Duncker & Humblot, 1955, blz. 128.

vóór de grote wereldcrisis, vaak al de discontopolitiek aanvullende maatregelen en verrichtingen als zodanig werden bestempeld, ging men sedertdien die uitdrukkingen alleen nog gebruiken voor aan- en verkopen van overheidsfondsen of andere toegelaten activa, welke verrichtingen de centrale banken of andere officiële instellingen doelbewust op de binnenlandse markt uitvoeren ten einde een doelstelling van de geld- of kredietpolitiek te verwezenlijken.

Van het standpunt uit der techniek van de verrichtingen trekken drie punten de aandacht : de aard der activa die hiertoe dienen, de aard der instellingen die zich hiermee bezighouden en de grenzen waarbinnen zij mogen uitgeoefend worden.

In verband met het eerste punt hebben de verrichtingen in de open markt, volgens Miroslav Kriz, op enkele zeldzame uitzonderingen na, uitsluitend betrekking op vast rentende effecten, staatsfondsen op korte, halflange en lange termijn, fondsen uitgegeven door publiekrechtelijke personen anderen dan de Staat, effecten door de Staat gewaarborgd (1). Dit was inderdaad de toestand aan de vooravond van de oorlog en dit is in de regel thans nog het geval. Doch de gamma van de effecten waarop de open-marktpolitiek berust, werd in ruime mate uitgebreid. Heden ten dage mogen sommige centrale banken eveneens bankaccepten (met name in de Verenigde Staten) en handelspapier kopen en verkopen; andere mogen verrichtingen doen op niet vast rentende effecten welke door officiële instellingen worden uitgegeven (Australië, Denemarken, Japan, Mexico), terwijl nog andere transacties op alle hiertoe geschikt geachte effecten mogen uitvoeren (Oostenrijk, Guatemala); sommige centrale banken kopen en verkopen pandbrieven (Bolivia, El Salvador, Noorwegen); andere zijn gerechtigd hun eigen effecten uit te geven ten einde een open-marktpolitiek te voeren (Ceylon, Chili, Cuba, Dominicaanse Republiek, Ecuador, El Salvador, Honduras, Korea, Mexico, Paraguay, Filippijnen) (2). Kortom, de open-marktpolitiek wordt uitgeoefend door middel van de meest courante, doch ook meest stabiele markelementen; daar waar deze elementen niet de gewenste consistentie bezitten, tracht de overheid hen deze eigenschap te geven; daar waar zij ontbreken of ontoereikend zijn, tracht zij ze te scheppen of te volmaken.

In de meeste gevallen zijn het alleen de circulatiebanken die aan open-marktverrichtingen doen. Het ideaal op dit gebied is vanzelfsprekend de eenheid van doelstellingen, zienswijze en optreden, te meer daar al de in het geld- en kredietwezen aangewende actiemiddelen pragmatisch zijn; hun doelmatigheid dreigt gevaar te lopen in geval van versnippering der

(1) M. Kriz, « Les opérations des banques d'émission sur le marché libre (Open Market Policy) », Parijs, 1938, blz. 151-152.

(2) Gegevens ontleend aan een niet getekend artikel : « Open Market Operations Abroad », in *Monthly Review of Credit and Business Conditions*, Federal Reserve Bank of New York, dl. 39, n° 3, maart 1957, blz. 30.

inspanningen en vooral van tussenkomsten met tegenstrijdige doeleinden. Nochtans zijn er landen waar twee of zelfs verscheidene organen in de markt optreden zonder dat de eenheid van actie van rechtswege is voorzien. In die gevallen wordt ernaar gestreefd een feitelijke eenheid te bereiken. De verspreiding der verantwoordelijkheden is trouwens niet steeds een onoverkomelijke hinderpaal voor de doeltreffendheid der tussenkomsten. Over het algemeen volstaat een afdoende organisatie en wel een degelijk stelsel van *interlocking directorates* om in een groot deel der gebreken te voorzien.

Evenmin als het disconto zouden de open-marktverrichtingen uiteraard aan kwantitatieve hinderpalen moeten onderworpen zijn. Nochtans hebben vele landen hieraan kwantitatieve grenzen en andere meer verantwoorde beperkingen gesteld. Heel vaak zijn de aankopen van overheidsfondsen op korte, half-lange en lange termijn door de centrale banken aan wettelijke of statutaire regelingen onderworpen met betrekking tot de hoogtegrens, de aankoopmodaliteiten en de vervaldag der effecten. De beperkingen inzake het bedrag van het aangehouden papier nemen nu eens de vorm aan van een absolute hoogtegrens, zoals in België, dan weer eens van een verhouding tussen het kapitaal en/of het onmiddellijk opeisbaar passief, zoals in Pakistan en Venezuela. Er zijn echter nog heel wat andere verbodsbepalingen: het verbod rechtstreeks publieke fondsen bij de overheid aan te kopen, zoals in Frankrijk, of publieke fondsen aan te kopen die niet reeds sedert één jaar werden uitgegeven, zoals in Cuba; verder het verbod openmarktverrichtingen te doen tenzij om de geldmarkt te reguleren (Frankrijk, Oostenrijk) of om geldpolitieke doeleinden in enge zin na te streven (Chili, Korea, Filippijnen); dergelijke fondsen in tijden van inflatie aan te kopen (Ceylon, Chili, Cuba, Zuid-Korea, Filippijnen). In andere gevallen hebben de beperkingen op de looptijd van de effecten betrekking: nu eens bepalen zij dat de waarden op korte termijn moeten zijn zonder echter de looptijd vast te stellen (Frankrijk, Venezuela), of wel bepalen zij de maximumlooptijd (hij gaat van 2 jaar in Zwitserland tot 5 jaar in Mexico en zelfs tot 10 jaar in Guatemala). Ten slotte, eisen sommige Staten, zoals Ceylon, dat de centrale bank voldoende papier op korte termijn aanhoudt om desnoods de markt te kunnen krupper maken (1).

De wetgever rechtvaardigt die beperkingen op verscheidene, volgens de omstandigheden veranderlijke wijzen, die echter meestal op enkele fundamentele bezwaren van theoretici, technici en vooral politici berusten. Hun verzet tegen de open-marktpolitiek trad vooral duidelijk naar voren tijdens de grote wereldcrisis, die aanleiding gaf tot een algemene herziening der instrumenten van de centrale banken. Het Monetair en Economisch Departement van de Bank voor Internationale Betalingen heeft de destijds meest verspreide bezwaren, waarvan sommige sedert-

dien vaak weer werden aangehaald, als volgt samengevat. Vooreerst stelt die politiek zeer grote eisen aan de leiding der centrale banken en loopt zij dikwijls het risico haar diagnose verkeerd te stellen; doet bijv. de centrale bank gewoonlijk een beroep op de open markt, dan kan zij geneigd zijn goudbewegingen, die zij als seizoenmatig beschouwt, te neutraliseren, terwijl in werkelijkheid de toestand een kredietbeperking door stijging van de discontovoet zou vereisen. Verder kan de aankoop, op de vervaldag, van hernieuwbare overheidsfondsen op korte of lange termijn leiden tot investering in minder liquide activa dan die voortvloeiend uit zuiver commerciële verrichtingen en de toestand voor de centrale bank bemoeilijken wanneer zij het krediet moet schaarser maken, hetzij omdat de markt niet in de vereiste mate aan het aanbod kan beantwoorden, hetzij omdat bepaalde overheden bezwaren zouden opperen tegen de verkoop van overheidsfondsen in een moeilijke periode, hetzij omdat de centrale bank niet wenst een renderend actief bestanddeel te vervreemden, hetzij nog omdat er een tegenstrijdigheid zou bestaan tussen de begrotingspolitiek van de Staat en de kredietpolitiek van de centrale bank. Ten slotte is het te vrezen dat de regering een drukking op de bank uitoefent opdat zij met haar open-marktverrichtingen de begrotingstekorten zou helpen financieren (1). Sedertdien hebben de tegenstanders geen andere gewichtige principiële bedenkingen meer doen gelden; zij hebben ze echter steeds verfijnd naarmate de door hen vermelde risico's zich in meestal moeilijke omstandigheden verwezenlijkten, welke risico's zij dan meestal ten onrechte hebben veralgemeend.

Die bezwaren houden trouwens in de praktijk bijna alleen verband met de vrees voor een ongezonde financiering van de Schatkist; ze werd in sterke mate opgeschroefd door verouderde opvattingen inzake overheidsfinanciën, doch ook door de duurzame ervaringen opgedaan bij de financiële rampen die zich sinds Law ten gevolge van een biljettenuitgifte zonder orthodoxe tegenwaarde — standaardmetaal of op zeer korte termijn gemakkelijk te mobiliseren activa — hebben voorgedaan. Gelet op de vooruitgang van de techniek en de maatregelen getroffen op andere gebieden in steeds meer geleide economieën om een inflatore financiering van de Schatkist te verhinderen, had men nochtans kunnen denken dat de kwantitatieve beperkingen allerwegen zouden opgeheven of althans in sterke mate zouden verzacht worden. Dit geldt des te meer, daar zij, uit zuiver monetair oogpunt, overbodig ja zelfs gevaarlijk zijn en sommige landen die inzake open-marktpolitiek een lange ervaring bezitten, nooit dergelijke grenzen hebben vastgesteld, nl. Groot-Brittannië, doch ook Denemarken, Noorwegen en Zweden. Hoewel sedert het begin van de oorlog de beperkingen werden verzacht in Zuid-Afrika (1941), Zwitserland (1953)

(1) « Credit Policy of Central Banks, with particular regard to Open Market Operations ». Documents présentés par la Banque des Règlements Internationaux à la Conférence Economique et monétaire, 1932 (gepolycopieerd).

(1) « Open Market Operations Abroad, » loc. cit., blz. 31.

en zelfs werden opgeheven in Nieuw-Zeeland (1956), Nederland (1945), Indië (1948) en Canada (1954) (1), blijven zij in alle andere landen gehandhaafd en meestal alleen wegens het wantrouwen van de parlements tegenover de uitvoerende macht of de vrees van de regeringen dat men hen zou verwijten zich monetaire financieringsmiddelen te willen toeëigenen.

Nog andere oorzaken beperken de kans op succes van de open-marktpolitiek of hinderen haar dermate dat zij zonder uitwerking blijft. Ze liggen in structurele gebreken van de markt, hetzij omdat er geen toereikende actieve of soepele markt bestaat in de effecten die voor open-marktpolitiek in aanmerking kunnen komen, hetzij omdat de centrale banken geen portefeuille bezitten die in afdoende mate van overheidsfondsen voorzien wordt, hetzij omdat andere overheidsorganen op dezelfde markt met tegenstrijdige doeleinden optreden.

Gelet op de verscheidenheid der doeleinden die met de open-marktverrichtingen kunnen nagestreefd worden, is het begrijpelijk dat men overal in die gebreken tracht te voorzien. Deze doeleinden zijn veelzijdig, bij zover dat de open-marktpolitiek, van een hulpmiddel van de discontovoet zoals zij het aanvankelijk was, uitgegroeid is tot een methode die soms autonoom voor het geld- en kredietbeleid wordt aangewend. Het past hier in het kort enkele ervan in herinnering te brengen. Zij zijn alleen voorbeelden, want op dit relatief nieuw gebied bezit men nog niet lang genoeg ervaring om vaste regels te kunnen bepalen. Overigens verschillen de toepassingsvoorwaarden van land tot land, van de ene periode tot de andere, en de verscheidenheid der doelstellingen groeit met het voortschrijden van de staatsinmenging. Een methode die in de dertiger jaren in Groot-Brittannië werd toegepast, kon toen niet in België worden aangewend en zelfs nog niet op de huidige stond.

Heden ten dage onderscheidt men hoofdzakelijk drie hoofddoeleinden en een bijkomstig doel. De eerste drie zijn : de regeling van de geldhoeveelheid en de beïnvloeding van de rentestand, de beheersing van de valutamarkt en de neutralisatie van de gevolgen van de kapitaalbewegingen, de steun aan de conjunctuurpolitiek en het voorkomen van crises. De bijkomstige doelstelling is het compenseren van seizoenbewegingen, m.a.w. de neutralisatie van een overdreven verkrapping of een excedentaire schepping van liquiditeiten.

In deze korte beschrijving lijken die doeleinden tegelijkertijd alomvattend en tevens vaag. In de praktijk nemen zij nochtans een zeer tastbare vorm aan. Zo geeft de regeling van de geldhoeveelheid aanleiding tot een tussenkomst om de bankliquiditeiten in te krimpen samen met een verhoging van de discontovoet ten einde de gevolgen van een inflatoire ontwikkeling te voorkomen en vice versa, of nog tot aankopen of verkopen van effecten om de operaties

van de Schatkist voor te bereiden. De modaliteiten van tussenkomst zijn zo verscheiden dat iedere veralgemening op dit gebied waardeloos is. Sommige centrale banken bezitten ervaring in de neutralisatie der seizoenschommelingen of in het verlenen van een steun aan de discontopolitiek, doch het ontbreekt hen aan ondervinding bij het nastreven van de andere vorengenoemde doeleinden. Op dit gebied is alles een kwestie van tijd, plaats, marktstructuur, traditie, ervaring en bewegingsvrijheid die de wet of de reglementen aan de actiemiddelen van de centrale banken laten.

Het is van het hoogste belang de aandacht hierop te vestigen ten einde de verdiensten van de open-marktpolitiek niet te overschatten; dit is voor een land als België onmisbaar, want wie spreekt van open-marktverrichtingen heeft maar al te vaak de blik gericht op Groot-Brittannië, de Verenigde Staten en Canada, waar zij voortdurend op ruime schaal worden aangewend en een merkwaardig instrument van de geldpolitiek geworden zijn.

Weinige andere landen kunnen bogen op een zo geëvolueerde techniek. Meestal beantwoorden de open-marktverrichtingen aan meer bescheiden doeleinden, aldus de Federal Reserve Bank of New York : « de neutralisatie van de dagelijkse schommelingen op de geldmarkt (Frankrijk) of van de seizoen- of andere « tijdelijke » seizoenwijzigingen in de bankliquiditeiten (Duitsland, Japan, Nederland) ». Elders « dienen de open-marktverrichtingen van de centrale banken alleen tot ondersteuning van de staatsfondsen; dergelijke operaties werden echter de laatste jaren in de meeste landen van Europa of van het Britse Commonwealth hetzij stopgezet, hetzij met grotere soepelheid uitgevoerd ten einde de invloed van andere monetaire maatregelen zoals de verhoging van de discontovoet te versterken. In landen waar het financieewezen minder ontwikkeld is, werd de open-marktpolitiek hoofdzakelijk gehanteerd in verband met de algemene inspanningen om hun kapitaalmarkt te verruimen » (1).

De open-marktpolitiek in België.

Het is niet steeds duidelijk of de Nationale Bank van België sedert haar ontstaan het recht bezat zich met open-marktverrichtingen in ruime zin en zelfs, mits strenge beperkingen en onder een van haar aspecten, in engere zin in te laten. Die feiten en hun latere ontwikkeling worden hier alleen in herinnering gebracht, vooreerst om aan te tonen hoezeer de eerste statuten van de Nationale Bank van werkelijkheidszin en helder inzicht getuigden en vervolgens hoezeer de wetgever schroomvallig geworden is toen hij die statuten aan grondig gewijzigde omstandigheden heeft willen aanpassen.

Wat de open-marktverrichtingen in ruime zin betreft, heeft de Nationale Bank reeds korte tijd na haar oprichting doelbewust goud en deviezen aan-

(1) « Open Market Operations abroad », loc. cit., blz. 31.

(1) « Open Market Operations abroad », loc. cit., blz. 31.

gekocht en verkocht; in dit verband heeft zij een zeer degelijke valutapolitiek ontworpen, die tot voorbeeld diende van verscheidene buitenlandse circulatiebanken, een politiek die zij tot aan de eerste wereldoorlog bestendig toepaste. Wat haar openmarktpolitiek in enge zin betreft, zij kon die van meet af aan hanteren, doch voor het nastreven van een beperkt doeleinde « Hoewel zoveel mogelijk iedere maatregel dient vermeden die een vereenzelviging der belangen van de Staat en die van de Bank tot gevolg zou hebben », aldus Frère-Orban in de Kamer in 1850, « is het nochtans nuttig dat de betrekkingen van deze laatste met de Staat derwijze zouden vastgesteld worden dat de Bank rechtstreeks belang heeft bij een stevig openbaar krediet. De best ingerichte [centrale] banken berusten op dit beginsel; doch de beleggingen in nationale fondsen mogen slechts met toestemming van de Regering geschieden. Weliswaar kunnen die beleggingen slechts geheel voordelig zijn indien een bank die waarden nooit zou moeten te gelde maken. Doch ze zijn gewoonlijk slechts tijdelijk en de wederverkoop in te grote hoeveelheden ineens moet onvermijdelijk de fondsen doen dalen, hetgeen men moet trachten te vermijden » (1). Dergelijke operaties werden dan ook streng gereguleerd.

Weldra bleek echter dat bij de Bank in het geheel niet de bedoeling voorzat winst na te streven, zoals sommige parlementsleden het gevreesd hadden, doch dat zij uitstekend de rol begreep die de ontwikkeling van het economisch leven haar gebod te vervullen; binnen de wettelijke grenzen, die trouwens ruim genoeg waren in een tijd waarin de openbare schuld zeer klein was en de Schatkist meestal een creditsaldo bij de Staatskassier onderhield, deed zij aan openmarktverrichtingen bij de uitgifte van nieuwe leningen, hetgeen thans nog een der klassieke doeleinden van de openmarktpolitiek is.

Opmerkelijk is dat, dank zij die precedentes, de leiding van de Nationale Bank, bewust als zij was van het groeiend gemis aan doeltreffendheid van de discontopolitiek, reeds vóór 1914 aan een meer belangwekkende vorm van openmarktpolitiek dacht. De toestand die deze vernieuwing rechtvaardigde, was *grosso modo* de volgende: enerzijds, een aanzienlijke afwijking tussen de officiële rente en de marktrente ten nadele van de eerste, anderzijds, een zo grote ongewenchtigheid in de betalingsbalans en een zo ongunstige wisselkoers op Parijs dat een verhoging van de officiële discontofoet geboden leek, hoewel deze laatste, gelet op de uiterst grote liquiditeit op de geldmarkt, zonder uitwerking zou gebleven zijn. Zij nam zich dan ook voor de *Bank of England* na te volgen en Belgische en buitenlandse overheidsfondsen, annuïteiten en schatkistbons op de beurs te werpen, doch zij deed zulks alleen met de fondsen

van haar reserve, hetgeen haar toegelaten was. Zij wenste echter niet die operatie te ondernemen zonder zich in beginsel eens voor altijd akkoord te stellen met de minister van Financiën. De oorlog 1914-1918 verhinderde de uitwerking van dat plan.

Zo de wetgever, wegens het wantrouwen tegenover de uitvoerende macht, tot aan de eerste wereldoorlog de Nationale Bank verbood andere openmarktverrichtingen dan die in ruime zin en, bij uitzondering, binnen nauwe grenzen, in enge zin, uit te voeren, waren de ervaringen van de oorlog en van de inflatie oorzaak dat de wetgevende en de uitvoerende macht pas in 1937 aan de centrale bank het recht verleenden op de open markt vrijer op te treden, hetgeen onmisbaar was geworden sedert de discontopolitiek veel van haar doeltreffendheid had verloren.

Intussen werden echter enkele beperkingen op de verrichtingen met overheidsfondsen op korte, half lange en lange termijn verzacht. Tot 1926 werden zeer strenge wettelijke en statutaire voorschriften gehandhaafd: zelfs de disconteringen van schatkistbons, de voorschotten en leningen in rekening-courant of op korte termijn tegen onderpand van nationale overheidsfondsen of andere door de Staat gewaarborgde waarden mochten niet de grenzen overschrijden die tot 1872 iedere maand en sedertdien iedere week werden vastgesteld. Overigens voorzagen de statuten een maximumbedrag voor de discontering van bons: fr. 6 miljoen in 1850, fr. 10 miljoen in 1872 en fr. 20 miljoen in 1900. Een andere essentiële verplichting was dat die verrichtingen op korte termijn plaatshadden, zich automatisch afwikkelde en aan strenge waarborgen gebonden waren. Nog strenger bleef de wet voor de aankopen van staatsfondsen op lange termijn: tussen 1850 en 1937 mochten zij het gestorte kapitaal niet overschrijden.

Tot 1937 was er dus niets veranderd aan de essentiële bepalingen van het fundamentele charter van de Bank. Doch de toepassing ervan werd sedert 1914 in verscheidene omstandigheden geschorst met het oog op de gebiedende eisen van het algemeen welzijn. Zij deden het denkbeeld ingang vinden van de directe voorschotten aan de overheid die, onder de druk van een niet omkeerbare evolutie, in nagenoeg alle landen ter wereld van toepassing geworden zijn, onder de beschutting van wettelijke bepalingen die, terecht, aan kwantitatieve beperkingen zijn onderworpen.

Ten gevolge van de buitengewone uitbreiding van de openbare uitgaven en de wijzigingen in de economische structuur van het land na de eerste wereldoorlog, aanvaardde de Belgische wetgever de noodzakelijkheid die nieuwe richting in te slaan, doch die omstandigheden konden hem niet overtuigen van de noodzakelijkheid de actiemiddelen van de centrale bank zelf uit te breiden. De orthodoxe beginselen welke de eigen verantwoordelijkheden van de Nationale Bank regelen in haar betrekkingen met de overheid werden echter niet gewijzigd, en terecht, daar geen enkele regering, geen enkele centrale bank

(1) Royaume de Belgique, Banque Nationale, Lois organiques, etc. Recueil des documents et discussions parlementaires concernant l'institution de la Banque Nationale, Brussel, 1916, blz. 76.

zich hieraan konden onttrekken zonder aan haar bestaansreden zelf te verzaken (1)

Elke onbevooroordeelde waarnemer van die wijzigingen geeft er zich rekenschap van hoezeer de rol van de centrale banken, vanuit die gezichtshoek beschouwd, vaak ondankbaar is. Gebonden aan de verplichting tot handhaving van het monetair evenwicht, de waardevastheid van de nationale valuta, de bevrediging der gewettigde kredietbehoeften en aan de niet minder rechtmatige verplichting het land te helpen in perioden waarin het openbaar welzijn zulks vereist, dreigen zij verantwoordelijk te worden gesteld voor de afwijkingen van hun organieke wet wanneer de herinnering aan het gevaar voorbij is.

Nochtans heeft de Nationale Bank er voortdurend naar gestreefd om toelating tot het voeren van een open-marktpolitiek te bekomen en om de marges die, onder de drang van de omstandigheden, voor de directe hulp aan de Schatkist waren vastgesteld hiertoe te gebruiken. Dit was o.m. het geval in 1926, 1935, 1936, 1937 en nagenoeg ononderbroken sedert de bevrijding van het grondgebied in 1944.

Bij de voorbereiding van de stabilisatie van de Belgische frank in 1925, aanvaardde de Regering dat een tussenkomst door middel van aankopen en verkopen van overheidsfondsen om de geldhoeveelheid te wijzigen, nuttig was en zij stelde zelfs voor de statutaire beperkingen op het bedrag der effectenportefeuille van de Bank, dat toen niet haar maatschappelijk kapitaal plus de reserves mocht overschrijden, op te heffen. Doch de centrale Kamerafdeling verwierp eenparig dit voorstel om redenen die voordien tot vervelens toe waren herhaald: gevaar voor een ontwrichting van de spelregels van vraag en aanbod op de markt, gevaar voor een inflatoire geldvoorziening van de Schatkist. De beoogde resultaten konden even gemakkelijk bereikt worden door verkoop of aankoop van deviezen, aldus de centrale afdeling, die niet inzag dat, om tot dergelijke resultaten te komen, de deviezenpolitiek in de eerste plaats vereiste dat de geldmechanismen in een stelsel van gouden standaard konden functioneren.

De wet van 26 februari 1926 voerde nochtans een nieuwigheid inzake open-marktverrichtingen in. Tot dusver bezat de Bank alleen het recht overheidsfondsen aan te kopen en te disconteren; voortaan mocht zij ze ook verkopen. Doch de verkoop van fondsen was voordien niet verboden; logischerwijze was dit onderverstaan. Die meer uitdrukkelijke redactie van de organieke wet ging gepaard met het recht, voor de Nationale Bank, overheidsfondsen

aan te houden voor een bedrag gelijk aan het dubbel van haar kapitaal en van haar reserves. Het koninklijk besluit betreffende de uiteindelijke stabilisatie (25 oktober 1926) trok echter die bepaling in. De weinige verzachtingen van de beperkingen waaraan de verrichtingen op overheidsfondsen voorheen onderworpen waren, verminderden ten zeerste de praktische draagwijdte van dit instrument. « Men wilde tot geen prijs de Bank toelaten zich met open-marktverrichtingen in te laten », aldus Prof. B.-S. Chlepner (1). Weliswaar erkende men op dat ogenblik de noodzakelijkheid de markt der overheidsfondsen te regulariseren, daar zulks een der essentiële en oudste doeleinden van de open-marktpolitiek is. Die taak werd evenwel opgedragen aan het Delgingsfonds van de openbare schuld, dat in juni 1926 werd opgericht, want men oordeelde dat de belangen van de Schatkist onverenigbaar waren met die van het monetair beleid of althans hiervan zeer verschillend konden zijn. Hoewel er geen meningsgeschillen op dit gebied zouden moeten heersen in een stelsel waarin het beleid van het geldwezen en dat van de overheidsfinanciën hand in hand gaan, werd die hybridische oplossing verkozen.

Ondanks haar verdiensten voegde de bankhervorming van 1934-1935 een andere hinderpaal bij de vorige, door een nieuwe instelling, de Bankcommissie, met de bankcontrole, die men evengoed aan de Nationale Bank had kunnen toevertrouwen, te belasten en haar het recht te schenken o.m. de liquiditeitsverhoudingen der depositobanken, met de goedkeuring van de bevoegde ministers, vast te stellen of te wijzigen. Die wijzigingen zijn vanzelfsprekend een instrument voor de geld- en conjunctuurpolitiek. Zij zijn een kostbare aanwinst. Dit neemt niet weg dat de verplichting de instemming te verkrijgen van drie verschillende overheidsorganen — met inbegrip van de Nationale Bank die uiteraard moest worden geraadpleegd — om bepaalde beslissingen te nemen, welke een onmiddellijke terugslag hebben op de geld- en kredietpolitiek, geen ideale oplossing is.

De bankhervorming had een ander nadelig gevolg voor de toepassing van een soepele en bestendige open-marktpolitiek. Zij maakte de structuur van de geldmarkt nog starrer dan voordien, als direct gevolg van de invoering van de gereglementeerde zuivere bank, hetgeen de draagwijdte duidelijk beperkt van de bepalingen ten gunste van de open-marktpolitiek, welke na de devaluatie van de frank in maart 1935 getroffen werden.

De meerwaarde van die devaluatie diende, tot beloop van één miljard, tot de voorziening van het Regularisatiefonds van de Staatsfondsenmarkt, dat op 11 mei 1935 werd opgericht om de conversie van staatsfondsen in de 4 pct. geünificeerde rente te vergemakkelijken en waarvan het beheer aan het Fonds voor Delging der Staatsschuld werd toe-

(1) Een opgave der desbetreffende bepalingen tot aan de datum van hun publikatie kan men in de hierna volgende werken vinden: « De Nationale Bank van België, 1850-1950 », in *Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting*, september 1950, blz. 63; « Les rapports entre le Trésor et l'institut d'émission en France et à l'étranger », in *Statistiques et Etudes Financières*, n° 10 en 34, 1951; « De balansen en weekstaten van de Nationale Bank van België, 1945-1955 », in *Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting*, mei 1956, blz. 325; « Relations entre Trésorerie de l'Etat et banques centrales dans divers pays », in *Expériences*, november 1957.

(1) « Le contrôle du crédit », in *Bulletin d'Information et de Documentation de la Banque Nationale de Belgique*, X^e jaargang, dl. 2, n° 11, 10 december 1935, blz. 370.

vertrouwd. De tussenkomsten van het Regularisatiefonds van de Staatsfondsenmarkt geschieden in overleg met de Nationale Bank; ze waren een tijdlang werkelijke open-marktverrichtingen, die door inkoop van fondsen liquiditeiten naar de geldmarkt toevoerden en ze daarna, volgens de behoeften, verminderden door omgekeerde transacties. In 1936 bezat het Fonds geen effecten meer en toen de geldmiddelen op de markt ruimer werden, bood de Staat, in overleg met de centrale bank, voor een maximumbedrag van fr. 500 miljoen schatkistcertificaten per inschrijving aan, ten einde beschikbare middelen uit de markt te nemen. In maart 1937 werd een gelijkaardige verrichting gedaan onder dezelfde voorwaarden, door uitgifte van een binnenlandse lening van fr. 1 miljard, niet om de behoeften van de Schatkist te dekken, doch om liquiditeiten aan de markt te onttrekken, op een ogenblik waarop de opbrengst van de herwaardering van de goudvoorraad van de Nationale Bank slechts in geringe mate was aangesproken geworden.

Die tussenkomsten toonden duidelijk de voordelen van de open-marktpolitiek aan, alsook dat de centrale bank het best geplaatst was om er de leiding van te nemen. Zij had trouwens reeds haar bemiddeling verleend bij de hierboven vermelde verrichtingen vanaf 1935.

Doch, institutioneel, was zij wellicht minder dan ooit bij machte haar invloed op de geld- en krediethoeveelheid door middel van de open-marktpolitiek aan te vullen, toen de omstandigheden waarmee zij af te rekenen had steeds moeilijker werden en schokken van een vroeger nooit gekende hevigheid ondergingen. Hoewel de deviezen- en discontopolitiek niet aan wettelijke beperkingen onderworpen was, bleef zij passief en deed zij praktisch haar uitwerking slechts in één richting gelden; de controle van de bankliquiditeit was niet de taak van de Bank en hoewel, door de invoering van een stelsel van nagenoeg automatische gevolgen van een wijziging der totale bankliquiditeiten, haar invloed versterkt werd, was dit niet in de richting van een directe controle. Zij drong erop aan dat zij over de middelen diende te beschikken om een echte open-marktpolitiek te voeren of althans de onmisbare proefnemingen te doen om die politiek op gang te brengen, rekening gehouden met de hierboven vermelde hinderpalen.

Op 23 juli 1937 schonk de wetgever haar eindelijk het middel om overheidspapier te verkrijgen, te disconteren en te verkopen, ten einde haar regelende tussenkomst te vergemakkelijken en ze aan de gewijzigde bankstructuur en -techniek aan te passen. Zij verkreeg tegelijkertijd het recht deel te nemen aan inschrijvingen op overheidspapier met korte en halflange looptijd, welke geopend werden door de Belgische regering of door openbare instellingen waarvan de verbintenissen door de Staat gewaarborgd zijn. Die verrichtingen bleven echter aan al te strenge kwantitatieve beperkingen onderworpen. Het bedrag der effecten dat zij mocht aanhouden, werd

vastgesteld op fr. 1 miljard voor de langlopende overheidsfondsen, op voorwaarde dat zij ten minste sedert twee jaar uitgegeven en ter beurse genoteerd waren, en op fr. 500 miljoen voor de overheidsfondsen op korte termijn, welk bedrag evenwel gedurende twaalf achtereenvolgende maanden geen fr. 200 miljoen mocht overschrijden. Praktisch, indien de centrale bank in beide richtingen wilde optreden — aankoop en verkoop van overheidsfondsen —, moest zij een gemiddelde positie innemen waarvan de theoretische globale marge slechts fr. 750 miljoen bedroeg, hoewel de dadelijk opeisbare verplichtingen op dat ogenblik een fr. 25 miljard bedroegen en de deposito's bij de banken ca. fr. 16 miljard beliepen.

Theoretisch noch praktisch, had de wetgever de circulatiebank de vereiste actiemiddelen verschaft. Zo het juist was dat « de vermindering van de ter discontering aangeboden wissels aanzienlijk de regelende invloed van de Nationale Bank op de geldmarkt heeft ingekrompen » en dat het dus wenselijk was « de centrale bank de actiemiddelen terug te schenken waarover zij vroeger beschikte » (1), dan had de Nationale Bank, zoals inzake discontering, heer en meester moeten blijven over de omvang van haar tussenkomsten, alsook over de bijzondere vorm waarin deze laatste moesten geschieden.

Eens te meer, hadden de traditionele vrees en wantrouwen de overhand gehaald en de minister van Financiën zowel als de Gouverneur van de Nationale Bank ertoe verplicht deze door geruststellende verklaringen te stillen. « We hebben erop aangedrongen dat elk gevaar voor misbruik bij voorbaat zou worden geweerd », aldus de Gouverneur L. Franck, « door de omvang der overheidsfondsen en schatkistbons waarmee wij aldus kunnen optreden te beperken tot bedragen die, gelet op onze middelen, nooit het evenwicht van onze toestand kunnen storen... Ik hoef er niet aan toe te voegen dat er geen sprake van is, onder de dekmantel van de open-marktpolitiek, door middel van bankbiljetten de Staat een steun te verlenen, waarop hij nooit in België wenste te rekenen en waaraan hij minder dan ooit behoefte heeft. De Regering en de Bank zijn het er op dit stuk geheel met elkaar eens » (2).

Vanaf dat ogenblik mocht de Nationale Bank nochtans een open-marktpolitiek op beperkte schaal overwegen. Zij trachtte het stelsel der inschrijvingen op kortlopend overheidspapier ingang te doen vinden en de rentetarieven te laten vaststellen volgens de spelregels van een werkelijk vrije markt. Weldra bleek eveneens dat de dualiteit der tussenkomsten op de markt op lange termijn niet wenselijk was en zij tenminste moest worden onderworpen aan een

(1) Verslag aan de Koning bij het koninklijk besluit betreffende de coördinatie van de bedrijvigheid, de inrichting en de bevoegdheden van de Nationale Bank, 23 juli 1937.

(2) Redevoering van L. Franck, gouverneur van de Nationale Bank van België, op de algemene vergadering der aandeelhouders van 22 februari 1937, Revue Economique Internationale, februari 1937, blz. 396.

stelsel dat de eenheid van inzicht en optreden verzekerde. De Bank, in haar streven naar een totale bewegingsvrijheid, zonder kwantitatieve beperkingen, stelde haar afschaffing voor en dit werd door de minister van Financiën aangenomen. Die beslissing viel jammer genoeg samen met de aankondiging van een aanpassing van de begroting en van de thesaurie voor het lopende dienstjaar, hetgeen het gebruikelijke wantrouwen uitlokte bij zover dat de verwezenlijking van het door de minister van Financiën goedgekeurde ontwerp werd uitgesteld.

Doch enkele maanden vóór de invasie van het grondgebied, werd een eenheid van optreden op de vrije markt bereikt, waardoor aldus beantwoord werd aan één der punten van het programma dat de Nationale Bank reeds vóór de hervorming van 1937 had uitgewerkt, ten einde de vereiste voorwaarden te scheppen voor de hantering van een doeltreffende open-marktpolitiek. Daar de dotatie van het Regularisatiefonds van de Staatsfondsenmarkt van meet af aan ontoereikend was, had zij sedert lang in de tekortkomingen van het Fonds moeten voorzien en op klassieke wijze op de markt der overheidsfondsen optreden binnen de grenzen van haar statuten. Die omstandigheden brachten de uitvoerende macht ertoe een logische beslissing te nemen : krachtens het koninklijk besluit van 14 september 1939, nam de Bank de rol over van het Fonds, waarvan de latere verrichtingen alleen nog daden van vereffening waren.

Aan de vooravond van de invasie was de ervaring die de Nationale Bank sedert 1926 had opgedaan, nochtans vrij teleurstellend. Zij had alleen aangetoond welke de problemen waren waarvoor een oplossing moest worden gevonden, rekening gehouden met de structuur van de geld- en kapitaalmarkten, de banktradities, de in politieke kringen heersende meningen en de bijzondere gevoeligheid van ons muntstelsel. Het bleek dat België de open-marktpolitiek nog lang niet dit als het ware automatisch en bestendig karakter zou aannemen dat de Britse en Amerikaanse open-marktpolitiek kenmerkt.

De tweede wereldoorlog maakte de toestand van de Bank in dat opzicht nog ongunstiger, want meer nog dan in de vorige oorlog was zij ertoe verplicht de overheid voorschotten te verlenen, die, hoewel technisch berustend op statutaire bepalingen inzake de open-marktverrichtingen, schijnbaar een verwarring tussen beide blijken te stichten en diegenen gelijk geven die in de open-markttussenkomen het begin van een ongezonde financiering der overheidsuitgaven zien.

Het koninklijk besluit van 24 augustus 1939 verhoogde het bedrag der activa die voor de open-marktpolitiek mochten aangewend worden tot fr. 5 miljard. De twee grenzen van fr. 500 miljoen en fr. 1 miljard, vastgesteld bij de organieke wet van 1937, werden aldus door één enkele vervangen; terzelfder tijd werd de voorwaarde afgeschaft waarbij de effecten op lange termijn sinds twee jaar

moesten worden uitgegeven. Aldus werd de weg geëffend voor de directe voorschotten aan de Staat, die weldra niet meer te vermijden waren.

Vanaf de invasie werd het stelsel van het wettelijk plafond trouwens vervangen door dat van het conventioneel plafond. Het wetsbesluit van 10 mei 1940 bepaalde dat de Nationale Bank aan geen enkele beperkende voorwaarde van het koninklijk besluit van 24 augustus 1939 gebonden was en het onderwierp de omvang van haar activa in overheidsfondsen alleen aan de grenzen die bij overeenkomsten tussen de Bank en de Regering zouden afgesloten worden ten einde deze laatste de « verwezenlijking van haar ontleningsmogelijkheden » toe te laten.

Die noodmaatregel had echter een voordeel : door die absolute hoogtegrens, welke aan de goedkeuring van de wetgever onderworpen was, te vervangen door een conventioneel plafond, stelde hij de respectievelijke verantwoordelijkheid der verdragsluitende partijen in een kies domein vast. Bij gebrek aan een volledige handelingsvrijheid mocht dit stelsel, dat ingevoerd werd om directe voorschotten aan de Staat te verlenen, eveneens als kader dienen voor verrichtingen op de open markt, wanneer de internationale politieke toestand dit zou toelaten.

Onder de talrijke financiële ontwerpen welke tijdens de bezetting te Brussel met het oog op het financieel herstel van België werden uitgewerkt, hadden sommige tot doel de circulatiebank toe te laten haar actiemiddelen op de geld- en kapitaalmarkt aan te vullen overeenkomstig de wensen die zij reeds vóór 1937 had uitgedrukt. Die ontwerpen werden nochtans niet aanvaard. Integendeel, de eenheid van optreden op die markten, in 1939 tot stand gebracht, werd afgeschaft bij het wetsbesluit van 18 mei 1945 waarbij het Rentenfonds, een zelfstandig orgaan belast met de regularisatie van de markt der overheidsfondsen, werd ingesteld. Het begon zijn verrichtingen op 4 juni, de dag van de heropening der beurzen te Brussel, Antwerpen, Gent en Luik. Zijn middelen verkreeg het, tot 12 november jl., door een beroep op de geldmarkt op korte termijn, en wel hoofdzakelijk door het opnemen van callgeld en gebeurlijk van voorschotten bij de Nationale Bank binnen de conventionele marges. De Bank ging tegelijkertijd de verplichting aan niet op de markt der overheidsfondsen op lange termijn op te treden. Einde mei droeg zij aan de nieuwe instelling de door haar aangelegde portefeuille overheidsfondsen over.

Aldus werden de tussenkomen op de markt op lange termijn sedertdien aan een van de centrale bank onderscheiden instelling toevertrouwd; de Bank verleent hieraan echter haar medewerking en zij kan haar invloed doen gelden in hoedanigheid van « lender in last resort ». Het verslag aan de Régent dat het wetsbesluit van 18 mei 1945 voorafging, bevestigt die zienswijze. Overigens werd het gevaar van een inflatoire dekking der schatkistbehoefte via het Rentenfonds geweerd, daar dit laatste zijn

kasbons niet zonder beperkingen bij de centrale bank kan mobiliseren. De voorschotten aan het Fonds werden ingeschakeld in de voorschotten aan de Staat en aan het regime van het conventioneel plafond onderworpen.

Toen, drie jaar later, het financieel herstel goede vorderingen maakte, oordeelde het Parlement dat een terugkeer naar normale methodes van financiering — belasting en lening — der overheidsuitgaven mocht worden overwogen, ten einde de directe voorschotten van de centrale bank niet tot een normaal procédé te doen uitgroeien. De wettelijke en statutaire bepalingen op de aan- en verkoop van overheidsfondsen door de Bank werden in die zin gewijzigd bij twee wetten van 28 juli 1948 en het Regentsbesluit van 13 september van hetzelfde jaar.

De bepaling betreffende het plafond van fr. 5 miljard, waarvan de toepassing trouwens sedert 1940 geschorst was, werd vervangen door artikel 13 van de nieuwe organieke wet : « Tot latere bepaling, mag het bedrag van de door de Bank behouden portefeuille ten gevolge van de overeenkomstig artikel 11, 3° en 9°, gedane verrichtingen, de hoogtegrens niet overschrijden welke zal worden vastgesteld bij overeenkomsten gesloten tussen de minister van Financiën en de Nationale Bank van België, na eensluidend advies van de Regentenraad. Deze overeenkomsten zullen door de Ministerraad worden goedgekeurd en binnen de acht dagen in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt worden ».

De overeenkomst van 14 september 1948, afgesloten krachtens dit artikel, verhoogt van fr. 5 tot 10 miljard het maximumbedrag van de portefeuille die de Nationale Bank aanhoudt in de vorm van door de Staat gewaarborgde certificaten, overheidseffecten op korte termijn van de banken herdisconteerd en effecten uitgegeven door instellingen waarvan de verbintenissen door de Staat gewaarborgd zijn. De overeenkomst voorziet de mogelijkheid tot overschrijding onder zeer nauwkeurige voorwaarden : « Als speciale omstandigheden het billijken, aldus artikel 2, inzonderheid als opvragingen van inlagen zich bij de Postcheckdienst of bij de banken voordoen, aldus aanleiding gevend tot een plotse en aanzienlijke vermindering van de openbare schuld tegenover de houders van postrekeningen of geplaatst in de banken, waaraan de Openbare Schatkist niet het hoofd kan bieden door eigen middelen, incl. de in het eerste artikel voorziene marge, zal de Nationale Bank een bijkomende marge, waarvan het bedrag in een speciale overeenkomst zal worden bepaald, ter beschikking stellen van de Openbare Schatkist, naarmate van haar behoeften ». Die bepaling is verantwoord door de ervaring die, vooral vóór de oorlog, aangetoond heeft, dat aanzienlijke opvragingen van deposito's, zoals dit vaak in troebele politieke omstandigheden of in geval van internationale spanning gebeurt, de Schatkist in ernstige moeilijkheden kunnen wikkelen. Zij heeft geen enkel automatisch karakter; zij kan slechts worden toegepast mits akkoord van de

partijen en het spreekt vanzelf dat de Nationale Bank hiertoe slechts zal besluiten in gevallen waarin de toestand werkelijk zo ernstig is, dat de Schatkist klaarblijkelijk niet op andere middelen een beroep zou kunnen doen.

Op de algemene vergadering der aandeelhouders van 13 september 1948, drukte de Gouverneur van de Nationale Bank zich als volgt uit : « krachtens die bepalingen, welke door de instabiliteit van de economische en politieke omstandigheden in de wereld zijn ingegeven, heeft het Parlement een grote verantwoordelijkheid op de leiders van de Bank gelegd, vermits zij zullen moeten oordelen over de wenselijkheid door de Regering eventueel gevraagde voorschotten te verlenen. Ik moet bekennen dat het niet zonder grote bezorgdheid en een zekere vrees is dat mijn collega's en ikzelf bereid zijn die zware taak te aanvaarden ». De hoogtegrens werd trouwens pas op fr. 10 miljard gebracht na lange gedachtenwisselingen en de Bank had hiermee haar instemming slechts betuigd, nadat zij de « verzekering gekregen had dat alle inspanningen zouden geleverd worden opdat geen nieuwe kredieten zouden gevraagd worden ».

De toen beschikbare marge bedroeg nochtans, in afgeronde cijfers, slechts fr. 2,5 miljard. De Bank hoopte ze voor werkelijke open-marktverrichtingen te kunnen aanwenden. Zij oordeelde dat, dank zij de reeds gevorderde sanering der oorlogsfinanciën en een orthodoxe begrotingspolitiek, de voorschotten aan de overheid zouden kunnen weggewerkt worden en voortaan nog alleen seizoenmatige schommelingen zouden vertonen. Bij het afsluiten van de overeenkomst, drukte zij bovendien de wens uit dat het nieuwe krediet zo spoedig mogelijk zou worden gecompenseerd door een vermindering der zeer hoge kredietmarges die toen aan het buitenland waren toegestaan.

De behoeften van de Schatkist waren echter zo groot dat de beschikbare marge vaak ternauwernood toereikend was. Stemmen gingen herhaaldelijk op, zelfs in het Parlement, om een verhoging van de hoogtegrens te eisen zonder rekening te houden met de grondslagen waarop én de organieke wet én de overeenkomst van 1948 berusten. De Bank heeft steeds de gegrondheid van dergelijke voorstellen weerlegd. Haar politiek was er voortdurend op gericht, vooreerst de oorlogsinflatie uit te schakelen en vervolgens iedere nieuwe inflatoire ontwikkeling de pas af te snijden door naleving der regelen van een orthodox monetair, krediet- en deviezenbeleid; hiertoe trachtte zij al de gewenste statutaire waarborgen te herstellen. Onder deze laatste vermelden wij de wederinvoering van de dekkingsverhouding, die pas in 1957 werd verkregen en waarvan een der grote voordelen erin bestaat dat zij, naast de conventionele grenzen op de voorschotten aan de Staat, een rem van structurele aard voorziet die een buitensporige monetaire expansie in de weg staat. Zij hield onwrikbaar vast aan dit klassieke standpunt, dat des te

meer gerechtvaardigd is daar haar krediet sedert het einde van de oorlog in ruime mate werd aangesproken, o.m. voor de uitvoering der Bretton-Woodsakkoorden en der betalingsovereenkomsten. In plaats van in te gaan op de mogelijkheden tot overschrijding van de hoogtegrens, als voorzien in artikel 2 van de overeenkomst van 14 september 1948, heeft zij de Regering ertoe aangezet, in geval van schatkistmoeilijkheden, naar andere formules uit te zien. Zo verleende zij haar bemiddeling aan de Schatkist en aan de banken in december 1956 en, heel onlangs, in omstandigheden die de overschrijding der bij de overeenkomst van 1948 vastgestelde grenzen veroorzaakten.

De ministers van Financiën die elkaar sedert de bevrijding hebben opgevolgd, keurden allen die politiek goed. De eenheid van inzicht tussen hen en de Nationale Bank werd nooit aan het wankelen gebracht. Vermelden wij in dit opzicht o.m. het formele standpunt dat de H. Albert-Edouard Janssen vóór de Kamers in 1952 en 1953 innam. Op 15 mei 1952 verklaarde hij o.m. in een kleurrijke stijl : « ...Sommige verleidelijke stemmen fluisteren ons in het oor : het plafond van de Nationale Bank moet met 5 miljard verhoogd worden. Dat heet geen inflatie, doch « kredietexpansie ». Men keert terug van al die illusies. Gedurende enkele jaren na de oorlog spraken vele jonge economen en zakenlieden kwaad van die ouwe sokken en van hun monetaire orthodoxie. We hebben kunnen vaststellen, Mijne Heren, waar die nieuwe theorieën in sommige landen heenvoeren.

« In België, daarentegen, hebben al de vorige regeringen die elkaar zijn opgevolgd, linkse en rechtse, steeds een orthodoxe monetaire politiek gevoerd... Wat mij betreft, is een beroep op inflatiemethodes uitgesloten, want men moet rekening houden met de zenuwachtigheid van de Belg, die veel beter op de hoogte is van die zaken dan de burgers van naburige landen » (1).

Op 20 november jl. was de H. Liebaert niet minder formeel : «...Op geen enkel ogenblik vroeg de Regering, noch overwoog de Bank een herziening van de overeenkomst. Ik twijfel er niet aan dat de Kamer eenparig van gevoelen is dat de Directie van de Bank en de regenten, een standpunt hebben ingenomen dat alleen door het hoogste besef van het landsbelang is ingegeven » (2).

Gelet op de ontwikkeling der voorschotten aan de Schatkist, kon de Nationale Bank, sedert het begin van de oorlog, slechts zeer kleine pogingen ondernemen inzake open-marktverrichtingen. Voor de uitvoering van haar taak moest zij zich blijven beperken tot het kader van haar traditionele actiemiddelen. In zijn verslag over 1955, stelde Gouverneur Frère vast dat de kredietmarge vanaf de afsluiting der overeenkomst van 1948 in ruime mate was aangewend

geworden; dat zij vaak zelfs werd uitgeput en dat zij bijna voortdurend voor de helft werd benut; dat de circulatiebank derhalve in feite een krediet op lange termijn van 5 tot 6 miljard aan de Staat had verleend, hetgeen in strijd is zo niet met de letter dan toch met de geest van haar statuten. « Nooit kon de Bank een deel van haar bezit aan overheidsfondsen op de markt plaatsen, want de Staat en de openbare instellingen zelf hadden vooraf de mogelijkheden benut. Aldus werd haar een belangrijk actiemiddel ontnomen (1). De Gouverneur betreurde tegelijkertijd de starheid der kaspercentages der banken alsook de afwezigheid van een werkelijke geldmarkt, die een hinderpaal vormt voor de regularisatie van de markt. Hij deed zulks eveneens in het verslag van het daaropvolgende jaar. In een toespraak voor de algemene vergadering der aandeelhouders op 25 februari 1957, herinnerde hij eens te meer aan de wensen welke de twee vorige jaren waren uitgedrukt en hij voegde eraan toe dat de Bank « dank zij een aangepaste begrotingspolitiek, de vereiste voorwaarden wenste te zien tot stand komen voor de inrichting van een geldmarkt waarop de tarieven in ruimere mate zouden schommelen in functie van vraag en aanbod en voor de aankoop of verkoop van overheidsfondsen op de markt al naargelang de omstandigheden » (1).

In die toestand werden geen belangrijke wijzigingen gebracht vóór de jongste gebeurtenissen die tot een overschrijding van de marge der voorschotten aan de overheid hebben geleid en de gelegenheid hebben geboden ten dele de vermelde gebreken te verhelpen bij wege van een hervorming van de geldmarkt die de Nationale Bank zou moeten in staat stellen eindelijk progressief een werkelijke open-marktpolitiek te voeren.

De hervorming van de geldmarkt (12 november 1957).

Deze hervorming berust wettelijk op drie ministeriële besluiten van 9 november 1957, waarvan het ene de emissie van schatkistcertificaten op zeer korte termijn betreft, het andere de emissie van schatkistcertificaten bestemd voor de dekking der bankpassiva, terwijl het derde het besluit van de Bankcommissie van 9 november 1957 op de bankcoëfficiënten goedkeurt.

Geen wijziging werd gebracht aan het organieke kader waarin de Nationale Bank haar verrichtingen op de open markt zal kunnen uitvoeren; de strakheid van de geldmarkt wordt echter verbeterd, terwijl de banden tussen deze laatste, de Nationale Bank en het Rentenfonds worden versoepeld. De hervorming die door de betrokken instanties, de minister van Financiën, het Rentenfonds, de Nationale Bank.

(1) Parlementaire handelingen, Kamer van Volksvertegenwoordigers, Zittijd 1951-1952, n° 64, blz. 13-14.

(2) Kamer van Volksvertegenwoordigers, Beknopt verslag. Zitting van woensdag 20 november 1957, blz. 40.

(1) Verslag, blz. 15.

(2) Nationale Bank van België, Toespraak gehouden door de H. Gouverneur Frère op de algemene vergadering der aandeelhouders van 25 februari 1957, Brussel, 1957, blz. 14.

de Bankcommissie en de Belgische Vereniging der Banken in volledige overeenstemming werd voorbereid, biedt de nodige waarborgen voor een doeltreffende werking.

De hervorming beoogt in hoofdzaak de geldmarkt in de gewenste mate te verruimen en te versoepelen en ze bij wege van open-marktverrichtingen te regulariseren, ten einde de beschikbare marktmiddelen aan de behoeften van de nationale volkshuishouding aan te passen zonder de inrichting van het geldwezen, het kredietwezen en het Rentenfonds fundamenteel te wijzigen.

Voor de eerste van die doelstellingen was vereist dat een einde werd gemaakt aan de spijziging van de Schatkist krachtens het vóór 12 november jl. vigerende stelsel dat haar automatische en rechtstreekse bevoorrading voorzag in functie van de toeneming der direct opeisbare en kortlopende bankdeposito's; vervolgens dienden de rentevoeten op de markt te schommelen overeenkomstig de spelregels van vraag en aanbod, een wezenlijk kenmerk van een vrije markt; ten slotte moest de omvang van het aanbod en van de vraag voldoende aangepast worden aan de behoeften van de particuliere en openbare sectoren.

Gelet op de huidige inrichting van de instellingen belast met het voeren van de open-marktpolitiek, d.i. de Nationale Bank en het Rentenfonds, waren voor het bereiken van de tweede doelstelling een nauwe samenwerking en een volledige eensgezindheid tussen beide vereist, verder de mogelijkheid de middelen te scheppen om de markt desnoods te spijzen en een soepele overgang tot stand te brengen van de markt op korte termijn naar de markt op halflange of op lange termijn en omgekeerd, naargelang de omstandigheden.

Bij het aanbrengen van die wijzigingen diende rekening gehouden met een zeer belangrijke verplichting : de voldoening der rechtmatige behoeften van de Schatkist niet in het gedrang brengen en de schadelijke invloed weren die een plotse inkrimping der bankdeposito's op haar toestand zou kunnen uitoefenen. Met deze overweging werd trouwens reeds rekening gehouden in de overeenkomst van 1948, waarbij de rechtstreekse voorschotten van de Nationale Bank aan de Staat werden toegelaten.

De ministeriële besluiten van 9 november jl. en de sedertdien getroffen uitvoeringsmaatregelen hebben op de volgende wijze de onontbeerlijke grondslagen gelegd voor de verwezenlijking van dit opzet.

Om een einde te maken aan de automatische spijziging van de Schatkist, die onder het vigerende stelsel der bankcoëfficiënten uit de toeneming der direct opeisbare deposito's en der deposito's op ten hoogste een maand voortvloeit, werden drie maatregelen getroffen : de Schatkist heeft er sedert 12 november 1957 van afgezien schatkistcertificaten van het huidige type uit te geven; zij heeft besloten voortaan schatkistcertificaten te emitteren die in de gedeeltelijke dekking van de bankpassiva kunnen

opgenomen worden; zij is overgegaan tot een speciale lening en tot de emissie van nieuwe certificaten; ten slotte werden wijzigingen aangebracht aan de samenstelling der bestanddelen die voor de gedeeltelijke dekking in aanmerking komen.

De speciale lening, die in de gedeeltelijke dekking der banken mag voorkomen, heeft betrekking op een nominaal kapitaal van fr. 28.920 miljoen, d.i. het bedrag der certificaten op 4 en 12 maanden welke op 31 oktober 1957 door de gezamenlijke banken werden aangehouden. Deze lening omvat een schijf A (fr. 20 miljard) en een schijf B (fr. 8.920 miljoen). De interest verbonden aan de certificaten welke deze lening vertegenwoordigen, is vrijgesteld van alle zakelijke belastingen en taksen.

De certificaten A hebben een looptijd van 12 maanden en werpen een vooruit betaalbare interest af van 1 15/16 pct., zoals dit voordien het geval was voor de certificaten welke in tegenwaarde van de direct opeisbare deposito's en van de deposito's op ten hoogste 1 maand werden uitgegeven. Zij zijn op de vervaldag hernieuwbaar. Zij werden ter inschrijving aangeboden aan de banken met grote en gemiddelde circulatie door conversie à pari en zonder kosten van een gelijk nominaal bedrag schatkistcertificaten op 12 maanden welke deze banken op 12 november aanhielden.

De certificaten B hebben een looptijd van 4 maanden en brengen een vooruit betaalbare interest op van 3,75 pct. per jaar; ze zijn op hun vervaldag hernieuwbaar tegen een veranderlijke rentevoet die fr. 0,75 kleiner is dan de officiële discontovoet door de Nationale Bank op voornoemde datum toegepast voor de geaccepteerde en bij een bank gedomicilieerde wissels; die rentevoet zal echter niet beneden 2 pct. per jaar mogen liggen. Die certificaten werden ter inschrijving aangeboden aan al de banken ingeschreven op de door de Bankcommissie gepubliceerde lijst, door conversie à pari en zonder kosten van een gelijk nominaal bedrag schatkistcertificaten op één jaar of op 4 maanden welke deze banken op bedoelde datum aanhielden.

De Bankcommissie en de Belgische Vereniging der Banken hebben in gemeen overleg de criteria vastgesteld voor de verdeling van de schatkistcertificaten van de schijf A en van de schijf B, rekening houdend met de relatieve structuur van de deposito's van elke bank.

Het gedeelte van het nominaal kapitaal van fr. 8.920 miljoen van de schijf B, waarop de banken niet hebben ingeschreven, werd aan het Rentenfonds afgestaan à pari en tegen baar geld.

In geval van stijging der deposito's op ten hoogste een maand zullen de banken hun gedeeltelijke dekking kunnen aanvullen door bij het Rentenfonds schatkistcertificaten B aan te kopen of, indien deze niet meer in voorraad zijn, door in te schrijven op andere certificaten die door het Rentenfonds in de wenselijk geachte mate zullen uitgegeven worden. In het tegengestelde geval zullen de banken voor-

eerst de certificaten van het Rentenfonds, nadien en achtereenvolgens de schatkistcertificaten B en A, ter terugbetaling aanbieden.

Het Rentenfonds zal zijn eigen certificaten terugbetalen; in geval van terugbetaling van schatkistcertificaten door de Staat zal het inschrijven op een even groot bedrag schatkistcertificaten als dat waarvan de terugbetaling is geschied.

Indien de banken over niet genoeg vervallende certificaten van het Rentenfonds of schatkistcertificaten beschikken, kunnen zij hun toevlucht nemen tot de mobilisatie en uitzonderlijk tot het disconto door de Nationale Bank, eerst van de certificaten van het Rentenfonds, nadien achtereenvolgens van de schatkistcertificaten B en A.

De regionale en gespecialiseerde banken verkrijgen toelating hun certificaten op 4 en 12 maanden om te zetten in schatkistcertificaten B, die zij op de vervaldag niet dienen te vernieuwen. Naarmate van de terugbetaling van die certificaten zal het

Rentenfonds voor dezelfde bedragen inschrijven op nieuwe schatkistcertificaten B die het aan de banken met grote en gemiddelde circulatie opnieuw zal afstaan in geval van stijging der direct opeisbare deposito's op ten hoogste een maand bij die banken.

De wijzigingen aangebracht aan het reglement op de samenstelling der geldswaardige papieren die in aanmerking komen voor de berekening der coëfficiënten betreffende de dekking der bankpassiva, blijken uit de volgende tabel. Zij betreffen uitsluitend de banken met grote en gemiddelde circulatie.

Belangrijker wellicht zijn de wijzigingen aangebracht aan de inrichting van de geldmarkt. Terwijl de markt van het callgeld verder blijft functioneren overeenkomstig de in maart 1956 gevestigde grondslagen, met dien verstande nochtans dat het callgeld op 15 dagen sedert 12 november jl. is afgeschaft, werd die der schatkistcertificaten aanzienlijk versoepeld zowel om hun volume aan de behoeften aan

Vóór 12 november 1957	Sedert 12 november 1957
A. Passief op ten hoogste één maand	
waarvan	
a) gedeeltelijke dekking	
Tegoed bij de Nationale Bank niet in de kasmiddelen begrepen	ongewijzigd.
Schatkistcertificaten op ten hoogste één jaar	Speciale schatkistcertificaten op 12 maanden met een vooruit betaalbare rentevoet van 1 15/16 pct. (voor een bedrag van fr. 20 miljard).
	Speciale schatkistcertificaten op 4 maanden met een veranderlijke aan de discontovoet van de N.B.B. verbonden en vooruit betaalbare rentevoet (maximum fr. 8.920 miljoen).
	Certificaten op 4 maanden uitgegeven door het Rentenfonds met een veranderlijke aan de discontovoet van de N.B.B. verbonden bij de vervaldag betaalbare rentevoet.
b) gediversifieerde dekking	
Kasmiddelen (incl. callgeld)	ongewijzigd.
Papier uitgegeven door de Staat of, onder zijn waarborg, door openbare kredietinstellingen, in Belgische franken, op ten hoogste 3 jaar	Alle effecten in Belgische franken uitgegeven of gewaarborgd door de Staat op ten hoogste 3 jaar.
	Schatkistcertificaten op zeer korte termijn (ten hoogste 120 dagen).
	Schatkistcertificaten op korte termijn bij toewijzing uitgegeven met een looptijd van 6 tot 12 maanden.
Al de bestanddelen van de gedeeltelijke dekking	ongewijzigd.
B. Passief op meer dan 1 maand	
Effecten van leningen in Belgische franken uitgegeven of gewaarborgd door de Staat zonder beperking van vervaltermijn	ongewijzigd.
Al de bestanddelen van de gedeeltelijke en gediversifieerde dekkingen van het passief op ten hoogste één maand	ongewijzigd.

te passen als om de rentevoet te laten schommelen volgens de spelregels van vraag en aanbod.

De Schatkist zal, zoals hierboven werd vermeld, boven het bedrag certificaten A en B andere certificaten mogen uitgeven waarvan de rentevoet zal schommelen in functie van vraag en aanbod. Zij zullen uitgegeven worden hetzij door de bemiddeling van de Nationale Bank (certificaten op zeer korte termijn), hetzij bij wege van openbare inschrijvingen en ze zullen in de reglementaire dekkingen der banken mogen opgenomen worden. Niet alleen de banken, doch ook de financiële instellingen van de openbare sector, de Koloniale Schatkist en sommige parastatale bedrijven zullen tot de markt en tot de inschrijvingen op die certificaten toegang hebben. Dit papier zal echter slechts onder de genoemde instellingen kunnen verhandeld worden.

De Nationale Bank zal op die markt slechts een regulariserende rol vervullen. Zij zal trouwens aan de inschrijvingen kunnen deelnemen in de mate waarin de marge die bij de overeenkomst van 1948 voor haar voorschotten aan de Schatkist werd vastgesteld, zulks zal toelaten. Wat de emissie van certificaten betreft die door haar bemiddeling plaatsheeft, deze gebeurt als volgt. De Bank schrijft in op die certificaten à pari; zij kan ze, in de mate waarin zij het op grond van de markttoestand gerechtvaardigd oordeelt, uitsluitend aan de banken en aan de hierboven opgesomde instellingen afstaan die ze, op hun beurt, onderling kunnen verhandelen. De rentevoeten van de schatkistcertificaten op zeer korte termijn zijn aangepast aan hun looptijd en door de Nationale Bank vastgesteld overeenkomstig de evolutie van de geldmarkt, zonder dat haar officiële discontovoet voor de geaccepteerde bij een bank gedomicilieerde wissels mag overschreden worden. De interest is bij de vervalddag betaalbaar en vrij van alle reële belastingen en taksen. De looptijd van die schatkistcertificaten op zeer korte termijn is 15 dagen 1, 2, 3 of 4 maanden.

Het volume der schatkistcertificaten onderworpen aan het stelsel van de inschrijving wordt in gemeen overleg tussen de minister van Financiën en de Nationale Bank vastgesteld; deze beslissen eveneens over de toewijzing van de inschrijvingen. De looptijden van die certificaten zullen waarschijnlijk 6 tot 12 maanden bedragen en de belastingvrije interesten zijn bij de vervaldag betaalbaar.

De schatkistcertificaten op zeer korte termijn en die bij wege van toewijzing uitgegeven kunnen, evenals de andere schatkistcertificaten en de certificaten van het Rentenfonds, tegen de gewone voorwaarden als waarborg voor voorschottenrekeningen-courant bij de Nationale Bank aanvaard worden.

Ten slotte kunnen op de markt van het callgeld de verrichtingen op één dag, evenals op 5 en op 10 dagen, zoals in het verleden, verder afgehandeld worden tegen rentevoeten die kunnen schommelen overeenkomstig de omvang van vraag en aanbod. Deze markt blijft verder uitsluitend tot de bevoegd-

heid van de Nationale Bank en van het Herdiscontoring- en Waarborginstituut behoren.

Uit deze beschikkingen blijkt reeds dat de aanbrachte wijzigingen een betere tussenkomst van het Rentenfonds op de vrije markt verzekeren. Hierna volgen enkele nadere gegevens ter zake.

Om de toepassing van het nieuwe stelsel mogelijk te maken, waarborgt het Rentenfonds aan de Schatkist de plaatsing, in de portefeuille der banken en/of in zijn eigen portefeuille, van een minimumbedrag van fr. 28.920 miljoen schatkistcertificaten, d.i. fr. 20 miljard certificaten A en fr. 8.920 miljoen certificaten B. Daartoe heeft het, op 12 november 1957, ingeschreven op het verschil tussen het bedrag van fr. 8.920 miljoen certificaten B uitgegeven door de Schatkist en het bedrag der schatkistcertificaten op 4 maanden en op één jaar, die de banken tegen certificaten van de schijf B hebben ingeruild. Deze verrichting werd gefinancierd door middel van leningen van het Fonds op de geldmarkt buiten verrekening.

Om een einde te maken aan de automatische en rechtstreekse spijsiging van de Schatkist voortvloeiend uit de toeneming der bankdeposito's en om, anderzijds, de Schatkist te vrijwaren tegen een inkrimping der deposito's, zal op de volgende wijze worden te werk gegaan.

In geval van stijging der deposito's zullen de banken met grote en gemiddelde circulatie hun gedeeltelijke dekking aanvullen door bij het Rentenfonds hetzij de door hem uitgegeven certificaten, hetzij de door hem aangehouden schatkistcertificaten aan te kopen, of door verhoging van hun tegoed in rekening bij de Nationale Bank.

Dank zij de inschrijving door de banken op certificaten van het Rentenfonds, zal dit Fonds over actiemiddelen beschikken die het volgens de stand van de conjunctuur zal moeten aanwenden om de inflatore of deflature tendensen te bestrijden.

In geval van vermindering der deposito's, daarentegen, zullen de banken in de eerste plaats de terugbetaling vragen van de certificaten van het Rentenfonds. Indien ze er geen meer aanhouden, zullen ze schatkistcertificaten ter terugbetaling aanbieden, doch het Rentenfonds zal voor een gelijk bedrag op schatkistcertificaten inschrijven. Op die wijze waarborgt het aan de Schatkist de bestendige plaatsing (hetzij in de portefeuille der banken, hetzij in zijn eigen portefeuille) van een minimumbedrag van fr. 28.920 miljoen certificaten.

Om de terugkoop van zijn eigen certificaten en zijn aankopen van schatkistcertificaten te financieren, zal het Rentenfonds achtereenvolgens gebruik maken van zijn eigen middelen, nl. de reserve voortvloeiend uit zijn emissies van certificaten; vervolgens van de middelen die het zich, zoals in het verleden, op de geldmarkt kan verschaffen; ten slotte van de voorschottenrekening die de Nationale Bank tegen de gewone voorwaarden heeft geopend.

De rekening-courant welke de Nationale Bank voor het Rentenfonds opent, wordt gewaarborgd hetzij door schatkistcertificaten, hetzij door effecten op halflange en op lange termijn. De afnemingen van die voorschottenrekening door het Fonds zijn onderworpen aan de volgende voorwaarden : het Fonds zal van die kredietmogelijkheid geen gebruik maken indien het zich financieringsmiddelen kan verschaffen op de callgeldmarkt of door de cessie van zijn eigen certificaten aan de banken; wanneer het op deze kredietmogelijkheid een beroep heeft gedaan, zal het, voor de aanzuivering van zijn verplichtingen, bij voorrang de geldmiddelen gebruiken die het zich op de callgeldmarkt of door de cessie van zijn eigen certificaten aan de banken kan verschaffen. Het spreekt vanzelf dat het Rentenfonds, bij het voeren van zijn politiek, de ware doelstellingen van een open-marktpolitiek zal voor ogen houden en dat de normale financieringsbronnen waarover het beschikt niet artificieel door tussenkomsten van de Schatkist zullen ingekrompen worden.

Het optreden van het Rentenfonds zal dus, zowel op korte als op lange termijn, slechts uitzonderlijk aan de Schatkist kunnen ten goede komen.

Aldus zal een inkrimping der deposito's met de daaruit voortspruitende aanvragen tot terugbetaling van schatkistcertificaten over het algemeen het Fonds er niet toe verplichten een beroep te doen op de voorschotten van de Nationale Bank; het zou daaraan kunnen het hoofd bieden door zijn ontleningen op de geldmarkt.

Indien, daarentegen, de deposito's aangroeien, zal deze toeneming aan de Schatkist niet ten goede komen zolang het Fonds niet debiteur zal zijn bij de Nationale Bank. Indien de stijging der deposito's enkele tijd moest aanhouden, zou het geleidelijk zijn callgeldleningen op de markt buiten verrekening kunnen inkrimpen en gebeurlijk zelfs zijn leningen op die markt stopzetten. Vervolgens zou het een crediteurrekening bij de Nationale Bank kunnen aanleggen, die zou neerkomen op een sterilisatie van betaalmiddelen of die voor open-marktverrichtingen zou kunnen aangewend worden.

Gelet op de fundamentele opwaartse tendens der deposito's, is het ook op lange termijn weinig waarschijnlijk dat de Schatkist, dank zij het optreden van het Rentenfonds, bij de Nationale Bank een onrechtstreekse steun vindt.

De enige veronderstelling waarin de Schatkist onbetwistbaar voordeel zou halen uit de toepassing van het nieuwe stelsel, is een belangrijke inkrimping der deposito's bij de banken, doch het is juist deze veronderstelling die in de overeenkomst van 1948 is bedoeld en die een verhoging van de marge zou rechtvaardigen.

Anderzijds, en opdat het optreden van het Rentenfonds op de kapitaalmarkt niet zou belemmerd worden door overwegingen in verband met de openbare financiën, spreekt het vanzelf dat het Fonds,

noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks, ten bate van de Schatkist zal optreden, in het bijzonder door in te schrijven op leningen van de Staat of van publiekrechtelijke instellingen, of door stelselmatig bij de emissies of bij de introductie ter beurze effecten terug te kopen. Bij het beheer der geldmiddelen welke het Fonds door overdracht van zijn certificaten aan de banken zal ontlene, zal het zich streng laten leiden door de imperatieven van de geldpolitiek.

Ingeval het Rentenfonds, het kader van de eigenlijke open-marktpolitiek te buiten gaande, stelselmatig de renten zou ondersteunen, zou het zijn tussenkomsten niet kunnen financieren door afneming van zijn voorschottenrekening; het zou, zoals thans, kasbons moeten disconteren, waarvan het bedrag aangerekend wordt op het krediet van fr. 10 miljard aan de Staat.

Het Rentenfonds zal elk kwartaal bij de minister van Financiën verslag uitbrengen, eensdeels over de regularisatie van de markt der overheidsfondsen, anderdeels over de aanwending van de opbrengst zijner emissies van certificaten.

Nog een laatste punt verdient de aandacht. De banken hebben de verplichting aangeaan hun depositanten te laten genieten van de verhoging der rentevoeten toegekend voor de schatkistcertificaten van de schijf B, in de vorm van een verhoging van de interest op de termijndeposito's in Belgische franken. Opdat echter de verhoging der creditrente der banken zou kunnen tot stand gebracht worden — rekening gehouden met het feit dat de rentevoeten van de termijndeposito's in Belgische franken in de toekomst zullen schommelen in functie van de officiële discontovoet —, moet het vrijgesteld plafond van de mobiliënbelasting op de bankdeposito's verhoogd en zelf gebonden worden aan de schommelingen van de discontovoet van de Nationale Bank. Op die manier zal het de creditrente door al de banken voor de betrokken categorieën deposito's toegepast, dekken. Te dien einde werd bij het Parlement een wetsontwerp ingediend, waarbij een wijziging van artikel 34 der gecoördineerde wetten is voorzien met terugwerkende kracht op 12 november 1957.

Krachtens de hervorming zal de structuur van de Belgische geldmarkt er als volgt uitzien. Op de markt van het zeer kortlopende geld worden al de verrichtingen op één dag, op 5 en op 10 dagen, uitgevoerd tegen rentevoeten die kunnen schommelen overeenkomstig de omvang van vraag en aanbod. De callgeldmarkt behoort tot de bevoegdheid van de Nationale Bank en van het Herdiscontering- en Waarborginstituut. De markt der schatkistcertificaten op zeer korte termijn zal de certificaten op 15 dagen, 1, 2, 3 en 4 maanden omvatten. Het volume van de emissies en de rentevoet van die certificaten worden door de Nationale Bank op basis van strikt monetaire overwegingen geregeld. Wat de markt der schatkistcertificaten op korte en

half lange termijn betreft, deze zal de certificaten op meer dan 4 maanden omvatten. Het volume en de voorwaarden der toewijzingen van certificaten op meer dan 4 maanden, tot 12 maanden, zullen in gemeen overleg tussen de Schatkist en de Nationale Bank worden vastgesteld. De verrichtingen op overheidspapier en overheidsfondsen met een langere looptijd dan 12 maanden gaan de Schatkist en het Rentenfonds aan.

Het lijdt geen twijfel dat, dank zij een dergelijke omschrijving en ordening van de werking van de geldmarkt, de regelende rol welke de Nationale Bank op die markt kan uitoefenen, zal kunnen versterkt worden. De rechtstreekse band tussen de officiële discontovoet en de rentevoeten der certificaten B en der certificaten van het Rentenfonds enerzijds, en de creditrente der bankdeposito's op termijn in Belgische franken anderzijds, evenals de indirecte band tussen de officiële rentevoet en de rentevoet van het callgeld en de rentevoeten van al de andere schatkistcertificaten (met uitzondering van de certificaten van de schijf A) kunnen op zich zelf niet

anders dan de doeltreffendheid van haar geldpolitiek verhogen.

Sommigen hebben in die hervorming een eenvoudige verbetering gezien van de middelen waardoor de Schatkist aan nieuwe hulpbronnen kon geraken daar waar het opzet erin bestaat de geldmarkt van een zowel voor het particulier krediet als voor het openbaar krediet schadelijke starheid te vrijwaren en aan de centrale bank de mogelijkheid te bieden bij te dragen tot het voeren van de open-marktpolitiek, die overal een noodzakelijk actiemiddel is voor het nastreven der aan de circulatiebank opgedragen doelstellingen. De wetgever heeft haar reeds vóór de tweede wereldoorlog daartoe de macht verleend, doch omstandigheden, volledig onafhankelijk van haar wil, hebben haar belet op dit gebied meer dan enkele beperkte en tijdelijke pogingen te wagen. De jongste hervorming is een belangwekkende poging om de achterstand van België goed te maken in een techniek waarvan de deugdelijkheid door de meeste buitenlandse circulatiebanken reeds werd beproefd.

DE STRUCTUUR VAN HET BRITSE GELDSTELSEL (1)

door Brian TEW,

Professor aan de Universiteit te Nottingham.

1. De monetaire sector van de Britse volkshuishouding.

In zijn *General Theory of Employment, Interest and Money* (2) schreef Lord Keynes dat de scheidingslijn tussen « geld » en « schulden » kan getrokken worden daar waar dit voor het onderzoek van een bepaald probleem het meest geschikt lijkt. Zo kan bijv. als *geld* beschouwd worden elk beschikingsrecht over een algemene koopkracht waarvan de eigenaar voor een periode van niet meer dan drie maanden heeft afgezien... of wel kan alles wat niet onmiddellijk wettige munt is, buiten beschouwing gelaten worden. Vaak dienen in de praktijk ook de termijndeposito's bij de banken en soms ook vorderingen zoals schatkistbons als *geld* aangezien.

Met andere woorden, de economist kan het in sommige gevallen gepaster achten niet alleen de geldhoeveelheid, in enge zin, in handen van het publiek, doch het gezamenlijke bezit van het publiek aan zeer liquide activa, in aanmerking te nemen. Keynes' advies ter zake geldt in het bijzonder voor Groot-Brittannië, waar het publiek, naast muntstukken, bankbiljetten en direct opeisbare deposito's, verschillende andere activa aanhoudt waarvan de liquiditeit praktisch overeenstemt met die van kasmiddelen. Nagenoeg al deze zeer liquide tegoeden bestaan uit de verplichtingen van de Schatkist en van sommige bankinstellingen, die in de verdere uiteenzetting als « de banken » zullen vermeld worden, nl. de Bank of England, de joint stock banks (d.w.z. de handelsbanken), de discount houses en de savings banks.

Opgemerkt zij dat deze lijst niet al de Britse bankinstellingen omvat. Sommige gespecialiseerde bankinstellingen zoals de « merchant banks » te Londen werden uitgesloten.

De opgesomde bankinstellingen en de Schatkist zullen voortaan gezamenlijk « de monetaire sector » van de Britse volkshuishouding genoemd worden. De verplichtingen van de afzonderlijke instellingen binnen deze sector worden ten dele aangehouden door andere instellingen in die sector, zoals dit het geval is met de schatkistbons in handen van de

joint stock banks of van de discount houses, en ten dele door particulieren of instellingen buiten deze sector. Deze particulieren en instellingen, om het even of ze zich in Groot-Brittannië of in het buitenland bevinden, zullen voortaan gezamenlijk als « het publiek » aangeduid worden. Elke particulier of instelling die sterlingtegoeden aanhoudt, moet derhalve behoren tot « de monetaire sector » of tot « het publiek ».

2. De verplichtingen van de monetaire sector.

Voor de studie der liquide sterlingtegoeden van het aldus omschreven « publiek » is een gezamenlijke staat vereist van de verplichtingen van de monetaire sector *in zijn geheel* tegenover het publiek, d.i. een staat die geen rekening houdt met enige schuldenlast binnen de monetaire sector zelf. Een dergelijke staat, waarvan sommige posten ontegensprekelijk een zeer benaderend karakter dragen, komt voor in tabel I.

Al de posten die op de linkerzijde van tabel I voorkomen, zijn zeer liquide, behoudens de laatste, de overheidsfondsen in handen van het publiek, die alle soorten overheidseffecten omvatten met uitzondering van schatkistbons en effecten welke direct of op korte termijn in kasmiddelen inwisselbaar zijn.

De *bankbiljetten*, die een verbintenis van de Bank of England vormen, en de *direct opeisbare deposito's*, die verplichtingen vanwege de joint stock banks zijn, vormen het geld in de meest enge zin, daar ze algemeen aangewend worden voor betalingen. De *termijndeposito's*, die eveneens verplichtingen uitmaken van de joint stock banks, kunnen mits een opzegging van slechts zeven dagen opgevraagd worden.

De *deposito's bij de savings banks* kunnen teruggetrokken worden mits een opzegging van tien dagen en in sommige gevallen zijn zij direct opeisbaar. Hier zij opgemerkt dat de meeste beschouwingen die in onderhavig artikel aan de deposito's bij de savings banks gewijd worden, slechts met voorbehoud gelden voor de bedragen die in de « special investment departments » van de trustee savings banks worden neergelegd; die bedragen vertegenwoordigen echter slechts ongeveer één tiende van de gezamenlijke deposito's bij de savings banks.

(1) Mijn dank gaat naar talrijke economen, en in het bijzonder naar Prof. Richard Sayers, die mij bij de voorbereiding van onderhavig artikel hun medewerking hebben verleend.

(2) Voetnoot op blz. 167.

Tabel I.

**Gezamenlijke staat der sterlingverplichtingen (benaderingscijfers)
van de monetaire sector in de Britse economie, per einde 1955,
met de aangepaste tegenwaardeposten**

(In miljarden £)

<i>Verplichtingen van de banken :</i>		<i>Tegenwaardeposten :</i>	
Bankbiljetten	1,7	Voorschotten	1,9
Dadelijk opeisbare deposito's	4,0	Handelsswissels	0,3
Termijndeposito's	2,3	Handelskrediet	2,2
Deposito's bij de spaarbanken	2,7		
Schulden van de discount houses aan « het publiek »	0,5		
	11,2		
<i>Door niet-banken aangehouden openbare schuld</i>			
Spaarcertificaten en obligaties van de landsver- dediging en alle andere obligaties in het Post Office register	3,5	Openbare schuld (1)	23,0
Schatkistbons	1,5		
Overheidsfondsen	9,0		
Totaal	25,2	Totaal	25,2

1 Nominale waarde van al de sterlingschulden van de Britse regering, excl. de overheidsfondsen aangehouden door het National Insurance Fund en de Exchange Equalization Account.

Met betrekking tot de *gelden die aan de discount houses uitgeleend worden*, zij vooreerst eraan herinnerd dat er thans tien discount houses te Londen bestaan, die alle nagenoeg dezelfde transacties doen : zij kopen en verkopen en houden in portefeuille prima papier, waaronder vooral schatkistcertificaten evenals overheidsfondsen op minder dan vijf jaar en zij financieren deze verrichtingen met hun eigen middelen die ze in ruime mate aanvullen met kortlopende leningen, ten dele van de joint stock banks en ten dele van instellingen buiten de « monetaire sector ». Die leningen op korte termijn zijn in beide gevallen binnen een zeer korte opzeggingstermijn, vaak één dag, opeisbaar. Bovendien genieten de discount houses, zoals verder zal worden toegelicht, een bevoorrechte positie inzake ontlending en herdisconto bij de Bank of England. Dit wijst op de betekenis van deze huizen in de structuur van het Britse geldstelsel, aangezien het door hun bemiddeling is dat de joint stock banks toegang hebben tot de Bank of England. Indien de joint stock banks een tekort aan kasmiddelen hebben, doen zijzelf geen beroep op de Bank of England; in plaats daarvan vragen zij hun leningen van de discount houses terug, welke steeds aan die terugbetalingen het hoofd kunnen bieden dank zij hun bevoorrechte toegang tot de Bank.

De *spaarcertificaten* (savings certificates), de *obligaties van de landsverdediging* (defense bonds), de onlangs uitgegeven *premie-spaarobligaties* (premium savings bonds) en de andere obligaties in het Post Office register, die verbintenissen van de Staat uitmaken, kunnen verzilverd worden mits een zeer korte opzegging en enig verlies van kapitaalwaarde. De *schatkistbons* zijn op drie, soms op twee maanden, en kunnen in ieder geval bij de Bank of England herdisconteerd worden.

3. De Bank of England en de Schatkist.

Daaruit vloeit voort dat, behoudens bij wambetaling, de verbintenissen op korte termijn van de monetaire sector geld zijn in de eigenlijke zin van het woord of steeds op korte termijn en zonder grote verliezen in geld kunnen omgezet worden. Belangwekkender is bovendien nog dat de betaling in de praktijk steeds verzekerd wordt uit hoofde van de aard der betrekkingen tussen de Bank of England en de andere instellingen van de monetaire sector. In grote trekken is die verhouding als volgt gekenmerkt :

1) In tegenstelling met het Federal Reserve System in de Verenigde Staten, dat als lener in laatste instantie naar eigen goedgevoelen optreedt (1), is de Bank of England een automatische lender of last resort, in die zin dat zij steeds bereid is de activa van de discount houses te monetiseren om het even of het gaat om schatkistbons, prima handelsswissels of overheidsfondsen op minder dan vijf jaar; de discount houses kunnen steeds hun schatkistbons en hun prima handelsswissels bij de Bank disconteren en diezelfde bons enwissels evenals de overheidsfondsen op minder dan vijf jaar voor leningen op onderpand bij de Bank aanwenden; buiten de zoëven vermelde activa houden de discount houses slechts geringe andere tegoeden aan, doch deze kunnen niet op dezelfde wijze te gelde gemaakt worden. De Bank is natuurlijk slechts bereid dergelijke hulp te verlenen mits een zekere

(1) Cf. Prof. Samuelson : « *Recent American Monetary Controversy* » in the Three Banks Review, maart 1956, en de *Regulation A*, van de Federal Reserve Board, die voor de laatste maal op 15 februari 1955 werd geamendeerd en die de voorwaarden toelicht waaronder het Federal Reserve System als geldschieter in laatste instantie optreedt.

prijs; de meest ongunstige prijs is de « Bank Rate », haar discountvoet als geldgever in laatste instantie. Officieel is de Bank Rate niet de maximumrentevoet; praktisch is zulks echter wel het geval; de Bank kan eveneens tegen voordeligere voorwaarden tussenbeide komen door bemiddeling van de Special Buyer (1). Zolang de Bank of England dergelijke faciliteiten blijft verlenen, zijn de schulden der discount houses virtueel zo liquide als de bankbiljetten. Dit is ook het geval met de schatkistbons en de prima handelswissels, daar de discount houses steeds bereid zijn deze mits een lichte winstmarge aan te kopen voor herdiscontering bij de Bank. Hetzelfde geldt echter niet voor de overheidsfondsen op minder dan vijf jaar, daar de discount houses er niet kunnen op rekenen ze bij de Bank te verkopen, doch ze slechts in onderpand kunnen geven van hun leningen bij de Bank; de mogelijkheid tot het opnemen van dergelijke overheidsfondsen blijft dus voor de discount houses beperkt tot het volume dat zij zelf kunnen opnemen en dat gewoonlijk op tienmaal hun eigen kapitaal geraamd wordt.

2) De joint stock banks nemen een minimum « liquiditeitspercentage » van 30 pct. in acht; dit betekent dat zij ten minste 30 pct. van hun in de vorm van deposito's aangehouden verplichtingen beleggen in centrale-bankgeld, kortlopende leningen aan de discount houses, schatkistbons en prima handelswissels. Daar de andere activa van de joint stock banks bestaan uit nagenoeg risicoloze voorschotten en overheidsfondsen, dient niet gerekend te worden met een eventuele stopzetting van betaling door een van deze banken;

3) De Schatkist kan steeds haar schulden voldoen krachtens de overeenkomst waarbij de discount houses in hun hoedanigheid van leden van het « discount house syndicate » iedere week collectief de verbintenis aangaan de « tender » te dekken; dit betekent dat de leden van het syndicaat desnoods al de door de Schatkist te koop aangeboden bons zullen opnemen. De discount houses kunnen een dergelijke verbintenis tegenover de Schatkist nakomen omdat zij het voorrecht van een onvoorwaardelijk beroep op de Bank of England genieten;

4) De Britse savings banks omvatten de Post Office savings bank, die een officiële instelling is, en de trustee savings banks, waarvan de activa bijna uitsluitend uit rijksschulden bestaan en door de regering worden gekozen en gewaarborgd. De trustee savings banks genieten nochtans enige armslag inzake belegging van de fondsen die bij hun « special investment departments » worden in deposito gegeven.

Dank zij deze schikkingen binnen de monetaire sector zijn de verbintenissen op korte termijn van die sector, zoals ze in tabel I voorkomen, uiterst liquide, niet alleen omdat ze op korte termijn zijn, doch ook wijl ze aan geen enkel risico van wanbe-

taling blootgesteld zijn zolang de huidige schikkingen gehandhaafd blijven.

De enige andere belangrijke categorie van sterling-tegoeden die, qua liquiditeit, enigermate de vergelijking kan doorstaan, is die van de deposito's bij de building societies. Deze laatste verkopen aandelen aan het publiek en ontvangen zijn deposito's ten einde hypotheekleningen, meestal op woningen, te verstrekken, en daar zij in de meeste gevallen financieel een zeer hoge standing bezitten, worden de door hen aanvaarde deposito's over het algemeen als liquide beschouwd. Nochtans is die liquiditeit aanzienlijk kleiner dan de direct of op korte termijn opeisbare verplichtingen der instellingen die wij tot de monetaire sector hebben gerekend, want de building societies hebben niet zo gemakkelijk toegang tot de centrale bank. Om die reden is het en ook omdat de Bank of England en de Schatkist weinig of geen controle over de building societies uitoefenen, dat het aangewezen leek de monetaire sector te omschrijven zoals dit hierboven gebeurde.

Op welke wijze oefenen de Bank of England en de Schatkist, die gewoonlijk de « monetaire overheid » worden genoemd, hun toezicht op de andere instellingen van de monetaire sector uit? Vooreerst heeft die controle grosso modo tot doel de betrekkingen tussen de monetaire sector en het publiek te bepalen of althans te beïnvloeden. De belangrijkste aspecten van deze betrekkingen betreffen :

1) het gezamenlijke bedrag der liquide sterling-activa die door de monetaire sector ter beschikking van het publiek worden gesteld;

2) de indeling van dit bedrag in geld, termijndeposito's, schatkistbons, savings certificates, enz.;

3) het werkelijk rendement in de vorm van rente en kapitaalwinst, rekening houdend met de gebeurlijke fiscale vrijstellingen, dat door de monetaire sector wordt aangeboden voor elk der liquide activa die ter beschikking van het publiek worden gesteld;

4) de omvang van het handelskrediet dat door de monetaire sector of meer bepaald door de joint stock banks en de discount houses aan het publiek in de vorm van voorschotten of disconto van handelswissels wordt verleend; de kwalitatieve indeling van dat krediet; de voorwaarden waartegen het wordt verleend.

Hierna zal de bevoegdheid van de monetaire overheid op deze verschillende gebieden worden onderzocht; daarbij zal uitgegaan worden van punt 3), waarna punten 2) en 4) en ten slotte punt 1) zullen worden behandeld.

4. De rendementen der liquide activa.

De werkelijke rendementen der verschillende categorieën liquide activa door de monetaire overheid ter beschikking van het publiek gesteld, worden meestal aan dit laatste ter kennis gebracht op nagenoeg dezelfde wijze als een kartel de prijzen van zijn

(1) Cf. infra, blz. 396.

produkten bekendmaakt. Tabel II vermeldt het « tarief » dat in oktober 1957 door de monetaire overheid werd toegepast.

Dat de bankbiljetten geen rendement opleveren, hoeft geen nader betoog. Het feit dat de direct opeisbare deposito's niet renderend zijn, is in overeenstemming met de richtlijnen van de monetaire overheid aan de joint stock banks. De rentevoet der termijndeposito's wordt vastgesteld volgens een overeenkomst, waarbij hij 2 pct. beneden de Bank

Rate ligt zolang deze laatste ten minste 3 pct. draagt. De voorwaarden voor de deposito's bij de savings banks, andere dan deposito's bij de « special investment departments » van de trustee savings banks, evenals voor de savings certificates, defense bonds en premium savings bonds worden eenvoudig vastgesteld door de Schatkist en bekendgemaakt door de Kanselier van de Schatkist. Geen enkel van deze rentepercentages is dus de rentevoet van de vrije markt.

Tabel II. Reëel rendement der liquide sterlingactiva in oktober 1957

Type liquide actief	Reëel rendement
Bankbiljetten	Nihil
Dadelijk opeisbare deposito's	Nihil
Termijndeposito's	5 pct.
Deposito's bij de spaarbanken	2 ½ pct. (belastingvrij voor de eerste £ 600 van het deposito). Het staat de trustee savings banks vrij hogere rentepercentages aan te bieden op de gelden welke bij hun « special investment departments » in deposito worden gegeven; onlangs boden zij 3 ½ of 4 pct. aan.
Schulden van de discount houses aan het publiek	Vrije rentevoet.
Spaarcertificaten	Rentevoet op de vervaldag 4 ¼ pct. belastingvrij.
Spaarobligaties met premie	4 pct. rente, jaarlijks betaald in een fonds dat de betaling van de belastingvrije loten financiert.
Obligaties van de landsverdediging	4 ½ pct. rente, plus een belastingvrije kapitaalwinst, hetgeen overeenstemt met een rendement over 10 jaar van 5 ¼ pct. voor een honder welke ten belope van het standaardpercentage van 42 pct. aan de inkomstenbelasting onderworpen is.
Schatkistbons	Marktrente.

De rentepercentages door de discount houses betaald voor de leningen die zij buiten de monetaire sector opnemen, zijn werkelijk vrije rentevoeten, doch het bedrag van die leningen vertegenwoordigt slechts een klein gedeelte van het totaal der liquide activa die door de monetaire sector ter beschikking van het publiek worden gesteld, zoals blijkt uit tabel I. Een belangrijk gedeelte der door de discount houses aangewende middelen bestaat trouwens uit daggeld dat *binnen* de monetaire sector, hoofdzakelijk van de joint stock banks, wordt ontleend; hierop wordt verder teruggekomen.

5. De rentevoet van de schatkistbons.

De rentevoet van de schatkistbons wordt in tabel II als de marktrentevoet bestempeld; hij is echter niet altijd een rentevoet van de *vrije* markt geweest en zelfs op dit ogenblik is de vrijheid ervan meer schijn dan werkelijkheid. Gedurende de tweede wereldoorlog en tijdens gans de naoorlogse periode tot de val van de Labour-regering in 1951, werd de rentevoet van de schatkistbons in feite officieel vastgesteld, aanvankelijk op ongeveer 1 pct. en later op ca. 1/2 pct. De techniek van die officiële tussenkomst was in het kort de volgende :

1) De discount houses verbonden er zich toe de « tender » van schatkistbons te dekken, zoals dit thans nog het geval is. Dit betekent dat de nieuwe schatkistbons die niet door het publiek, incl. de buitenlandse kopers, worden opgenomen, automatisch door de discount houses worden aangekocht;

2) De Schatkist bood gewoonlijk schatkistbons aan in die omvang dat de discount houses ze niet alle konden betalen, zonder op de Bank of England terug te vallen;

3) De Bank of England verleende steeds die hulp in de vereiste mate, door aan haar agent, de zg. Special Buyer — in feite het discount house Seccombe, Marshall and Campion Limited — opdracht te geven voor haar rekening het vereiste bedrag oude schatkistbons, bij voorkeur met een looptijd van nog slechts enkele weken, bij de discount houses en de joint stock banks te kopen.

Onder dit stelsel van de « ever open back door » was de geldende rentevoet van de schatkistbons onvermijdelijk de herdiscontovoet genoteerd door de Special Buyer, verhoogd met de winstmarge der discount houses, die toen zeer gering was, nl. ongeveer 1/32 pct.

De conservatieven wijzigden de hierboven beschreven schikkingen in die zin dat de « back door »

niet « ever open » was, zodat de discount houses nu en dan, en in sommige periodes voortdurend, verplicht werden een gedeelte van hun middelen langs de « front door » van de Bank op te nemen en derhalve de Bank Rate te betalen.

Gelet op die nieuwe omstandigheden zou men er zich kunnen aan verwachten de rentevoet van de schatkistbons onmiddellijk tot op het peil van de Bank Rate en wellicht zelfs enigszins hoger te zien stijgen in de periodes waarin de financiële behoeften van de discount houses, zelfs marginaal, door leningen tegen de Bank Rate moeten gedekt worden. In de praktijk echter hebben de discount houses zich ertoe beperkt de gemiddelde financieringskosten veeleer dan de marginale rentevoet in aanmerking te nemen; de betekenis van deze laatste berust in het feit dat hij als een aanwijzing van de inzichten der Bank of England beschouwd wordt.

De goedkoopste financieringsbron voor de discount houses is het daggeld dat zij bij de joint stock banks kunnen opnemen tegen conventioneel vastgestelde voorwaarden die thans ongeveer 1 1/2 pct. beneden de Bank Rate liggen. De aard van de overeenkomst waarbij die voorwaarden werden vastgesteld, heeft mettertijd wijzigingen ondergaan. Van einde 1951 tot januari 1955 lag de rentevoet van het daggeld met het gewone onderpand, nl. schatkistbons, 1 3/4 of 2 pct. beneden de Bank Rate. Van januari 1955 af werd het daggeld van de joint stock banks uitgeleend in twee delen tegen verschillende rentepercentages. De huidige beschikkingen die dagtekenen van februari 1957 toen de discontovoet van de Bank of England van 5 1/2 pct. op 5 pct. werd teruggebracht, voorzien voor het eerste deel een rentevoet van 1 3/4 pct. beneden de Bank Rate en voor het tweede een rentevoet waarbij voor de twee delen samen een gemiddelde rentevoet bekomen wordt die 1 1/2 pct. beneden de Bank Rate ligt (1).

De duurste bron voor de discount houses is het beroep op de Bank of England tegen de Bank Rate.

De middelen verkregen buiten de monetaire sector evenals de hulp verleend door de Special Buyer zijn beide ten minste even duur als het daggeld van de joint stock banks, doch ze zijn niet duurder dan de Bank Rate, behoudens in uitzonderlijke gevallen en voor zeer kleine bedragen. De reden van die uitzonderingen is dat de Bank over het algemeen geen leningen toestaat voor minder dan zeven dagen of na 14 u. 30'.

De gemiddelde prijs van de middelen waarover de discount houses kunnen beschikken, ligt dus steeds gevoelig beneden de Bank Rate, zelfs wanneer de markt in de Bank is, d.i. wanneer de discount houses langs de « front door » een beroep moeten doen op de Bank of England en bijgevolg de Bank Rate moeten betalen; hij kan zelfs tot 1 1/2 pct. beneden

de Bank Rate dalen wanneer de markt niet in de Bank is.

Het blijkt dus :

1) dat de *marginale* prijs van de middelen der discount houses gelijk is aan hetzij de rentevoet van de Special Buyer, hetzij de Bank Rate, die beide door de Bank worden vastgesteld, en dat het aantal door de Special Buyer op instructie van de Bank aangekochte schatkistbons bepaalt welke van beide rentevoeten op een gegeven ogenblik marginaal is;

2) dat de gemiddelde prijs van de middelen waarover de discount houses kunnen beschikken, afhangt van de voorwaarden die de joint stock banks op hun daggeldleningen toepassen en die in verband staan met de Bank Rate, van de Bank Rate zelf indien de markt in de Bank is, van de rentevoet van de Special Buyer en van verschillende vrije rentepercentages die in de praktijk vrij nauw verbonden zijn met de marginale prijs der ontleningen van de discount houses.

Daar de marktrente van schatkistbons gelijk is aan de gemiddelde kosten van de fondsen der discount houses plus een marge die o.m. afhangt van het oordeel dat de markt zich vormt over de wensen en inzichten van de Bank of England, lijkt die marktrente binnen nauwe grenzen te worden bepaald door factoren die rechtstreeks binnen de controle van de Bank vallen, nl. :

- 1) de discontovoet van de Bank of England;
- 2) de discontovoet van de Special Buyer;
- 3) de omvang der aankopen door de Special Buyer.

Om die reden kan de marktrente op schatkistbons niet redelijkerwijze als een vrije rente beschouwd worden : in feite zal men dicht de werkelijkheid benaderen wanneer wij dit percentage als een officieel vastgestelde rente beschouwen, met dien verstande dat thans het vastgestelde peil veranderlijk is waar dit vóór de val van de Labour-regering in 1951 niet het geval was.

Nu kunnen wij een algemeen antwoord geven op de vraag die op blz. 394 werd gesteld : wat bepaalt de reële rendementen der verschillende soorten liquide activa die de monetaire sector voor het publiek beschikbaar stelt ? Het antwoord hierop is eenvoudig : al deze percentages, behalve die op de schulden van de discount houses aan het publiek en op de fondsen welke bij de « special investment departments » van de trustee savings banks in deposito zijn gegeven, worden door de monetaire overheid (de Bank of England en de Schatkist) bepaald.

6. De samenstelling van de liquide activa.

Laten we nu overgaan tot een andere op blz. 394 gestelde vraag : wat bepaalt de samenstelling van het totaal der liquide activa welke door de monetaire overheid ter beschikking van het publiek worden gesteld ? Het antwoord op die vraag is : het publiek.

(1) Voor nadere bijzonderheden, cf. *The Banker*, maart 1957, blz. 138.

Dit laatste wordt een officieel vastgestelde lijst van reële rendementen op de verschillende soorten liquide activa aangeboden, doch buiten dit doet de monetaire sector geen pogingen om de samenstelling der door hem beschikbaar gestelde liquide activa te beïnvloeden. Elke houder van welke soort liquide sterlingactiva ook, mag ze dadelijk of op korte termijn in een andere soort liquide sterlingactiva omzetten, onder voorbehoud van de regelen op de maximumbedragen die individueel in spaarcertificaten en obligaties van de landsverdediging mogen aangehouden worden.

7. Handelskrediet.

Nu kunnen we overgaan naar een andere vraag die op blz. 394 gesteld werd : wat bepaalt het bedrag van het handelskrediet dat door de monetaire sector wordt verleend, zijn kwalitatieve samenstelling en de voorwaarden waartegen het verstrekt wordt? Beginnen wij met het laatste punt : de discontotarieven voor handelspapier staan in zeer nauw verband met de marktrente van de schatkistbons; thans kunnen de discontopercentages voor het handelspapier eenvoudig beschouwd worden als de discontovoet van de schatkistbons plus een premie tot dekking van hetgeen de markt als bijkomend risico raamt. De rentetarieven voor de voorschotten staan in conventioneel verband met de Bank Rate; zolang deze laatste 3 1/2 pct. overschrijdt, schommelt de voorschotrente voor iedere bijzondere klasse geldnemers normaal met 1 pct. telkens de Bank Rate met 1 pct. verandert.

Het totaal bedrag en de samenstelling van het door de monetaire sector verleende handelskrediet zouden, zonder de « requests » van de Kanselier van de Schatkist, bijna uitsluitend bepaald worden door de kredietvraag vanwege kredietwaardige geldnemers tegen de voor handelspapier en bankvoorschotten geldende rentetarieven. De kredietwaardigheid van eventuele geldnemers is altijd doorslaggevend, doch ze wordt het nog meer wanneer het vertrouwen in de zaken om de ene of andere reden werd geschokt of wanneer de joint stock banks gedwongen worden hun niet liquide activa te verminderen doordat hun liquiditeitspercentage gevaarlijk is gedaald tot dicht bij het conventionele minimum van 30 pct. dat met de Bank of England is overeengekomen. Afgezien van de « requests » van de Kanselier van de Schatkist heeft zulke druk vooral tot gevolg de joint stock banks ertoe te brengen hun bezit aan overheidsobligaties, veeleer dan hun voorschotten aan hun cliënten, te verminderen. De joint stock banks zijn er angstvallig op gesteld hun commerciële cliënteel niet teleur te stellen : de niet commerciële cliënteel geniet waarschijnlijk niet dezelfde belangstelling.

De « requests » van de Kanselier van de Schatkist aan de joint stock banks om hen ertoe aan te zetten hun voorschotten te beperken of te verminderen,

hebben op verschillende tijdstippen uiteenlopende vormen aangenomen. In een verzoekschrift gedattekend van juli 1955 worden de banken verzocht een « positieve en gevoelige verlaging van hun voorschotten » door te voeren, waarbij echter geen bijzonder gunstige of ongunstige behandeling voor een bepaalde categorie geldnemers werd voorgeschreven, behalve waar het ging om beperking van het kredietbedrag dat voor de afbetalingsfinanciering wordt verstrekt. In februari 1955 waren de banken officieel verzocht geworden elke vermeerdering van hun voorschotten aan de financieringsmaatschappijen voor afbetalingskrediet te verhinderen. Op die ene uitzondering na, loochende de Schatkist, in 1955, elke bedoeling om « een selectieve kredietpolitiek te voeren ». In weerwil van die ontkenning bleken de banken nochtans te hebben begrepen dat de Schatkist van hen verlangde dat zij alle voorschotten voor speculatieve doeleinden, voor aankoop van vaste activa en voor de afbetalingsaankopen zouden inkrimpen en daarentegen voorrang zouden verlenen aan cliënten wier produktie wordt uitgevoerd of een vermindering van de invoer, bijv. van levensmiddelen, mogelijk maakt en wellicht ook aan de wapenfabrikanten.

Het blijkt wel dat de banken zich niet vergisten bij de interpretatie van de wensen van de Schatkist, want in zijn begrotingsverklaring op 9 april 1957 prees de Kanselier van de Schatkist de banken omdat zij « belangrijk grotere faciliteiten verstrekken aan die bedrijfstakken welke juist een leidend aandeel hebben in de expansie van de uitvoercampagne en de nationale economie basisdiensten bewijzen; deze vermeerdering werd gecompenseerd door belangrijke kredietverminderingen voor minder essentiële doeleinden ». Naderhand sprak hij van schikkingen die hij getroffen had om alle bankvoorschotten voor de aankoop van vaste activa te onderwerpen aan het vetorecht van de Schatkist, optredend op advies van het Capital Issues Committee.

Het « request » van de Kanselier van de Schatkist betreft het verlenen van kredietfaciliteiten door middel van handelspapier zowel als door middel van bankvoorschotten. De acceptance houses werden verzocht geen acceptfaciliteiten toe te staan wanneer de vraag het gevolg was van een vermindering der bankvoorschotten. Doel van dit verzoekschrift was de omvang te beperken van het handelspapier dat voor disconto bij een discount house of een joint stock bank in aanmerking kwam.

De noodzakelijkheid verder de vorengenoemde beperkingen op de commerciële kredietverlening toe te passen, werd onderstreept door de Kanselier van de Schatkist toen de Bank Rate, in september 1957, van 5 op 7 pct. gebracht werd.

8. Het volume der liquide activa.

Nu komen wij aan de laatste vraag welke op blz. 394 gesteld werd : wat bepaalt het totaal bedrag der liquide activa welke door de monetaire

sector ter beschikking van het publiek worden gesteld? Om die vraag te beantwoorden, moeten wij terug verwijzen naar tabel I op blz. 398. Uit die tabel kunnen wij opmaken dat een deel der totale verplichtingen van de monetaire sector bestaat uit obligaties van de openbare schuld: dergelijke effecten vertegenwoordigen £ 14 miljard van het totaal der £ 25,2 miljard aangetekend op de linkerzijde van de tabel. Het verschil tussen beide cijfers (£ 11,2 miljard) is samengesteld uit verplichtingen van de banken, waarvan de tegenwaarde op het actief samengesteld is uit handelskredieten (£ 2,2 miljard) en effecten van de openbare schuld (£ 9 miljard). Aldus hebben de gezamenlijke verplichtingen van de monetaire sector (£ 25,2 miljard) volgende posten als tegenwaarde:

	(In miljarden £)
Handelskrediet	2,2
Openbare schuld:	
(1) aangehouden door de banken in de monetaire sector	9,0
(2) aangehouden buiten de monetaire sector	14,0
	25,2

Bovendien geeft iedere vermeerdering van een dier posten op de rechterzijde van tabel I onvermijdelijk aanleiding tot een gelijkwaardige aangroei in het totaal bedrag der verplichtingen aangetekend op de linkerzijde van de tabel. Dat zulks geldt voor de twee posten « Voorschotten » en « Handelswissels » hoeft geen verwondering te wekken, vermits elke vermeerdering in het totaal ervan een uitbreiding van het krediet door de Bank of England of door de joint stock banks (hetzij aan de discount houses of aan een geldnemer buiten de monetaire sector) veronderstelt en het is welbekend dat een uitbreiding van het bankkrediet een gelijkwaardig bedrag bankdeposito's doet ontstaan. Doch die uitwerking van een aangroei van het bankkrediet doet zich eveneens gevoelen wanneer de aangroei de vorm aanneemt van aankopen van overheidseffecten door de banken — d.i. een aangroei van het aandeel van de openbare schuld dat door de banken wordt aangehouden. Aldus moet iedere stijging van de openbare schuld, zo deze naar de banken gaat, een gelijke vermeerdering doen ontstaan in het totaal van de posten aangetekend in tabel I onder het hoofd « Verplichtingen van de banken », terwijl in geval de vermeerdering niet naar de banken gaat, zij tot uiting moet komen in het totaal der posten voorkomend onder het hoofd « Door niet-banken aangehouden openbare schuld ».

Wanneer we nu bedenken dat alle posten, behalve de overheidsobligaties op de linkerzijde van tabel I, liquide activa vertegenwoordigen welke buiten de monetaire sector worden aangehouden, dan zien wij dat elke vermeerdering in het totaal van die liquide activa, pond voor pond, moet worden toegeschreven aan één of meer van de hierna volgende verschijnselen:

- 1) een vermindering van het bedrag der overheids-

obligaties welke buiten de monetaire sector worden aangehouden, o.m. wegens de terugbetaling van een lening op de vervaldag of de aankoop van obligaties in de open markt door de banken of de regering;

- 2) het verlenen van bijkomende voorschotten of het disconteren van bijkomend handelspapier door de banken;

- 3) een aangroei van de openbare schuld, in zover dat hij niet de vorm aanneemt van een vermeerdering der overheidsfondsen die buiten de monetaire sector worden aangehouden. Dergelijke vermeerdering van de openbare schuld zou zich voordoen ten gevolge van een overschot van regeringsuitgaven boven de inkomsten of van een toevloeiing van goud of deviezen in het Egalisatiefonds der Wisselkoersen.

Omgekeerd, moet elke inkrimping van het totaal der liquide sterlingactiva welke buiten de monetaire sector worden aangehouden, toegeschreven worden aan:

- 1) een uitgifte door de Schatkist van nieuwe obligaties onder het publiek (niet aan de banken) of verkopen van bestaande obligaties in de open markt door de banken of de regering;

- 2) een inkrimping van het bedrag van het door de banken verleende handelskrediet;

- 3) een vermindering van de openbare schuld ten gevolge van een overschot aan inkomsten boven uitgaven of een wegvloeiing van goud of deviezen uit het Egalisatiefonds der Wisselkoersen.

In het licht van die interpretatie der wijzigingen in het totaal der liquidesterlingactiva welke buiten de monetaire sector worden aangehouden, rijst de vraag in welke mate het proces onder de effectieve controle van de monetaire overheid staat. Van meet af aan dienen we onderscheid te maken tussen twee categorieën hinderpalen voor een effectieve controle:

- 1) diegene welke te wijten zijn aan het feit dat de transacties die het totaal der buiten de monetaire sector aangehouden liquide activa wijzigen, niet steeds alleen op initiatief van de monetaire sector kunnen ondernomen worden, zonder acht te slaan op de wensen van het publiek, en, anderzijds, aan het feit dat de monetaire sector zich niet steeds kan verzetten tegen transacties die het publiek besluit te ondernemen;

- 2) diegene welke te wijten zijn aan de onvolmaakte tucht binnen de monetaire sector zelf. Praktisch heeft dit vooral betrekking op de moeilijkheden die de monetaire overheid kan ondervinden bij het regelen van de aanschaffing en de vreemding van activa door de joint stock banks.

9. De monetaire sector en het publiek.

Laten we voorlopig alle hinderpalen van de tweede categorie terzijde en onderzoeken we alleen waarom de monetaire sector in zijn geheel (gesteld dat hierin een afdoende interne discipline heerst) niet in staat zou zijn, naar eigen goeddunken, het bedrag der buiten de sector, d.w.z. bij het publiek,

aangehouden liquide activa te vermeerderen of te verminderen.

Met betrekking tot de *vermeerderingen* der liquide activa die door het publiek worden aangehouden, kan de monetaire sector steeds het beoogde doel bereiken. Het eenvoudig passief blijven verzekert dat, naarmate achtereenvolgende uitgiffen van overheidsfondsen vervallen, het bezit van zulke obligaties door het publiek zal vervangen worden door een gelijkwaardig bezit aan liquide activa. Bovendien kunnen de banken of de regering obligaties in de open markt aankopen en dergelijke aankopen kunnen geschieden op een enorme schaal vooraleer het aanbod van zulke obligaties uitgeput geraakt. Tussenkomen van de monetaire sector om de door het publiek aangehouden liquide activa te vermeerderen, zou in geringe mate worden gecompenseerd door een kleinere behoefte van het publiek aan handelskrediet van de banken en er kunnen tevens compenserende factoren optreden in de vorm van een surplus van regeringsontvangsten boven uitgaven of een wegvloeiing van goud en deviezen uit het Egalisatiefonds der Wisselkoersen: niettemin kan er geen redelijke twijfel over bestaan dat de monetaire sector de liquide activa door het publiek aangehouden kan *vermeerderen* telkens zij zulks wenselijk acht.

Wat de *vermindering* van die liquiditeiten betreft, kan de monetaire sector het in sommige omstandigheden veel moeilijker hebben om zijn doel te bereiken. Weliswaar kunnen de banken het totaal bedrag van het commercieel krediet inkrimpen, doch indien die politiek zeer ver wordt doorgevoerd, zou zij een ondraaglijke ontwrichting van de Britse handel en nijverheid veroorzaken, want er zijn veel leenaanvragen die alleen door de joint stock banks kunnen bevredigd worden. Anderzijds kan de regering een begrotingsoverschot verwezenlijken, doch dit kan om andere redenen niet wenselijk worden geacht of politiek ongepast zijn. Verder kan de regering conversieleningen aanbieden om de vervallende obligaties te vervangen en trachten nieuwe emissies te plaatsen om de door het publiek aangehouden liquide activa aan te trekken. Doch conversieleningen onder vinden niet automatisch een vlotte afzet bij het publiek, daar veel bezitters van een vervallende lening deze laatste aanhouden, juist omdat de vervaldag nabij is en de houders hun effecten in kasmiddelen zullen omzetten: om die reden is het mogelijk dat conversieleningen niet gemakkelijker dan andere emissies ondergebracht worden. Praktisch betekent zulks dat in sommige omstandigheden conversieleningen, zoals andere emissies, eenvoudig niet kunnen worden geplaatst op de schaal die nodig is om het bedrag der buiten de monetaire sector aangehouden liquide activa te verminderen (of zelfs te verhinderen dat zij stijgen). En al de moeilijkheden verbonden aan de verkoop van nieuwe obligaties bij het publiek rijzen eveneens op bij de verkoop van oude obligaties, hetzij door de regering zelf, hetzij door de banken.

Men kan aanvoeren dat de monetaire sector steeds obligaties kan verkopen als het aangeboden rendement maar hoog genoeg is (1). Dergelijk standpunt houdt geen rekening met de mogelijkheid dat het aanbieden van een hoger rendement de typische investeerder kan verontrusten (veeleer dan bevredigen), daar hij zich misschien gaat afvragen of die verhoging van het rendement niet verdere stijgingen aankondigt, in welk geval hij meer liquiditeiten en niet minder wenst te verkrijgen. Het probleem waarover moet worden beslist om de ernst van die moeilijkheid te beoordelen is: hoe lang zal de typische investeerder verontrust worden door een stijging van het rendement? Dat een stijging van het rendement de obligatiemarkt verscheidene weken of maanden lang kan verkrappen, lijdt geen twijfel; dat zij de markt niet steeds zal doen inkrimpen, is eveneens waar, doch hoe lang zal een gunstige reactie op een hoger rendement dienen afgewacht? Het is niet gemakkelijk die vitale tijdsduur met zekerheid te ramen.

Doch ofschoon ons begrip van die zaken uiteraard onvolmaakt is, kan men zich grif omstandigheden indenken (zij overheersten maar al te zeer in het naoorlogse Engeland) waarin de monetaire sector machteloos kan zijn, althans op korte termijn, om een stijging der liquiditeiten buiten de sector tot stand te brengen. De meest ongunstige samenloop van omstandigheden zou vermoedelijk zijn:

- 1) een niet te verhinderen surplus van overheidsuitgaven op inkomsten;
- 2) een toevloeiing van goud en deviezen in het Egalisatiefonds der Wisselkoersen;
- 3) het vervallen van grote obligatieleningen van de overheid;
- 4) een onstabiel of neerwaarts gerichte obligatiemarkt.

10. De interne tucht van de monetaire sector.

In welke mate worden de moeilijkheden van de monetaire overheid, wanneer deze laatste de buiten de monetaire sector aangehouden liquiditeiten tracht te regelen, verergerd door een gebrek aan tucht in de monetaire sector zelf?

Moeilijkheden inzake tucht kan men zich indenken wanneer de overheid van de joint stock banks verlangt dat zij meer activa zouden verwerven (en zodoende het bedrag verhogen van de liquide activa welke voor het publiek beschikbaar worden), want men kan bezwaarlijk de banken ertoe aansporen leningen te verstrekken aan cliënten die zij niet in afdoende mate kredietwaardig achten of obligaties aan te kopen wanneer zij zich aan een beursdaling verwachten. Doch van meer gewicht in de

(1) Die mening werd uitgedrukt door de H. Roy Harrod in de *Financial Times* van 1 maart 1957. Hij zegde dat « het eveneens waar is dat, mits de prijs ervoor te betalen, consolidaties steeds mogelijk zijn. »

praktijk (althans in de omstandigheden welke in de naoorlogsjaren heersten) is de moeilijkheid om de joint stock banks te verhinderen hun activa te vermeerderen of er hun toe te brengen ze te vermindern. Met welke middelen kan de monetaire overheid er de joint stock banks toe nopen hun activa te verlagen?

1) Door middel van « requests » van de Kanselier van de Schatkist (zie hierboven blz. 397).

2) Door de vraag naar voorschotten en disconteringen te ontmoedigen, welk resultaat verkregen wordt door het bewerken van een stijging der relevante rentepercentages (zie hierboven blz. 397).

3) Door de joint stock banks beslissende activa te ontzeggen zoals centrale-bankmiddelen of alle liquide activa (d.w.z. centrale-bankmiddelen, kortlopende leningen aan de discount houses, schatkistbons en eersterangs handelswissels). De eerste van die drie middelen (officiële verzoekschriften) kunnen zeer geschikt zijn in noodgevallen en om marginale aanpassingen teweeg te brengen, doch zij zijn klaarblijkelijk binnen enge grenzen beperkt.

Het tweede middel heeft geen afdoende zekerheid omdat het blijkbaar niet bewezen is dat de vraag naar handelskrediet voldoende elastisch reageert op wijzigingen in de rentestand. Het derde middel is in de hoogste mate doeltreffend in zover het kan worden aangewend, hetgeen jammer genoeg niet altijd het geval is.

Zoals wij reeds eerder zagen, is de Bank of England een *automatische* geldlener in laatste instantie : de discount houses kunnen steeds onvoorwaardelijk een beroep doen op bijkomende centrale-bankmiddelen zolang zij papier bezitten dat als onderpand kan dienen. Dientengevolge staat de Bank, ofschoon zij de prijs kan bepalen waartegen zij bereid is meer centraal-bankgeld vrij te geven, niet in zulk een positie dat zij rechtstreeks de vrijgegeven hoeveelheid kan beheersen. De Bank kan dus niet direct de joint stock banks voorschrijven hun kasmiddelen te beperken. Derhalve blijft er nog slechts één mogelijkheid over om de beschikking van de joint stock banks over liquide middelen in haar geheel te beperken. Zulk een beperking hangt af van de doelmatigheid van het 30 pct.-liquiditeitspercentage waarover de joint stock banks met de Bank of England overeengekomen zijn.

De joint stock banks houden zich aan de verhouding van 30 pct. liquide middelen bijna even strikt alsof zij kracht van wet had. De Bank of England bezit immers de wettelijke macht om algemene regelingen, zoals een minimumverhouding van liquide middelen, aan de handelsbanken op te dringen; die macht werd echter nooit gebruikt omdat de Bank verkoos op te treden bij wege van officieuze « overeenkomsten » en « verzoekschriften ».

Tevens staat het vast dat de Bank en de Schatkist (vooral deze laatste) een tekort aan liquide activa in handen van de joint stock banks kunnen uitlokken. Zo werd zulk tekort in een scherpe vorm

teweeggebracht in het eerste halfjaar van 1955. Doch het controleren van de joint stock banks via de beschikking over liquide activa is een onbetrouwbare techniek wanneer we weten dat de beschikking van de joint stock banks over liquide activa afhankelijk is :

1) van het volume der schatkistbons die de regering moet aanbieden, hetgeen op zijn beurt afhangt van

a) de eisen der begroting (van de regering mag men niet verwachten dat zij het evenwicht tussen inkomsten en uitgaven zou regelen alleen met het oog op de invloed van de omvang der uitgifte van schatkistbons op de gedraging van de joint stock banks);

b) de verrichtingen van het Egalisatiefonds der Wisselkoersen (dat schatkistbons opneemt wanneer het goud en deviezen verliest en vice versa);

c) het aantal en de omvang der vervallende overheidsleningen;

d) de omvang van de stroom kleine spaarmiddelen in de vorm van deposito's bij de spaarbanken, spaarcertificaten, obligaties van de landsverdediging en premie-spaarobligaties;

e) de ontvankelijkheid van de kapitaalmarkt voor conversieleningen en andere verkopen van overheidsobligaties;

2) het bedrag schatkistbons dat buiten de monetaire sector verkocht wordt. Dit is in zekere mate onderworpen aan de controle van de monetaire overheid die het aanhouden van schatkistbons bij het publiek kan ontmoedigen door de discontovoet van de schatkistbons op te drijven in verhouding tot de rentevoet van de termijndeposito's;

3) het bedrag van het disconteerbare handelspapier op de Londense markt. Dit is eveneens tot op zekere hoogte onderworpen aan de controle van de monetaire overheid, vermits een hoge rente op het handelspapier te Londen (in vergelijking met het in andere financiële centra geldend percentage) leidt tot een vermindering der uitgeschreven sterlingwissels;

4) het bedrag der kortlopende obligaties die door de discount houses worden aangehouden; vermits de discount houses steeds van de Bank of England kunnen lenen tegen een onderpand van zulke obligaties, zijn de verplichtingen welke zij aangaan om die obligaties te verkrijgen in hoge mate liquide van het standpunt van de geldgever. Aldus waren de joint stock banks in 1955, toen zij een tekort aan liquide activa hadden, waarschijnlijk in staat enigermate in dit tekort te voorzien door verkoop van kortlopende obligaties aan de discount houses, die hun aankopen konden financieren door meer call geld bij de joint stock banks op te nemen. Bij dergelijke transacties konden de joint stock banks een niet liquide actief bestanddeel (obligaties) vervangen door liquide middelen (call geld) en derhalve hun liquiditeitspercentage verhogen. De grens op dit proces wordt gesteld

door de omvang van de obligaties die de discount houses in portefeuille kunnen houden.

Daar vele van die factoren zeer moeilijk te controleren of zelfs te voorzien zijn, hoeft het geen verwondering te wekken dat de beschikking over liquide activa door de joint stock banks gans in tegenovergestelde richting kan verlopen dan hetgeen vereist is om ze ertoe te brengen het gepaste totaal aan activa van alle categorieën aan te houden (zie hierboven, blz. 394).

11. Besluiten.

Kan dit gebrek aan interne tucht van de monetaire sector worden verholpen? Verschillende middelen werden voorgesteld, waaronder het meest voorkomende erin bestaat het minimumliquiditeitspercentage van de joint stock banks te doen veranderen naar eigen goëddunken van de Bank of England. Tot nog toe werd echter geen enkel der voorgestelde middelen door de overheid aanvaard. Weliswaar werden bijzondere consolidatieverrichtingen in november 1951 en oktober 1952 ingevoerd, waarbij de joint stock banks ertoe genoopt werden, met succes, obligaties in plaats van een deel van hun bezit aan schatkistbons te aanvaarden. Het algemeen liquiditeitspercentage van de joint stock banks werd verlaagd van 39 tot 32 pct. tussen oktober en november 1951 en van 38 tot 34 pct. tussen september en oktober 1952. Doch dergelijke operaties werden door de overheid als een uitzonderingsmaatregel en niet als een normaal controle-instrument beschouwd. Mijn zienswijze over de waarde van dit instrument is, dat hoewel al de voorgestelde middelen een moeilijkheid of bezwaar inhouden, het ene of het andere vroeg of laat zal dienen aangenomen en dat het te betreuren zou zijn indien de noodzakelijke keuze nog veel langer werd uitgesteld.

Indien, bij de keuze van een gepast instrument, de overheid een nauwkeuriger controle over het kredietvolume van de joint stock banks kon ver-

krijgen, zou de basisstructuur van het Britse monetaire stelsel weinig te wensen overlaten. De voorwaarden waaronder de monetaire sector zaken doet met het publiek, zijn reeds in hoge mate gevoelig voor de wil van de overheid: indien de hervorming die ik zoëven voorstond, wordt aanvaard, zou de overheid eveneens bij machte zijn, *in de mate van het mogelijke*, het totale volume der liquide activa in handen van het publiek te controleren. De voorwaarde in cursief gedrukt is in ieder geval echter zeer belangrijk wanneer het wenselijk is de liquiditeiten van het publiek te verminderen veeleer dan te vermeerderen, want niemand kan het publiek *dwingen* zijn liquiditeiten in ruil van obligaties af te staan: aansporingen kunnen gegeven worden in de vorm van hogere rendementen voor obligaties of, indien dit wenselijk is, lagere rendementen op liquide activa, doch indien het publiek hierop niet wil ingaan, is de overheid machteloos en dit zal zo zijn welke ook de structuur van het monetaire stelsel zij.

Die machteloosheid zal als van weinig betekenis worden beschouwd door diegenen die het aanbod van obligaties aan het publiek in plaats van liquiditeiten steeds alleen beschouwen als een middel om de obligatierente te verhogen en zodoende de totale vraag te verminderen. Want van dit standpunt gezien, wanneer de overheid het publiek obligaties tegen hogere rente in grote omvang kan aanbieden (hetgeen de Britse overheid zonder twijfel kan), dan heeft het geen belang of het aanbod aangenomen wordt of niet, want in ieder geval zal de obligatierente stijgen. Doch voor diegenen onder ons die er een voordeel in zien, in een aan inflatie onderhevige economie, de liquiditeiten van het publiek « in redelijke mate » kort te houden, moet de mogelijke ongeschiktheid van de geldoverheid (in sommige ongunstige omstandigheden) om een vermindering van dergelijke liquiditeiten bij het publiek door te voeren (of zelfs een verhoging ervan te verhinderen), bezorgdheid wekken.

DE BEGROTINGEN VOOR 1957 EN 1958

Onderhavig artikel berust op het parlementaire document : de « Algemene Toelichting bij de Begroting van Ontvangsten en Uitgaven voor het dienstjaar 1958 ». Dit laatste geeft de globale resultaten van de uitvoering der gewone begrotingen vanaf 1950 en bevat de herziene begrotingsramingen voor het dienstjaar 1957 alsmede een uitvoerige ontleding van de begroting voor 1958. Ze biedt tevens een algemene uiteenzetting van de financiële toestand van de instellingen van openbaar nut, welke onderworpen zijn aan de wet van 16 maart 1954.

I. De Rijksbegrotingen

A. ONTWIKKELING VAN DE GEWONE BEGROTING SEDERT HET DIENSTJAAR 1950

Onderstaande tabel I geeft het verloop van de gewone begroting sedert 1950.

Er dient opgemerkt dat de getallen der opeenvolgende dienstjaren niet zonder meer kunnen vergeleken worden wegens de wijzigingen die van het ene dienstjaar op het andere in de structuur of in

de samenstelling van de gewone begrotingen worden aangebracht. Vermelden we, voor de ontvangsten, de formule van de nettobegroting, de opbrengst van de bijtaks op de benzine die van de buitengewone naar de gewone begroting werd overgedragen, het invoeren van het stelsel der vervroegde betalingen van de bedrijfsbelasting, de variaties in de duur van het dienstjaar en de vertragingen in de inning en in de aanslag; en, voor de uitgaven, de invoering van de nettobegroting en de overeenkomende vermindering van de begroting van Kwade Posten, de uitgaven voor werkloosheid of andere van de gewone naar de buitengewone begroting overgebrachte uitgaven en die vervolgens terug in de gewone werden ingeschakeld, de uitgaven voor de troepen in Duitsland, ingeschreven in de aangepaste begrotingen van 1955, 1956 en 1957, verdeling van de pensioenlast in de tijd door het stelsel van de vaste dotaties.

Hoewel de cijfers niet volkomen vergelijkbaar zijn, komt toch hun algemene tendens tijdens de beschouwde periode duidelijk naar voren.

Bovendien werd voor de verdere vergelijkingen per uitgavengroepen rekening gehouden met de voornaamste wijzigingen die zich van het ene dienstjaar tot het andere hebben voorgedaan.

Tabel I.

Gewone begroting

(In miljarden franken)

Dienstjaren	Ontvangsten		Uitgaven			Eindresultaat
	Oorspronkelijke ramingen	Vastgestelde ontvangsten ¹	Aanvangskredieten	Aangepaste kredieten	Geboekte uitgaven ¹	
1950	63,1	63,3	62,3	65,6	63,1	+ 0,2
1951	63,8	76,9	63,7	68,5	66,7	+ 10,2
1952	70,6	77,6	70,4	77,5	76,4	+ 1,2
1953	77,9	76,7	77,7	80,2	77,4	- 0,7
1954	79,2	75,8	79,1	81,6	79,7	- 3,9
1955	80,6	82,1	80,6	85,6	81,0	+ 1,1
1956	84,0	90,3	84,0	90,8	86,2	+ 4,1
1957	89,2	94,4 ²	88,9	91,5	—	—
1958	98,3	—	93,3	—	—	—

¹ 1950-1956 : definitieve resultaten.

² Vermoedelijke ontvangsten op grond van de resultaten op 31 juli 1957.

De ontvangsten zijn van jaar tot jaar gestegen, met uitzondering van de dienstjaren 1953 en 1954, tijdens dewelke zich een lichte teruggang van de economische conjunctuur heeft voorgedaan. Bovendien werden belangrijk grotere opbrengsten vastgesteld tijdens de Koreaboom en de dienstjaren 1956 en 1957. Deze hogere opbrengsten hebben het over

het algemeen niet alleen mogelijk gemaakt het hoofd te bieden aan de uitgaven die de oorspronkelijke kredieten overschreden, maar ook een deel van de buitengewone uitgaven te financieren.

De stijging der ontvangsten bedroeg voor de periode 1950-1957 in totaal fr. 31,1 miljard, hetzij gemiddeld fr. 4,4 miljard per jaar. Zij overtrof de

Tabel II.

Overzicht van de voornaamste vermeerderingen of verminderingen van uitgaven, 1950-1958
(In miljarden franken)

	1954 t.o.v. 1950		1958 t.o.v. 1954	
<i>Rijksschuld</i>	+ 3,3	vermeerdering van de Rijksschuld met fr. 45,8 miljard; consolidatie van de binnenlandse schuld op halflange termijn ten belope van fr. 12,5 miljard; daling van de rentevoet.	+ 5,0	vermeerdering van de Rijksschuld; stijging van de rentevoet.
<i>Pensioenen</i>	+ 2,5	stijging van het indexcijfer; verhoging van verschillende pensioenen; toeneming van het aantal gepensioneerden.	+ 3,2	stijging van het indexcijfer; verhoging van verschillende pensioenen; toeneming van het aantal gepensioneerden.
<i>Personeel</i>	+ 1,9	perekwatie in 1951; stijging van het indexcijfer; toeneming van het effectief; vermeerdering der weddeschalen.	+ 2,1	stijging van het indexcijfer; toeneming van het effectief; vermeerdering der weddeschalen.
<i>Toelagen :</i>				
Openbaar onderwijs	+ 2,3	inzonderheid lager, middelbaar en technisch onderwijs.	+ 0,7	inzonderheid lager en technisch onderwijs.
Lagere overheid	+ 1,0	hulp aan grote steden : + 0,4; provincies en gemeenten : + 0,3.	+ 1,5	hulp aan grote steden : + 0,2; provincies en gemeenten : + 0,3; weddebijslag gemeenteonderwijzers : + 0,3.
Landbouw	+ 0,2		+ 0,2	
Werkloosheid	+ 2,8	belangrijke kredieten voor de werkloosheid en de wedertewerkstelling van werklozen kwamen op de buitengewone begrotingen voor (fr. 2 miljard in 1950; fr. 0,3 miljard in 1954).	- 2,8	vermindering van het aantal werklozen ten gevolge van de verbetering van de conjunctuur.
Rijksfonds voor Verzekering tegen Ziekte en Invaliditeit	+ 0,2	incl. de door de Staat betaalde bijdragen voor de werklozen.	+ 0,1	incl. de door de Staat betaalde bijdragen voor de werklozen.
Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen	- 0,3		+ 0,8	
Ministerie van Economische Zaken	+ 0,3	waarvan : steenkoolnijverheid : + 0,1; Handelsdienst voor Ravitailering : + 0,1.	+ 0,1	waarvan : steenkoolnijverheid : - 0,9; Handelsdienst voor Ravitailering : + 0,3.
<i>Diversen</i>	- 3,2	Kwade posten en terugbetalingen (-2,5); materieel (-0,2).	-	Kwade posten en terugbetalingen (-0,7); huisvesting (-0,4); materieel (+0,5).
<i>Totaal burgerlijke begrotingen</i>	+ 11,0		+ 10,9	
<i>Landsverdediging</i>	+ 5,0	toeneming van het weddetrekkende personeel; verhoging der weddeschalen; perekwatie van de bezoldigingen; stijging van het indexcijfer; uitgaven voor materieel (fr. 2,5 miljard).	+ 0,8	toeneming van het weddetrekkende personeel; verhoging der weddeschalen; perekwatie van de bezoldigingen; stijging van het indexcijfer.
TOTAAL ...	+ 16,0		+ 11,7	

toeneming der uitgaven, zoals blijkt uit volgende cijfers :

Oorspronkelijke kredieten : periode van 1950 tot 1958 : totale toeneming met fr. 31 miljard, hetzij gemiddeld fr. 3,9 miljard per jaar.

Aangepaste kredieten : periode van 1950 tot 1957 : totale toeneming met fr. 25,9 miljard, hetzij gemiddeld fr. 3,7 miljard per jaar.

Geboekte uitgaven : periode 1950 tot 1956 : totale toeneming met fr. 23 miljard, hetzij gemiddeld fr. 3,8 miljard per jaar.

Tabel II geeft een overzicht van de algemene oorzaken van de toeneming der uitgaven. De aangepaste cijfers zijn deze van de aangepaste kredieten voor de dienstjaren 1950 en 1954 en die van de oorspronkelijke kredieten voor het dienstjaar 1958.

De beschouwde periode 1950-1958 werd in twee delen gesplitst, met 1954 als scheiding, omdat in dat jaar de korte economische teruggang na de Korea-boom overging in een nieuwe fase van expansie en voorspoed. Terloops weze vermeld dat de begrotingsramingen voor het dienstjaar 1958 opgesteld werden in de veronderstelling dat de huidige hoogconjunctuur zich volgend jaar nog zal voortzetten.

De vergelijkingen van tabel II leiden tot volgende algemene besluiten :

1) Sommige uitgaven gaan voortdurend in stijgende lijn : o.a. voor de Rijksschuld en de Pensioenen, de personeelsuitgaven, de tussenkomen ten bate van de provincies en de gemeenten, de uitgaven van Verkeerswezen en Openbaar Onderwijs;

2) De werkloosheidsuitgaven daarentegen, die tijdens de periode 1950-1954 sterk gestegen waren, hebben sedertdien een evenredige vermindering ondergaan;

3) Terwijl de uitgaven van burgerlijke aard sedert 1954 even sterk bleven toenemen als in de loop van de periode 1950-1954, is de stijging van de uitgaven voor landsverdediging gevoelig vertraagd. Deze ontwikkeling is in hoofdzaak te wijten aan het feit dat de voorziene uitgaven voor militair materieel voor 1958 ongeveer gelijk zijn aan deze van 1954 en de personeelsuitgaven op hun beurt, volgens de huidige ramingen, slechts in geringe mate zijn toegenomen.

Het geheel der nieuwe lasten kon gefinancierd worden dank zij de stijging der belastingontvangsten, die voornamelijk voortvloeyde uit de vermeerdering van het nationale inkomen.

Van 1950 tot 1958 bedraagt de toeneming der ontvangsten fr. 35 miljard tegenover een stijging der kredieten met fr. 27,7 miljard.

In het geheel der nationale volkshuishouding verminderde de betekenis der gewone begrotingsuitgaven : hun percentage ten overstaan van het nationale inkomen daalde van 23,3 in 1950 tot 22,9 in 1954 en tot 21,1 in 1956.

De Algemene Toelichting beklemtoont echter, na gewezen te hebben op deze gunstige vaststellingen, dat het noodzakelijk is een politiek te voeren van gematigdheid en aanpassing van de openbare lasten aan de ontwikkeling van het bedrijfsleven en van de overheidsfinanciën over het algemeen.

B. BEGROTING VOOR HET DIENSTJAAR 1957

In de jongste ramingen voor het dienstjaar 1957 is, aan de ontvangstzijde, rekening gehouden met de werkelijke ontvangsten tot 31 juli 1957 en met de recente maatregelen waarbij de overdrachtaksen en accijsrechten, verminderd in 1956, voor verschillende produkten worden hersteld, en, aan de uitgavezijde, met de amendementen, de speciale wetten en het bijblad, die nieuwe elementen bij de aanvangsbegrotingen voegen en er belangrijke wijzigingen aan toebrengen.

De herschatting van de vermoedelijke gewone ontvangsten voor het dienstjaar 1957 komt neer op een bedrag van fr. 94,7 miljard. Daar de oorspronke-

Tabel III.

Gewone begroting voor het dienstjaar 1957 (In miljoenen franken)

<i>Ontvangsten :</i>		
Begrotingsramingen	89.192	
Verbeteringen op grond van de ontvangsten op 31-7-1957	+ 5.480	
Totaal ontvangsten		94.672
<i>Uitgaven :</i>		
Aanvangskredieten	88.943	
Amendementen	- 623	
Speciale wetten	+ 57	
<i>Aanpassingsfeuilleton :</i>		
Vermeerderingen van het lopende dienstjaar	+ 3.465	
Verminderingen	- 940	
		+ 2.525
Totaal der kredieten van het dienstjaar		90.902
Kredieten voor vroegere dienstjaren		+ 609
Totaal uitgaven		91.511
Saldo ...		+ 3.161

lijke ramingen fr. 89,2 miljard beliepen, zou de totale meeropbrengst dus fr. 5,5 miljard bedragen. Tabel VIII (blz. 408) geeft een uitvoerige vergelijking van de oorspronkelijke ramingen en van de vermoedelijke ontvangsten.

De belastingen zullen vermoedelijk fr. 5,1 miljard meer opleveren. Op 31 juli 1957 overtroffen de innin- gen reeds met fr. 3,1 miljard de begrotingsramingen voor de eerste zeven maanden van het dienstjaar en met fr. 3,3 miljard de ontvangsten der overeenstem- mende periode van het dienstjaar 1956. Deze grotere fiscale opbrengsten vinden hun oorsprong hoofdza- kelijk in de hoogconjunctuur. Zij zouden trouwens nog belangrijker geweest zijn, ongeveer fr. 6,1 mil- jard, indien sommige overdrachtaksen en accijs- rechten einde 1956 niet waren verlaagd.

De niet fiscale ontvangsten zullen fr. 0,4 miljard meer opleveren, nl. het verschil tussen, enerzijds, een kleinere opbrengst van fr. 100 miljoen van de muntsaneringsbelasting en, anderzijds, de inont- vangstneming van een bedrag van fr. 531 miljoen als aandeel van de Duitse Bondsrepubliek in de uitgaven van de in Duitsland gelegerde Belgische troepen; dit bedrag is precies de tegenhanger van de bijkredieten van het aanpassingsfeuilleton voor het dienstjaar 1957 (periode gaande van 1 januari tot 31 maart 1957).

De herziene ramingen van de gewone uitgaven tijdens het dienstjaar 1957 belopen fr. 91,5 miljard, hetzij een vermeerdering met fr. 2,6 miljard tegen-

over de oorspronkelijke cijfers. Deze herziene ramingen houden rekening met de aan de neergelegde begrotingen toegevoegde amendementen, de nieuwe kredieten voortvloeiende uit de in de loop van

Tabel IV.

Fiscale ontvangsten voor het dienstjaar 1957

Januari - juli 1957

(In miljoenen franken)

	Absolute cijfers	Stijging t.o.v. de oorspronkelijke ramingen	Stijging t.o.v. de overeenstemmende periode van het dienstjaar 1956
Directe belastingen	20.006	+ 1.198	+ 1.338
Douanen	3.516	+ 293	+ 334
Accijnzen en diversen ...	6.193	+ 278	+ 313
Met het zegel gelijkgestelde taksen	16.046	+ 770	+ 766
Diverse ontvangsten ... der registratie	3.206	+ 556	+ 522
Totaal ...	58.967	+ 3.095	+ 3.273

het dienstjaar gestemde speciale wetten en de op het bijblad voorziene vermeerderingen en verminderingen der kredieten voor 1957 en vorige dienstjaren.

Vermelden we als voornaamste factoren van deze vermeerdering :

— de stijging van de prijzen en inzonderheid van de kleinhandelsprijzen, die via de koppeling van wedden, lonen en pensioenen aan het indexcijfer een toeneming van de uitgaven voor deze categorieën heeft teweeggebracht;

— fr. 385 miljoen voor de Belgische deelneming aan het Perekwatiefonds der Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal;

— fr. 300 miljoen als hulp aan de gemeenten met financieel zwakke toestand;

— fr. 531 miljoen voor de uitgaven der in West-Duitsland gelegerde Belgische troepen, die trouwens door de Bondsrepubliek terugbetaald worden;

— fr. 381 miljoen voor de betaling en de regularisatie van de wedden en vooral van de weddetoelagen die niet tegen het juiste bedrag tijdens de dienstjaren 1955 en 1956 konden vereffend worden, daar de Administratie de loopbaan van alle betrokkenen opnieuw heeft moeten vaststellen op grond van de beschikkingen van de wet van 27 juli 1955.

De herziene gewone begroting voor het dienstjaar 1957, met inbegrip van de kredieten gevraagd door het bijblad met het oog op het dekken van de schuldvorderingen voor vorige dienstjaren, bedraagt dus fr. 94,7 miljard voor de ontvangsten en fr. 91,5 miljard voor de uitgaven. Op basis van deze cijfers zou het vermoedelijk overschot van inkomsten op uitgaven ongeveer fr. 3,2 miljard bedragen tegenover een oorspronkelijke raming van fr. 0,3 miljard. Het is daarenboven waarschijnlijk dat de werkelijke uit-

gaven op het einde van het dienstjaar beneden het vermelde cijfer zullen liggen ten gevolge van de overdrachten en schrappingen van kredieten, zodat het batig saldo van de gewone begroting voor 1957 dit van het dienstjaar 1956, nl. fr. 4,2 miljard, kan overtreffen. Herinneren wij eraan dat het bedrag der niet aangewende kredieten voor de periode 1952-1956 fr. 15,3 miljard beliep, d.i. ongeveer fr. 3 miljard per dienstjaar.

De buitengewone begroting voor 1957, oorspronkelijk vastgesteld op fr. 9,5 miljard aan vastleggingskredieten en fr. 13,5 miljard aan betalingskredieten, werd in sterke mate gewijzigd door de overdracht van de op einde 1956 beschikbaar gebleven kredieten en door de in het aanpassingsfeuilleton opgenomen voorstellen. De nieuwe ramingen belopen fr. 19,3 miljard aan vastleggingskredieten en fr. 20,3 miljard aan betalingskredieten. Wat deze laatste betreft, weze vermeld dat zij belangrijke ramingen inhouden ter budgettaire regularisatie van vroeger gedane uitgaven, zoals bij voorbeeld het afdragen aan de Kolonie van het provenu van een te haren bate aangegane lening (fr. 1.502 miljoen) en de toelage met betrekking tot het jaar 1956 toegestaan aan het centrum voor kernonderzoek te Mol (fr. 360 miljoen).

Het volume der aldus beschikbare kredieten overtreft de vermoedelijke behoeften voor het dienstjaar 1957. Er zal dan ook tot nieuwe kredietintrekkingen worden overgegaan bij de overdracht, door koninklijk besluit, van sommige kredieten naar het dienstjaar 1958.

C. BEGROTING VOOR HET DIENSTJAAR 1958

De algemene begroting voor het dienstjaar 1958 belooft fr. 105,9 miljard voor de uitgaven en fr. 99,1 miljard voor de ontvangsten. Hiervan vallen op de gewone begroting fr. 93,3 miljard aan uitgaven en fr. 98,3 miljard aan ontvangsten, terwijl de buitengewone begroting fr. 12,6 miljard betalingskredieten en fr. 0,8 miljard ontvangsten omvat.

1. GEWONE BEGROTING.

De gewone begroting voor 1958 overtreft deze van vorige dienstjaren zowel in uitgaven als in ontvangsten.

Tabel V.

Gewone begroting

(In miljarden franken)

	1956 (verwezenlijkingen)	1957 (herziene ramingen)	1958 (oorspronkelijke ramingen)
Uitgaven	86,1	91,5	93,3
Ontvangsten	90,3	94,7	98,3
Saldo ...	+ 4,2	+ 3,2	+ 5,0

Tabel VI.

Gewone uitgaven
(In miljoenen franken)

Posten	1957		1958	Vergelijking tussen 1958 en de verbeterde cijfers van 1957
	Oorspronkelijke cijfers 1	Verbeterde cijfers 1		
1. Rijksschuld	15.966,6	15.879,6	16.851,5	+ 971,9
2. Pensioenen	13.016,5	13.467,4	13.886,8	+ 419,4
3. Dotatiën	305,4	308,8	314,8	+ 6,0
Totaal van 1 tot 3 ...	29.288,5	29.655,8	31.053,1	+ 1.397,3
4. Uitgaven van algemeen bestuur (hoofdstuk I)				
a) Uitgaven voor personeel	18.787,2	19.251,5	20.115,0	+ 863,5
b) Uitgaven voor materieel	7.223,3	7.013,6	7.756,4	+ 742,8
5. Toelagen (hoofdstuk II)	28.238,0	29.146,4	28.602,4	- 544,0
6. Werken (hoofdstuk III)	1.057,9	908,1	1.109,1	+ 201,0
7. Andere uitgaven (hoofdstuk IV)	3.888,6	4.459,0	4.138,5	- 320,5
Totaal van 4 tot 7 ...	59.195,0	60.778,6	61.721,4	+ 942,8
Totaal van 1 tot 7 ...	88.483,5	90.434,4	92.774,5	+ 2.340,1
Kwade Posten en Terugbetalingen	459,8	467,8	482,2	+ 14,4
Algemeen totaal ...	88.943,3	90.902,2	93.256,7	+ 2.354,5

1 Aanvangskredieten, amendementen en bijkredietenblad (alleen lopend dienstjaar).

A. GEWONE UITGAVEN.

De verhoging der gewone uitgaven tegenover de herziene ramingen voor 1957 is voornamelijk te wijten aan volgende veranderingen :

	Ver- meerde- ringen	Ver- minde- ringen
(In miljoenen franken)		
4 ½ pct. lening 1956-1967	353	
5 pct. lening 1957-1969	563	
5 pct. lening 1957-1967 Wegenfonds	105	
Pensioenen	419	
Uitgaven voor personeel	864	
Uitgaven voor materieel	743	
In Duitsland gelegerde Belgische troepen ...	531	
Toelagen aan de steenkolenijverheid	638	

Hierna wordt een overzicht geboden van de structuur van de gewone begroting voor 1958 en van de oorzaken der stijging ten overstaan van het dienstjaar 1957.

Rijksschuld.

De uitgaven voor de Rijksschuld bedragen in 1958 ongeveer fr. 16,9 miljard, hetzij fr. 1 miljard meer dan in 1957. Onder de voornaamste posten die in 1958 vermeederen, wezen vermeld :

	(In miljoenen franken)
Eerste annuïteit van de 4 ½ pct. lening 1956-1967 uitgegeven in december 1956	353
Eerste annuïteit van de 5 pct. lening 1957-1969 uitgegeven in maart-april 1957	563
Eerste annuïteit van de 5 pct. lening 1957-1967 uitgegeven door het Wegenfonds in juni-juli 1957	105

Langs de andere kant zal er fr. 159 miljoen minder uitgegeven worden als gevolg van de terugbetaling van schatkistoertificaten.

In de kredieten van de begroting der Rijksschuld voor het dienstjaar 1958 zijn fr. 6.889 miljoen bestemd tot de delging, fr. 9.543 miljoen ter betaling van de interesten en fr. 419 miljoen voor andere kosten.

De overeenstemmende cijfers voor het dienstjaar 1957 bedragen respectievelijk fr. 6.543 miljoen, fr. 8.936 miljoen en fr. 401 miljoen.

Pensioenen.

De begroting van Pensioenen voor 1958 belooft fr. 13,9 miljard, d.i. fr. 0,4 miljard meer dan in 1957. Deze verhoging is voor 24 pct. te wijten aan de stijging van het indexcijfer der kleinhandelsprijzen en voor 40 pct. aan de toeneming van het aantal en van de bedragen der pensioenen.

Ten slotte weze eraan herinnerd dat, sinds 1955, een aanvullende tussenkomst van de Nationale kas

Tabel VII.

Begroting der Pensioenen
(In miljoenen franken)

Hoofdstukken	1957	1958	Vershil
Hoofdstuk I. — Burgerlijke en militaire pensioenen	4.705,2	4.846,6	+ 141,4
Hoofdstuk II. — Oorlogspensioenen	3.416,7	3.570,2	+ 153,5
Hoofdstuk III. — Ouderdomspensioenen ...	5.154,7	5.271,2	+ 116,5
Hoofdstuk IV. — Voorlopige pensioenen en diversen	190,7	198,8	+ 8,1
Totaal ...	13.467,3	13.886,8	+ 419,5

voor oorlogspensioenen gevoegd wordt bij de begrotingskredieten voor pensioenen. Deze tussenkomst wordt in de tijd goedgeemaakt door een verlenging van de dotatie die aan deze instelling moet worden gestort. De raming van deze tussenkomst bedraagt fr. 0,9 miljard voor 1958, zoals voor de vorige dienstjaren.

Uitgaven van algemeen bestuur.

Uitgaven voor personeel.

De voorziene uitgaven voor personeel zijn in 1958 fr. 0,9 miljard hoger dan de vermoedelijke uitgaven voor 1957. Deze stijging vloeit voort uit de aangroei van het personeel, de weddeschaalherzieningen, de bevorderingen en reglementaire verhogingen, het indexcijfer en ten slotte de wijzigingen in de verschillende toelagen- en vergoedingstelsels.

Van juni 1956 tot juni 1957 nam het staatspersoneel toe van 176.191 tot 180.422 eenheden, hetzij een vermeerdering met 4.231 eenheden tegenover 841 eenheden van juni 1955 tot juni 1956. De voornaamste wijzigingen zijn :

Ministeries

Verkeerswezen	+ 1.046
Financiën	+ 674
Openbaar Onderwijs	+ 338
Openbare Werken en Wederopbouw	— 200
Landsverdediging	— 166
Onderwijzend overheidspersoneel	+ 1.594
Leger	+ 917

De toeneming van het personeel van het Ministerie van Verkeerswezen houdt verband met de uitbreiding der postdiensten. De verdere ontwikkeling van het onderwijsnet leidt tot de aanwerving van nieuwe leerkrachten en meer administratief personeel. De aanwervingen op het Ministerie van Financiën zijn bedoeld om de tekorten aan personeel in de fiscale besturen te dekken. De vermindering van de diensttijd heeft het nodig gemaakt de getalsterkte van het weddetrekkend personeel in het leger te verhogen.

Uitgaven voor materieel.

De ramingen van de uitgaven voor materieel tijdens het dienstjaar 1958 belopen fr. 7,7 miljard, hetzij fr. 0,7 miljard meer dan voor 1957.

Deze stijging is vooral te wijten aan de verhoging der materieellasten van de Departementen van Landsverdediging (+ fr. 0,5 miljard) en van Openbaar Onderwijs (+ fr. 0,1 miljard — uitbreiding van de schoolbevolking).

Toelagen.

De kredieten gegroepeerd onder het hoofdstuk « Toelagen » van de begrotingen der verschillende ministeriële departementen belopen voor 1958

fr. 28.602,4 miljoen tegen fr. 29.146,3 miljoen voor 1957 (na verbetering), d.i. dus een vermindering van fr. 543,9 miljoen.

Dit totaal vertegenwoordigt 30 pct. van alle kredieten van de gewone begroting samen; aldus kan men zich een beeld vormen van de druk die de toelagen uitoefenen op de openbare financiën alsmede van de omvang van de staatstussenkomst in de verschillende domeinen van 's lands leven.

Nochtans dient hieraan toegevoegd dat deze gegevens onvolledig zijn; inderdaad zou nog rekening dienen gehouden met de talloze kredieten ingeschreven in hoofdstuk IV « Andere uitgaven » van de verschillende departementale begrotingen, om een juist begrip te hebben van de financiële inspanning waartoe de tussenkomst van de Staat in alle bedrijvigheidstakken die toelagen genieten, noodzaakt.

Een vluchtige berekening beperkt tot de belangrijkste kredieten van het hoofdstuk « Andere uitgaven » voor de economische en de sociale sector, leert ons dat ongeveer fr. 3 miljard in feite dienen gevoegd bij de fr. 28,6 miljard kredieten die in het hoofdstuk « Toelagen » voorkomen. Gelet op deze gegevens, bereikt het percentage der interventie-uitgaven 33 pct. van de totale gewone begroting.

Er kan eveneens aangestipt worden dat de kredieten opgenomen in de begroting der Pensioenen en bestemd voor de staatstussenkomsten in de ouderdomspensioenstelsels ook met sociale toelagen kunnen gelijkgesteld worden. Zoals bekend, bedragen deze tussenkomsten in totaal fr. 5,3 miljard voor 1958, d.i. fr. 117,5 miljoen meer dan voor 1957 (na verbetering).

Indien men zich tot de kredieten van het hoofdstuk « Toelagen » beperkt en indien men een onderscheid maakt tussen de vier begunstigde hoofdsectoren (bedrijfsleven, sociale sector, onderwijs en plaatselijke besturen), stelt men vast dat het totaal van fr. 28,6 miljard als volgt verdeeld is :

	(In miljoenen franken)
Toelagen aan het bedrijfsleven	7.540
Toelagen aan de sociale sector	5.873
Toelagen aan het aangenomen onderwijs	6.833
Toelagen aan de plaatselijke besturen	8.216

Toelagen van economische aard.

Hierna volgen de voornaamste kredieten bestemd als toelagen voor deze of gene tak van de economische bedrijvigheid.

	1957 (verbeterde cijfers)	1958
	(In miljoenen franken)	
Toelage aan het Instituut tot Aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw	160	170
Deelneming aan het Perekwatiefonds van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal	885	247
Vergoedingen voor voorraadvorming aan de Handelsdienst voor Ravitaillering ...	150	402

	1957 (verbeterde cijfers)	1958
	(In miljoenen franken)	
Toelage aan de steenkoolnijverheid tot compensatie van een gedeelte der lasten voortvloeiend uit de wijziging der arbeidsvoorwaarden in de steenkolenmijnen	200	—
Tussenkomen ten bate van de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen	2.920	2.936
Storting aan de Autonome Kas voor Oorlogsschade	2.500	2.500

Buiten deze tussenkomen dient vermeld dat de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen sedert 1953 gemachtigd werd de betaling van de vervoerbelasting stop te zetten : fr. 220 miljoen in 1956, fr. 250 miljoen in 1957, fr. 280 miljoen in 1958.

Het probleem van de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen zal verder in zijn geheel hernomen worden.

Toelagen van sociale aard.

Tabel VIII geeft de verschillende staatstussenkomen op sociaal gebied voor 1957 en 1958.

Tabel VIII.

Sociale toelagen (In miljoenen franken)

	1957	1958
I. — Maatschappelijke Zekerheid :		
1. Ouderdomspensioenen	5.172,5	5.290,0
2. Werkloosheidsverzekering	1.664,5	1.752,5
3. Ziekte-invaliditeitsverzekering :		
— Verplichte	2.077,3	1.549,4
— Vrije	404,2	447,6
4. Kindertoelagen :		
a) Bezoldigde werknemers	600,0	600,0
b) Werkgevers en zelfstandige arbeiders	105,0	105,0
5. Toelagen aan gebrekkigen, enz.	670,0	700,0
6. Verlof van de mijnwerkers	207,0	207,0
II. — Huisvestingspolitiek :		
Financiële lasten (verlies op de interest, terug te betalen annuïteiten, enz.)	518,4	690,0
III. — Gezondheids- en gezinspolitiek :		
Diverse toelagen van de begroting van Volksgezondheid	540,3	555,6
IV. — Onderstandpolitiek	2.544,1	2.544,7
Totaal ...	14.503,3	14.441,8

De in de begroting voor 1958 voorgestelde kredieten betreffende de ouderdomspensioenen bedragen fr. 5,3 miljard, hetzij fr. 0,1 miljard meer dan in 1957. Deze verhoging vloeit voornamelijk voort uit

de toeneming van de toelagen aan de Rijkskas voor rust- en overlevingspensioenen (pensioenen « werklieden ») en aan het Solidariteits- en Waarborgfonds (pensioenen « zelfstandige arbeiders »).

De begrotingsramingen voor de verzekering tegen werkloosheid werden opgemaakt op grond van een daggemiddelde van 110.000 te vergoeden werklozen tegenover 123.000 in 1957.

Krachtens artikel 13 van de wet van 27 maart 1951 mag de jaarlijkse tegemoetkoming van de Staat ten bate van de Rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid niet lager zijn dan 2 pct. van het bedrag der bezoldigingen in de loop van het, op twee na, laatste begrotingsjaar betaald aan de arbeiders, vallend onder de toepassing van de besluitwetten van 28 december 1944 en 10 januari 1945, d.w.z. fr. 1.753 miljoen.

Dit bedrag overtreft met fr. 135 miljoen de uitgavenramingen; dit verschil wordt, ten titel van terugbetaling van het terugvorderbaar voorschot van fr. 3.260 miljoen toegestaan op de buitengewone begrotingen van 1950 en 1951, in de buitengewone ontvangsten ingeschreven.

Voor de ziekte- en invaliditeitsverzekering werd de staatstoelage voor 1958 aan de verzekeringsorganismen op dezelfde grondslagen berekend als in 1957 en bedraagt fr. 1.290 miljoen tegenover fr. 1.274 miljoen in 1957.

Anderzijds is de staatstoelage bestemd om het gemis van bijdragen van de verzekeringsplichtige onvrijwillige werklozen te verhelpen, voor 1958 geschat op fr. 219 miljoen tegen fr. 261 miljoen in 1957; de vermindering is te wijten aan de daling der werkloosheid.

De kredieten voor gezinsvergoedingen uitgetrokken op de begroting van 1958 zijn identiek aan de in de begrotingen van 1956 en 1957 ingeschreven bedragen, zegge fr. 600 miljoen bestemd om tot de betaling van de kindertoelagen voor loontrekkenden bij te dragen en fr. 105 miljoen om het financieel evenwicht van het stelsel waardoor de kindertoelagen worden uitgebreid tot de werkgevers en de niet-loontrekkenden, tot stand te brengen.

De verhoging met fr. 172 miljoen van de financiële lasten door de begroting gedragen in het kader van de huisvestingspolitiek vindt haar oorsprong voornamelijk in de vermeerdering der aangegane verbintenissen inzake bouw van sociale woningen.

Toelagen aan de lagere overheid.

De gezamenlijke kredieten voor subsidies aan de plaatselijke besturen bedragen voor 1958 fr. 8.185 miljoen tegenover fr. 8.071 miljoen voor 1957. De stijging belooft dus fr. 114 miljoen en vertegenwoordigt hoofdzakelijk het bedrag der wettelijke jaarlijkse verhogingen van de dotaties van het Fonds der Gemeenten, het Gemeentefonds voor openbare onderstand en het Fonds der provinciën.

Vermelden we dat een toelage van fr. 150 miljoen wordt voorzien ten behoeve van de gemeenten met een gevoelig deficit.

Werken.

De kredieten voor 1958 belopen fr. 1,1 miljard, hetzij een vermeerdering met fr. 0,2 miljard tegenover het aangepaste cijfer van 1957.

Andere uitgaven.

De ramingen van de kredieten voor het dekken van « Andere uitgaven » in de loop van het dienstjaar 1958 bedragen fr. 4,1 miljard tegenover een aangepast bedrag van fr. 4,4 miljard voor 1957. De vermindering is dus fr. 0,3 miljard. Ze is te wijten aan het feit dat de herziene ramingen voor 1957 fr. 531 miljoen bevatten voor het dekken der stationeringskosten van de Belgische troepen in West-Duitsland, waarvoor in de begroting van 1958 niets voorzien wordt, terwijl de andere kredieten van dit hoofdstuk vermeerderen met fr. 200 miljoen.

Er weze opgemerkt dat dit hoofdstuk van de gewone begrotingen aanvankelijk slechts de uitgaven met voorlopig karakter moest behelzen; mettertijd is het de schuilplaats geworden voor al de kredieten die geen plaats vonden onder de andere hoofdingen. Er wordt een poging aangewend om er geleidelijk al de kredieten uit te weren waarvan de bestemming de inschrijving onder de andere hoofdstukken rechtvaardigt. De begrotingshervorming die in het raam van de aan de wetgeving op de Rijkscomptabiliteit aan te brengen wijzigingen zal ondernomen worden, dient dit vraagstuk definitief op te lossen.

B. RIJKSMIDDELENBEGROTING.

Tabel IX geeft de ramingen voor de Rijksmidelenbegrotingen voor de dienstjaren 1957 en 1958, alsmede de vermoedelijke ontvangsten voor het dienstjaar 1957, berekend op grond van de op 31 juli jl. vastgestelde ontvangsten en rekening gehouden met de recente maatregelen waarbij voor diverse produkten de overdrachtaksen en accijnsrechten, in 1956 verminderd, gedeeltelijk werden hersteld.

Tabel IX.

Rijksmiddelenbegroting (In miljoenen franken)

	Dienstjaar 1957		Dienstjaar 1958
	Oorspronkelijke ramingen	Vermoedelijke ontvangsten	Ramingen
1. Belastingen :			
a) <i>Directe belastingen :</i>			
Grondbelasting	460	465	470
Mobiliënbelasting	3.500	3.700	3.800
Bedrijfsbelasting	21.425	22.850	23.700
Aanvullende personele belasting	3.100	3.225	3.375
Nationale crisisbelasting	1.900	2.010	2.050
Diverse belastingen ¹	2.438	2.503	2.663
Ontvangsten op afgesloten dienstjaren	1.500	1.503	1.500
Andere opbrengsten	300	367	367
<i>Totaal der directe belastingen ...</i>	34.623	36.623	37.925
b) <i>Douanen en accijnzen :</i>			
Douanerechten	5.500	6.000	5.900
Accijnzen en verbruiksbelasting	10.844	11.309	12.224
Andere opbrengsten ²	260	260	260
<i>Totaal der douanen en accijnzen ...</i>	16.604	17.569	18.384
c) <i>Registratie :</i>			
Registratierechten	2.900	3.500	3.500
Successierechten	1.500	1.600	1.650
Zegelrechten en met het zegel gelijkgestelde taksen	26.555	28.036	29.319
Andere opbrengsten	405	330	436
<i>Totaal der registratie ...</i>	31.360	33.466	34.905
Totaal der belastingen ...	82.587	87.658	91.214
2. Taksen, tolgeden en retributies	2.864	2.820	3.411
3. Patrimonium, financiële en bedrijfsinkomsten	1.084	1.084	1.116
4. Terugbetalingen	1.128	1.659	1.109
5. Diverse ontvangsten	1.128	1.028	1.069
6. Oorlogsontvangsten	401	423	350
TOTAAL RIJKSMIDDELEN ...	89.192	94.672	98.269

¹ Speciale taks op de jacht-, visvangst- of vogelvangstrechten. Taks op de autovoertuigen. Taks op de spelen en weddenschappen.

² Incl. de openingstaks op de dranklijsterijen.

De totale ontvangsten voor het dienstjaar 1958 worden geschat op fr. 98,3 miljard, hetzij een vermeerdering met fr. 3,6 miljard tegenover 1957.

Wanneer men afziet van de ontvangst van fr. 0,5 miljard, die bij het dienstjaar 1957 werd gevoegd als aandeel van de Duitse Bondsrepubliek in de uitgaven van de aldaar gelegerde Belgische troepen, bedraagt de vermeerdering tegenover 1957 dus fr. 4,1 miljard, waarvan fr. 3,5 miljard als bijkomende belastingopbrengsten en fr. 0,6 miljard als bijkomende andere ontvangsten.

De opbrengst van de door de Administratie der Directe Belastingen geïnde belastingen wordt voor 1958 geraamd op fr. 37.925 miljoen, bedrag dat het totaal der voor 1957 herschatte ontvangsten met fr. 1.302 miljoen overschrijdt.

De voornaamste grotere opbrengsten zijn : bedrijfsbelasting (+ fr. 850 miljoen), mobiliënbelasting (+ fr. 100 miljoen), aanvullende personele belasting (+ fr. 150 miljoen), verkeersbelasting (+ fr. 150 miljoen).

Bedoelde hogere ontvangsten moeten voortkomen uit de wedde- en loonsverhogingen, enz., alsmede uit de aangroei van de winsten in 1957 welke in de loop van het dienstjaar 1958 aan de belasting zullen onderworpen worden.

De verhoging van de verkeersbelasting wordt ten dele verwacht uit de toeneming van het aantal autorijtuigen en voor het overige uit de weerslag van de ontworpen wet houdende belasting op de met zware olie of koolwaterstoffen en petroleumderivaten gedreven rijtuigen.

Betreffende de door de Administratie der Douanen en Accijnzen te innen ontvangsten, ongeacht of het gaat om douanerechten, accijnsrechten of diverse taksen, werden de ramingen voor 1958 gevestigd, enerzijds, in functie van de vermoedelijke ontvangsten voor 1957 en, anderzijds, door schatting van de vermoedelijke aangroei van de inkomsten in 1958 wegens de aanwezigheid in België van vreemde bezoekers der Wereldtentoonstelling.

De vermoedelijke verhoging van de inkomsten voor 1958 in vergelijking met 1957 beloopt fr. 815,5 miljoen.

De voorziene ontvangsten voor de verschillende door de Administratie der Registratie en Domeinen te innen taksen voor 1958 bedragen fr. 34.905 miljoen tegenover fr. 33.466 miljoen, herschat bedrag voor 1957, zegge een toeneming met fr. 1.439 miljoen. Deze toeneming moet hoofdzakelijk voortkomen, enerzijds, uit de stijging van het verbruik, inzonderheid in verband met de Tentoonstelling van 1958, en anderzijds, uit de gedeeltelijke herinvoering van de in 1956 verminderde percentages van de overdrachtstaks toegepast op zekere produkten.

De niet fiscale ontvangsten van de Rijksmiddelenbegroting voor 1958 vertonen een stijging met fr. 41 miljoen. De opbrengst van taksen, tolgeden en retributies zal met fr. 591 miljoen vermeerderen tegenover het aangepaste cijfer van 1957 (waaronder

fr. 277 miljoen voor de Posterijen ten gevolge van de stijging der bedrijfsontvangsten en van de verhoging van sommige posttarieven). Anderzijds wordt een vermindering voorzien van fr. 550 miljoen op de terugbetalingen, vermindering die hoofdzakelijk te wijten is aan de voorlopige niet-inschrijving van ontvangsten uit hoofde van het quotum van de Duitse Bondsrepubliek in de uitgaven van de in dat land gelegerde Belgische troepen.

De belastingontvangsten zullen in 1958 93 pct. van de Rijksmiddelenbegroting vertegenwoordigen. Het aandeel der directe belastingen zal 38 pct. bedragen, dat van de registratie 36 pct. en dat van de douanen en accijnzen 19 pct. Het gaat hier echter om een administratieve indeling in directe en indirecte belastingen, die niet steeds met de definities van de nationale boekhouding overeenstemt. Terwijl, naar de administratieve opvatting, de directe belasting vereenzelvigd wordt met de kohierbelasting, wordt de indirecte belasting in de nationale boekhouding als verbruiksbelasting beschouwd.

2. BUITENGEWONE BEGROTING.

A. BUITENGEWONE ONTVANGSTEN.

De buitengewone ontvangsten worden geraamd op een totaal groot fr. 832,7 miljoen tegen fr. 701 miljoen in 1957.

De betaling door de landen, leden van de N.A.T.O., van hun quotum in de infrastructurele militaire uitgaven door België voorgeschoten voor rekening van bedoelde landen, maakt verder de belangrijkste post uit, zegge fr. 510 miljoen zoals in 1957. Aan te stippen valt anderzijds een vooruitzicht van ontvangsten, groot fr. 135 miljoen, als terugbetaling door de Rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid op de voorschotten die hem vroeger toegestaan werden.

B. BUITENGEWONE UITGAVEN.

De oorspronkelijke ramingen van de buitengewone uitgaven voor 1957 bedroegen fr. 9.513 miljoen. Door de overdracht van de einde 1956 beschikbaar gebleven kredieten werd de omvang der kredieten, die in 1957 kunnen aangewend worden, op fr. 22.261 miljoen gebracht. Dit cijfer werd door de in het aanpassingsfeuilleton opgenomen voorstellen op fr. 19.290 miljoen teruggebracht.

Daar dit plafond van fr. 19,3 miljard de behoeften voor 1957 overtreft, zal de Regering de doelloos geworden kredieten schrappen in het koninklijk besluit betreffende de overdracht van kredieten bij de aanvang van 1958.

De in de buitengewone begroting van 1958 gevraagde vastleggingskredieten belopen fr. 11.812 miljoen. Dit bedrag mag in een zekere mate door de overdracht van de einde 1957 beschikbaar gebleven kredieten verhoogd worden. Daarentegen is de Regering niet voornemens het gezamenlijk bedrag van de vastleggingskredieten, waarover

zij zal kunnen beschikken, te gebruiken. De programma's die voor de raming van bedoelde kredieten tot grondslag gediend hebben, werden inderdaad zo opgemaakt dat zij de voortzetting van de in uitvoering zijnde bouwwerken gedurende de eerste maanden van 1959 toelaten. De overeenstemmende kredieten mogen naar 1959 overgedragen worden. Ze zouden het eventueel mogelijk maken nieuwe werken op stapel te zetten, mocht een verhoging van het volume der openbare werken in de loop van 1958, om conjunctuurreneden, gerechtvaardigd zijn.

Het totaal bedrag van de vastleggingskredieten vertegenwoordigt geenszins het geheel van de verplichtingen die de Staat gedurende het jaar 1958 zou kunnen afsluiten. Immers :

a) bij de rechtstreekse vastleggingskredieten dienen nog gevoegd de vastleggingen aangegaan met het oog op werken die door parastatale instellingen met begrotings- en rekenplichtigheidsautonomie worden uitgevoerd, zoals de Regie der Luchtwezen, het Nationaal Bureau voor de voltooiing van de Noord-Zuidverbinding, het Fonds der schoolgebouwen, waarvoor alleen betalingskredieten op de begroting ingeschreven zijn;

b) dienen eveneens bij de rechtstreekse vastleggingskredieten gevoegd de vastleggingen aangegaan door het Wegenfonds, die gefinancierd worden met leningen welke rechtstreeks door dit organisme worden geplaatst; hoewel het Fonds tegenover de Staat juridisch zelfstandig is, zijn deze vastleggingen daarom niet minder een na te komen verplichting, en hebben de sommen door het Fonds verkregen op de Rijksschuldbegroting dezelfde weerslag als een staatslening;

c) de betalingskredieten voorkomend op het hoofdstuk der voorschotten en participaties hebben eveneens het karakter van nieuwe begrotingsverplichtingen en dienen dus meegeteld bij het vaststellen van het globale bedrag van de in 1958 toegestane nieuwe vastleggingen.

De betalingskredieten van het dienstjaar 1958 belopen fr. 12.659 miljoen, d.i. een vermindering met fr. 841 miljoen tegenover de oorspronkelijke begroting van 1957 (fr. 13.500 miljoen) en met fr. 7.646 miljoen tegenover de aangepaste begroting van 1957 (fr. 20.305 miljoen).

Evenals voor de vastleggingskredieten vertegenwoordigt dit totaal slechts een deel van de kredieten waarover de Regering in 1958 zal beschikken om haar investeringsprogramma te verwezenlijken. Bij voormeld getal dienen immers gevoegd de kredieten die einde 1957 zullen overgedragen worden, alsmede de eventuele liquide middelen van de bijzondere fondsen op 1 januari 1958.

Het geheel van deze beschikbare kredieten zal aangewend worden tot voortzetting van de reeds aangevangen werken waarvan de uitvoering verschillende jaren bestrijkt en voor de eerste betalingschijven van de nieuwe, in 1958 aan te gane werken.

Anderzijds dient eraan herinnerd dat het Wegenfonds met zijn eigen middelen een complex van werken zal uitvoeren dat niet op de buitengewone begroting voorkomt.

In 1958 zal de voorbereiding van de Wereldtentoonstelling minder uitgaven vergen dan in 1957. Tevens zal de beperking van de in 1957 aan te gane verbintenissen de onvermijdelijke betalingen van 1958 in een gevoelige mate doen afnemen. Omwille van de schatkistmoeilijkheden en van de aanhoudende krapte van de kapitaalmarkt, heeft de Regering beslist de vastleggingen voor buitengewone uitgaven te beperken tot een maandgemiddelde van fr. 500 miljoen tijdens een periode die loopt over het laatste kwartaal van 1957 en de eerste twee kwartalen van 1958. Alle ontwerpen tot vastlegging van fr. 5 miljoen of meer zullen, tot voorafgaande machtiging, aan een te dien einde opgericht Ministerieel Comité van de Schatkist dienen voorgelegd.

Ten gevolge van deze controle en deze beperking zullen de uitbetalingen in 1958 ten laste van de buitengewone begroting en van de door deze begroting te stijven bijzondere fondsen kunnen beperkt worden tot een globaal bedrag van ongeveer fr. 13.500 miljoen, met inbegrip van fr. 1.055 miljoen voor de terugbetaling van een lening aangegaan door de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen en waarvan de rente en de delging door de Schatkist ten laste werden genomen.

Zelfs binnen dit nieuw maximum zullen de voorziene betalingen slechts mogen gebeuren in de mate waarin de toestand van de Schatkist het mogelijk maakt.

Bovendien zal het Ministerieel Comité voor coördinatie der overheidsinvesteringen de evolutie van de algemene economische toestand aandachtig in het oog houden om de actie, welke de Staat onmiddellijk zou moeten inzetten bij een verslapping van de conjunctuur, te kunnen leiden. Een reserve aan geplande werken en beschikbare kredieten zal het alsdan mogelijk maken nieuwe werken op stapel te zetten en het uitvoeringstempo van de aangevatte werken te versnellen.

3. BUITENGEWONE CONJUNCTUURTAKS.

Alvorens de bespreking af te sluiten van de begrotingsverrichtingen van de Staat in de loop van het komende dienstjaar 1958, weze nog even stilgestaan bij de buitengewone conjunctuurtaks ingevoerd bij de wet van 12 maart 1957 houdende sommige bepalingen op financieel, economisch en sociaal gebied.

Deze taks wordt geheven op de nijverheids-, handels- of landbouwwinsten behaald tijdens elk der jaren 1956 en 1957 of der sociale boekjaren 1956-1957 en 1957-1958, wanneer het bedrag van die winsten fr. 500.000 per beoogde periode overtreft.

De taks wordt in principe vastgesteld op 5,50 pct. van de belastbare winst.

Volgens de huidige gegevens wordt de globale opbrengst van de taks geraamd op :

	(In miljoenen franken)
1957	660
1958	1.400
1959	900
1960 en volgende	240
	<hr/>
	3.200

De wet bepaalt echter dat bij een omslaan van de conjunctuur, de Koning, bij een in Ministerraad beraadslaagd besluit, de toepassing van de taks mag schorsen of het percent verminderen.

De buitengewone conjunctuurtaks wordt uitsluitend ten behoeve van de Staat geheven. De opbrengst ervan wordt in de maand na de inning gestort in een reservefonds dat globaal het voorwerp uitmaakt van een bij de Nationale Bank van België geopende speciale rekening. Die speciale rekening is gescheiden van de gewone rekening-courant van de Schatkist bij de Nationale Bank en is niet vatbaar voor enige compensatie met het saldo van deze laatste rekening. Zij komt voor onder een bijzondere rubriek in de boekhouding, de staten en de balansen van de Bank.

Het reservefonds zal worden aangewend ten belope van 30/55ⁿ voor sociale doeleinden. Dit quotum zal de dekking mogelijk maken van de betaling van de aanvullende toelage toegekend aan de ouderdomsgepensioneerden, gewezen loontrekken (jaarlijks basisbedrag : fr. 2.000 per huishouden).

De door de buitengewone conjunctuurtaks te financieren uitgave voor de toekenning van de aanvullende toelage wordt op fr. 310 miljoen voor 1957 (zes maanden) en op fr. 630 miljoen voor 1958 geschat.

Anderzijds, zal het reservefonds, gevestigd door de opbrengst van de taks, aangewend worden ten belope van 25/55ⁿ voor economische doeleinden van algemeen belang, zoals het wetenschappelijk onderzoek, de verbetering van de uitrusting der universiteitslaboratoria en de opzoekingen inzake kernenergie.

Een niet onaanzienlijk gedeelte van de opbrengst der conjunctuurtaks zal slechts geleidelijk weer in de economische kringloop gebracht worden.

Het quotum van 30/55ⁿ bestemd voor sociale doeleinden wordt immers niet volledig in twee jaar tijds door de aanvullende toelage aan de ouderdomsgepensioneerden opgeslorpt.

Wat het quotum van 25/55ⁿ betreft, bestemd voor economische doeleinden, reikt het uitgavenprogramma waarvan het de financiering mogelijk maakt, noodzakelijkerwijze veel verder dan de periode in de loop waarvan de taks zal geïnd worden.

Al deze verrichtingen, zo in ontvangsten als in uitgaven, worden aan de begroting voor orde gehecht en zullen dus geen enkele invloed uitoefenen op de gewone en buitengewone begrotingen.

*
**

II. De instellingen van openbaar nut

Zoals verleden jaar, bevat de Algemene Toelichting thans ook een algemene uiteenzetting van de financiële verrichtingen van de belangrijkste parastatale instellingen welke onder de toepassing van de wet van 16 maart 1954 vallen.

Het Begrotingscomité werd, wat de parastatalen betreft, belast met een bevoegdheid gelijkaardig aan degene die het uitoefent t.o.v. de ministeriële departementen. De controle, bepaald bij de wet van 16 maart 1954, heeft aldus een begin van toepassing gekregen. Daarenboven worden door de wet van 12 maart 1957 houdende sommige bepalingen op financieel, economisch en sociaal gebied, aan de Koning de machten verleend om de wet van 16 maart 1954 bij in Ministerraad beraadslaagde besluiten te wijzigen. De Regering heeft deze machten aangevraagd ten einde de controle van het financieel beheer der organismen van openbaar nut te versterken en een betere ordening van hun politiek met deze van de Staat te bewerkstellingen.

Maatregelen die aan deze bezorgdheid beantwoorden en ertoe strekken het controleapparaat voortvloeiend uit de wet van 16 maart 1954 te volmaken, liggen thans ter studie en worden eerlang ter goedkeuring aan de Koning overgelegd.

Het belang van deze instelling blijkt uit de hieronder vermelde gegevens. Deze wijzen er tevens op dat de begrotingen en rekeningen van de Staat slechts een fragmentarisch beeld geven van de financiële verrichtingen van de openbare sector.

De uitgaven van de instellingen voor sociale zekerheid zullen in 1958 ongeveer fr. 46 miljard belopen, deze van de Nationale Werken fr. 0,7 miljard, van de Instellingen van administratief beheer fr. 1,5 miljard, van het Wegenfonds fr. 2 miljard. Voegt men daarbij de activiteiten van de Regie van Telegraaf en Telefoon, van de Regie der Luchtwegen, van de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen, van de openbare kredietinstellingen, e.a., dan blijkt dat met de financiële verrichtingen van al deze organismen samen genomen belangrijker bedragen gemeoid zijn dan deze van de eigenlijke staatsbegroting.

De rechtstreekse tussenkomsten van de Staat ten bate van de parastatalen zullen in 1958 fr. 21,1 miljard belopen, waarvan fr. 16,9 miljard op de gewone en fr. 4,2 miljard op de buitengewone begroting.

De heffingen van parafiscale aard zijn eveneens zeer belangrijk. Het volume der bijdragen aan de

maatschappelijke zekerheid zal in 1958 ongeveer fr. 34 miljard bereiken, wat haast evenveel is als de opbrengst der directe belastingen (fr. 37,9 miljard).

Al deze gegevens tonen duidelijk aan hoezeer maatregelen gewenst zijn, die moeten toelaten de financiële activiteiten, de investeringspolitiek en de kredietpolitiek van deze instellingen van heel dichtbij de controleren en ze zeer nauw in de financiële politiek van de Staat te betrekken.

Hierna volgen enkele opvallende bijzonderheden over de financiering en de bestemming der uitgaven van de voornaamste instellingen van openbaar nut.

A. INSTELLINGEN VOOR SOCIALE ZEKERHEID

De verstrekte inlichtingen hebben betrekking op de instellingen behorend tot de categorie B voorzien bij artikel 1 van de wet van 16 maart 1954, en inzonderheid de Kassen voor kindertoeslagen, het Rijksfonds voor verzekering tegen ziekte en invaliditeit, de Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid en de Rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid.

De ontvangsten en uitgaven van de instellingen die van deze groep afhangen, evolueren als volgt, na uitshakeling van de onderlinge overschrijvingen :

	1956	1957	1958
	<i>(In miljarden franken)</i>		
Ontvangsten :			
— Tussenkomen van de Rijksbegroting .	10,1	10,2	10,2
— Andere ontvangsten	32,0	34,0	36,7
Totaal ...	42,1	44,2	46,9
Uitgaven	40,7	43,6	46,1

Tabel X geeft de verdeling van de staatstussenkomen :

Tabel X.

Tussenkomen van de Staat ten behoeve van de organen van sociale zekerheid *(In miljoenen franken)*

	1956	1957	1958
Gezinsvergoedingen	896	918	931
Rijksfonds voor verzekering tegen ziekte en invaliditeit	2.008	2.076	1.548
Werkloosheid	2.600	1.665	1.753
Pensioenen : Algemeen stelsel	2.632	3.024	3.113
Nationaal pensioenfonds voor mijnwerkers	1.984	2.167	2.177
Andere ¹	36	33	29
Totaal der staatstussenkomen	10.151	9.883	9.551
Uitgaven te financieren met de buitengewone conjunctuurtaks	—	310	630
Algemeen totaal	10.151	10.193	10.181

¹ Arbeidsongevallen en beroepsziekten; Hulp- en Voorzorgkas voor zeevarenden onder Belgische vlag.

Het grootste gedeelte van de andere ontvangsten wordt geind door de Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid (fr. 25 miljard in 1956, fr. 26,4 miljard in 1957 en fr. 29,3 miljard in 1958) en door het Nationaal pensioenfonds voor mijnwerkers (fr. 3,1 miljard in 1956, fr. 3,4 miljard in 1957 en fr. 3,5 miljard in 1958).

De stijging van de globale uitgaven der beschouwde instellingen is hoofdzakelijk het gevolg van de toename van de uitgaven voortvloeiend uit hun statutaire bedrijvigheid, die fr. 38,3 miljard bedroegen in 1956 en geraamd worden op fr. 40,7 miljard voor 1957 en op fr. 43,3 miljard voor 1958.

De uitgaven voor gezinsvergoedingen, pensioenen, ziekte en invaliditeit nemen sterk toe, terwijl de uitgaven van de Rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid gevoelig verminderd zijn als gevolg van het hoge tewerkstellingspeil.

B. WEGENFONDS

In de begroting van het Wegenfonds voor 1958 wordt voorzien dat de staatstussenkomen voor rente- en delgingslast van de leningen van 1955 en 1957, fr. 346 miljoen zal bedragen.

De volgende gegevens geven een beeld van de verrichtingen van het Wegenfonds wat betreft de vastleggingen en vereffeningen voor werken in 1957 en 1958.

	Vastleggingen	Vereffeningen
	<i>(In miljoenen franken)</i>	
1957	3.000	2.700
1958	1.000	2.000

C. NATIONALE MAATSCHAPPIJ VOOR DE HUISVESTING EN NATIONALE MAATSCHAPPIJ VOOR DE KLEINE LANDEIGENDOM

Tabel XI geeft de kredieten die ingeschreven zijn in de gewone begroting voor 1958 ten bate van de nationale maatschappijen voor de huisvesting.

Tabel XI.

Tussenkomen voorzien op de gewone begroting ten behoeve van de huisvesting *(In miljoenen franken)*

	1957	1958
Tussenkomen in rentelast en terugbetalingenpremies	407	500
Interesten en aflossingen op leningen door de twee nationale maatschappijen aangegaan	80	140
Andere tussenkomen	111	130
	598	770

**D. NATIONALE MAATSCHAPPIJ
VAN BELGISCHE SPOORWEGEN**

Tabel XII vergelijkt de verschillende tussenkomsten voorzien in de gewone staatsbegroting voor de dienstjaren 1956, 1957 en 1958.

Anderzijds, worden in de buitengewone begroting voor 1958 ten bate van de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen betalingskredieten voorzien voor een bedrag van fr. 2.909 miljoen, waarvan fr. 1.056 miljoen tot terugbetaling van een in 1948 uitgegeven lening.

Tabel XII.

**Tussenkomsten voorzien op de gewone begroting
ten behoeve van de spoorwegen**
(In miljoenen franken)

Tussenkomsten :	1956	1957	1958
— in de pensioenen voor het overtallige personeel	350	350	350
— in de pérékwatie der pensioenen	400	430	430
— ter compensatie van de verhoging der aan de oud-strijders en gelijkgestelden toegekende pensioenen	204	211	211
— in het tekort uit hoofde van de arbeidersabonnemenenten	635	727	727
— in het tekort voortvloeiend uit andere tariefverlagingen voor reizigers	117	121	121
— in het tekort voortvloeiend uit tariefverlagingen voor het transitovervoer door het Groothertogdom	20	21	21
— ter compensatie der tariefverlagingen voor het vervoer in het kader van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal	228	245	245
— in de lasten van de leningen voor de elektrificatie	132	142	159
— in de lasten van andere leningen	340	391	370
— in diverse sociale lasten	221	221	221
— voor diversen	13	12	33
	2.660	2.871	2.888
Niet,geïnde belasting op het vervoer	220	250	282
	2.880	3.121	3.170

INDEXCIJFER VAN DE BRUTO-URBEZOLDIGINGEN DER ARBEIDERS

Deze statistiek wordt opgemaakt sedert 1929 en wordt sedert 1930 in ons *Tijdschrift* onder het hoofd « Driemaandelijks loonindexcijfer » gepubliceerd. Doel ervan is een indexcijfer te verstrekken over de schommelingen van het gemiddelde uurloon in de voornaamste industrieën en in het vervoerwezen, alsook een indexcijfer der loonschommelingen voor de geschoolde en de niet geschoolde arbeiders. In verband met de definities welke door de Commissie voor Statistiek en Indexcijfers der lonen werden aangenomen, achtten wij het nuttig, ten einde verwarring te voorkomen, de benaming van die statistiek ter gelegenheid van de huidige hervorming van het indexcijfer te wijzigen.

Indexcijfer van de bruto-urbezoldigingen der arbeiders

Basis 1953 = 100

Periode	Gemiddelde brutoverdienste per gepresteerd uur (mannen + vrouwen)	Type-uurloon	
		geschoolde arbeider 1	niet geschoolde arbeider 1
1953 Maart	99,5	99,7	99,5
Juni	99,9	99,8	100,0
September	99,5	99,9	99,9
December	101,1	100,5	100,5
1954 Maart	100,8	101,4	100,7
Juni	102,9	102,2	102,0
September	102,8	102,8	102,7
December	104,1	103,5	103,6
1955 Maart	104,0	103,8	104,8
Juni	105,4	104,9	105,2
September	105,4	105,4	105,7
December	107,5	106,3	107,1
1956 Maart	109,4	109,4	110,1
Juni	113,7	113,3	113,9
September	115,2	115,2	115,5
December	119,4	118,3	118,1
1957 Maart	121,7	121,9	122,3
Juni	125,1	124,2	124,4
September	124,7	124,9	124,9

1 Excl. de transportarbeiders.

Er zij inderdaad in herinnering gebracht dat de statistiek betrekking heeft op :

1) het « gemiddeld uurloon », d.w.z. de verhouding voor elke onderneming of afdeling van de bericht gevende onderneming, tussen het totaal brutobedrag dat voor het gehele mannelijke en vrouwelijke arbeiderspersoneel gedurende een bepaalde periode bestemd is (maanden maart, juni, september en december) en het aantal gepresteerde uren

van het personeel tijdens dezelfde periode. Die bezoldiging omvat aldus verschillende premies, toelagen en uitkeringen in geld, de overlonen voor nacht- en zondagarbeid en voor de overuren, de lonen betaald voor de verlofdagen (zij zijn niet berekend in het aantal gepresteerde uren). Dit gemiddeld uurloon omvat niet de werkgeversbijdrage in de maatschappelijke zekerheid; daarentegen werd het deel van de bijdrage in de maatschappelijke zekerheid ten laste van de arbeiders niet afgetrokken, noch de bij de bron ingehouden belasting.

Die opvatting van de bezoldiging benadert sterk (excl. de voordelen in natura) de bepaling der gemiddelde verdienste van de Commissie voor Statistiek en Indexcijfers der lonen; om die reden is het dat wij haar voortaan betitelen als : « gemiddelde brutoverdienste per gepresteerd uur ». Hoewel vastgesteld in de vorm van een gemiddelde verdienste per gepresteerd uur, is zij in zekere mate beïnvloed door de werktijd, vermits de overuren over het algemeen tegen een hoger tarief dan het lopende loon betaald worden;

2) het basisuurloon van een geschoold arbeiders- (of arbeiders)-type en van een niet geschoold arbeiderstype (helper in de meest gebruikelijke betekenis). Wij laten het aan onze berichtgevers over een keuze te doen tussen beide typen arbeiders en in sommige gevallen, zo zij zulks verkieslijk achten, berekenen zij een gemiddelde der basislonen van verscheidene arbeiders van een zelfde categorie. Doch, in ieder geval, is de tegenstelling tussen de hoogst en de laagst bezoldigde arbeiders duidelijk vastgesteld. Dit zullen wij voortaan het « type-uurloon » der geschoolde arbeiders en het « type-uurloon » der niet geschoolde arbeiders noemen.

De gemiddelde brutoverdienste per gepresteerd uur wordt door verscheidene factoren beïnvloed, waaronder de overlonen en de wijzigingen in de samenstelling van het personeel : het type-uurloon ondergaat die invloeden niet. In die omstandigheden ligt het indexcijfer van de gemiddelde brutoverdienste per gepresteerd uur niet noodzakelijk tussen het indexcijfer van het type-uurloon der geschoolde arbeiders en dat der niet geschoolde arbeiders.

Herinnerd zij dat die indexcijfers in de maanden maart, juni, september en december worden vastgesteld (1).

(1) Bepaalde berichtgevers verkiezen echter ons cijfers te verstrekken welke voor het overeenstemmende kwartaal zijn opgemaakt.

De redenen welke er ons toe hebben gebracht die statistiek te wijzigen, zijn :

1) in bepaalde economische sectoren was de omvang van de steekproef onvoldoende. Wij hebben dan ook een beroep gedaan op nieuwe correspondenten en wij menen dat iedere sector thans op afdoende wijze vertegenwoordigd is. In de mate van het mogelijke hebben wij eveneens getracht, bij het uitwerken der steekproeven, rekening te houden met de geografische vertegenwoordiging van iedere belangrijke landstreek;

2) indexcijfers berekend op grond van een veraf gelegden basisperiode geven aanleiding tot stelselmattige vergissingen ten gevolge van structuurwijzigingen. Wij hebben het dan ook wenselijk geacht het jaar 1953 in plaats van de periode 1936-1938 als basisjaar te kiezen, daar dit jaar voor de meeste officiële economische statistieken wordt aangenomen (indexcijfer van de industriële bedrijvigheid, indexcijfer van de kleinhandelsprijzen, enz.);

3) wij merkten op dat de ondernemingen de wijze waarop de gegevens dienden gewijzigd om rekening te houden met de vermindering van de wekelijkse arbeidsduur, uiteenlopend interpreteerden. Daar wij van onze correspondenten gemiddelde brutoverdiensten per gepresteerd uur en type-uurlonen vragen, heeft de invoering van de 45-urenweek, ofschoon zij het wekelijks arbeidsinkomen niet wijzigt, tot gevolg het uurloon te verhogen, vermits voor een zelfde bezoldiging een kleiner aantal werkuren wordt gepresteerd. Wij moesten dan ook aan onze berichtgevers vragen dat zij hun gegevens op een vormige wijze, overeenkomstig die zienswijze, zouden inzenden. Dit is trouwens de reden waarom de publicatie van ons indexcijfer werd geschorst;

4) de ingewonnen individuele gegevens worden omgezet in basisindexcijfers 1953 = 100. Een rekenkundig gemiddelde, gewogen naar de personeelsterkte van iedere firma die ons haar medewerking verleent, maakt het mogelijk de individuele indexcijfers in globale indexcijfers per economische sector te groeperen. Doch om het algemeen indexcijfer op te maken, worden de indexcijfers zelf samengebracht dank zij een rekenkundig gemiddelde welke gewogen is niet meer naar de omvang van het arbeiderspersoneel in iedere sector, doch naar de totale bezoldiging die aan iedere sector in 1953 werd toegekend. Die wegingsmethode is theoretisch gezien juist, doch zij brengt geen noemenswaardige verandering aan het algemeen indexcijfer.

Die statistiek dient aangewend mits rekening te houden met de grenzen welke aan het opmaken ervan zijn gesteld. Daar het indexcijfer der bruto-urbezoldigingen der arbeiders niet de schommelingen vertegenwoordigt van het « zakgeld » (d.w.z. het werkelijk door de arbeider geïnde bedrag), kan het niet zonder ernstige analyse met het indexcijfer der kleinhandelsprijzen worden vergeleken. Het is evenmin een indexcijfer der schommelingen van de loonkosten, vermits de getelde bezoldiging niet de door de werkgever gedragen maatschappelijke lasten omvat.

Het Nationaal Instituut voor de Statistiek publiceert sedert januari 1955 de loonindexcijfers in een aantal economische sectoren en het zal zijn statistiek geleidelijk tot de gehele nijverheid uitbreiden. Om die reden is het, dat wij het niet meer nodig oordeelden de indexcijfers per sector te publiceren en dat tabel 32 van de « Doorlopende maandstatistieken » nog alleen het algemeen indexcijfer zal bevatten.

GEZAMENLIJKE BALANSEN DER GELDSCHEPPENDE INSTELLINGEN EN OORZAKEN VAN DE VERANDERINGEN IN DE GELDHOEVEELHEID. HERZIENING VAN SOMMIGE STATISTISCHE GEGEVENS

De tabellen 85⁴ voorkomend in de « Doorlopende maandstatistieken » van dit *Tijdschrift* bevatten sedert 30 juni 1950 trimestrieel de statistische reeksen van de gezamenlijke balansen der geldscheppende instellingen en van de oorzaken der veranderingen in de geldhoeveelheid.

Daar die statistieken sedert de eerste publicatie (1) enkele wijzigingen ondergingen, bleek het gewenst, met het oog op de continuïteit van de reeksen, de onderstaande retrospectieve tabellen te publiceren. In het vervolg zullen de nieuwe reeksen verder op hun gewone plaats in de tabellen 85⁴ verschijnen.

De voornaamste verbetering ligt in een aanpassing van de aantekening der rekeningen met Kongo voor de periode voorafgaand aan de oprichting van de Centrale Bank van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi.

Zoals bekend, verviel op 30 juni 1952 het uitgifteprivilege dat aan de Bank van Belgisch-Kongo was verleend geworden en begon de Centrale Bank haar bedrijvigheid; hieruit volgden een vermindering der tegoeden en verplichtingen van de in België gevestigde zetels van de Bank van Belgisch-Kongo en een vermeerdering der door de Koloniale Schatkist en de nieuwe circulatiebank aangehouden Belgische schatkistcertificaten. Daar, enerzijds, de zetels in het moederland als een integrerend deel van het Belgische bankwezen en, anderzijds, de Koloniale Schatkist en de Centrale Bank van Belgisch-Kongo als buitenlandse instellingen worden beschouwd, deed de boeking zonder meer van de verrichtingen voortvloeiende uit de oprichting van de Centrale Bank een reeks zuiver boekhoudkundige bewegingen tot uitdrukking komen: in de betalingsbalans een vermindering der buitenlandse verplichtingen van het Belgische bankwezen gecompenseerd door een vermeerdering der verplichtingen van de Schatkist aan het buitenland; in de tabel « Gezamenlijke balansen der geldscheppende instellingen », een vermindering der verplichtingen aan het buitenland met als tegenwaarde een vermindering der binnenlandse kredieten aan de Schatkist. Die bewegingen schakelden elkaar uit in de tabel der « Oorzaken van de veranderingen in de geldhoeveelheid », waarin de monetaire financiering van

de Schatkist het totaal der buitenlandse zowel als binnenlandse bijdragen uitdrukt.

Ter gelegenheid van een latere studie die een integratie der gegevens betreffende een reeks jaren vereiste, bleek dat er een asymmetrie bestond tussen de cijfers vóór en na 30 juni 1952; zij werd veroorzaakt door de verschuiving naar het buitenland van vlottende schuld die voorheen door Belgische instellingen was aangehouden. Het was mogelijk cijfers te verbeteren die waren opgemaakt vooraleer men de oprichting van de Centrale Bank van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi had kunnen voorzien.

De logische, ofschoon willekeurige, oplossing bestond erin uit de staten der Belgische zetels van de Bank van Belgisch-Kongo die posten te verwijderen welke hierin niet zouden zijn voorgekomen indien de Centrale Bank reeds had bestaan. Die oplossing werd verkozen omdat zij meer genuanceerd is dan die welke de Belgische zetels van de Bank van Belgisch-Kongo als geheel vreemde instellingen vóór 1952 zou hebben beschouwd: immers, daar de tegoeden en verplichtingen, welke na die datum door die zetels werden aangehouden, in de « Algemene staten der Belgische banken » werden opgenomen, zal dergelijke oplossing een gebrek aan samenhang in de statistieken hebben laten voortbestaan.

Onderhavige verbetering laat dus toe de boekcijfers vóór en na 1952 te vergelijken. In de tabel « Gezamenlijke balansen der geldscheppende instellingen » komt zij neer op een vermindering, vóór medio 1952, der verplichtingen van de private banken aan het buitenland (kolom 7) en derhalve een vertraging, tussen 30 juni en 30 december van dat jaar, in de verhoging der nettotegoeden op het buitenland. Daartegenover krijgt de toeneming van de vorderingen op de Schatkist (kolom 10) haar gehele betekenis terug.

Ter gelegenheid van de omwerking der statistieken werden enkele minder belangrijke wijzigingen aangebracht, o.m. aan de financiering der lagere overheid. Die omwerking betreft zowel de tabel der gezamenlijke balansen als die der oorzaken van de veranderingen in de geldhoeveelheid.

Het spreekt vanzelf dat die belangrijke verbetering een herziening der statistieken van de betalingsbalansen over de jaren vóór 1953 noodzakelijk maakte. De herziene gegevens zullen eerlang in dit *Tijdschrift* worden gepubliceerd.

(1) Voor de wijze van opmaking der statistieken van de geldhoeveelheid en van de oorzaken van haar veranderingen, *Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting*, november 1955, blz. 317-335.

GEZAMENLIJKE BALANSEN DER GELDSCEPPENDE INSTELLINGEN

(in miljarden franken)

Data	Geldhoeveelheid					Netto goud- en devizevoorraad				Vorderingen op de Schatkist op andere openbare ontleners				Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren in België		Diversen				Onder aftrek van						
	Char- taal geld	Giraal geld			Totaal	Direct opeisbare activa en verplichtingen (nettobedragen)		Andere netto tegoe- den en ver- plich- tingen (netto- bedra- gen)	Totaal	Staats- schul- den	Schuld van de andere openbare ontleners	Voorschotten aan het Rentenfonds	Totaal	bij de geldscheppende instellingen	pro memore bij en buiten de geld- scheppende instellingen	Saldo der niet kortlopende verrichtingen van het Gemeentekrediet, de Nationale Kuis voor Beroepskrediet en het Munifonds	Specifieke leningen en ontleningen der niet geldscheppende financiële instellingen	Saldo der niet elders vermelde vorderingen en verplichtingen tegenover Belgische ingezetenen	Salde- rings- posten	Totaal	Quasi-monetaire verplichtingen der geldscheppende instellingen tegenover de binnen- landse economie			Obligati- ties (depo- sitoban- ken)	Verschil (20) — (21) tot (25)	
		in handen van de bedrijven en particulieren	in handen van de overheid	Totaal		N.B.B.	Particu- liere banken														in handen van de bedrij- ven en particu- lieren	depo- sito's in buiten- landse geld- soorten in handen van de bedrij- ven en particu- lieren	in handen van de Schat- kist			Verschil tussen de eigen middelen en de vastgelegde middelen van de participaties (Nationale Bank, Her- discontoringinsti- tuten en depositoban- ken)
1950 Juni	90,7	57,1	5,8	62,9	153,6	+38,7	- 3,6	+1,3	36,4	104,9	1,0	2,6	108,5	27,3	30,4	-0,8	+1,5	-1,5	+1,2	172,6	-12,9	-1,5	—	-4,4	-0,2	153,6
September ...	89,9	56,7	6,9	63,6	153,5	+37,8	- 3,4	+1,6	36,0	101,6	1,1	3,7	106,4	29,3	32,1	-0,3	+1,4	-2,5	+2,4	172,7	-12,7	-1,7	—	-4,6	-0,2	153,5
December	92,3	57,3	6,5	63,8	156,1	+35,3	- 2,7	+1,6	34,2	101,0	1,3	4,1	106,4	33,2	36,6	+0,7	+0,9	-2,2	+2,3	175,5	-12,7	-1,8	—	-4,6	-0,3	156,1
1951 Maart	89,6	57,8	6,9	64,7	154,3	+36,7	- 3,1	+1,2	34,8	93,7	1,4	2,0	102,1	35,5	39,9	+0,8	+0,7	-1,9	+1,7	173,7	-12,5	-1,9	-0,1	-4,6	-0,3	154,3
Juni	92,2	58,3	6,6	64,9	157,1	+39,7	- 3,7	+1,1	37,1	100,2	1,5	1,8	103,5	34,6	39,5	+0,5	+1,1	-1,8	+1,6	176,6	-12,4	-1,6	-0,3	-4,9	-0,3	157,1
September ...	96,0	59,7	6,9	66,6	162,6	+46,6	- 4,3	+1,1	43,4	104,5	1,5	1,0	107,0	32,5	36,7	+0,8	+0,9	-1,9	+1,3	184,0	-13,2	-1,6	-1,0	-5,2	-0,4	162,6
December	99,1	62,0	7,4	69,4	168,5	+50,2	- 5,8	+1,4	45,8	105,1	1,3	1,6	108,0	36,2	42,1	+1,1	+0,7	-2,0	+2,1	191,9	-14,1	-2,4	-1,1	-5,2	-0,6	168,5
1952 Maart	99,0	63,6	7,3	70,9	169,9	+55,1	- 5,1	+2,3	52,3	105,2	1,4	0,9	107,5	35,3	41,5	-0,1	+0,6	-2,1	+1,4	194,9	-16,1	-1,6	-1,3	-5,1	-0,9	169,9
Juni	100,6	64,2	6,8	71,0	171,6	+56,2	- 4,2	+2,2	54,2	108,4	1,4	0,8	110,6	33,7	40,3	-0,4	+0,1	-1,2	+1,0	198,0	-17,7	-1,5	-1,3	-5,2	-0,7	171,6
September ...	100,3	65,0	7,0	72,0	172,3	+51,9	- 4,2	+2,8	50,5	116,0	1,5	0,4	117,9	32,6	40,1	-0,1	-0,2	-1,5	+1,1	200,3	-18,9	-1,5	-1,4	-5,4	-0,8	172,3
December	102,0	65,1	7,4	72,5	174,5	+51,0	- 4,3	+3,7	50,4	115,2	1,4	0,3	116,9	36,5	43,3	—	-0,1	-1,6	+0,2	202,3	-18,6	-1,6	-1,4	-5,2	-1,0	174,5
1953 Maart	101,4	65,0	6,9	71,9	173,3	+49,1	- 4,6	+3,2	47,7	119,0	1,7	—	120,7	35,9	43,5	-0,8	+0,3	-3,0	+0,6	201,4	-19,9	-1,7	-0,3	-5,1	-1,1	173,3
Juni	102,6	66,3	6,9	73,2	175,8	+48,8	- 4,0	+2,7	47,5	118,5	1,7	0,7	120,9	36,1	43,7	-1,5	+0,5	-1,4	+1,5	203,6	-19,3	-1,6	-0,5	-5,2	-1,2	175,8
September ...	104,4	66,5	7,3	73,8	178,2	+49,7	- 3,4	+2,6	48,9	121,6	1,4	0,3	123,3	36,3	43,6	-0,4	+0,5	-2,0	+1,9	208,5	-19,9	-2,3	-1,2	-5,4	-1,5	178,2
December	105,9	67,3	7,1	74,4	180,3	+52,4	- 4,8	+2,7	50,3	120,4	1,6	—	122,0	38,7	45,4	-0,4	+0,1	-1,9	+1,0	209,8	-20,6	-1,5	-0,2	-5,3	-1,9	180,3
1954 Maart	102,9	66,5	7,5	74,0	176,9	+52,3	- 6,8	+4,3	49,8	117,7	1,7	—	119,4	37,4	45,1	-0,9	+0,2	-1,5	+2,7	207,1	-21,1	-1,4	-0,1	-5,4	-2,2	176,9
Juni	104,3	69,9	8,1	78,0	182,3	+49,7	- 4,8	+2,9	47,8	121,9	1,8	0,2	123,9	38,2	46,2	—	+1,0	-1,9	+2,6	211,6	-19,6	-1,6	-0,1	-5,5	-2,5	182,3
September ...	105,2	67,1	7,9	75,0	180,2	+49,6	- 4,4	+2,7	47,9	120,7	1,9	—	122,6	38,8	47,0	+0,8	+0,8	-2,5	+2,0	210,4	-20,2	-1,4	-0,1	-5,7	-2,8	180,2
December	106,7	69,5	7,4	76,9	183,6	+50,5	- 3,7	+1,5	48,3	119,9	1,9	1,2	123,0	41,7	49,8	+1,5	+1,0	-1,2	+1,6	215,9	-21,3	-2,0	-0,1	-6,0	-2,9	183,6
1955 Maart	107,5	70,1	7,1	77,2	184,7	+53,7	- 4,7	+2,4	51,4	120,4	2,3	0,1	122,8	41,4	49,6	+0,9	+1,3	-1,4	+1,3	217,7	-22,3	-1,7	-0,1	-5,7	-3,2	184,7
Juni	108,6	71,7	7,3	79,0	187,6	+52,9	- 4,8	+2,7	50,8	121,1	2,6	0,9	124,6	43,0	50,1	+1,4	+1,3	-2,0	+2,2	221,3	-22,4	-1,7	-0,1	-6,1	-3,4	187,6
September ...	109,7	70,3	7,4	77,7	187,4	+54,3	- 4,8	+2,9	52,4	120,9	2,5	1,4	124,8	41,4	49,5	+2,4	+1,3	-1,9	+1,0	221,4	-22,2	-2,0	-0,1	-6,2	-3,5	187,4
December	110,7	74,1	7,9	82,0	192,7	+56,1	- 4,8	+3,4	54,7	122,4	2,9	0,7	126,0	44,4	52,0	+2,9	+1,3	-1,8	+0,9	228,4	-23,4	-2,4	-0,1	-6,0	-3,8	192,7
1956 Maart	109,5	74,0	7,5	81,5	191,0	+58,8	- 4,9	+3,6	57,5	121,8	2,9	0,7	125,4	43,4	52,0	+2,0	+1,1	-1,6	+0,5	228,2	-24,5	-2,4	-0,1	-6,2	-4,0	191,0
Juni	111,4	77,0	6,7	83,7	195,1	+59,2	- 3,8	+3,1	58,5	124,2	3,5	1,4	129,1	42,1	52,6	+1,6	+1,4	-1,4	+1,9	233,2	-24,5	-2,8	-0,1	-6,6	-4,1	195,1
September ...	112,8	75,5	7,7	83,2	196,0	+59,2	- 5,1	+2,3	56,4	123,4	3,6	1,3	128,3	45,1	55,3	+2,2	+1,4	-1,9	+1,8	233,3	-23,6	-2,6	—	-6,9	-4,2	196,0
December	114,4	78,1	6,4	84,5	198,9	+56,9	- 6,1	+3,2	54,0	123,4	4,1	2,0	129,5	49,0	58,4	+2,7	+1,2	-1,6	+0,6	235,4	-22,3	-3,2	—	-6,7	-4,3	198,9
1957 Maart	113,6	77,4	7,2	84,6	198,2	+53,2	- 6,2	+3,4	50,4	129,2	4,0	0,7	133,9	50,1	60,3	+0,2	+1,2	-1,5	+1,5	235,8	-23,3	-3,3	—	-6,6	-4,4	198,2
Juni	113,9	80,1	7,7	88,0	201,9	+53,3	- 4,8	+3,0	51,5	127,5	4,1	1,8	133,4	50,9	61,0	+1,0	+1,0	-1,9	+2,7	238,6	-21,9	-3,3	—	-7,1	-4,4	201,9

* Incl. de rekeningen van de administratieve parastatale instellingen.

OORZAKEN VAN DE VERANDERINGEN IN DE GELDHOEVEELHEID

(in miljarden franken)

Tijdvak	Geldhoeveelheid	Quasi-monetaire liquiditeiten				Totaal van de geldhoeveelheid en van de quasi-monetaire liquiditeiten (6) = (1) + (5)	Transacties met het buitenland (excl. de kapitaaltransacties van de overheid en de officiële schenkingen)	Monetaire financiering van de overheid *		Tegeldemaking van de Staatsschuld en van andere overheidsfondsen	Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan binnenlandse bedrijven en particulieren bij de geldschepende instellingen	Verschil tussen eigen middelen en vastgelegde middelen + participaties der geldschepende instellingen	Obligatieleneningen der depositobanken	Niet kortlopende verrichtingen van het Muntfonds, het Gemeentekrediet en de Nationale Kas voor Beroepskrediet (saldi)	Diversen		Salderingsposten	Totaal (18) = van (7) tot (17)
		Termijn-deposito's en speciale rekeningen der uitvoerders naar de E.B.U.	Deposito's in buitenlandse geldsoorten van Belgische ingezetenen	Tegoeden van de Schatkist	Totaal			Staat	Andere						Specifieke leningen en ontleningen der niet-geldschepende financiële instellingen	Niet elders vermelde Vorderingen op en verplichtingen tegenover Belgische ingezetenen (saldi)		
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)
1950 3 ^e kwartaal ...	- 0,1	- 0,2	+ 0,2	—	—	- 0,1	- 7,6	+ 3,6	+ 0,1	+ 1,3	+ 2,0	- 0,2	—	+ 0,6	- 0,1	- 1,0	+ 1,2	- 0,1
4 ^e kwartaal ...	+ 2,6	—	+ 0,2	—	+ 0,2	+ 2,8	- 4,2	+ 1,8	+ 0,2	+ 0,6	+ 3,9	—	—	+ 1,0	- 0,5	+ 0,3	- 0,3	+ 2,8
Totaal ...	+ 2,5	- 0,2	+ 0,4	—	+ 0,2	+ 2,7	- 11,8	+ 5,4	+ 0,3	+ 1,9	+ 5,9	- 0,2	—	+ 1,6	- 0,6	- 0,7	+ 0,9	+ 2,7
1951 1 ^e kwartaal ...	- 1,8	- 0,2	—	+ 0,1	- 0,1	- 1,9	- 0,6	- 1,2	+ 0,1	- 2,0	+ 2,4	- 0,1	- 0,1	+ 0,1	- 0,2	+ 0,2	- 0,5	- 1,9
2 ^e kwartaal ...	+ 2,8	- 0,1	- 0,3	+ 0,1	- 0,3	+ 2,5	+ 2,5	+ 1,2	+ 0,1	—	- 1,0	- 0,3	—	- 0,3	+ 0,3	+ 0,2	- 0,2	+ 2,5
3 ^e kwartaal ...	+ 5,5	+ 0,8	+ 0,1	+ 0,7	+ 1,6	+ 7,1	+ 6,4	+ 3,9	- 0,1	- 0,3	- 2,0	- 0,3	- 0,1	+ 0,2	- 0,1	- 0,1	- 0,4	+ 7,1
4 ^e kwartaal ...	+ 6,0	+ 1,0	+ 0,7	+ 0,1	+ 1,8	+ 7,8	+ 2,7	+ 0,5	- 0,2	+ 0,7	+ 3,6	+ 0,1	- 0,1	+ 0,3	- 0,2	- 0,1	+ 0,5	+ 7,8
Totaal ...	+ 12,5	+ 1,5	+ 0,5	+ 1,0	+ 3,0	+ 15,5	+ 11,0	+ 4,4	- 0,1	- 1,6	+ 3,0	- 0,6	- 0,3	+ 0,3	- 0,2	+ 0,2	- 0,6	+ 15,5
1952 1 ^e kwartaal ...	+ 1,3	+ 2,0	- 0,8	+ 0,2	+ 1,4	+ 2,7	+ 4,4	+ 1,5	+ 0,1	- 0,4	- 0,9	—	- 0,3	- 1,1	- 0,2	- 0,1	- 0,3	+ 2,7
2 ^e kwartaal ...	+ 1,8	+ 1,5	- 0,1	+ 0,1	+ 1,5	+ 3,3	+ 2,6	+ 2,1	—	+ 0,2	- 1,6	—	+ 0,1	- 0,3	- 0,4	+ 0,9	- 0,3	+ 3,3
3 ^e kwartaal ...	+ 0,7	+ 1,2	—	—	+ 1,2	+ 1,9	+ 0,2	+ 3,1	+ 0,1	—	- 1,1	- 0,2	- 0,1	+ 0,3	- 0,3	- 0,3	+ 0,2	+ 1,9
4 ^e kwartaal ...	+ 2,2	- 0,3	+ 0,1	—	- 0,2	+ 2,0	- 0,1	- 1,5	- 0,1	+ 0,5	+ 3,9	+ 0,2	- 0,1	+ 0,1	+ 0,1	- 0,1	- 0,9	+ 2,0
Totaal ...	+ 6,0	+ 4,4	- 0,8	+ 0,3	+ 3,9	+ 9,9	+ 7,1	+ 5,2	+ 0,1	+ 0,3	+ 0,3	—	- 0,4	- 1,0	- 0,8	+ 0,4	- 1,3	+ 9,9
1953 1 ^e kwartaal ...	- 1,2	+ 1,3	+ 0,1	- 1,1	+ 0,3	- 0,9	- 0,3	+ 1,6	+ 0,4	- 0,2	- 0,5	—	- 0,1	- 0,8	+ 0,3	- 1,4	+ 0,1	- 0,9
2 ^e kwartaal ...	+ 2,5	- 0,6	- 0,1	+ 0,2	- 0,5	+ 2,0	- 0,8	—	- 0,1	+ 1,3	+ 0,2	—	- 0,1	- 0,7	+ 0,2	+ 1,6	+ 0,4	+ 2,0
3 ^e kwartaal ...	+ 2,4	+ 0,6	+ 0,7	+ 0,8	+ 2,1	+ 4,5	- 1,2	+ 5,2	- 0,5	—	+ 0,2	- 0,2	- 0,3	+ 1,2	—	- 0,6	+ 0,7	+ 4,5
4 ^e kwartaal ...	+ 2,1	+ 0,7	- 0,8	- 1,1	- 1,2	+ 0,9	+ 1,3	- 1,0	+ 0,2	—	+ 2,3	+ 0,1	- 0,4	—	- 0,4	+ 0,1	- 1,3	+ 0,9
Totaal ...	+ 5,8	+ 2,0	- 0,1	- 1,2	+ 0,7	+ 6,5	- 1,0	+ 5,8	—	+ 1,1	+ 2,2	- 0,1	- 0,9	- 0,3	+ 0,1	- 0,3	- 0,1	+ 6,5
1954 1 ^e kwartaal ...	- 3,3	+ 0,5	- 0,1	- 0,1	+ 0,3	- 3,0	- 1,0	- 3,2	+ 0,1	+ 1,0	- 1,3	- 0,1	- 0,3	- 0,5	+ 0,1	+ 0,5	+ 1,7	- 3,0
2 ^e kwartaal ...	+ 5,3	- 1,4	+ 0,1	—	- 1,3	+ 4,0	- 2,8	+ 4,7	+ 0,1	+ 0,2	+ 0,8	- 0,1	- 0,3	+ 0,9	+ 0,8	- 0,4	+ 0,1	+ 4,0
3 ^e kwartaal ...	- 2,0	+ 0,5	- 0,2	—	+ 0,3	- 1,7	- 1,5	+ 0,2	—	+ 0,3	+ 0,6	- 0,2	- 0,2	+ 0,7	- 0,2	- 0,6	- 0,8	- 1,7
4 ^e kwartaal ...	+ 3,3	+ 1,1	+ 0,7	—	+ 1,8	+ 5,1	+ 0,6	- 1,4	- 0,1	+ 1,7	+ 2,9	- 0,3	- 0,2	+ 0,8	+ 0,2	+ 1,2	- 0,3	+ 5,1
Totaal ...	+ 3,8	+ 0,7	+ 0,5	- 0,1	+ 1,1	+ 4,4	- 4,7	+ 0,3	+ 0,1	+ 3,2	+ 3,0	- 0,7	- 1,0	+ 1,9	+ 0,9	+ 0,7	+ 0,7	+ 4,4
1955 1 ^e kwartaal ...	+ 1,1	+ 1,0	- 0,3	—	+ 0,7	+ 1,8	+ 1,4	+ 2,2	+ 0,1	- 0,6	- 0,4	+ 0,3	- 0,3	- 0,6	+ 0,2	- 0,1	- 0,4	+ 1,8
2 ^e kwartaal ...	+ 2,9	+ 0,1	+ 0,1	—	+ 0,2	+ 3,1	+ 0,5	- 1,1	+ 0,2	+ 1,6	+ 1,7	- 0,3	- 0,2	+ 0,5	—	- 0,6	+ 0,8	+ 3,1
3 ^e kwartaal ...	- 0,2	- 0,2	+ 0,2	—	—	- 0,2	+ 1,7	- 0,3	- 0,1	+ 0,6	- 1,5	- 0,2	- 0,2	+ 1,0	—	+ 0,1	- 1,3	- 0,2
4 ^e kwartaal ...	+ 5,3	+ 1,2	+ 0,4	—	+ 1,6	+ 6,9	+ 0,5	+ 2,3	+ 0,2	+ 0,4	+ 2,9	+ 0,2	- 0,2	+ 0,5	—	+ 0,1	—	+ 6,9
Totaal ...	+ 9,1	+ 2,1	+ 0,4	—	+ 2,5	+ 11,6	+ 4,1	+ 3,1	+ 0,4	+ 2,0	+ 2,7	—	- 0,9	+ 1,4	+ 0,2	- 0,5	- 0,9	+ 11,6
1956 1 ^e kwartaal ...	- 1,7	+ 1,1	—	—	+ 1,1	- 0,6	+ 3,2	- 1,5	+ 0,1	+ 0,2	- 1,0	- 0,2	- 0,2	- 1,0	- 0,2	+ 0,2	- 0,2	- 0,6
2 ^e kwartaal ...	+ 4,1	—	+ 0,4	—	+ 0,4	+ 4,5	+ 1,9	+ 1,2	+ 0,2	+ 1,3	- 1,3	- 0,4	- 0,1	- 0,4	+ 0,4	+ 0,2	+ 1,5	+ 4,5
3 ^e kwartaal ...	+ 0,8	- 0,9	- 0,2	—	- 1,1	- 0,3	- 1,0	- 2,0	- 0,1	+ 0,3	+ 3,0	- 0,3	- 0,1	+ 0,7	—	- 0,5	- 0,3	- 0,3
4 ^e kwartaal ...	+ 2,9	- 1,2	+ 0,5	—	- 0,7	+ 2,2	- 1,3	- 1,3	+ 0,6	+ 1,0	+ 3,9	+ 0,2	- 0,1	+ 0,5	- 0,3	+ 0,3	- 1,3	+ 2,2
Totaal ...	+ 6,1	- 1,0	+ 0,7	—	- 0,3	+ 5,8	+ 2,8	- 3,6	+ 0,8	+ 2,8	+ 4,6	- 0,7	- 0,5	- 0,2	- 0,1	+ 0,2	- 0,3	+ 5,8
1957 1 ^e kwartaal ...	- 0,7	+ 1,0	+ 0,1	—	+ 1,1	+ 0,4	- 1,2	+ 4,0	- 0,5	- 1,3	+ 1,1	—	- 0,1	- 2,5	—	+ 0,1	+ 0,8	+ 0,4
2 ^e kwartaal ...	+ 3,7	- 1,5	—	—	- 1,5	+ 2,2	- 0,1	- 0,5	+ 0,1	+ 1,0	+ 0,8	- 0,5	—	+ 0,8	- 0,2	- 0,3	+ 1,1	+ 2,2

* Beweging der directe kredieten aan de overheid + saldo van haar kapitaaltransacties met het buitenland. (Overheid : Staat en hogere overheid).

LITERATUUR BETREFFENDE DE MONETAIRE EN FINANCIËLE TOESTAND VAN BELGIË

Onderstaande literatuuropgave sluit aan bij diegene die wij gepubliceerd hebben in ons Oktobernummer 1957 van het *Tijdschrift*. Er weze opgemerkt dat in deze literatuuropgave noch de verslagen van de verschillende instellingen, noch de statistische bronnen zijn overgenomen.

1. GELD- EN BANKWEZEN

DELMOTTE L., Monetaire onrust. (*V.E.V.-Berichten, Antwerpen, XXXII, n° 17, 30 september 1957, blz. 1.981-1.987.*)

de MIOMANDRE E., Le statut monétaire de la Belgique. (*Banque Nationale de Belgique, Brussel, 1957, 39 blz.*)

Esperienze e riflessioni di un Governatore di Banca centrale : Maurice Frère. (*Bancaria, Rassegna dell'Associazione Bancaria Italiana, Rome, XIII, n° 9, september 1957, blz. 1.028-1.031.*)

Financement des crédits à moyen terme. (*Bulletin hebdomadaire de Fabrimetal, Brussel, n° 591, 28 oktober 1957, blz. 853-854.*)

HEENEN J., La provision de la lettre de change. (*Centre d'Etudes Bancaires, Brussel, juli 1957, 22 blz.*)

2. BEURS- EN SPAARWEZEN

DIDIER J.-M., Les rapports de droit existant au sein des fonds communs de placement constitués actuellement en Belgique. (*La Revue de la Banque, Brussel, XXI, n° 9-10, 1957, blz. 712-725.*)

Winsttendensen. (*Weekberichten van de Kredietbank, Brussel, XII, n° 43, 2 november 1957, blz. 437-441.*)

3. PRIJZEN EN LONEN

Aanvullend Nationaal Paritair Comité voor de bedienden : een overeenkomst inzake bezoldigingen. (*Mededelingen van het Verbond der Belgische Nijverheid, Brussel, XII, n° 28, 10 november 1957, blz. 1.973-1.982.*)

La réduction de la durée du travail — Colloque des 23 et 24 février 1957 à la Société Royale d'Economie Politique de Belgique. (*Librairie Encyclopédique, Brussel, 1957, 209 blz.*)

4. BEGROTING EN OPENBARE FINANCIËN

HAUPT P., Belgiens Anleihenpolitik. (*Der Volkswirt, Frankfurt, XI, n° 44, 2 november 1957, blz. 2.402-2.403.*)

LEGRAND S., Economies et politique conjoncturelle en Belgique. (*Editions du Centre Paul Hymans, Brussel, 1957, n° 1, 96 blz.*)

VAN HOUTTE J., La réforme fiscale s'impose. (*Revue Générale Belge, Brussel, XCIII, september 1957, blz. 1-15.*)

WERTZ J., De evolutie van het Kongolees fiscaal stelsel. (*Tijdschrift van de Centrale Bank van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi, Brussel, VI, n° 9, september 1957, blz. 347-355.*)

5. FINANCIËLE ORGANEN BEHEERST DOOR BIJZONDERE WETTELIJKE BESCHIKKINGEN OF GEPLAATST ONDER DE WAARBORG OF DE CONTROLE VAN DE STAAT

Het Gemeentekrediet van België en de financiële moeilijkheden van sommige gemeenten. (*Drie-maandelijks Tijdschrift van het Gemeentekrediet van België, Brussel, XI, n° 42, oktober 1957, blz. 1-3.*)

6. WEDERUITRUSTING — BESTRIJDING VAN DE WERKLOOSHEID

RENEAU L., De achteruitgang van de werkloosheid en de huidige toestand. (*Arbeidsblad, orgaan van het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg van België, Brussel, LVIII, september 1957, blz. 1.041-1.061.*)

Services nationaux de l'emploi en Belgique. (*Bureau International du Travail, Genève, 1957, 149 blz.*)

7. INTERNATIONALE FINANCIËLE VERRICHTINGEN

DALLAS J., The European Monetary Agreement, the European Payments Union and Convertibility. (*The Journal of Finance, Chicago, XII, n° 3, september 1957, blz. 333-347.*)

HUTTON R., Le projet Keynes de création d'une Union Internationale de Compensation. (*Revue des Sciences Economiques, Luik, XXXII, n° 111, september 1957, blz. 155-168.*)

MAC DOUGALL D., The World Dollar Problem. A Study in International Economics. (*Macmillan, Londen, 1957, 622 blz.*)

MARSAN H., La convertibilité et l'intégration européenne. (*Revue Politique et Parlementaire, Parijs, LIX, n° 671, oktober 1957, blz. 154-161.*)

The Future of European Monetary Policy. (*The Bankers' Magazine, Londen, CLXXXIV, n° 1.363, oktober 1957, blz. 272-274.*)

TRIFFIN R., Europe and the Money Muddle from Bilateralism to Near Convertibility 1947-1956. (*Yale University Press, New Haven, 1957, 351 blz.*)

9. SCHUMAN-PLAN

Ce que les Belges savent et pensent de la C.E.C.A. (*Bulletin de l'Institut Universitaire d'Information sociale et économique, Brussel, n° 2, 1957, blz. 1-55.*)

ECONOMISCHE WETGEVING

Deze rubriek bevat de wetten, besluiten en andere officiële bekendmakingen die van bijzonder belang zijn voor 's lands algemene economie en via het Belgisch Staatsblad werden afgekondigd in de loop van de maand aan deze van de publikatie van ons Tijdschrift voorafgaand.

Alleen de gewichtigste wetten en besluiten hebben wij « in extenso » overgenomen. Voor de andere wetteksten volstaat een eenvoudige vermelding, desnoods door een verklarende nota verduidelijkt.

Om het naslaan ervan te vergemakkelijken, hebben wij bovenbedoelde documentatie in de volgende rubrieken ondergebracht :

- I. — Algemene economische wetgeving
- II. — Overheidsfinanciën (incl. begrotingswetten), munt-, bank- en financiële wetgeving
- III. — Landbouw
- IV. — Nijverheid
- V. — Arbeid
- VI. — Binnenlandse handel
- VII. — Buitenlandse handel
- VIII. — Verkeerswezen
- IX. — Prijzen en lonen
- X. — Sociale wetgeving (pensioenen, sociale verzekeringen en diverse sociale voordelen)
- XI. — Oorlogsschade

I — ALGEMENE ECONOMISCHE WETGEVING

Ministeriële besluiten van 27 september 1957

houdende goedkeuring van sommige wijzigingen aan de bijzondere reglementen van de openbare entrepots te Aalst, Antwerpen, Brussel, Kortrijk, Namen, Oostende en Verviers (Staatsblad, 1 oktober 1957, blz. 6.943).

Ministerieel besluit van 27 september 1957

houdende goedkeuring van het bijzonder reglement van het openbaar entrepot te Moeskroen (Staatsblad, 1 oktober 1957, blz. 6.957).

Ministeriële besluiten van 4 oktober 1957

houdende goedkeuring van sommige wijzigingen aan het bijzonder reglement van het openbaar entrepot te Aarlen, Brugge, Charleroi, Mechelen, Nieuwpoort en Sint-Niklaas (Staatsblad, 6 oktober 1957, blz. 7.053).

Ministerieel besluit van 28 oktober 1957

houdende goedkeuring van sommige wijzigingen aan het bijzonder reglement van het openbaar entrepot te Aat (Staatsblad, 31 oktober 1957, p. 7.720).

II — OVERHEIDSFINANCIËN (INCL. BEGROTINGSWETTEN), MUNT-, BANK- EN FINANCIËLE WETGEVING

Koninklijk besluit van 20 augustus 1957

tot toekenning van aanvullende premies aan de Belgische arbeiders die zich laten aanwerven voor ondergrondse mijnarbeid (Staatsblad, 6 oktober 1957, blz. 7.052).

Artikel 1. — De Rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid verleent aan de Belgische arbeiders die voor ondergrondse arbeid in de kolenmijnen zijn aangeworven en die voorheen nooit zodanige arbeid hebben verricht, boven de premies toegekend krachtens de besluitwet van 14 april 1945, gewijzigd bij de besluitwet van 29 november 1945, premies ten bedrage van :

a) fr. 1.000 bij de aanwerving, indien zij een verbintenis van zes maanden aangaan;

b) fr. 1.500 indien zij, bij het verstrijken van de tweede verbintenis van zes maanden, een nieuwe verbintenis van twaalf maanden aangaan.

Art. 2. — De premies zijn pas verschuldigd wanneer de verbintenissen aan het gewestelijk bureau van de Rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid zijn afgegeven of overgemaakt, voor de eerste verbintenis, uiterlijk de vijf en veertigste dag na de datum van de aanwerving en, voor de volgende premie, uiterlijk de vijf en veertigste dag na het verstrijken van de vorige verbintenis.

Art. 3. — Na onderzoek kan de directeur-generaal van de Rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid, van de

uitsluiting bedoeld in artikel 2, de arbeider ontheffen die zijn verbintenis niet tijdig bij het gewestelijk bureau van de Rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid ingediend heeft.

Art. 4. — De premies worden integraal teruggevorderd wanneer de arbeider, om een reden afhankelijk van zijn wil, de aangegane verbintenis niet nakomt.

Art. 5. — Dit besluit heeft uitwerking op 1 januari 1956.

Art. 6. — Onze Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg wordt met de uitvoering van dit besluit belast.

Wet van 28 september 1957

houdende de begroting van het Ministerie van Koloniën voor het dienstjaar 1957 (Staatsblad, 3 oktober 1957, blz. 7.000).

Ministerieel besluit van 28 september 1957

tot wijziging van het ministerieel besluit van 16 augustus 1957 betreffende de tussenkomst van het Landbouwfonds inzake de in de mouterij gebruikte mout en gerst (Staatsblad, 6 oktober 1957, blz. 7.066).

Artikel 1. — De vergoeding van fr. 35 per 100 kg voorzien bij artikel 1 van voornoemd ministerieel besluit van 16 augustus 1957 wordt vervangen door een vergoeding van fr. 36,75 per 100 kg.

Art. 2. — Artikel 2 van voornoemd ministerieel besluit van 16 augustus 1957 wordt veranderd als volgt :

« Aan de mouters wordt een vergoeding toegekend van fr. 66 per 100 kg uitgevoerde mout, die voortkomt van inlandse gerst. »

Art. 3. — De eerste alinea van artikel 3 van het voornoemd ministerieel besluit van 16 augustus 1957 wordt gewijzigd als volgt :

« Het voordeel van de beschikkingen voorzien in het artikel 1 wordt slechts toegekend :

» 1° aan de inlandse gerst aangekocht en in ontvangst genomen na 19 augustus 1957 en waarvan de mout na deze datum aan een Belgische brouwerij zal geleverd worden.

» 2° aan de gerst ingevoerd na 19 augustus 1957 en waarvan de mout na deze datum aan een Belgische brouwerij geleverd wordt. »

Art. 4. — Onderhavig besluit wordt van kracht de dag waarop het in het *Belgisch Staatsblad* is bekendgemaakt.

Koninklijk besluit van 30 september 1957

betreffende de omruiling en de groepering van de obligaties van de Koloniale Schuld 3 ½ pct. 1937 (Staatsblad, 7-8 oktober 1957, blz. 7.085).

Ministerieel besluit van 1 oktober 1957

houdende vaststelling van het bedrag der premies toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen (Staatsblad, 11 oktober 1957, blz. 7.189).

Koninklijk besluit van 1 oktober 1957

houdende goedkeuring van aan de statuten van de Nationale Bank van België aangebrachte wijzigingen (Staatsblad, 17 oktober 1957, blz. 7.347).

Artikel 1. — Worden goedgekeurd de volgende wijzigingen aangebracht aan de statuten van de Nationale Bank van België bij hierboven beoogde akte van 27 mei 1957 :

1° De tekst van artikel 30 wordt vervangen door volgende bepaling :

« De Bank is gehouden een kasvoorraad in goud te hebben die ten minste gelijk is aan één derde van het bedrag van haar verbintenissen op zicht. »

2° De tekst van artikel 73 wordt vervangen door volgende bepalingen :

« De Discontocomités bestaan uit drie à zes leden benoemd door de Algemene Raad, die het bedrag van hun presentiepenningen vaststelt.

» Zij kunnen voorgezeten worden door een directeur of door een daarvoor door het Bestuurscomité aangeduid ambtenaar.

» De termijn der mandaten belooft twee jaar. De uittredende leden mogen herkozen worden.

» Regenten en censoren mogen deel uitmaken van de Discontocomités. »

3° De tekst van artikel 74 wordt vervangen door volgende bepalingen :

« De Discontocomités geven hun advies over de kwesties in verband met de discontoverrichtingen van de Bank die hun voor onderzoek worden voorgelegd.

» De adviezen van de Discontocomités zijn van zuiver raadgevende aard. »

4° Artikel 94 wordt geschrapt.

Art. 2. — Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in werking treedt de dag van zijn bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

Koninklijk besluit van 3 oktober 1957

tot wijziging van het koninklijk besluit van 1 juli 1937 houdende statuten van de Rijkswerkliedenkas (Staatsblad, 19 oktober 1957, blz. 7.397).

Koninklijk besluit van 7 oktober 1957

tot wijziging van de Algemene Verordening op de met het zegel gelijkgestelde taksen (Staatsblad, 9 oktober 1957, blz. 7.109).

Artikel 1. — De tijdelijke bepaling aan artikel 31² van de Algemene Verordening der met het zegel gelijkgestelde taksen toegevoegd bij artikel 1 van het koninklijk besluit van 23 oktober 1956, en gewijzigd bij artikel 2 van het koninklijk besluit van 14 december 1956, wordt opgeheven.

Art. 2. — De tijdelijke bepaling aan artikel 31³ van bedoelde Algemene Verordening toegevoegd bij artikel 2 van het koninklijk besluit van 23 oktober 1956, wordt opgeheven.

Art. 3. — De tijdelijke bepaling aan § 3bis van artikel 31⁴ toegevoegd bij artikel 3 van het koninklijk besluit van 23 oktober 1956, en gewijzigd bij artikel 3 van het koninklijk besluit van 14 december 1956, wordt opgeheven.

Art. 4. — De tijdelijke bepaling aan artikel 32¹ toegevoegd bij artikel 4 van het koninklijk besluit van 23 oktober 1956, en gewijzigd bij de artikelen 1 van het koninklijk besluit

van 7 november 1956 en 1 van het koninklijk besluit van 14 november 1956, wordt door de volgende bepaling vervangen :

« *Tijdelijke bepaling.* Tot op 31 december 1958, wordt het bedrag van de forfaitaire taks bedoeld in de §§ 1, 2, 3 en 8 verminderd van 11 pct. tot 1 pct. ten aanzien van de weefsels van vlas, van de weefsels met een geheel uit vlas bestaande ketting of inslag, en van de weefsels die door ten minste de helft van hun gewicht uit vlas zijn samengesteld. »

Art. 5. — De tijdelijke bepaling aan artikel 32² toegevoegd bij artikel 1 van het koninklijk besluit van 22 maart 1957, wordt door de volgende bepaling vervangen :

« *Tijdelijke bepaling.* Tot op 31 december 1958, wordt het bedrag van de forfaitaire taks van 10 pct. verminderd tot 3 pct. ten aanzien van de garens van vlas, indien deze garens geleverd worden aan een nijveraer die ze gebruikt voor het vervaardigen van weefsels van vlas en die, alvorens deze weefsels te verkopen, ze omvormt tot een koopwaar welke niet onder toepassing van artikel 32¹ valt. »

Art. 6. — Dit besluit treedt in werking op 10 oktober 1957.

Art. 7. — Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit.

Koninklijk besluit van 9 oktober 1957

houdende wijziging van het koninklijk besluit van 30 september 1937 betreffende de oprichting van het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet (Staatsblad, 23 oktober 1957, blz. 7.494).

Artikel 1. — De duur van het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet wordt verlengd met een termijn van twintig jaar.

Art. 2. — Onze Minister van Financiën en Onze Minister van Landbouw zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Koninklijk besluit en ministerieel besluit van 10 oktober 1957

betreffende de uitgifte van 5 ½ pct. schatkistcertificaten 1957-1963 (Staatsblad, 12 oktober 1957, blz. 7.235).

Artikel 1. — Onze Minister van Financiën wordt gemachtigd, om onder de door hem vast te stellen voorwaarden, schatkistcertificaten uit te geven tegen een rente van 5 ½ pct. 's jaars te rekenen van 21 oktober 1957 en terugbetaalbaar op 21 januari 1963 a pari van hun nominale waarde.

Art. 2. — Deze certificaten worden uitgegeven in coupures van 1.000 frank, 5.000 frank, 10.000 frank, 50.000 frank en 100.000 frank. Zij zijn voorzien van zes rentecoupons, waarvan een driemaandelijkse coupon betaalbaar op 21 januari 1958 en vijf jaarlijkse coupons betaalbaar op 21 januari van elk der jaren 1959 tot 1963.

Art. 3. — De certificaten zijn door de houders omzetbaar in inschrijvingen op naam op het Grootboek der Staatsschuld.

Art. 4. — De renten en de terugbetalingspremie van de certificaten zijn vrijgesteld van alle om 't even welke zakelijke belastingen en taksen, huidige en toekomstige, ten bate van de Staat, de provincies en de gemeenten.

Art. 5. — Dit besluit treedt in werking de dag waarop het in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

Art. 6. — Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit.

*
**

Artikel 1. — De openbare inschrijving op de 5 ½ pct. schatkistcertificaten 1957-1963 wordt opengesteld op 16 oktober 1957; zij wordt afgesloten op de 30^e van dezelfde maand. Aan de inschrijving mag echter vóór laatstvermelde datum een einde worden gesteld.

De inschrijvingen worden in ontvangst genomen bij de Nationale Bank van België, te Brussel en buiten de hoofdstad, hetzij rechtstreeks, hetzij door bemiddeling van de in België gevestigde banken, financiële instellingen en effectenmakelaars.

Art. 2. — De certificaten kunnen tevens vast afgestaan of in optie gegeven worden.

Art. 3. — De uitgifteprijs wordt vastgesteld op fr. 978 per certificaat van 1.000 frank; hij is betaalbaar overeenkomstig de in onderstaande artikelen 4 en 5 bepaalde modaliteiten, hetzij in specie, hetzij in 3 ½ pct. schatkistcertificaten met ten hoogste 15 jaar looptijd (2^e reeks) uitgegeven in 1942, teruggenomen tegen 115 pct. van hun nominale waarde.

Art. 4. — De uitgifteprijs is volledig te betalen op het ogenblik van de indiening der inschrijvingen.

Art. 5. — De ter betaling van inschrijvingen neergelegde 3 ½ pct. schatkistcertificaten van 1942 (2^e reeks) geven recht op :

1° een zelfde nominaal kapitaal aan certificaten van de nieuwe uitgifte;

2° de betaling in specie van een bedrag van fr. 172 voor 1.000 frank neergelegd nominaal kapitaal, zijnde het verschil tussen de waarde van terugneming van de 3 ½ pct. certificaten van 1942 en de uitgifteprijs van de 5 ½ pct. certificaten 1957-1963;

3° het renteprotarata tegen 3 ½ pct. 's jaars opgelopen van 1 december 1956 tot en met 20 oktober 1957 op de neergelegde certificaten, zegge fr. 31,10 voor 1.000 frank nominaal kapitaal.

Art. 6. — Toondercertificaten worden ten laatste op 14 november 1957 aan de inschrijvers afgeleverd.

Art. 7. — Deze certificaten dragen de naamstempel van de Minister van Financiën, alsmede die van de directeur-generaal der Thesaurie en Staatsschuld en van de directeur van administratie belast met de dienst der schuld aan toonder. Zij worden voorzien van het zegel van het Ministerie van Financiën en van het visum van het Rekenhof.

De coupons dragen de afdruk van de speciale controlestempel van de schuld aan toonder.

Art. 8. — De uitkering van de coupons en de terugbetaling van de certificaten geschieden aan de loketten van de Rijkskassier, bij de Nationale Bank van België, te Brussel en buiten de hoofdstad.

Art. 9. — Aan de in België gevestigde banken en effectenmakelaars wordt een plaatsingscommissieloon van 1,25 pct. van het door hun toedoen ingeschreven nominaal kapitaal toegekend.

Het half-commissieloon mag aan de financiële instellingen worden toegekend op de door hun bemiddeling ingezamelde inschrijvingen.

Art. 10. — Dit besluit treedt in werking de dag waarop het in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

Koninklijk besluit van 24 oktober 1957

tot wijziging van de Algemene Verordening op de met het zegel gelijkgestelde taksen (Staatsblad, 27 oktober 1957, blz. 7.620).

Gelet op het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen, inzonderheid op artikel 21;

Gelet op de Algemene Verordening op de met het zegel gelijkgestelde taksen;

Gelet op artikel 2, lid 2, van de wet van 23 december 1946, houdende instelling van een Raad van State;

Gelet op de hoogdringendheid;

Op voordracht van Onze Minister van Financiën,

Artikel 1. — In artikel 31¹¹, § 1, eerste lid, van de Algemene Verordening op de met het zegel gelijkgestelde taksen, gewijzigd bij de artikelen 2 van het koninklijk besluit van 31 maart 1951 en 1 van het koninklijk besluit van 4 maart 1952, wordt de laatste volzin door de volgende bepaling vervangen: « Haar bedrag wordt vastgesteld op 1 pct. voor sigarillo's evenals voor de sigaren, waarvan de op het fiscaal bandje ingeschreven maximumverkoopprijs fr. 10 per stuk niet overschrijdt, op 5 pct. voor de andere sigaren en op 4 pct. voor de sigaretten, de rooktabak, de snuif- en de droge pruimtabak. »

Art. 2. — De tijdelijke bepaling toegevoegd aan § 1 van gezegd artikel 31¹¹ bij artikel 1 van het koninklijk besluit van 31 maart 1956 en gewijzigd bij artikel 1 van het koninklijk besluit van 23 oktober 1956, wordt opgeheven.

Overgangsbepalingen

Art. 3. § 1. — De fabrikanten en de invoerders van sigaretten, rooktabak, snuif- en droge pruimtabak, die, op de datum van het inwerkingtreden van onderhavig besluit, in België in bezit zijn van ongebruikte fiscale bandjes voor sigaretten, rooktabak, snuif- of droge pruimtabak, zijn ertoe gehouden het verschil te betalen tussen de overdrachtstaks betaald bij de aankoop van die bandjes en de overdrachtstaks die opnieuw van toepassing wordt ingevolge het inwerkingtreden van onderhavig besluit.

De fabrikanten die, op zelfde datum, in België in bezit zijn van sigaretten, rooktabak, snuif- of droge pruimtabak, welke van fiscale bandjes zijn voorzien, zijn gehouden tot betaling van de aanvullende taks waarvan sprake in vorig lid. Die betaling is evenwel niet verschuldigd voor de produkten waarvoor de fabrikanten bewijzen dat ze niet door hen werden vervaardigd of dat ze niet meer hun eigendom zijn of nog dat ze zich in een winkel voor verkoop in het klein bevinden.

§ 2. De formaliteiten en andere voorwaarden welke dienen nageleefd voor de bijbetalingen beoogd in § 1 worden door de Minister van Financiën bepaald.

Art. 4. — Artikel 2, § 2, van het koninklijk besluit van 23 oktober 1956 wordt opgeheven.

Art. 5. — Dit besluit treedt in werking op 28 oktober 1957.

Art. 6. — Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van het besluit.

Koninklijk besluit van 24 oktober 1957

betreffende een lening van \$ 2.500.000, gewaarborgd door de Staat, in de Verenigde Staten van Amerika te emitteren door de Belgische Naamloze Vennootschap ter Exploitatie van het Luchtverkeer (Sabena) (Staatsblad, 27 oktober 1957, blz. 7.629).

Gelet op de wet van 18 augustus 1955 waarbij de Belgische Naamloze Vennootschap tot Exploitatie van het Luchtverkeer (Sabena) ertoe gemachtigd wordt haar kapitaal te verhogen en haar statuten te wijzigen;

Gelet inzonderheid op artikels 6 tot 8 van voormelde wet betreffende de leningen onder waarborg van de Staat door bedoelde vennootschap te emitteren voor de aankoop van luchtvaartuigen en onderdelen ervan;

Gelet op de overeenkomst afgesloten onder datum van 1 augustus 1957 tussen « The First National City Bank of New-York » en « The Chase Manhattan Bank », enerzijds, en de Belgische Naamloze Vennootschap tot Exploitatie van het Luchtverkeer (Sabena), anderzijds, betreffende de verlening aan deze laatste van een krediet van \$ 2.500.000 aan te wenden voor de aankoop van luchtvaartuigen en onderdelen ervan;

Op de voordracht van Onze Minister van Financiën en van Onze Minister van Verkeerswezen,

Artikel 1. — Wordt goedgekeurd de overeenkomst afgesloten onder datum van 1 augustus 1957 tussen « The First National City Bank of New-York » en « The Chase Manhattan Bank », enerzijds, en de Belgische Naamloze Vennootschap tot Exploitatie van het Luchtverkeer (Sabena), anderzijds, betreffende de verlening aan deze laatste van een krediet ten bedrage van twee miljoen vijfhonderdduizend dollar der Verenigde Staten van Amerika (\$ 2.500.000) voor de helft door elk van de banken verleend en aan te wenden in dezelfde verhouding gedurende de periode van 1 augustus 1957 tot 31 december 1958, voor :

a) de terugbetaling van de voorschotten reeds door voormelde banken sinds 1 augustus 1957 tot de datum van de inwerkingtreding van de overeenkomst verleend voor de aankoop van luchtvaartuigen en onderdelen ervan;

b) de betalingen die later voor hetzelfde doeleinde zullen dienen gedaan.

Art. 2. — Ter vertegenwoordiging van het verleende krediet wordt er aan iedere bank een door de Belgische Naamloze Vennootschap tot Exploitatie van het Luchtverkeer (Sabena) onderschreven promesse, ten bedrage van een miljoen tweehonderdvijftigduizend dollar en betaalbaar aan de order van de betrokken bank, afgeleverd.

Het bedrag van de door iedere bank verleende opeenvolgende voorschotten wordt op de keerzijde van de haar afgeleverde promesse genoteerd.

Art. 3. — Deze voorschotten renten 5 pct. 's jaar, met ingang van de respectieve datum van de ter beschikkingstelling van de Sabena en op het bij iedere vervalddag niet terugbetaald bedrag.

Een kredietopeningscommissie van 1/4 pct. 's jaars wordt aan elke bank toegekend op de niet opgenomen bedragen, van 20 augustus 1957 af tot de datum der achtereenvolgende opnemingen.

De interesten en de kredietopeningscommissie zijn op 1 januari en op 1 juli van elk jaar betaalbaar en voor het eerst op 1 januari 1958.

Art. 4. — De promessen zijn terugbetaalbaar a pari van de nominale waarde in elf vrijwel gelijke halfjaarsommen vervallend van 1 januari 1959 tot 1 januari 1964.

Art. 5. — De Belgische Naamloze Vennootschap tot Exploitatie van het Luchtverkeer (Sabena) heeft het recht de nog circulerende promessen te allen tijde geheel of gedeeltelijk vervroegd terug te betalen, mits een praeadvies van vijf dagen en betaling van het tot de dag van deze terugbetaling opgelopen renteporata.

Bij gedeeltelijke vervroegde terugbetaling geschieden de terugbetalingen proportioneel tussen beide banken in de omgekeerde volgorde van de vervalddag der halfjaarsommen.

De vervroegde terugbetalingen geschieden a pari van de nominale waarde of, indien de terugbetalingen mochten gedaan worden door het provenu van een dollarlening, met een premie van 1/2 pct. van de nominale waarde per jaar, gerekend op het bedrag van de vervroegde terugbetaling van de datum ervan tot de normale vervalddag van de terugbetaalde bedragen.

Art. 6. — De betaling van de interesten en van de kredietopeningscommissie evenals de terugbetaling van de promessen, geschieden in dollars der Verenigde Staten van Amerika, aan de loketten van de banken waardoor het krediet toegestaan werd.

Art. 7. — De kredietopeningscommissie, de interesten en de eventuele terugbetalingspremie van de promessen zijn vrijgesteld van alle, om het even welke, tegenwoordige en toekomstige zakelijke belastingen of taksen ten behoeve van de Staat, de provincies, de gemeenten en Belgisch-Kongó.

Art. 8. — Overeenkomstig artikel 7 van de wet van 18 augustus 1955, wordt tegen 2 1/2 pct. 's jaars de door artikel 3 bedoelde rentelast door de Staat gedragen.

Art. 9. — De Staat waarborgt de betaling der renten en de terugbetaling der promessen. Deze waarborg blijkt uit het aanbrengen op de promessen van een melding ondertekend

door de directeur-generaal der Thesaurie en Staatsschuld en de directeur van administratie belast met de dienst van de Schuld aan toonder.

Art. 10. — Dit besluit treedt in werking de dag waarop het in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

Art. 11. — Onze Minister van Financiën en Onze Minister van Verkeerswezen zijn belast, ieder wat hem betreft, met de uitvoering van dit besluit.

Ministerieel besluit van 25 oktober 1957

betreffende het accijnsregime van tabak (Staatsblad, 27 oktober 1957, blz. 7.621).

Gelet op de wet van 31 december 1947 betreffende het fiscaal regime van tabak, namelijk op artikel 1, gewijzigd bij artikel 36 van de wet van 19 maart 1951 inzake accijnzen, zomede bij artikel 1 van de wet van 5 juli 1956 betreffende het fiscaal regime van tabak;

Gelet op het koninklijk besluit van 24 oktober 1957 tot wijziging van de Algemene Verordening op de met het zegel gelijkgestelde taksen;

Gelet op het reglement gevoegd bij het ministerieel besluit van 22 januari 1948 waarbij de accijnsheffing op gefabriceerde tabak wordt geregeld;

Gelet op de tabel der fiscale bandjes voor tabak gevoegd bij het ministerieel besluit van 5 april 1956 houdende vervanging van de tabel der fiscale bandjes voor tabak, gewijzigd bij het ministerieel besluit van 25 oktober 1956 betreffende het fiscaal regime van tabak;

Gelet op de wet van 23 december 1946 houdende instelling van een Raad van State, namelijk op artikel 2, lid 2;

Gelet op de urgentie,

Artikel 1. — In de tabel der fiscale bandjes gevoegd bij het ministerieel besluit van 5 april 1956, wordt het bedrag van 1 pct. voorkomende onder de letters *C* en *D* van de rubriek « Bedrag der Belasting » vervangen door 4 pct.

Art. 2. — Aan dezelfde tabel worden tevens de volgende wijzigingen gebracht :

1° de reeksen 411 t/m 416 voorkomende onder barema « B. — Andere sigaren (cigarillo's) (Accijns : 20 pct.) » worden afgeschaft;

2° de barema's « C. — Sigaretten (Accijns : 62 pct.) » en « D. — Rooktabak, snuif- en droge pruimtabak (Accijns : 40 pct.) » worden vervangen door bijgaande barema's.

Art. 3. — Met het oog op de heffing van de aanvullende overdrachtaks bedoeld in artikel 2 van het koninklijk besluit van 24 oktober 1957, moeten de fabrikanten en de importeurs die, op 28 oktober 1957 's morgens, ongebruikte fiscale bandjes voor sigaretten of voor rooktabak, snuif- en droge pruimtabak voorhanden hebben, hiervan aangifte doen bij de ontvanger der accijnzen over hun gebied. Bij die aangifte, welke uiterlijk op 29 oktober 1957 bij de ontvanger moet toekomen, wordt gevoegd een gedateerde en ondertekende inventaris van het aantal bandjes per reeks.

Wat de fabrikanten betreft, moet de in vorig lid bedoelde aangifte tevens behelzen de fiscale bandjes aangebracht op de sigaretten of op de rooktabak, de snuif- en de droge pruimtabak welke zij op 28 oktober 1957 's morgens voorhanden hebben hetzij in hun fabriek, hetzij in hun magazijn voor vrij verkeer, hetzij in een buiten de fabriek gelegen depot van de fabriek.

Art. 4. — Voor de toepassing van dit besluit wordt onder « depot van de fabriek » verstaan elke plaats, met uitzondering van de winkels, waar fabrikaten zijn opgeslagen die aan de fabrikant-producent toebehoren en nog niet het voorwerp van een handelstransactie hebben uitgemaakt.

Art. 5. — De belanghebbenden moeten een afzonderlijke aanvraag indienen en een afzonderlijke inventaris opmaken voor elke plaats waar zij fiscale bandjes of fabrikaten, bedoeld in artikel 3, lid 2, voorhanden hebben.

Art. 6. — Op elke plaats waar fiscale bandjes of belastbare fabrikaten voorhanden zijn, moet een tweede exemplaar

van de inventaris ter beschikking van de accijnsbeamten liggen.

Dit exemplaar wordt door de fabrikanten en door de importeurs aangevuld met de lijst der fiscale bandjes welke door de ontvanger der accijnzen te Brussel (tabak) vóór 28 oktober 1957 werden verzonden, doch pas na het opmaken van hun aangifte zijn toegekomen.

Art. 7. — De fiscale bandjes en de fabrikaten voorkomende op de aangiften moeten gedurende drie werkdagen ter beschikking van de accijnsbeamte blijven.

Art. 8. — De als aanvullende taks verschuldigde sommen moeten ten accijnskantore over het gebied worden voldaan, uiterlijk op 30 november 1957.

Art. 9. — De artikelen 11 t/m 14 van het ministerieel besluit van 25 oktober 1956 worden opgeheven.

Art. 10. — Dit besluit treedt in werking op 28 oktober 1957.

Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel

Beslissing van de Raad aangaande wijzigingen aan de reglementen van het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel (Staatsblad, 20 oktober 1957, blz. 7.437).

BELGISCH-LUXEMBURGS INSTITUUT VOOR DE WISSEL.

Beslissing van de Raad aangaande wijzigingen aan de reglementen van het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel.

Per 21 oktober 1957 worden bijgaande wijzigingen aan de reglementen van het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel van kracht :

Wijziging aan het reglement « G » betreffende de betalingen ontvangen van buitenlanders.

De *b* van alinea 2 van het artikel 5 wordt door de volgende tekst vervangen :

b) De inlander of « resident » die tegoeden in buitenlandse valuta's, vermeld op de lijsten n^{rs} 5 en 6, in betaling van verrichtingen, vermeld op de lijst C, ontvangt, mag deze altijd op de vrije markt afstaan.

Wijziging

aan het reglement « H » betreffende de buitenlandse tegoeden toebehorend aan inlanders en « residents ».

Alinea *c* van het artikel 5 wordt opgeheven.

Wijziging aan het reglement « I » betreffende de invoer en de uitvoer

De tekst van alinea 2 van het artikel 9 wordt door volgende tekst vervangen :

Al. 2. Bovendien moet de betaling verricht worden in de voorwaarden en naar de modaliteiten die hier volgen :

a) de betaling moet ten laatste zes maanden na de uitvoer ontvangen worden;

b) de betaling in buitenlandse valuta's moet hetzij in de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, hetzij in het buitenland onder vorm van transfer in rekening of van check ontvangen worden; de buitenlandse valuta's moeten geceedeerd worden op de gereguleerde markt of bij een erkende bank in commerciële rekening gestort binnen de acht dagen na hun ontvangst door de uitvoerder;

c) de betaling in Belgische of Luxemburgse franken moet ontvangen worden ten laste van een buitenlandse transfereerbare rekening aangehouden bij een erkende bank.

III — LANDBOUW

Ministerieel besluit van 28 september 1957

tot wijziging van het ministerieel besluit van 16 augustus 1957 betreffende de tussenkomst van het Landbouwfonds inzake de in de mouterij gebruikte mout en gerst (Staatsblad, 6 oktober 1957, blz. 7.066). (Zie tekst, rubriek II.)

Ministerieel besluit van 1 oktober 1957

houdende vaststelling van het bedrag der premies toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen (Staatsblad, 11 oktober 1957, blz. 7.189).

V — ARBEID

Koninklijk besluit van 10 oktober 1957

waarbij bindend wordt gemaakt de beslissing van 29 mei 1957 van het Nationaal Paritair Comité van de vervoerondernemingen, betreffende de vermindering van de arbeidsduur in de exploitaties van openbare autobusdiensten (Staatsblad, 19 oktober 1957, blz. 7.392).

Artikel 1. — Wordt bindend gemaakt de in bijlage overgenomen beslissing van 29 mei 1957 van het Nationaal Paritair Comité van de vervoerondernemingen betreffende de vermindering van de arbeidsduur in de exploitaties van openbare autobusdiensten.

Art. 2. — Onze Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg is belast met de uitvoering van dit besluit.

VII — BUITENLANDSE HANDEL

Ministerieel besluit van 28 september 1957

tot wijziging van het ministerieel besluit van 11 september 1957 houdende schorsing van de verplichting tot overlegging van een vergunning bij de invoer van bepaalde goederen (Staatsblad, 1 oktober 1957, blz. 6.961).

Ministerieel besluit van 15 oktober 1957

tot wijziging van het ministerieel besluit van 11 september 1957 houdende schorsing van de verplichting tot overlegging van een vergunning bij de invoer van bepaalde goederen (Staatsblad, 23 oktober 1957, blz. 7.496).

IX — PRIJZEN EN LONEN

Koninklijk besluit van 27 augustus 1957

waarbij bindend wordt gemaakt de beslissing van 26 juni 1957 van het Nationaal Paritair Comité voor het drukkerij-, grafische-kunst- en dagbladbedrijf, betreffende de minimumlonen en de koppeling van deze lonen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen van het Rijk (Staatsblad, 10 oktober 1957, blz. 7.154).

Koninklijk besluit van 30 september 1957

waarbij bindend wordt gemaakt de beslissing van 29 mei 1957 van het Nationaal Paritair Comité voor het vervoer tot vaststelling van het dagloon van het rijdend personeel der exploitaties van openbare autobusdiensten (Staatsblad, 13 oktober 1957, blz. 7.258).

Koninklijk besluit van 23 oktober 1957

houdende heraanpassing van de binnenlandse telefoontarieven (Staatsblad, 31 oktober 1957, blz. 7.747).

Ministerieel besluit van 26 oktober 1957

betreffende het tarief en de voorwaarden voor gebruik van het telefoonverkeer in binnenlandse dienst (Staatsblad, 31 oktober 1957, blz. 7.746).

**X — SOCIALE WETGEVING
(PENSIOENEN, SOCIALE VERZEKERINGEN EN DIVERSE SOCIALE VOORDELEN)**

Ministerieel besluit van 20 augustus 1957

tot toekenning van aanvullende premies aan de Belgische arbeiders die zich laten aanwerven voor ondergrondse mijnarbeid (Staatsblad, 6 oktober 1957, blz. 7.052). (Zie tekst, rubriek II.)

Koninklijk besluit van 23 september 1957

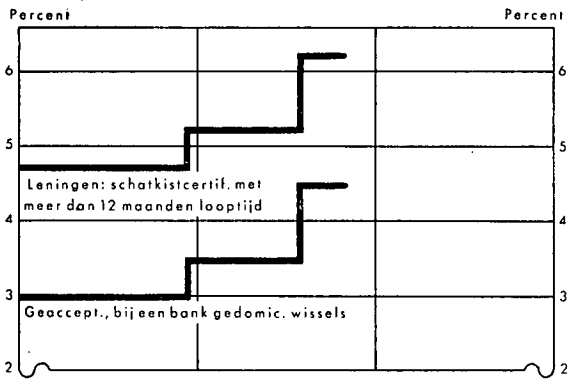
houdende uitvoering van de wet van 12 maart 1957 voor wat betreft de verbetering van de rust- en overlevingspensioenen voor arbeiders - Erratum (Staatsblad, 3 oktober 1957, blz. 7.003).

Koninklijk besluit van 30 september 1957

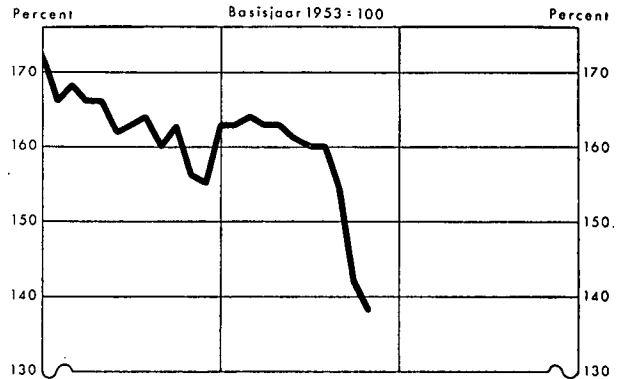
tot vaststelling van het bedrag der bijdragen, voor het dienstjaar 1956, te betalen door de ondernemingshoofden en de ambachtslieden, ter uitvoering van de wet van 24 juli 1927, betreffende schadeloosstelling inzake beroepsziekten (Staatsblad, 9 oktober 1957, blz. 7.104).

GRAFIEKEN VAN DE ECONOMISCHE TOESTAND VAN BELGIE

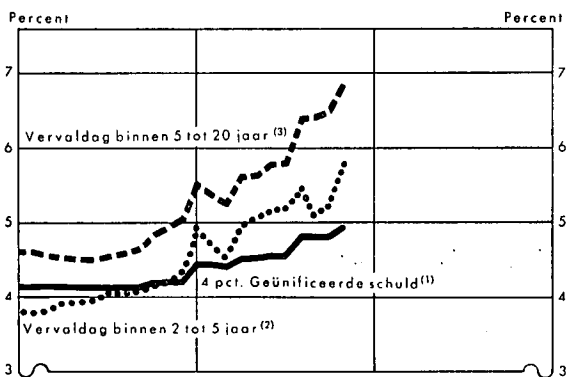
N.B.B. - RENTE VOOR DISCONTO EN LENINGEN

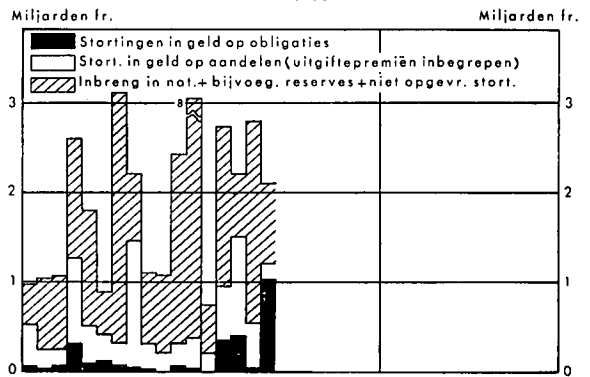
ALGEMEEN INDEXCIJFER DER AANDELEN

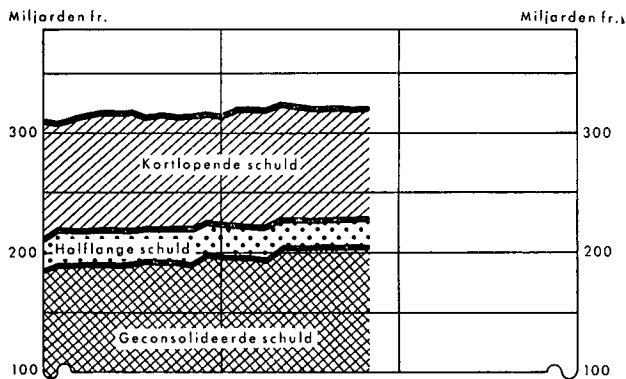
RENDEMENTEN VAN STAATSLENINGEN

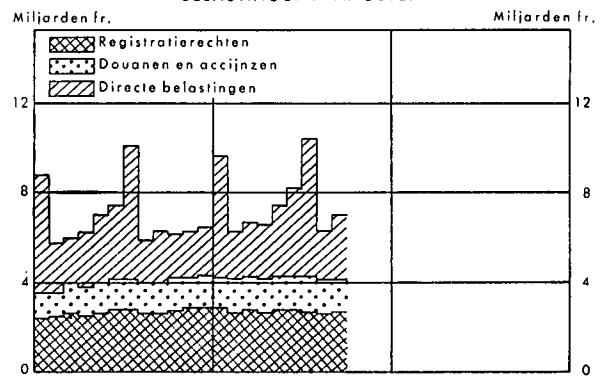
EMISSIES (4)

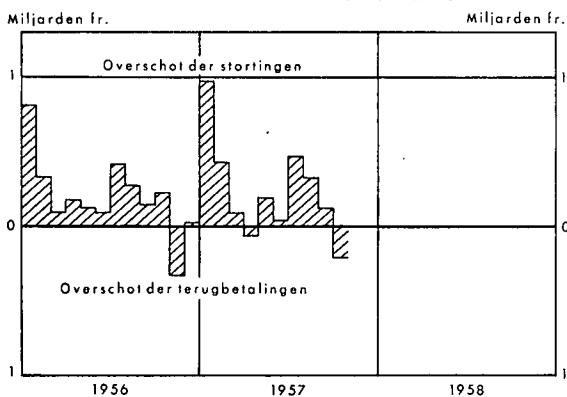
STAATSSCHULD (5)

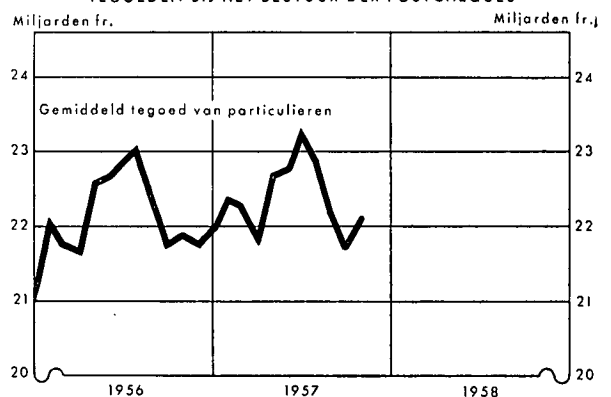
BELASTINGONTVANGSTEN

ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS

TEGOEDEN BIJ HET BESTUUR DER POSTCHEQUES

(1) Rendement alleen berekend volgens de notering

(2) Op vaste datum terugbetaalbaar (3,5 tot 4 pct. nominaal)

(3) Terugbetaalbaar met veranderlijke annuïteiten (4 tot 4,5 pct. nominaal)

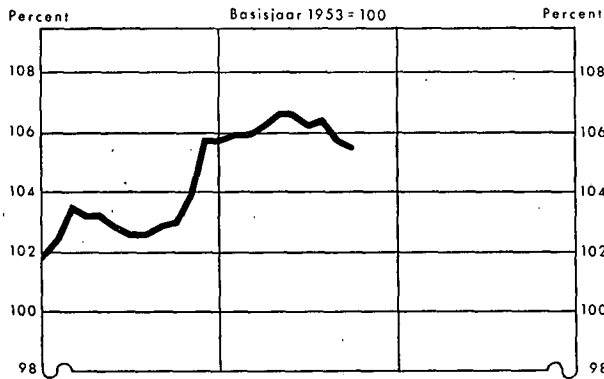
(4) Emissies van Belgische naamloze vennootschappen, commanditaire op aandelen, P.V.B.A. en Kongolese vennootschappen

(5) Excl. de uit de oorlog 1914-1918 voortvloeiende intergouvernementele schulden

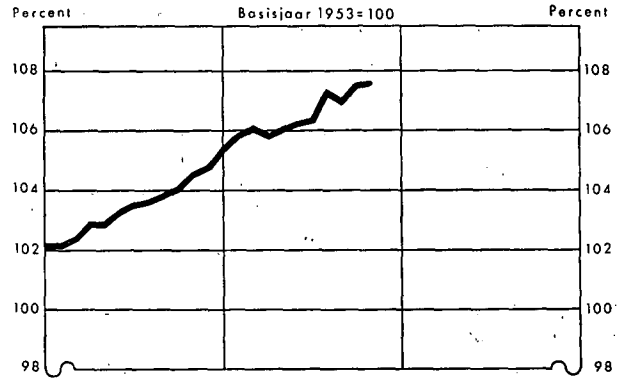

GRAFIEKEN VAN DE ECONOMISCHE TOESTAND VAN BELGIE

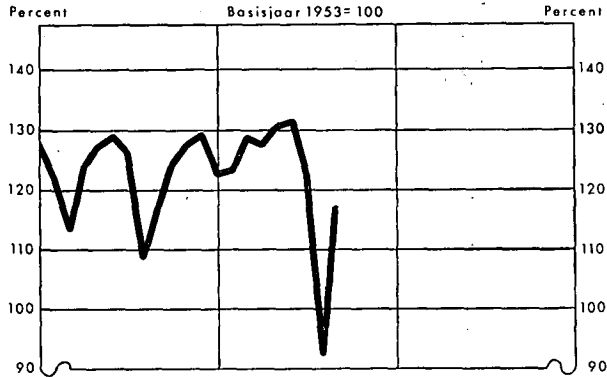
ALG. INDEXCIJFER DER GROOTHANDELSPRIJZEN

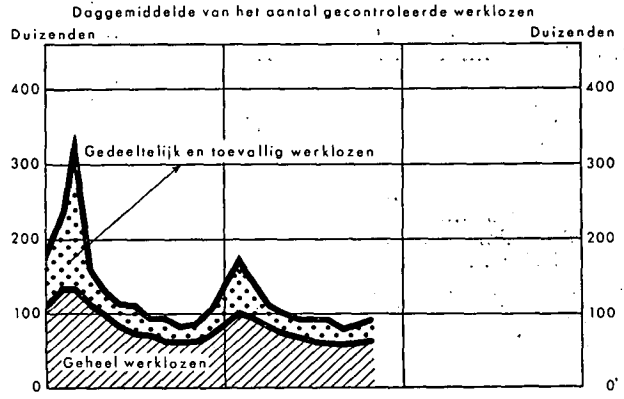
ALG. INDEXCIJFER DER KLEINHANDELSPRIJZEN

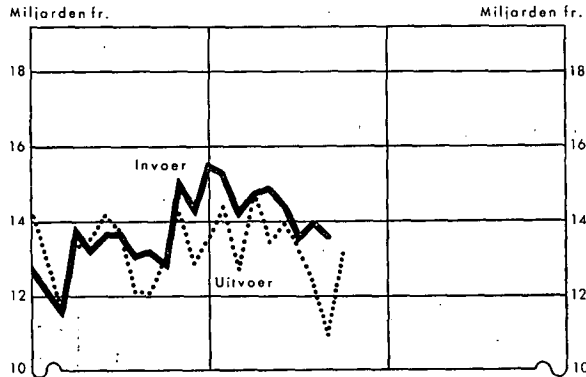
INDEXCIJFER DER INDUSTRIËLE PRODUKTIE

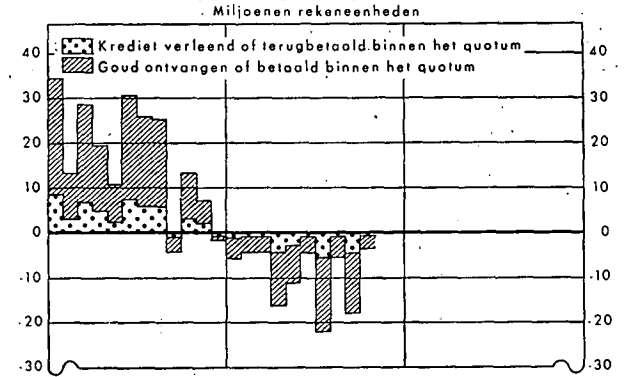
WERKLOOSHEID

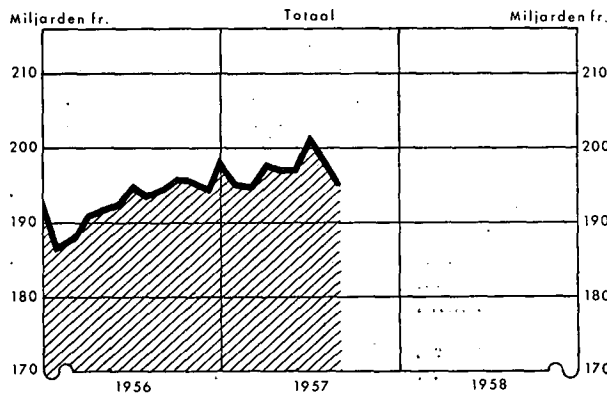
BUITENLANDSE HANDEL

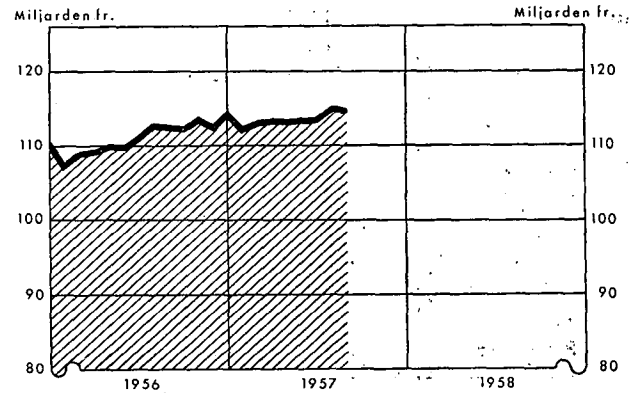
AFREKENING VAN DE MAANDELIJKE NETTOPOSITIE VAN DE B.L.E.U. BIJ DE E.B.U.⁽¹⁾

GELDOORRAAD IN BELGISCHE FRANKEN

VOORRAAD CHARTAAL GELD

(1) Excl. de bilaterale terugbetalingen

DOORLOPENDE MAANDSTATISTIEKEN

(Inhoud. zie laatste bladzijde van het Tijdschrift)

GELDMARKT

Ia. — OFFICIEEL RENTETARIEF VOOR DISCONTO EN BELENINGEN (in pct.)

2

Tijdvak	Officiële rentetarieven van de Nationale Bank van België						
	Disconto				Voorschotten in rekening-courant en beleningen *		
	Geaccepteerd in een bank gedomicilieerd papier, warrants en bankaccepten voornamelijk door de Nationale Bank van België gevisieerd	Geaccepteerd niet in een bank gedomicilieerd papier	Niet geaccepteerd in een bank gedomicilieerd papier	Niet geaccepteerd, niet in een bank gedomicilieerd papier, promessen	Schatkistcertificaten, uitgegeven op maximum 866 dagen	Speciale schatkistcertificaten, uitgifte december 1956/ januari 1957	Alle andere overheidsfondsen
1955 Gemiddelde	2,85	3,46	4,35	1	2		4,60
1956 Gemiddelde	3,04	3,79	4,54	4,79	2,1919		4,79
1956 Augustus	3,—	3,75	4,50	4,75	2,1875		4,75
September	3,—	3,75	4,50	4,75	2,1875		4,75
Oktober	3,—	3,75	4,50	4,75	2,1875		4,75
November	3,—	3,75	4,50	4,75	2,1875		4,75
December (vanaf 6)	3,50	4,25	5,—	5,25	2,25	3,50 ⁴	5,25
1957 Januari	3,50	4,25	5,—	5,25	2,25	3,50	5,25
Februari	3,50	4,25	5,—	5,25	2,25	3,50	5,25
Maart (vanaf 21)	3,50	4,25	5,—	5,25	3	3,50	5,25
April	3,50	4,25	5,—	5,25	3	3,50	5,25
Mei	3,50	4,25	5,—	5,25	3	3,50	5,25
Juni	3,50	4,25	5,—	5,25	3	3,50	5,25
Juli (vanaf 25)	4,50	5,25	6,—	6,25	3	4,50	6,25
Augustus	4,50	5,25	6,—	6,25	3	4,50	6,25
September	4,50	5,25	6,—	6,25	3	4,50	6,25
Oktober	4,50	5,25	6,—	6,25	3	4,50	6,25

¹ Gemiddelde in 1955 van de rentevoeten der niet geaccepteerde niet in een bank gedomicilieerde wissels : 4,46; der promessen : 4,60.

² Gemiddelde in 1955 van de rentevoet der voorschotten op certificaten met ten hoogste 120 dagen looptijd : 2,078; certificaten met ten hoogste 12 maanden looptijd : 2,297.

³ Rentevoet van het certificaat plus 5/16 pct., minimum 2,25 pct..

⁴ Vanaf 27 december 1956.

* Quotiteit van het voorschot op 31 oktober 1957

Schatkistcertificaten uitgegeven op maximum 866 dagen	.....	max. 95 pct.	4 ½ pct. Obligaties Lening 1952/1964 met 12 jaar looptijd	max. 90 pct.
Speciale schatkistcertificaten, uitgifte dec. 1956/jan. 1957	»	95 pct.	3 ½ pct. Obligat. Muntsaneringslen. 3e r. (paar) 4e en 5e r.	» 90 pct.
Schatkistcertificaten, uitgegeven op meer dan 866 dagen	.....	» 90 pct.	4 pct. Schatkiste. 1950 van Belg. Kongo met 5 of 10 j. loopt.	» 90 pct.
4 ½ pct. Obligaties Lening 1951 met 10 of 15 jaar looptijd	»	90 pct.	4 pct. Koloniale Schuld 1950/1960	» 90 pct.
4 ½ pct. Obligaties Lening 1952/1962 met 10 jaar looptijd	»	50 pct.	Andere overheidsfondsen	» 80 pct.

Alleen de effecten en overheidsfondsen « nan toonder » in Belgische franken luidend, worden in onderpand aanvaard.

Worden niet in onderpand aanvaard :

- de schatkistcertificaten met 5, 10 of 15 dagen looptijd;
- de schatkistcertificaten uitgegeven in vervanging der certificaten uitgegeven door de Emissiebank te Brussel;
- de obligaties uitgegeven door de Zelfstandige Kas voor Oorlogsschade.

Ib. — RENTEVOET VAN HET CALLGELD EN DE SCHATKISTCERTIFICATEN OP ZEER KORTE TERMIJN

Gemiddelden	Daggeld 1			Schatkistcertificaten op zeer korte termijn		
	1 dag	5 dagen	10 dagen	5 dagen	10 dagen	15 dagen
1955	1,35	—	—	—	—	—
1956	1,58	1,70 ²	1,80 ²	1,66 ³	1,76 ³	1,85 ³
1956 Augustus	1,64	1,74	1,84	1,65	1,75	1,85
September	1,65	1,75	1,85	1,65	1,75	1,85
Oktober	1,70	1,80	1,90	1,70	1,80	1,90
November	1,70	1,80	1,90	1,70	1,80	1,90
December	1,70	1,80	1,90	1,70	1,80	1,90
1957 Januari	1,70	1,80	1,90	1,70	1,80	1,90
Februari	1,70	1,80	1,90	1,70	1,80	1,90
Maart	1,70	1,80	1,90	1,70	1,80	1,90
April	1,70	1,80	1,90	1,70	1,80	1,90
Mei	1,70	1,80	1,90	1,70	1,80	1,90
Juni	1,70	1,80	1,90	1,70	1,80	1,90
Juli	1,70	1,80	1,90	1,70	1,80	1,90
Augustus	1,70	1,80	1,90	1,70	1,80	1,90
September	1,70	1,80	1,90	1,70	1,80	1,90
Oktober	1,70	1,80	1,90	1,70	1,80	1,90

¹ In en buiten verrekening.

² Gemiddelden van 27 februari 1956 tot 31 december 1956.

³ Gemiddelden van 7 mei 1956 tot 31 december 1956.

II. — RENTETARIEF VOOR BANKDEPOSITO'S EN TEGOEDEN BIJ DE ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS

4

Tijdvak	Banken — Depositorrekeningen *						Algemene Spaarkas (inlagen op spaarboekjes)			
	onmiddellijk opvraagbaar	15 dagen vooropzegging	1 maand	3 maanden	6 maanden		tot fr. 100.000	fr. 100.001 tot 150.000	boven 150.000	
1955 Gemiddelde	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50		
1956 Gemiddelde	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50		
1956 Augustus	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50		
September	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50		
Oktober	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50		
November	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50		
December	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50		
1957 Januari	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	2,—			
Februari	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	2,—			
Maart	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	2,—			
April	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	2,—			
Mei	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	2,—			
Juni	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	2,—			
Juli	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	2,—			
Augustus	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	2,—			
September	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	2,—			
Oktober	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	2,—			

* Gemiddelde van vier banken.

¹ Sedert 1 juli 1957 : tot 200.000 fr. : 3 pct.; boven 200.000 fr. : 2 pct.

III. — Callgeldmarkt ¹

(miljoenen franken)

Daggemiddelden	Gelden uitgeleend door de			Ontleende gelden		
	verrekenende instellingen			niet verrekenende instellingen ³	In verrekening ⁴	Buiten verrekening ⁵
	Deposito-banken	Overige instellingen ²	Totaal			
1955	2.325	338	2.663	2.976	2.663	2.976
1956	2.428	312	2.741	2.482	2.726	2.497
1957 Maart	2.730	187	2.917	3.353	2.917	3.353
April	2.513	212	2.725	2.496	2.725	2.496
Mei	2.489	242	2.731	3.455	2.731	3.455
Juni	2.295	298	2.593	3.187	2.593	3.187
Juli	2.171	296	2.467	2.297	2.467	2.297
Augustus	1.917	215	2.132	3.263	2.132	3.263
September	1.797	148	1.945	2.925	1.945	2.925
Oktober :	2.261	69	2.330	2.848	2.330	2.848
27/9 tot 3.	1.672	61	1.733	2.552	1.733	2.552
4 tot 10 .	2.225	62	2.287	2.558	2.287	2.558
11 tot 17 .	2.496	57	2.553	2.813	2.553	2.813
18 tot 24 .	2.541	104	2.645	3.065	2.645	3.065
25 tot 31 .	1.982	63	2.045	3.191	2.045	3.191
November :						
4 tot 7 .	1.746	259	2.005	4.156	2.005	4.156

¹ Vanaf 27 februari 1956 bevatten de cijfers, desgevallend, de uitstaande callgelden op 5 en 10 dagen.

² Incl. het Gemeentekrediet van België en de Centrale Bank van Belgisch Kongo en Ruanda-Urundi.

³ Incl. de Algemene Spaar- en Lijfrentekas en de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

⁴ Incl. het Herdisconterings- en Waarborginstituut en de Nationale Delcredere dienst.

⁵ Incl. het Rentenfonds en het Centraal Bureau voor Hypotheekcrediet.

Notering der edele metalen ¹

Daggemiddelden	Londen		Bombay ²	
	Goud in sh. en d. per oz. fijn	Goud Omrekening in sh. en d. per oz. fijn	Goud Omrekening in pence per oz. fijn	Zilver Omrekening in pence per oz. fijn
1955	250/11	376/5		79
1956	250/3	409/10½		84
1956 Augustus	251/7¼	414/2½		83
September	251/6¾	412/4		83
Oktober ...	251/5¾	414/6¾		83
November	251/3¼	420/3		83
December	250/6¾	419/10¼		83
1957 Januari ...	249/6¾	426/1½		87
Februari ...	249/4¼	432/10½		89
Maart	249/11½	421/8¼		85
April	250/3 7/8	422/1 3/8		87
Mei	250/3¾	432/6½		89
Juni	250/9¼	424/2½		88
Juli	251/0	425/9 3/8		87
Augustus	251/3 5/8	431/3		87
September	251/0¼	429/10¾		88
Oktober ...	249/9 5/8	428/4		88

¹ Prijs van een oz. fijn goud te New-York : 85 \$ vanaf 1 februari 1934.

² Oorspronkelijke noteringen in roepieën per fine tola en per 100 fine tolas resp.

VALUTAMARKT

I. — Officiële wisselkoersen vastgesteld door de in Verrekeningskamer te Brussel vergaderde bankiers

(Belgische franken)

10¹

Gemiddelden	1 Zwitserse frank	1 dollar U.S.A.	100 Franse frank	1 Canadese dollar *		1 Pond Sterling	100 Escudos	1 Nederl. gulden	1 Zweedse kroon	1 Deense kroon	1 Deutsche Mark	1 Noorse kroon	\$ B.L.E.U. Argentinië Akk.	100 Italiaanse lire	100 Oostenr. schilling
				Kabel	Post										
1955	11,41	50,23	14,27	50,94	139,56	174,04	13,15	9,64	7,21	11,89	6,98	49,29 ¹	7,97 ²	—	
1956	11,41	49,92	14,19	50,73	139,48	174,03	13,11	9,63	7,21	11,91	6,98	49,96 ³	7,96	—	
1956 Augustus	11,42	49,87	14,18	50,82	139,11	174,01	13,07	9,66	7,19	11,90	6,96	— ⁴	7,97	—	
September	11,41	49,83	14,18	50,96	139,20	174,01	13,10	9,66	7,20	11,90	6,97	—	7,99	—	
Oktober ...	11,42	49,79	14,21	51,14	139,65	174,01	13,14	9,65	7,22	11,93	6,98	—	7,97	—	
November	11,42	49,95	14,21	51,81	139,54	174,02	13,15	9,68	7,22	11,93	7,00	—	7,96	—	
December	11,44	50,14	14,25	52,20	140,08	174,01	13,17	9,70	7,23	11,96	7,03	—	7,99	—	
1957 Januari ...	11,45	50,23	14,25	52,28	140,48	174,02	13,18	9,69	7,24	11,97	7,03	—	7,99	192,92 ⁵	
Februari	11,46	50,25	14,26	52,44	140,66	174,02	13,18	9,70	7,25	11,97	7,03	—	7,99	193,05	
Maart	11,47	50,25	14,26	52,54 ⁶	140,67	174,02	13,19	9,71	7,24	11,97	7,04	—	7,99	193,18	
April	11,48	50,29	14,27	52,411	52,407	140,88	174,01	13,22	9,71	7,24	11,98	7,05	—	8,01	193,42
Mei	11,49	50,35	14,28	52,704	52,699	140,78	174,01	13,21	9,73	7,24	11,99	7,04	—	8,01	193,57
Juni	11,49	50,31	14,28	52,785	52,781	140,50	174,01	13,19	9,72	7,24	11,99	7,03	—	8,03	193,73
Juli	11,48	50,23	14,28	52,825	52,820	139,98	174,02	13,16	9,69	7,24	11,99	7,00	—	8,05	193,64
Augustus	11,46	50,35	12,63	53,142	53,138	139,48	174,02	13,11	9,66	7,21	11,95	6,98	—	8,03	193,05
September	11,48	50,32	11,91	52,501	52,497	139,72	174,02	13,15	9,67	7,23	11,96	7,01	—	8,00	193,21
Oktober ...	11,44	50,17	11,86	51,991	51,985	140,22	174,02	13,19	9,68	7,24	11,92	7,02	—	7,99	192,83

¹ Gemiddelde van 1 maart tot 31 december 1955. — ² Gemiddelde van 22 augustus tot 31 december 1955. — ³ Gemiddelde van 1 januari tot 30 juni 1956. — ⁴ Rekening afgesloten op 30 juni 1956; geen koersnotering meer te Brussel. — ⁵ Te Brussel genoteerd sedert 2 januari 1957. — ⁶ Gemiddelde van 1 tot 22 maart 1957.

* Vanaf 25 maart 1957 wordt de Canadese dollar afzonderlijk genoteerd onder de vorm van Canadese dollar te leveren per kabel en per post. Gemiddelde van 25 tot 31 maart 1957 : 10) 1 Canadese dollar-kabel : 52,654 Belgische fr.; 20) 1 Canadese dollar-post : 52,652 Belgische fr.

II. — Officiële wisselkoersen per 31 oktober 1957 vastgesteld door de Nationale Bank van België

krachtens besluit n° 6 genomen door de Ministerraad te Londen op 1 mei 1944

(« Belgisch Staatsblad » van 5 september 1944, n° 22)

(Belgische franken)

10²

Valuta	Contractuele of gemiddelde koers	Transfers	
		Aankoopkoers	Verkoopkoers
100 Kongolese frank	—	100,—	100,—
100 Luxemburgse frank	—	100,—	100,—
100 Tsjecho-slowaakse kroon	694,44225	692,50	696,50

I. — NOTERINGEN VAN ENKELE OVERHEIDSFONDSEN — VERGELIJKENDE TABEL

Aard der effecten	Notering voor	Notering per				
		1 juli 1957	1 augustus 1957	2 september 1957	1 oktober 1957	4 november 1957
I. — Rechtstr. Belg. binnenl. Staatssch. (Rente bij te rek.)						
3 ½ pct. Schuld 1937 ^{1 2}	100,—	86,40	82,40	82,40	82,40	82,40
3 ½ pct. Schuld 1943 ^{1 2}	100,—	81,55	76,55	76,40	76,—	76,—
4 pct. Geünificeerde Schuld 1 ^o reeks ^{1 2}	100,—	87,—	83,—	83,—	83,—	81,—
4 pct. Bevrijdingslening, 1945 ²	100,—	85,80	82,—	81,60	81,55	78,75
4 ½ pct. Lening, 1952-1962, op 10 jaar ²	100,—	97,65	96,70	96,50	95,80	95,—
4 ½ pct. Lening, 1952-1964, op 12 jaar ²	100,—	95,05	93,30	93,10	93,—	91,60
4 ½ pct. Lening, 1953-1973, op 20 jaar ²	100,—	91,35	85,50	85,55	85,55	83,20
4 ½ pct. Lening, 1953-1968, op 15 jaar ²	100,—	91,65	89,25	89,10	88,80	85,—
4 ½ pct. Lening, 1954-1972, op 18 jaar ²	100,—	89,25	84,—	83,75	83,60	82,—
4 ¼ pct. Lening, 1954-1974, op 20 jaar, 1 ^o reeks ²	100,—	88,50	82,75	82,40	82,40	80,50
4 ¼ pct. Lening, 1954-1974, op 20 jaar, 2 ^o reeks ²	100,—	86,70	82,—	81,90	81,90	80,25
4 pct. Lening, 1955-1975, op 20 jaar ²	100,—	84,20	79,50	79,65	79,55	78,35
4 ¼ pct. Lening 1956-1971, op 15 jaar ²	100,—	88,75	86,10	85,95	85,70	82,80
4 ¼ pct. Lening 1956-1973, op 17 jaar ²	100,—	87,30	84,30	84,30	84,05	82,25
5 pct. Lening 1957-1969, op 12 jaar ²	100,—	—	—	—	90,90	87,—
3 ½ pct. met ten hoogste 15 j. loopt. Schatkistc. 1942, 2 ^o r. ^{1 2}	100,—	114,90	114,90	114,75	114,60	114,90
4 pct. Schatkistcert. met ten hoogste 20 j. loopt., 1943, 1 ^o 2 ^o ...	100,—	106,05	104,50	106,35	106,20	105,40
4 pct. Vijf- of tienjaars-schatkistcertificaten, 1948 ²	100,—	108,05	107,55	108,30	108,25	107,60
4 pct. Vijf- of tienjaars-schatkistcertificaten, 1949 ²	100,—	100,80	100,40	101,50	101,25	100,—
4 pct. Vijfjaars-schatkistcertificaten, 1954 ²	100,—	99,25	97,65	99,—	99,35	98,80
3 ¼ pct. Vijfjaars-schatkistcertificaten, 1954 ²	100,—	97,80	96,30	97,—	98,60	97,90
Lotenlening 1941 (4 pct. sedert 1951)	1.000,—	926,—	920,—	922,—	919,—	898,—
Lotenlening 1953 (2 pct., 5 pct. vanaf 1967) ²	1.000,—	1.019,—	1.012,—	1.013,—	1.006,—	975,—
2 pct. Lotenlening van de Tentoonstelling 1958 ²	1.000,—	1.011,—	1.003,—	1.005,—	1.007,—	995,—
II. — Indir. en gewaarb. Staatsschuld (Rente bij te rek.)						
4 pct. Lotenlening der Verwoeste Gewesten 1923 ^{1 2}	1.050,—	1.034,—	1.006,—	1.008,—	1.005,—	984,—
Len. tot Wederopb. 1 ^o schijf 1947 (5 pct. vanaf 1957) ²	1.000,—	994,—	987,—	986,—	981,—	960,—
Len. tot Wederopb. 2 ^o schijf 1949 (2 pct., 5 pct. vanaf 1958) ²	1.000,—	1.004,—	996,—	996,—	992,—	964,—
Len. tot Wederopb. 3 ^o schijf 1950 (2 pct., 5 pct. vanaf 1960) ²	1.000,—	1.027,—	1.010,—	1.012,—	1.009,—	981,—
4 ¼ pct. Lening van het Wegenfonds op 10 jaar, 1955-1965 ²	100,—	90,70	87,—	87,15	87,20	84,85
4 pct. pref. aandelen van de N.M.B.S. (Belgische Schijf) ^{1 2}	500,—	456,—	435,—	427,—	431,—	404,—
5 pct. Zelfst. Kas voor Oorlogsschade - 1 ^o schijf 1953 ²	100,—	95,10	89,75	89,65	89,30	87,50
4 ½ pct. Vijftienjaarsl. Beh. v. Telegr. en Telef. 1953, 1 ^o r. ²	100,—	94,20	89,50	90,35	90,35	88,90
4 ½ pct. Vijftienjaarsl. Beh. v. Telegr. en Telef. 1953, 2 ^o r. ²	100,—	93,80	89,30	89,25	88,85	86,50
4 ¼ pct. Twintigjaarsl. Beh. v. Telegr. en Telef. 1954, 1 ^o r. ²	100,—	87,20	82,25	82,10	82,30	80,40
4 ¼ pct. Nat. Maat. van Belg. Spoorw. 1954-1974 ²	100,—	88,10	81,85	81,85	82,05	80,25
4 pct. Nat. Maat. van Belg. Spoorw. 1955-1975, 1 ^o r. ²	100,—	84,30	78,—	78,20	79,80	78,80
4 ½ pct. Tienjaarslen. v.d. Nat. M. v ^r Kred. a.d. Nijv. 1951 ²	100,—	99,—	98,—	98,—	98,05	96,70
4 ½ pct. Tienjaarsl. v.d. Nat. M. v ^r Kr. a.d. Nijv. 2 ^o r. 1952 ²	100,—	99,20	98,—	97,85	98,10	96,10
III. — Rechtstreekse Koloniale Schuld.						
Renteloos : Belgisch-Kongo, Lotenlening 1888	100,—	219,—	212,—	213,—	208,—	207,—
<i>Rente bij te rekenen :</i>						
4 pct. Koloniale Schuld 1936	100,—	82,—	79,75	79,—	78,75	78,15
4 ¼ pct. Koloniale Schuld 1954-1974 ²	100,—	86,—	81,—	82,35	82,80	83,75
4 pct. Vijf- of tienjaars-schatkistcertificaten, 1950 ²	100,—	101,—	99,60	100,85	100,90	100,45

¹ Effecten waarvoor een operatie in uitvoering is, krachtens de besluiten van 6 oktober 1944. — ² Effecten na 6 oktober 1944 gecreëerd.

II. — MAANDINDEXCIJFERS DER AANDELENNOTERINGEN TER BEURZE VAN BRUSSEL EN ANTWERPEN

CONTANTMARKT : BELGISCHE EN KOLONIALE EFFECTEN

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Datum	Algemeen indexcijfer	Financiële en onroerende sector	Beleggingsmaatschappijen (niet-gespec.)	Holdings (vervoer en elektriciteit)	Vervoer	Gas- en elektriciteits-ondernemingen	Waterverdeling	Metalindustrie	Metal- verwerkende bedrijven	Non-ferro metalen	Scheikundige nijverheid	Steenkolon- mijnen	Glas- en spiegelglas- fabrieken	Bouwnijverheid	Textielnijverheid	Voedings- bedrijven	Diverse industrieën	Handel- en diensten	Koloniale ondernemingen	Plantages
Indexcijfers t.o.v. de noteringen der voorgaande maand																				
1957 1 oktober	92	94	90	95	96	95	102	88	96	90	92	93	90	92	95	97	90	96	92	92
4 november	97	98	102	96	94	99	100	94	98	99	98	99	100	96	95	99	91	98	98	90
Indexcijfers t.o.v. het gemiddelde van 1953																				
1956 2 november	156	135	172	164	142	134	159	165	120	218	140	125	240	187	93	167	188	197	157	141
3 december	155	136	169	159	144	135	160	165	117	217	135	135	233	181	93	161	180	191	156	136
1957 2 januari	163	139	180	169	151	139	157	176	119	228	141	136	240	188	96	164	191	200	166	138
1 februari	163	144	184	172	149	140	165	173	121	226	140	138	239	182	105	164	195	203	163	133
1 maart	164	145	184	172	150	139	167	176	121	220	144	147	231	182	108	168	203	206	163	135
1 april	163	147	183	173	147	135	165	172	122	217	144	148	243	179	107	168	201	206	160	137
2 mei	163	144	184	174	146	138	185	173	122	212	143	149	241	175	109	165	208	209	160	136
3 juni	161	146	186	178	145	136	187	179	123	196	144	150	234	173	109	166	207	209	154	135
1 juli	160	143	186	180	144	134	179	174	122	190	141	149	232	168	108	166	226	206	150	135
1 augustus	160	147	192	180	141	138	178	181	124	194	141	153	239	174	110	168	215	207	148	134
2 september	154	142	182	173	135	132	178	180	120	182	138	150	230	167	110	166	199	208	141	132
1 oktober	142	133	164	165	130	126	181	159	115	163	127	140	206	154	105	161	180	200	130	121
4 november	138	131	167	159	122	125	181	150	113	162	125	139	207	148	100	160	164	195	127	109

III. — OMZET OP DE BEURS TE BRUSSEL

15²

Bron : Bulletin mensuel des statistiques publié par la Commission de la Bourse de Bruxelles.

Tijdvak	Aantal beursdagen	Obligaties van vennootschappen		Aandelen ¹		Totaal ¹	
		Duizenden stukken	Verhandelde bedragen (miljoenen fr.)	Duizenden stukken	Verhandelde bedragen (miljoenen fr.)	Duizenden stukken	Verhandelde bedragen (miljoenen fr.)
1955	246	126	126	23.523	37.187	23.649	37.313
1956	246	104	111	15.451	27.653	15.555	27.764
1956 Augustus	22	11	12	1.208	2.188	1.219	2.200
September	20	8	9	1.086	2.122	1.094	2.131
Oktober	23	11	11	1.451	2.511	1.462	2.522
November	20	10	10	1.222	2.088	1.232	2.098
December	18	8	9	1.200	2.064	1.208	2.073
1957 Januari	22	13	13	2.184	3.180	2.197	3.193
Februari	20	9	9	1.493	2.309	1.502	2.318
Maart	21	10	11	1.601	2.456	1.611	2.467
April	20	11	11	1.268	1.982	1.279	1.993
Mei	20	9	10	1.372	2.181	1.381	2.191
Juni	19	11	12	1.635	2.403	1.646	2.415
Juli	22	12	13	1.663	2.168	1.675	2.181
Augustus	20	7	8	1.492	2.052	1.499	2.060
September	21	9	11	1.642	2.184	1.651	2.195
Oktober	23	12	13	1.814	2.446	1.826	2.459

¹ Kontant- en termijnmarkt.

IV. — RENDEMENT VAN VAST RENTENDE WAARDEN OP DE BEURS TE BRUSSEL

(in procenten)

16

Begin der maand	Geïnfi- ceerde schuld (rende- ment alleen berekend volgens de notering)	Vervaldag binnen 2 tot 5 jaar	Vervaldag binnen 5 tot 10 jaar		Vervaldag binnen 5 tot 20 jaar		Vervaldag over meer dan 20 jaar		Midden- rendement (excl. de Geïnfi- ceerde schuld)
		Parastat. en Steden	Parastat. en Steden (terugbe- taling op vaste datum en in vaste annuït.) ¹	Vennoot- schapslening- uitgegeven van 1936 tot 1938	Staat	Parastat. en Steden	Staat		
							Lotenleningen		
							Directe Schuld	Indirecte Schuld	
4 pct. 1e r.	4 tot 4,5 pct.	4 tot 4,5 pct.	4,5 en 5 pct.	4 tot 4,5 pct.	8 tot 4,5 pct.	4 pct.	4 pct.		
1956 September	4,18	4,14	4,47	4,34	4,66	4,67	4,35	4,88	4,6
Oktober	4,21	4,36	4,66	4,53	4,85	4,89	4,38	4,94	4,8
November	4,22	4,52	4,72	4,55	4,95	5,04	4,39	4,94	4,9
December	4,22	4,71	4,74	4,81	5,06	5,08	4,46	4,98	5,0
1957 Januari	4,47	5,17	5,21	4,94	5,54	5,59	4,53	5,03	5,4
Februari	4,46	5,05	5,24	4,59	5,41	5,50	4,51	5,02	5,3
Maart	4,45	4,80	5,25	4,60	5,30	5,38	4,53	5,04	5,2
April	4,54	5,13	5,39	4,93	5,62	5,55	4,61	5,11	5,4
Mei	4,56	5,17	5,55	5,13	5,66	5,57	4,69	5,11	5,4
Juni	4,60	5,03	5,80	5,49	5,80	5,65	4,75	5,26	5,6
Juli	4,60	5,13	5,93	6,19	5,82	5,71	4,79	5,38	5,7
Augustus	4,82	5,56	6,34	5,45	6,41	6,44	4,91	5,61	6,2
September	4,82	5,53	6,43	5,53	6,44	6,43	4,90	5,58	6,2
Oktober	4,82	5,49	6,56	5,81	6,47	6,42	4,92	5,62	6,3
November	4,94	5,87	6,67	6,62	6,85	6,66	5,12	5,95	6,6

¹ Vanaf januari 1957 omvat de rubriek alleen nog 4 pct. leningen door steden uitgegeven en terugbetaalbaar in vaste annuïteiten.
N. B. Voor de samenstelling : zie Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting van februari 1956, blz. 84.

Retrospectief overzicht

(miljoenen franken)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Tijdvak	Oprichting van vennootschappen			Kapitaalverhogingen				Obligatie-uitgiften		Gezamenlijke uitgiften	Uitgiftepremiën	Stortingen andere dan in geld			Netto-uitgiften
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhoging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Nominaal bedrag		Inbreng in natura	Bijvoeging van reserves	1	
1955	2.304	4.772	4.421	839	12.351	10.582	9.897	125	1.901	17.255	731,1	4.955	5.315	6.339 ⁵	
1956	2.467	5.444	5.162	767	17.061	12.521	11.869	113	1.896	19.861	245,0	8.985	4.269	5.523 ⁶	
1956 Eerste 6 m. ...	1.300	1.490	1.354	382	10.012	4.158	3.692	17	617	6.265	43,2	1.535	1.698	2.473	
1957 Eerste 6 m. ...	1.453	4.855	4.417	433	15.220	4.667	4.424	20	1.850	11.372	349,0	5.338	1.582	4.120	
1956 Juli	176	105	98	41	2.377	2.731	2.722	2	65	2.901	—	2.701	14	170	
Augustus	147	67	61	29	2.416	1.179	1.110	1	30	1.276	81,9	39	67	1.177	
September	187	145	129	33	284	266	236	2	4	415	51,5	132	58	230	
Oktober	233	176	170	87	4.208	873	854	—	—	1.049	4,6	544	290	195	
November	158	237	147	63	1.873	1.976	1.974	2	45	2.258	63,8	550	1.390	290	
December	260	3.222	3.202	126	4.444	1.492	1.438	4	41	4.755	0,1	3.773	653	255	
1957 Januari	285	418	344	49	410	209	188	—	—	627	—	277	56	199	
Februari	232	1.050	1.035	53	2.443	732	730	3	350	2.132	57,9	1.365	42	766	
Maart	256	443	397	80	3.404	904	895	3	425	1.772	258,4	396	88	1.491	
April	244	1.655	1.597	91	2.775	664	600	2	46	2.365	13,9	1.573	472	212	
Mei	217	529	524	80	1.072	477	467	9	1.005	2.011	17,5	621	223	1.170	
Juni	219	760	520	80	5.116	1.683	1.546	3	23	2.466	1,3	1.105	703	282	
Juli		3.016	2.014			397	377			3.413	11,8	1.867	104	432	
Augustus ... v		346	338			756	686		6	1.108	0,8	731	108	192	
September ... v		221	189			335	293		—	556	—	261	115	106	

A. — Belgische vennootschappen (naamloze en commanditaire op aandelen, personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid)

B. — Kongolese vennootschappen (aandelen- en personenvennootschappen)

1955	314	1.104	790	108	2.918	2.445	1.928	9	459	4.008	32,0	690	737	1.639 ⁷
1956	275	1.641	879	116	8.220	5.581	5.362	4	256	7.478	14,6	767	4.146	1.599
1956 Eerste 5 m. ...	113	1.163	552	45	878	519	473	1	20	1.696	0,5	409	38	599
1957 Eerste 5 m. ...	128	492	254	48	1.281	887	879	—	—	1.379	0,8	150	353	631
1956 Maart	17	46	44	7	112	46	40	—	—	92	—	40	—	44
April	17	540	148	8	36	35	35	—	—	575	—	35	16	132
Mei	28	138	120	11	402	151	126	—	—	289	0,5	82	—	164
Juni	23	38	38	10	475	286	233	—	—	324	13,4	76	80	129
Juli	22	47	42	14	300	197	197	—	—	244	—	110	65	64
Augustus	27	193	93	15	847	738	701	—	—	931	—	49	456	289
September	21	43	38	10	576	618	567	—	—	661	—	30	486	89
Oktober	21	22	19	3	27	12	5	—	—	34	—	8	—	16
November	26	63	55	4	28	21	6	—	—	84	—	26	2	33
December	23	72	44	15	5.125	3.183	3.166	—	—	3.255	0,7	60	3.020	131
1957 Januari	33	33	29	8	332	91	89	—	—	124	—	29	57	32
Februari	26	330	126	13	117	234	228	—	—	564	—	62	91	201
Maart	22	52	35	8	55	121	121	—	—	173	—	17	111	28
April	23	35	32	10	752	406	406	—	—	441	0,8	22	88	329
Mei	24	41	33	9	24	36	36	—	—	77	—	21	7	41

1 In de gestorte bedragen niet begrepen.

2 In de oprichtingen en kapitaalverhogingen begrepen.

3 In de kapitaalverhogingen begrepen.

4 Omvatten de gestorte bedragen op aandelen, de obligatieuitgiften, de uitgiftepremiën, verminderd met de stortingen anders dan in geld, en de emissies tot terugbetaling van vroegere leningen.

5 Niet inbegrepen de conversieleningen voor een bedrag van 341 miljoen frank.

6 Niet inbegrepen de conversieleningen voor een bedrag van 395 miljoen frank.

7 Niet inbegrepen de conversieleningen voor een bedrag van 143 miljoen frank.

V. — EMISSIES VAN DE BELGISCHE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN
Indeling der emissies
(miljoenen franken)

17³

MEI 1957

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Bedrijfsklasse	Oprichtingen van vennootschappen 1						Kapitaalverhogingen (naamloze vennootschap.) (command. vennoot. op aand.) (personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid)			Obligatie- uitgiften			Stortingen andere dan in geld				Ontbindingen van vennootschappen 1 (naamloze) (commandit. op aand.) (personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid)				Kapitaal- vermindere- ringen (naamloze vennoot.) (com. ven. op aand.) (personen- vennoot. m. beperk. aansprak.)			
	naamloze en commanditaire op aandelen			personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid			Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhoging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominale bedrag	waaraan converse- leningen	Inbreng in natura		Bijvoeging van reserves (in de kapitaal- verhogingen begrepen)	Liquidaties		Samen- smeltingen		Aantal	Bedrag		
	Aantal	Nominale bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominale bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde								naamloze en commanditaire op aandelen	personenvenn. met beperkte aansprakelijkh.		Kapitaalverhogingen	Aantal	Bedrag	Aantal			Bedrag	Aantal
	Oprichtingen van vennootsch.		Kapitaalverhogingen		naamloze en commanditaire op aandelen		personenvenn. met beperkte aansprakelijkh.		Kapitaalverhogingen		Bijvoeging van reserves (in de kapitaal- verhogingen begrepen)		Liquidaties		Samen- smeltingen		Kapitaal- vermindere- ringen (naamloze vennoot.) (com. ven. op aand.) (personen- vennoot. m. beperk. aansprak.)							
Banken	—	—	—	—	—	2	98,0	12,0	12,0	—	—	—	—	—	—	10,0	—	—	—	—	—	—	—	
Verzekeringen	1	40,0	40,0	—	—	5	81,0	34,0	27,0	—	—	—	—	—	24,0	—	—	1	20,0	—	—	—	—	
Financiële en immobiliënverricht.	5	3,3	2,9	—	0,1	3	6,3	4,1	3,8	3	20,5	—	—	—	—	—	4	11,8	1	1,5	—	—	—	
Kleinhandel	2	0,2	0,2	22	4,8	2	1,8	2,0	2,0	—	—	—	—	—	—	—	9	0,9	—	—	—	—	—	
Groothandel en buitenl. handel ...	10	256,2	256,2	48	24,1	14	86,1	57,7	57,0	—	—	—	—	—	—	—	15	7,5	—	—	2	2,9	—	
Metaalverwerkende nijverheid ...	4	81,6	80,9	10	3,2	12	115,1	148,7	147,7	—	—	—	—	—	—	—	6	5,9	3	33,8	1	2,7	—	
IJzer- en staalvoortbreng. nijv. ...	—	—	—	—	—	1	1,0	5,0	5,0	2	180,0	—	—	—	—	—	1	0,4	—	—	—	—	—	
Non-ferro metaalnijverheid	1	6,0	6,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Textielnijverheid	4	37,8	37,8	6	1,3	5	36,8	18,1	18,1	—	—	—	—	—	—	—	3	10,9	3	41,0	—	—	—	
Voedingsnijverheid	2	25,0	25,0	4	2,0	5	0,6	2,4	2,4	—	—	—	—	—	—	—	2	1,6	1	2,4	—	—	—	
Houtnijverheid	1	1,0	1,0	5	3,4	1	1,6	1,6	1,6	—	—	—	—	—	—	—	3	3,6	—	—	—	—	—	
Scheikundige nijverheid	—	—	—	2	0,6	8	359,7	20,0	20,0	—	—	—	—	—	—	—	3	9,3	1	0,6	2	3,4	—	
Glasnijverheid	—	—	—	—	—	2	262,5	113,7	113,7	—	—	—	17,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Electriciteit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	800,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Gas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Water	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ledernijverheid	1	0,3	0,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	6,0	—	—	—	—	—	
Papiernijv. en grafische bedrijven	2	1,6	1,6	2	0,4	1	0,3	0,5	0,5	—	—	—	—	—	—	—	1	0,3	—	—	—	—	—	
Verkeer	—	—	—	9	3,0	5	8,0	8,2	8,2	—	—	—	—	—	—	—	3	0,3	—	—	—	—	—	
Toerisme	1	0,1	0,1	7	2,1	1	0,1	0,8	0,8	—	—	—	—	—	—	—	2	2,8	—	—	—	—	—	
Tussenhandel	4	0,4	0,4	13	2,7	2	2,2	3,3	3,3	1	5,0	—	—	—	—	—	7	0,4	1	2,7	—	—	—	
Oude en afvalgoederen	—	—	—	3	0,7	2	1,4	1,9	1,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Bouwbedrijf	4	2,6	2,6	7	3,0	1	2,0	1,0	1,0	—	—	—	—	—	—	—	1	1,3	—	—	—	—	—	
Kolennijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kleinijverheid	—	—	—	1	9,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	0,2	—	—	—	—	—	
Cement- en aanverwante nijv.	—	—	—	1	1,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	9,0	—	—	—	
Groeven	—	—	—	1	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kalknijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Keramische nijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tabaksnijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Diamantnijverheid	—	—	—	1	0,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Uitgeverij, boekhandel, pers	—	—	—	1	0,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	0,2	—	—	—	
Film, schouwburgen, attracties ...	—	—	—	1	0,3	1	0,1	0,2	0,2	—	—	—	—	—	—	—	1	0,6	—	—	—	—	—	
Ambachtswezen	2	0,8	0,5	20	6,4	1	3,0	2,0	1,0	—	—	—	—	—	—	—	8	5,4	—	—	1	2,5	—	
Landb., tuinb., veeteelt, visserij ...	—	—	—	4	2,0	2	0,9	21,9	21,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Diversen (niet genoemd)	1	0,5	0,5	2	0,4	4	3,5	17,4	17,4	—	—	—	—	—	—	—	6	8,9	1	7,0	—	—	—	
Totalen ...	45	457,4	456,0	172	71,4	68,4	80	1.072,0	476,5	466,5	9	1.005,5	—	17,5	443,8	44,5	133,4	222,6	78	78,1	14	118,2	6	11,5

1 Coöperaties : 15 vennootschappen opgericht met een minimum-kapitaal van fr. 1.595.500; 6 ontbonden vennootschappen met een minimum-kapitaal van fr. 158.500.

V. — EMISSIES VAN DE BELGISCHE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN
 Ingedeeld naar de ligging en naar de grootte van het uitgegeven of vernietigd nominaal kapitaal
 (miljoenen franken)

174

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Omschrijving	Oprichtingen van vennootschappen						Kapitaalverhogingen (naamloze vennootsch.) (comm. ven. op aand.) (personeuvenn. met beperkte aansprakelijkh.)				Obligatie- uitgiften			Uitgiftepremiën (in de gestorte bedragen niet begrepen)	Stortingen andere dan in geld		Ontbin- dingen		Bedrag Kapitaalverminderingen
	naamloze en commanditaire op aandelen			personeuvenn. aansprakelijkheid			Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhoging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominaal bedrag	waarvan conversie-leningen		Inbreng in natura	Bijvoeging van reserves	Liquidaties	Samensmeltingen	
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde													

1. — Naar hun geografische ligging

MEI 1957

België	45	457,4	456,0	172	71,4	68,4	80	1.072,0	476,5	466,5	9	1.005,5	—	17,5	621,7	222,6	71,6	118,2	11,5
Buitenland	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,5	—	—
Totaleu ...	45	457,4	456,0	172	71,4	68,4	80	1.072,0	476,5	466,5	9	1.005,5	—	17,5	621,7	222,6	78,1	118,2	11,5

2. — Naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd nominaal kapitaal

1 milj. en minder ...	33	12,8	11,4	161	40,8	39,3	36	26,1	18,8	17,8	1	0,5	—	—	31,5	6,9	15,8	1,9	1,0
van 1 tot 5 milj.	5	7,6	7,6	10	21,6	20,1	27	83,9	62,4	60,4	1	5,0	—	—	33,3	32,7	29,3	14,9	10,5
van 5 tot 10 milj.	2	16,0	16,0	1	9,0	9,0	6	182,7	53,8	46,8	2	20,0	—	—	28,7	36,5	22,5	22,0	—
van 10 tot 20 milj.	1	15,0	15,0	—	—	—	3	400,1	42,0	42,0	—	—	—	—	41,9	15,0	10,5	20,0	—
van 20 tot 50 milj.	2	76,0	76,0	—	—	—	7	379,2	212,0	212,0	1	30,0	—	—	156,3	131,5	—	60,0	—
van 50 tot 100 milj.	1	80,0	80,0	—	—	—	1	—	87,5	87,5	2	200,0	—	17,5	80,0	—	—	—	—
meer dan 100 milj.	1	250,0	250,0	—	—	—	—	—	—	—	2	750,0	—	—	250,0	—	—	—	—
Totaleu ...	45	457,4	456,0	172	71,4	68,4	80	1.072,0	476,5	466,5	9	1.005,5	—	17,5	621,7	222,6	78,1	118,2	11,5

1. — Naar hun geografische ligging

JUNI 1957

België	53	584,0	346,0	166	176,4	173,9	79	2.196,5	1.452,8	1.315,5	3	23,0	—	1,3	1.105,2	473,0	84,1	540,8	19,7
Buitenland	—	—	—	—	—	—	—	1.292,0	230,0	230,0	—	—	—	—	—	230,0	1,0	—	—
Totaleu ...	53	584,0	346,0	166	176,4	173,9	80	5.116,5	1.682,8	1.545,5	3	23,0	—	1,3	1.105,2	703,0	85,1	540,8	19,7

2. — Naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd nominaal kapitaal

1 milj. en minder ...	33	17,4	15,4	149	42,2	39,8	38	21,2	18,8	17,1	—	—	—	—	32,0	4,9	20,7	0,8	1,3
van 1 tot 5 milj.	11	38,8	30,8	16	32,2	32,1	22	372,5	48,6	44,2	2	9,0	—	1,2	45,1	26,5	8,4	3,0	10,4
van 5 tot 10 milj.	2	16,8	16,8	—	—	—	8	99,2	62,1	56,1	—	—	—	0,1	21,7	31,6	6,0	9,0	8,0
van 10 tot 20 milj.	2	26,0	26,0	—	—	—	2	36,0	39,0	39,0	1	14,0	—	—	28,0	2,8	15,0	—	—
van 20 tot 50 milj.	2	60,0	40,0	—	—	—	6	640,6	192,8	168,8	—	—	—	—	95,6	92,2	35,0	—	—
van 50 tot 100 milj.	2	165,0	165,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	130,8	—	—	—	—
meer dan 100 milj.	1	260,0	52,0	1	102,0	102,0	4	3.947,0	1.321,5	1.220,3	—	—	—	—	752,0	545,0	—	528,0	—
Totaleu ...	53	584,0	346,0	166	176,4	173,9	80	5.116,5	1.682,8	1.545,5	3	23,0	—	1,3	1.105,2	703,0	85,1	540,8	19,7

VI. — LENINGEN UITGE- 18
 GEVEN DOOR DE OVER-
 HEID EN DOOR INSTELLINGEN
 VAN OPENBAAR NUT ¹

(op lange en halflange termijn)

Tijdvak	Openbare uitgiften in België	Leningen in het buitenland
	(miljoenen franken)	(miljoenen)
1955	14.765	U.S. \$ 50 Gulden 100
1956	24.240	Zw. fr. 60
1956 September ..	600	—
Oktober ...	1.000	—
November ..	5.454	—
December ..	—	—
1957 Januari ...	—	—
Februari ...	1.500	—
Maart	—	—
April	7.501	—
Mei	1.500	—
Juni	2.446	—
Juli	—	U.S. \$ 4,8
Augustus ..	—	U.S. \$ 2,5
September ..	—	U.S. \$ 40
Oktober ...	4.568	—

VII. — BANKOPERATIES 19
 VAN HET GEMEENTEKREDIET

(Voorschotten en terugbetalingen op leningen
 aan publiekrechtelijke lichamen en instellingen
 van openbaar nut ter bestrijding der uitgaven.)

Tijdvak	Buitengewone uitgaven		Gewone uitgaven
	Beschik- kingen over rekeningen 2	Netto- terugbetaald	Netto- voor- schotten
	(miljoenen franken)		
1955 Gemiddelde	503	87	217
1956 Gemiddelde	561	109	275
1956 September ..	534	33	187
Oktober ...	685	217	207
November ..	604	16	169
December ..	644	87	309
1957 Januari ...	647	647	318
Februari ...	583	251	392
Maart	539	74	503
April	517	266	170
Mei	497	35	275
Juni	482	668	253
Juli	578	97	226
Augustus ..	472	59	188
September ..	478	61	239

VIII. — HYPOTHEEK-
 INSCHRIJVINGEN ³

Tijdvak	Bedrag naar de geïnde inschrij- vingsrechten
	(miljoenen franken)
1955 Gemiddelde	1.670
1956 Gemiddelde	1.799
1956 September ..	1.666
Oktober ...	1.771
November ..	2.204
December ..	1.934
1957 Januari ...	1.870
Februari ...	1.722
Maart	1.707
April	2.026
Mei	1.811
Juni	1.864
Juli	1.983
Augustus ..	1.778
September ..	1.828

¹ Leningen van Staat, Kolonie, provinciën en gemeenten, instellingen van openbaar nut, zoals de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, de Nationale Maatschappij voor Watervoorziening, het Gemeentekrediet, enz. (Excl. de voortdurende uitgaven en de leningen van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid).

² Incl. de bedragen afgehaald op de door de provincie en de Staat verleende toelagen.

³ Incl. de hernieuwingen aan het einde van het vijftiende jaar deze belopen ongeveer 1 pct. van het totaal; excl. de wettelijke hypotheek.

a) Ontvangsten zonder onderscheid van begrotingsjaar

(gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(miljoenen franken)

Bron : Belgisch Staatsblad.

Tijdvak	Directe belastingen 1	Douanen en accijnzen	Registratierechten	Totale ontvangsten 1	Gecumuleerde ontvangsten sedert januari 1
1955 Maandgemiddelde	2.678	1.301	2.335	6.314	—
1956 Maandgemiddelde	2.862	1.379	2.617	6.858	—
1956 Juni	3.306	1.419	2.713	7.438	41.069
Juli	5.946	1.389	2.736	10.071	51.140
Augustus	1.910	1.404	2.575	5.889	57.029
September	2.431	1.361	2.553	6.345	63.374
Oktober	2.074	1.477	2.680	6.231	69.605
November	2.066	1.436	2.811	6.313	75.918
December	2.050	1.510	2.822	6.382	82.300
1957 Januari	5.455	1.408	2.753	9.616	9.616
Februari	2.241	1.385	2.685	6.311	15.927
Maart	2.459	1.416	2.810	6.685	22.612
April	2.411	1.421	2.718	6.550	29.162
Mei	3.104	1.500	2.755	7.359	36.521
Juni	3.927	1.410	2.816	8.153	44.674
Juli	6.168	1.528	2.718	10.414	55.088
Augustus	2.203	1.500	2.609	6.312	61.400
September	2.901	1.407	2.712	7.020	68.420

b) Totale ontvangsten van de begrotingsjaren 1956 en 1957 tot 30 september geïnd

(gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(miljoenen franken)

Bron : Belgisch Staatsblad.

	Begrotingsjaar 1956 2		Begrotingsjaar 1957		September 1957
	Opbrengsten	Budgettaire ramingen	Opbrengsten	Budgettaire ramingen	Ontvangsten voor rekening van het begrotingsjaar 1957
I. Directe belastingen 1	34.956	32.175	25.110	23.339	2.901
II. Douanen en accijnzen	16.609	15.600	12.617	12.010	1.407
waarvan douanen	5.536	4.900	4.439	4.152	475
accijnzen	10.163	10.421	7.500	7.665	870
bijzondere verbruikstaksen	677		467		47
III. Registratie	31.408	29.706	24.573	23.143	2.712
waarvan registratie	3.044	2.600	2.514	2.086	224
erfenissen	1.487	1.250	1.180	1.067	120
zegel en gelijkgest. taksen	26.564	25.490	20.618	19.710	2.344
Totaal 1 ...	82.973	77.481	62.300	58.492	7.020
Verschil t.o.v. de budgettaire ramingen		+ 5.492		+ 3.808	+ 509

1 Met inbegrip van de opbrengst der vooruitbetalingen aan te rekenen op de bedrijfsbelasting.

2 Het op 1 januari 1956 aangevangen dienstjaar 1956 werd op 31 maart 1957 afgesloten.

NOTA. — De termijn van invordering der directe belastingen is langer dan het kalenderjaar. Voor deze belastingen zijn de cijfers dus maar definitief na het afsluiten van het begrotingsjaar.

INKOMEN EN SPAREN

30¹

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE EN KONGOLESE VENNOOTSCHAPPEN OP AANDELEN Betaalbaar gestelde dividenden en obligatiecoupons in mei 1957

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Bedrijfsklasse	Aantal vennootschappen			Gestort kapitaal	Reserves	Netto-uitslagen		Betaalbaar gesteld bruto dividend	Obligatieschuld 1	Bruto-obligatiecoupons 2
	getelde	met winst	met verlies			Winst	Verlies			

(miljoenen franken)

A. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in België

Bankwezen	4	4	—	67,5	35,7	11,2	—	5,5	334,3	13,0
Verzekeringen	51	50	1	667,0	658,2	358,8	0,1	224,0	—	—
Financiële en immobilaire verrichtingen	240	194	46	2.882,7	4.191,5	537,3	9,4	407,8	2.040,2	81,7
Kleinhandel	103	87	16	215,6	198,8	41,5	1,1	1,0	5,7	0,3
Groothandel en buitenlandse handel	540	418	122	1.570,9	942,3	355,0	29,2	92,4	9,7	1,1
Metaalverwerkende nijverheid	293	239	54	3.370,4	1.993,8	677,9	72,5	291,3	151,1	8,7
IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	20	16	4	3.677,3	5.690,8	847,0	13,8	625,0	145,1	7,9
Non-ferro metaalnijverheid	19	14	5	490,6	267,7	106,2	1,5	46,9	5,0	0,2
Textielnijverheid	215	152	63	2.627,0	1.791,7	280,3	29,6	107,7	21,6	1,2
Voedingsnijverheid	138	112	26	1.308,3	690,4	142,3	12,6	48,9	21,5	1,1
Houtnijverheid	67	51	16	181,6	138,1	27,0	7,2	2,8	5,3	0,3
Scheikundige nijverheid	136	109	27	3.889,8	1.805,2	722,0	10,8	260,3	159,5	8,9
Glasnijverheid	9	6	3	93,9	20,4	3,5	0,9	0,4	—	—
Elektriciteit	15	15	—	8.066,6	1.099,5	740,6	—	645,1	210,1	12,5
Gas	3	3	—	195,2	88,4	43,8	—	14,9	—	—
Water	1	1	—	5,0	0,8	0,6	—	—	—	—
Ledernijverheid	37	26	11	181,7	158,8	12,8	7,4	2,2	—	—
Papierenijverheid en grafische bedrijven	62	47	15	813,2	622,7	150,2	2,7	76,5	11,3	0,6
Verkeer	142	119	23	1700,5	1.458,8	307,1	8,9	195,8	60,5	3,5
Toerisme	44	25	19	43,0	18,8	9,1	5,7	0,6	—	—
Tussenhandel	106	84	22	97,6	41,6	18,3	3,9	2,3	1,0	0,1
Oude en afvalgoederen	5	4	1	6,3	2,3	1,3	0,0	—	0,3	0,0
Bouwbedrijf	105	86	19	568,9	180,8	70,3	8,1	26,8	7,5	0,5
Kolennijverheid	21	17	4	3.486,4	2.023,2	588,9	66,2	471,3	110,2	6,3
Kleinijverheid	19	16	3	221,9	144,2	33,2	1,4	10,5	—	—
Cement- en aanverwante bedrijven	28	23	5	747,9	540,3	127,8	3,3	86,7	50,0	2,8
Groeven	24	19	5	279,0	169,1	56,0	0,5	41,2	1,0	0,1
Kalknijverheid	11	6	5	64,0	28,8	10,8	1,5	1,9	—	—
Keramische nijverheid	12	10	2	102,1	104,2	16,0	4,1	6,9	—	—
Tabaksnijverheid	10	9	1	188,9	43,4	28,1	0,6	13,4	—	—
Diamantnijverheid	5	4	1	6,0	10,7	0,7	0,2	—	—	—
Uitgeverij, boekhandel, pers	38	26	12	128,5	22,5	23,2	7,0	7,2	1,3	0,1
Film, schouwburgen	34	21	13	50,5	20,5	9,4	0,9	3,0	—	—
Ambachtswezen	91	70	21	136,4	203,5	24,2	11,9	2,7	1,0	0,0
Landbouw, tuinbouw, veeteelt, visserij	12	7	5	21,9	1,4	0,4	2,0	—	—	—
Diversen (niet genoemd)	105	75	30	243,5	125,1	28,9	3,0	6,7	5,0	0,3
TOTAAL...	2.765	2.165	600	38.397,6	25.534,0	6.411,7	328,0	3.729,7	3.358,2	151,2

B. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in Kongo

Banken, financiële vennootschappen	10	9	1	634,0	191,6	51,3	0,6	38,6	2,5	0,1
Handelsvennootschappen	10	6	4	55,3	—9,1	3,9	3,4	1,9	—	—
Nijverheidsvennootschappen	21	20	1	1.078,3	328,1	237,9	1,7	80,2	23,6	1,5
Landbouwvennootschappen	6	5	1	205,0	38,8	42,7	3,0	27,0	20,0	1,2
Mijnen	2	2	—	8.100,0	3.033,6	5.056,1	—	3.418,2	—	—
Bouwnijverheid	3	—	3	24,0	1,6	—	3,3	—	—	—
Vervoerwezen	2	2	—	240,0	106,6	32,3	—	22,9	—	—
Diverse vennootschappen	5	5	—	231,0	29,3	36,2	—	24,1	—	—
TOTAAL...	59	49	10	10.567,6	3.720,5	5.460,4	12,0	3.612,9	46,1	2,8

C. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in het buitenland

Elektriciteit	2	2	—	100,8	680,0	95,2	—	44,0	—	—
Spoorwegen	1	1	—	3,5	3,2	1,8	—	—	—	—
Tramwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Plantages, koloniale vennootschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Diverse vennootschappen	8	5	3	3.327,1	2.806,0	857,8	13,6	630,4	3,0	0,2
TOTAAL...	11	8	3	3.431,4	3.489,2	954,8	13,6	674,4	3,0	0,2
ALGEMEEN TOTAAL...	2.835	2.222	613	52.396,6	32.743,7	12.826,9	353,6	8.017,0	3.407,3	154,2

1 De getelde leningen slaan op andere vennootschappen dan die opgegeven in de vorige kolommen.

2 Daarenboven werden er gedurende de maand mei 1957 betaalbaar gesteld :

	(miljoenen franken)
Coupons van Staatsleningen	230,4
Coupons van leningen van de Kolonie	94,4
Coupons van leningen van Provinciën en Gemeenten	34,9
Coupons van verscheidene leningen	249,3
	609,0
Coupons van buitenlandse leningen	63,8

Retrospectief overzicht

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Tijdvak	Aantal vennootschappen			Gestort kapitaal	Reserves	Netto-resultaat		Betalbaar gesteld bruto-dividend	Obligatieschuld ¹	Bruto-obligatie-coupons	
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies				
								(miljoenen franken)		(miljoenen franken)	
1955 ²	13.798	10.054	3.744	147.912	98.267	26.831	1.809	15.492	43.277 ³	1.884	
1956 ²	13.952	10.379	3.573	159.601	103.883	32.169	2.171	17.953	46.931 ³	2.130	
1956 Maart	1.529	1.184	345	11.309	9.037	2.343	204	1.262	3.250	142	
April	2.714	2.052	662	24.500	13.012	3.566	434	1.858	3.955	182	
Mei	2.813	2.173	640	40.594	31.002	7.334	298	4.292	3.119	136	
Juni	1.559	1.169	390	23.077	13.733	4.355	240	2.359	3.393	151	
Juli	590	449	141	16.398	13.244	7.057	75	4.584	3.898	178	
Augustus	215	149	66	1.998	1.545	406	21	291	3.009	124	
September	327	232	95	1.652	1.139	246	74	103	3.040	129	
Oktober	553	427	126	11.343	4.625	1.882	207	1.008	3.397	152	
November	334	254	80	9.050	6.203	2.276	111	1.060	3.264	143	
December	351	249	102	7.938	4.044	832	134	388	4.675	224	
1957 Januari	119	90	29	2.402	884	298	14	179	4.343	202	
Februari	212	162	50	1.216	1.958	531	9	381	3.484	155	
Maart	1.575	1.235	340	11.657	10.178	2.547	194	1.381	3.769	174	
April	2.805	2.206	599	23.192	13.420	3.754	357	1.931	4.303	203	
Mei	2.835	2.222	613	52.397	32.744	12.827	354	8.017	3.407	154	

¹ Voor de maandelijkse resultaten, slaan de in aanmerking genomen leningen op andere vennootschappen dan die waarop de vorige kolommen betrekking hebben.

² Na aftrek van de dubbeltellingen.

³ Op 31 december.

II. — ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTKAS

31

Inlagen op de spaarboekjes der particulieren bij de Spaarkas¹ (Netto-spaarbedrag) (miljoenen franken)

Tijdvak	Inlagen	Uitbetaalingen	Saldi	Tegoed der inleggers op het einde van het tijdvak
1955 Maandgemiddelde	1.135	1.015	120	52.354 ²
1956 Maandgemiddelde	1.210	1.025	185	56.132 ²
1956 Augustus	1.227	968	259	54.574
September	1.113	983	130	54.704
Oktober	1.263	1.048	215	54.919
November	834	1.177	-343	54.576
December	1.220	1.220	—	56.132 ²
1957 Januari	1.898	936	962	57.094
Februari	1.407	990	417	57.511
Maart	1.265	1.170	95	57.606
April	1.291	1.356	-65	57.541
Mei	1.435	1.242	193	57.734
Juni	1.257	1.227	30	57.764
Juli	1.668	1.208	460	58.224
Augustus	1.430	1.106	324	58.548
September	1.269	1.136	133	58.681
Oktober	1.271	1.476	-205	58.476

¹ Incl. de spaarboekjes van de krijgsgevangenen. Aantal spaarboekjes op 31 december 1955 : 6.557.757 en op 31 december 1956 : 6.597.366.

² Incl. de gekapitaliseerde rente van het dienstjaar.

III. — INDEXCIJFER VAN DE BRUTO-URBEZOLDIGINGEN DER ARBEIDERS

32

Basisjaar 1953 = 100

Wijze van opstelling en aanwendingsvoorwaarden : zie huidig nummer, blz. 415

Tijdvak	Gemiddelde brutoverdienste per gepresteerd uur (mannen + vrouwen)	Type-urloon	
		geschoolde arbeider ¹	niet geschoolde arbeider ¹
1953 Maart	99,5	99,7	99,5
Juni	99,9	99,8	100,0
September	99,5	99,9	99,9
December	101,1	100,5	100,5
1954 Maart	100,8	101,4	100,7
Juni	102,9	102,2	102,0
September	102,8	102,8	102,7
December	104,1	103,5	103,6
1955 Maart	104,0	103,8	104,8
Juni	105,4	104,9	105,2
September	105,4	105,4	105,7
December	107,5	106,3	107,1
1956 Maart	109,4	109,4	110,1
Juni	113,7	113,3	113,9
September	115,2	115,2	115,5
December	119,4	118,3	118,1
1957 Maart	121,7	121,9	122,3
Juni	125,1	124,2	124,4
September	124,7	124,9	124,9

¹ Excl. de transportarbeiders.

LOOP DER ZAKEN

I. — BEDRIJVIGHEID DER VERREKENINGSKAMERS

35

Debetverrichtingen

Tijdvak	Aantal kamers einde tijdvak	Hoofdbank										Bijbanken en Agent-schappen			Totaal				
		Callgeld 1		Effecten, overheidspapier en coupons			Overschr., chèq. wisselbr. prom., kwijtschr. enz.			Verrichtingen met het buitenland		Totaal		duizen-den	miljard.	duizen-den	miljard.	duizen-den	miljard.
		duizen-den	miljard.	duizen-den	miljard.	duizen-den	miljard.	duizen-den	miljard.	duizen-den	miljard.	duizen-den	miljard.						
1955 Gemiddelde	38	2,4	133,2	1,5	7,6	182,9	83,9	2,9	3,9	189,7	228,6	210,2	56,0	399,9	284,5				
1956 Gemiddelde	38	2,3	127,2	1,6	10,0	206,4	94,5	3,2	5,6	213,5	237,3	222,5	63,3	436,0	300,6				
1956 Augustus	38	2,3	112,0	1,6	8,1	200,1	93,7	3,1	5,2	207,1	219,0	215,4	60,3	422,4	279,3				
September	38	2,4	119,8	1,5	9,1	190,6	90,4	3,7	9,0	198,2	228,3	207,0	58,0	405,2	286,3				
Oktober	38	2,4	148,5	1,6	11,6	231,9	98,3	3,4	5,2	239,3	263,6	249,3	69,3	488,6	332,9				
November	38	2,1	150,7	1,6	16,2	211,5	99,2	3,5	6,9	218,7	273,0	231,8	74,5	450,6	347,6				
December	38	2,2	146,6	2,0	10,2	220,0	108,0	3,4	5,7	227,6	270,5	241,9	73,2	469,4	343,6				
1957 Januari	38	2,3	146,4	1,8	13,3	231,9	115,1	3,6	5,9	239,6	280,7	244,1	70,8	483,7	351,5				
Februari	38	2,2	110,3	1,4	8,2	213,6	97,7	2,9	4,7	220,1	220,9	222,8	62,3	442,9	283,1				
Maart	38	2,3	132,3	1,6	12,0	227,6	109,4	3,9	5,6	235,4	259,3	234,0	68,6	469,4	328,0				
April	38	2,0	124,9	1,8	15,1	230,2	109,8	2,9	4,8	236,9	254,6	247,7	71,3	484,6	325,9				
Mei	38	2,1	128,1	1,9	7,7	238,2	118,1	3,2	4,8	245,4	258,7	248,7	69,6	494,1	328,3				
Juni	38	2,1	115,6	1,7	8,1	214,5	105,9	2,9	4,8	221,2	234,4	224,6	63,7	445,9	298,1				
Juli	38	2,1	121,6	2,2	10,9	238,2	122,5	3,2	5,8	245,7	260,8	253,6	65,1	499,3	325,9				
Augustus	38	2,1	101,7	1,6	7,7	213,4	111,8	3,3	6,3	220,4	227,5	229,3	63,2	449,6	290,7				
September	38	2,0	91,5	1,5	7,2	213,1	107,4	3,4	6,2	220,0	212,3	230,3	60,4	450,3	272,7				
Oktober	38	2,2	122,4	1,8	12,1	239,4	115,0	3,4	5,9	246,8	255,4	252,3	67,5	499,2	322,9				

1 Incl. de terugbetaalde kapitalen die de vorige dag als callgeld werden uitgeleend.

II. — POSTCHEQUE- EN GIROVERKEER

36

(miljarden franken)

Tijdvak	Duizenden rekeningen einde tijdvak	Totaal tegoed 1 (Daggemiddelde)	Tegoed van particulieren 2	Credit		Debet		Algemene beweging	Verrichtingen zonder gebruik van chartaal-geld pct.	Omloop-snelheid 3
				Stortingen	Giro's	Chèques en diversen	Giro's			
1955 Gemiddelde ...	703 1	28,3	20,8	30,5	76,2	30,3	76,2	213,3	91	3,84
1956 Gemiddelde ...	742 1	29,8	22,2	32,7	81,9	32,7	81,9	229,3	91	3,91
1956 Augustus	730	29,6	22,4	32,5	80,6	33,2	80,6	226,9	91	3,81
September	734	28,8	21,8	30,0	76,2	29,4	76,2	211,8	92	3,77
Oktober	737	29,1	21,9	32,6	84,2	33,9	84,2	234,9	91	3,85
November	740	28,4	21,8	32,9	83,0	32,4	83,0	231,3	92	4,17
December	742	29,5	22,0	35,3	85,2	32,4	85,2	238,2	91	4,09
1957 Januari	744	31,5	22,4	40,2	103,5	42,2	103,5	289,5	91	4,55
Februari	746	29,5	22,3	31,6	80,4	32,2	80,4	224,7	92	4,08
Maart	747	29,2	21,9	33,5	83,8	32,3	83,8	233,5	92	3,92
April	748	30,0	22,7	35,7	87,8	36,3	87,8	247,6	91	4,24
Mei	749	30,4	22,8	35,1	87,2	34,5	87,2	244,0	92	4,10
Juni	751	31,9	23,3	36,0	86,1	33,8	86,1	242,1	90	4,01
Juli	752	33,7	22,9	40,1	99,3	43,1	99,3	281,8	91	3,99
Augustus	754	29,9	22,2	35,2	85,8	36,6	85,8	243,4	91	4,01
September ...	758	28,9	21,7	32,6	78,2	30,9	78,2	219,8	91	3,85
Oktober	761	30,1	22,1	36,4	92,2	37,5	92,2	258,4	91	4,07

1 Op 31 december.

2 Verhouding van type maand van 25 dagen, van de debet-omzet tot het gemiddeld dagelijks tegoed.

3 Deze tegoeden omvatten de vrije tegoeden en de effecten van de Muntsaneringslening, waarin de definitief geblokkeerde tegoeden werden omgezet.

PRIJZEN

c) INDEXCIJFERS DER GROOTHANDELSPRIJZEN IN BELGIE

45¹

Basistijdvak 1936-1938 = 100

Bron : Ministerie van Economische Zaken — Dienst van het Indexcijfer.

Tijdvak	Algemeen indexcijfer	Dierlijke producten	Plant-aardige producten	Vet-stoffen	Minerale produkten						Scheikundige produkten			Huiden en leder
					Algem. indexcijfer van de groep	Steen-kool	Bijpro-dukten uit steen-kool	Petro-leum-prodükten	Ertsen en ruwe metalen	Groeve-prodükten	Algem. indexcijfer van de groep	Schei-kundige produkten	Schei-kundige mest-stoffen	
<i>Aantal produkten</i>	135	13	14	2	19	4	4	3	5	3	11	8	3	5
1955 Gemiddelde	419	378	429	343	433	551	458	283	432	446	317	337	270	324
1956 Gemiddelde	430	391	444	385	455	568	486	297	466	454	320	341	270	326
1956 Juli	426	400	423	381	450	556	485	292	461	457	316	340	259	322
Augustus	427	403	424	371	451	556	485	288	466	457	316	340	259	323
September	428	393	437	369	451	556	488	288	466	458	316	340	261	322
Oktober	431	390	445	370	469	612	518	292	472	459	318	340	266	322
November	439	396	459	395	480	612	518	324	482	459	321	341	273	325
December	439	394	454	399	482	612	518	335	482	458	321	341	274	325
1957 Januari	440	391	451	390	492	624	518	348	501	458	323	342	278	326
Februari	440	380	442	386	490	624	518	348	496	454	333	353	284	325
Maart	441	393	430	377	489	624	518	348	494	454	334	354	287	328
April	443	403	430	369	496	661	520	340	494	455	337	358	286	329
Mei	443	390	449	357	491	661	520	338	474	464	329	356	266	328
Juni	441	384	459	350	479	661	520	301	466	465	329	356	268	330
Juli	442	407	452	357	479	661	520	307	461	464	327	356	263	324
Augustus	439	404	436	359	478	661	520	301	463	465	327	355	264	329
September	438	399	441	357	476	661	522	301	453	464	328	355	267	329

a) INDEXCIJFERS DER GROOTHANDELSPRIJZEN IN BELGIE (vervolg)

45¹

Basistijdvak 1936-1938 = 100

Bron : Ministerie van Economische Zaken — Dienst van het Indexcijfer.

Tijdvak	Rubber	Hout	Papier en karton	Textielprodukten						Bouw-mate-rielen	Metalen en metaalprodukten			
				Algem. indexcijfer van de groep	Wol	Vlas	Katoen	Jute	Kunst-matige vezels		Algem. indexcijfer van de groep	Metaal-nijver-heid	Metaal-fabrik.	Niet-ijzerhou-dende
<i>Aantal produkten</i>	1	6	4	21	5	5	6	2	3	13	26	9	13	4
1955 Gemiddelde	386	677	489	375	405	317	485	421	244	471	460	524	408	505
1956 Gemiddelde	330	675	501	368	416	302	461	437	236	478	489	568	429	533
1956 Juli	323	678	496	364	422	294	457	414	236	478	484	564	427	513
Augustus	333	678	496	364	422	298	443	437	236	478	489	564	433	525
September	316	669	496	367	436	295	445	452	235	478	492	572	434	528
Oktober	337	669	496	364	436	284	443	455	237	479	495	583	436	517
November	371	673	496	381	444	323	452	492	235	479	495	583	436	521
December	373	673	496	380	452	310	453	488	236	479	497	586	439	515
1957 Januari	317	673	495	380	453	307	465	462	236	479	505	612	440	513
Februari	301	667	514	379	462	304	472	422	237	484	509	614	451	493
Maart	321	664	514	381	475	304	472	413	238	490	509	613	451	493
April	316	661	517	380	484	299	472	403	236	497	509	612	451	496
Mei	312	658	517	383	489	298	471	438	236	502	505	608	452	477
Juni	320	659	516	381	476	296	471	439	239	505	503	608	452	467
Juli	320	656	514	382	469	307	471	426	238	506	502	608	452	456
Augustus	312	656	514	376	460	296	472	410	238	506	501	608	453	451
September	290	657	512	373	455	294	471	379	248	508	497	606	452	433

b) INDEXCIJFERS DER GROOTHANDELSPRIJZEN **45**²
IN BELGIE EN IN HET BUITENLAND

Basistijdvak : 1953 = 100

Tijdvak	België (Ministerie van Economische Zaken)	Verenigde Staten (Department of Labor, Bureau Labor Statistics)	Frankrijk (Statistique générale de la France)	Nederland (Central Bureau voor de Statistiek)	Verenigd-Koninkrijk (Board of Trade)		Zweden (Handelsstaten)	Zwitserland (Office fédéral de l'industrie des Arts et Métiers et du Travail)	West-Duitsland (Statistisches Bundesamt)
					Basisgrondstoffen 1	Fabrikaten 2			
1955 Gemiddelde	101	101	98	102	105	104	104	101	103
1956 Gemiddelde	103	104	102	104	107	108	109	103	106
1956 Augustus	103	104	103	104	107	109	109	104	105
September	103	105	102	104	108	109	108	104	105
Oktober	104	105	102	105	107	109	109	104	106
November	106	105	103	107	109	109	109	105	107
December	106	106	104	107	111	110	110	106	108
1957 Januari	106	106	105	108	111	110	110	105	107
Februari	106	106	104	107	110	110	109	105	107
Maart	106	106	104	107	109	110	109	105	106
April	107	106	104	107	110	111	109	105	107
Mei	107	106	106	107	109	111	109	106	106
Juni	106	107	106	107	107	111	109	106	108
Juli	107	107	107	108	106	112	109	105	109
Augustus	106	107	108	107	106	112	108	105	109
September	106	109	107	107	104	112	108	105	109
Oktober	106	112	107	107	104	112	108	105	109

1 Basisgrondstoffen (exclusief brandstof) aangewend in de fabrieksnijverheid behalve voedselbedrijven.

2 Alle fabrikaten andere dan brandstoffen, voedsel- en tabakproducten.

c) INDEXCIJFERS DER KLEIN-HANDELSPRIJZEN IN BELGIE **46**

Basistijdvak : 1953 = 100

Bron : Min. van Econ. Zak. (Dienst van het Indexcijfer).

Tijdvak	Algemeen Indexcijfer	Voedingswaren	Producten excl. voedingswaren	Diensten
Aantal producten	65	35	25	5
1955 Gemiddelde	100,8	101,6	99,2	101,0
1956 Gemiddelde	103,65	104,2	101,5	105,5
1956 Augustus	103,84	104,0	102,0	106,6
September	104,13	104,4	102,2	107,1
Oktober	104,61	105,0	102,5	107,5
November	104,77	105,2	102,4	107,9
December	105,45	106,2	102,7	108,5
1957 Januari	105,88	106,3	103,5	109,1
Februari	106,12	106,2	103,9	110,2
Maart	105,92	105,8	103,9	110,8
April	106,13	105,5	104,6	111,5
Mei	106,28	105,7	104,5	111,5
Juni	106,46	106,3	104,4	111,7
Juli	107,32	107,6	104,4	112,0
Augustus	107,04	107,0	104,6	112,2
September	107,54	107,8	104,7	112,7
Oktober	107,65	108,1	104,5	112,7

PRODUKTIE

50

I. — INDEXCIJFERS VAN DE INDUSTRIËLE BEDRIJVIGHEID EN PRODUKTIE

Basisjaar : gemiddelde 1953 = 100

Perioden	Indexcijfers van de industriële bedrijvigheid Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek							Indexcijfers van de industriële produktie Bron : Instit. voor Econom. en Sociaal Onderzoek					
	Algemeen indexcijfer	Indexcijfer der extractie-nijverheid	Indexcijfer der fabrieks-nijverheid				Algemeen indexcijfer	waarvan :					
			Totaal	Ijzer- en staal-nijverheid	Metaal-verwerkende nijverheid	Spinne-rijen		Weve-rijen	Brandstof en energie	Metal-lurgie	Metaal-verwerkende nijverheid	Spinne-rijen	Weve-rijen
1955 Gemiddelde	108,0	99,7	110,3	130,3	103,3	109,7	112,3	115,8	102,9	126,7	125,5	109,4	107,9
1956 Gemiddelde	113,6	99,2	117,6	141,0	109,3	114,1	121,0	122,4	104,3	136,5	134,7	114,6	115,3
1956 Juni	118,1	105,4	121,6	148,8	111,9	115,8	123,9	126,2	105,3	141,9	141,4	111,8	114,5
Juli	95,6	84,1	98,8	118,7	91,8	80,0	103,4	108,5	89,0	116,9	125,1	81,5	94,4
Augustus	109,5	90,7	114,6	141,6	102,4	112,8	109,7	116,8	92,4	134,8	124,2	110,2	104,4
September	113,3	92,5	119,0	142,0	111,7	114,0	124,6	124,4	96,2	138,4	136,2	116,4	121,4
Oktober	126,6	108,2	131,7	154,7	121,5	127,1	139,7	127,5	105,8	142,7	138,5	120,4	125,0
November	120,3	102,3	125,2	142,4	108,6	128,0	139,7	129,3	110,0	141,7	137,8	133,3	138,4
December	113,8	94,9	119,0	139,9	109,8	118,0	125,7	122,7	105,6	136,4	133,6	120,0	124,5
1957 Januari	118,0	96,7	123,8	158,8	116,3	129,7	137,1	123,3	101,7	143,2	133,6	127,2	126,9
Februari	112,3	94,9	117,1	146,3	110,4	121,9	130,9	128,9	106,3	142,2	147,9	129,5	132,2
Maart	120,6	102,2	125,6	158,4	115,0	131,3	133,1	127,9	104,8	142,9	143,1	128,3	127,4
April	119,4	100,4	124,6	144,9	116,8	123,7	133,1	130,6	105,8	142,0	147,6	126,2	130,1
Mei	121,1	102,7	126,1	146,0	117,0	132,2	136,2	131,4	108,0	142,3	144,9	135,9	131,9
Juni	110,8	97,1	114,5	118,4	105,7	120,8	119,4	122,3	103,3	119,8	136,7	128,4	122,4
Juli	88,8	83,7	90,3	59,3	71,2	96,7	107,2	92,1	83,7	62,8	95,9	96,0	100,8
Augustus	108,8	97,0	112,0	137,9	99,6	110,3	102,7	117,0	99,0	133,0	125,0	110,0	99,0

II. — BRANDSTOFFEN EN METALLURGISCHE PRODUCTEN

55¹

Bron : Ministerie van Economische Zaken (Algemene Directie der Mijnen).

Tijdvak	Steenkolenmijnen									Gemiddeld aantal extractie-dagen	Voorraad einde tijdvak (duiz. tonnen)
	Gemiddeld aantal aanwezige arbeiders (duizenden)		Netto-hoeveelheid opgedolven steenkool per bekken (duizenden tonnen)								
	onder-grondse	onder- en bovengrondse	Bergen	Centrum	Charleroi	Luik	Kempen	Totaal			
1936-1938 Gemiddelde	87	125	408	353	640	451	541	2.425 ¹	24,0	1.502	
1955 Gemiddelde	87	120	344	306	602	401	845	2.498	24,6	371	
1956 Gemiddelde	89	121	332	300	581	378	872	2.463	23,5	179	
1956 Augustus	83	114	265	249	520	314	838	2.186	22,2	228	
September	82	114	305	275	527	341	778	2.226	22,7	218	
Oktober	85	117	370	328	616	407	924	2.645	26,4	231	
November	88	121	363	312	587	372	901	2.535	24,3	236	
December	88	120	302	296	565	372	820	2.355	22,7	179	
1957 Januari	87	119	325	297	588	377	890	2.417	23,7	210	
Februari	90	122	333	296	583	361	820	2.393	22,6	209	
Maart	90	124	349	303	606	382	897	2.537	23,9	218	
April	89	121	334	303	615	377	840	2.469	23,3	232	
Mei	90	122	347	318	599	383	890	2.537	23,7	257	
Juni	91	125	342	291	574	344	833	2.384	22,7	334	
Juli	87	122	263	222	442	282	852	2.061	20,8	483	
Augustus	86	118	333	286	542	356	867	2.384	24,2	548	
Septembre	v		309	266	538	326	748	2.187		620	
Oktober	v		357	302	636	389	970	2.654		873	

¹ Inbegrepen 82.000 ton voortkomende van het bekken van Namen. De kolenmijnen van dit bekken, werden in 1942 verdeeld tussen de bekkens van Luik en Charleroi.

55²

Bronnen : Minist. van Economische Zaken (Algemene Directie der Mijnen en Nationaal Instituut voor de Statistiek.) — Minist. van Financiën (Accijnzen).

Tijdvak	Cokes		Briketten		Ruwe petroleum	Hoogovens in werking (einde tijdvak)	Voortbrenging der metaalnijverheid (duizenden tonnen)		
	Productie (duizenden tonnen)	Gemiddeld aantal arbeiders	Productie (duizenden tonnen)	Gemiddeld aantal arbeiders	Verwerking (duizenden kiloliters)		Gietijzer	Ruw staal	Afgewerkt ijzer en staal
1936-1938 Gemiddelde	435	3.831	142	855	—	37	261	253	202
1955 Gemiddelde	550	4.328	129	571	453	51	449	492	366
1956 Gemiddelde	606	4.621	152	589	522	50	480	532	397
1956 Juli	605	4.667	120	584	552	49	451	463	320
Augustus	620	4.635	142	578	562	50	483	542	396
September	609	4.717	147	572	362	51	479	525	405
Oktober	635	4.728	177	603	559	50	511	581	440
November	608	4.732	171	599	425	50	481	536	403
December	631	4.738	159	601	418	50	483	540	389
1957 Januari	628	4.672	173	604	379	51	503	577	430
Februari	577	4.699	173	612	326	51	461	521	401
Maart	638	4.688	172	614	422	51	508	579	425
April	618	4.707	153	588	445	51	498	557	404
Mei	635	4.726	144	569	524	51	507	565	405
Juni	550	4.705	141	563	438	50	414	459	328
Juli	463	4.606	115	595	411	50	244	242	153
Augustus	608	4.696	150	575	654	50	486	547	377
September	599	4.841	147	592	628		v 494	v 557	v 393

III. — TEXTIELGOEDEREN

56¹

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Tijdvak	Spinnerij (tonnen)							Produktie van rayon (tonnen)	Produktie van ruwe weefsels van getouw gevallen (voor eigen rekening, voor openbare loondiensten en voor ordera) (tonnen)				
	vlas-garen	jute-garen	hennep-garen	katoengaren		wollen garen			vlas	jute 1	katoen	wol 2	rayon
				fijn-spinnerij	kaard-spinnerij	kamwol	kaardwol						
1955 Gemiddelde	731	6.337	193	7.378	511	1.996	1.474	2.655	592	3.513	6.176	2.371	586
1956 Gemiddelde	763	6.374	171	7.602	476	2.219	1.559	2.731	601	3.221	6.636	2.574	687
1956 Juni	787	6.102	227	7.632	485	2.184	1.683	2.645	602	3.386	6.496	2.749	693
Juli	585	4.837	121	4.480	363	1.659	1.257	1.927	492	2.634	5.259	2.420	528
Augustus ..	655	5.740	113	8.402	389	2.007	1.570	2.722	510	2.618	6.170	2.338	597
September ..	784	6.090	142	7.703	472	2.262	1.531	2.756	619	3.252	6.821	2.676	690
Oktober ...	952	6.685	176	8.178	559	2.612	1.746	2.998	661	3.508	7.895	2.922	789
November ..	795	6.255	158	8.923	529	2.585	1.692	2.999	691	3.362	8.092	2.811	833
December ..	860	6.288	138	7.601	476	2.369	1.671	2.949	625	3.281	7.426	2.419	787
1957 Januari ...	851	6.911	216	8.763	568	2.533	1.717	3.130	681	3.218	7.726	2.841	813
Februari ..	839	6.199	192	8.150	504	2.458	1.693	2.807	656	3.002	7.444	2.660	813
Maart	994	6.485	227	8.647	496	2.629	1.721	3.189	735	3.184	7.637	2.673	832
April	960	5.825	208	7.846	499	2.514	1.766	3.097	669	2.689	7.317	2.783	865
Mei	871	6.094	169	9.082	507	2.635	1.901	3.106	679	2.549	7.573	2.860	862
Juni	902	5.271	182	7.987	455	2.436	1.746	2.973	623	2.467	6.695	2.456	760
Juli	707	4.750	154	6.430	379	1.702	1.517	2.306	582	2.637	6.074	2.144	674
Augustus ..	772	4.548	137	7.403	320	2.348	1.550	2.765	490	2.592	5.871	2.065	641

1 Incl. de jutetapijten.

2 Incl. wollen dekens en tapijten.

IV. — DIVERSE PRODUKTEN

56²

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek en Bestuur der Douanen en Accijnzen.

Tijdvak	Cement	Kalk	Kalksteen	Synthetische ammoniak en derivaten			Papier		Baksteen		Suiker				Brouwerijen 4	Distilleerderijen (duizenden hectoliters)	Lucifers (miljoenen stukken)	Visserij Verkoop van vis 5	
				Primaire stikstof	Stikstof in de afgewerkte meststoffen	Samengestelde meststoffen	Papier	Karton	Gewone baksteen	i./d. dag komende steen	Produktie		In consumptie gebracht	Hoerech. (duizenden tonnen)				Waarde (miljoenen franken)	
											Ruwe suiker	Geraffineerde suiker							Voorraad (ruwe en geraff. suiker) 3
1936-1938 Gem.	250 ¹	117 ²	154 ²	17,4	16,3	10,9	22,8	4,0	190	12,7	17,5	17,2	159	20,7	16,4	35,0	4.421	2,3	7,2
1955 Gemiddelde	391	151	148	17,4	16,3	10,9	22,8	4,0	190	12,7	30,2	15,2	267	21,3	13,2	21,5	4.473	3,8	35,9
1956 Gemiddelde	389	154	184	19,6	18,9	13,8	23,8	4,3	176	10,8	25,8	16,2	182	23,6	13,1	22,0	4.934	3,7	36,0
1956 Juli	486	140	229	19,9	19,1	2,2	19,2	2,9	219	9,1	—	12,0	90	23,2	13,9	23,5	4.127	3,3	30,4
Augustus ..	479	151	225	19,9	18,3	9,7	22,5	4,1	216	9,1	—	13,2	57	23,8	14,6	13,2	4.343	3,3	29,1
September ..	458	161	242	19,5	18,8	14,6	23,7	4,5	207	10,4	0,2	13,9	20	24,9	12,5	29,6	4.093	3,6	32,8
Oktober ...	455	169	276	20,6	20,2	17,3	26,6	4,8	221	13,0	100,3	25,3	82	23,2	11,8	24,6	6.057	4,2	39,9
November ..	376	162	229	18,8	17,6	15,3	24,8	4,5	192	14,0	151,8	28,1	48	40,6	13,0	20,4	5.085	3,4	32,7
December ..	365	158	147	17,0	15,1	15,7	23,5	4,1	158	13,1	49,0	22,7	182	30,5	12,1	27,1	5.324	3,3	40,7
1957 Januari ...	317	166	155	17,3	13,4	16,8	28,1	4,6	128	13,1	2,9	16,5	160	23,9	11,4	17,3	5.552	3,7	42,4
Februari ...	347	153	125	15,6	13,6	15,5	27,2	4,3	90	10,7	—	14,2	142	17,5	12,6	16,1	5.157	3,8	36,5
Maart	441	171	172	19,2	15,8	20,2	30,1	4,8	91	11,3	1,0	14,0	129	20,6	16,1	25,7	5.196	4,9	42,8
April	438	166	195	20,5	18,3	15,2	30,0	4,8	165	13,7	0,9	13,7	124	14,6	14,0	22,6	5.522	4,3	43,7
Mei	478	158	188	21,1	18,8	8,0	29,6	4,5	243	15,9	—	11,6	106	16,2	15,8	14,4	5.389	3,2	32,2
Juni	427	140	249	18,2	16,3	8,1	27,7	4,4	229	14,8	—	10,0	78	21,3	15,8	13,5	4.749	2,8	25,9
Juli	393	121	185	16,2	14,6	8,5	22,6	3,2	256	17,4	—	11,6	50	24,6	16,9	16,9	4.537	3,4	27,7
Augustus ..	436	160	196	22,2	19,8	12,8	26,2	4,0	229	15,5	—	8,7	30	20,4	15,2	12,1	4.162	—	—
September ..	406	—	—	20,1	18,0	13,6	28,0	4,1	235	14,8	0,4	11,2	12	20,4	12,7	21,8	4.465	—	—

1 Gemiddelde 1938.

2 Gemiddelde 1937-1938-1939.

3 Einde tijdvak.

4 Aangegeven grondstoffen (hoeveelheid meel en suiker). Incl. het Groothertogdom Luxemburg.

5 In de vismijnen te Oostende, Nieuwpoort, Zeebrugge en Blankenberge; in 1938-1937-1938 : enkel verkoop op de vismijn te Oostende. Excl. haring, sprot en garnalen.

V. — ELEKTRISCHE ENERGIE *

58

(miljoenen kWh)

Bron : Ministerie van Economische Zaken — Bestuur van Energie.

Tijdvak	Voortbrenging ¹				Invoer (5)	Uitvoer (6)	Totale stroomhoeveelheid opgenomen door het net (7) = (4) + (5) - (6)
	Centralen van de voortbrengers-verdelers		Centralen van de industriële zelfvoortbrengers ² (3)	Totaal voor België (4) = (1) + (2) + (3)			
	Gemeentebedrijven (1)	Particuliere maatschappijen (2)					
1936-1938 Gemiddelde	20,4	190	228	438	5,5	2,2	441
1955 Gemiddelde	33,1	464	436	933	21,7	10,7	944
1956 Gemiddelde	36,1	508	443	987	28,9	22,3	994
1956 Juni	33,2	462	417	912	41,4	5,2	948
Juli	23,0	423	387	833	32,5	6,1	859
Augustus	30,3	470	421	921	33,5	8,6	946
September	32,9	487	414	934	37,9	6,0	966
Oktober	40,8	566	484	1.091	30,8	38,6	1.083
November	40,7	567	477	1.085	29,5	44,2	1.070
December	44,2	583	480	1.107	26,1	44,4	1.088
1957 Januari	45,5	617	485	1.148	27,0	50,8	1.124
Februari	39,9	543	445	1.028	32,5	51,0	1.010
Maart	42,3	554	465	1.061	28,6	16,8	1.073
April	34,6	531	450	1.016	22,7	11,2	1.026
Mei	32,0	538	465	1.035	19,0	16,4	1.038
Juni	27,7	484	395	907	40,7	10,3	937
Juli	23,7	460	339	822	34,7	15,8	841
Augustus	29,8	520	430	980	34,7	8,7	1.006

* Aantal centralen in werking in het begin van het jaar 1955 : 218; in het begin van het jaar 1956 : 196; in het begin van het jaar 1957 : 192.

¹ Netto-voortbrenging van de centralen hebbende een totaal opgesteld vermogen van meer dan 100 kW.

² Tot december 1955 : bruto-voortbrenging.

VI. — GAS

59

(Productie, Invoer en Uitvoer) ¹

(miljoenen kubieke meters)

Bron : Ministerie van Economische Zaken (Administratie van de Nijverheid).

Tijdvak	Productie					Invoer (6)	Uitvoer (7)	Saldo invoer uitvoer (8) = (6) - (7)	Totaal in België beschikbaar gas (9) = (5) + (8)
	der gasfabrieken (1)	der cokesfabrieken		der steenkoolmijnen (4)	totaal (5) = (1) + (2) + (4)				
		totaal (2)	waarvan productie voor rechtstreekse industriële leveringen (3)						
1955 Gemiddelde	0,62	158,71	91,74	12,77	172	0,31	3,94	-3,63	168
1956 Gemiddelde	0,38	171,18	98,73	15,33	187	0,40	5,76	-5,36	182
1956 Juni	0,30	168,10	99,45	13,16	182	0,39	5,79	-5,40	176
Juli	0,32	157,11	92,09	13,25	171	0,19	5,59	-5,40	165
Augustus	0,32	168,25	98,25	11,59	180	0,40	3,09	-2,69	177
September	0,30	168,80	97,06	11,74	181	0,42	5,59	-5,17	176
Oktober	0,28	175,38	102,75	14,83	190	0,38	5,92	-5,54	185
November	0,25	173,52	100,74	17,75	192	0,37	6,20	-5,83	186
December	0,25	175,51	99,46	15,96	192	0,38	6,68	-6,30	185
1957 Januari	0,25	183,75	101,81	18,28	202	0,44	7,46	-7,02	195
Februari	0,22	162,87	92,70	16,55	180	0,35	6,52	-6,17	173
Maart	0,25	176,19	101,81	16,74	193	0,40	6,75	-6,35	187
April	0,23	172,81	103,46	17,89	191	0,38	6,16	-5,77	185
Mei	0,29	178,03	105,23	16,30	195	0,37	6,04	-5,67	189
Juni	0,28	148,86	85,16	15,73	165	0,45	5,62	-5,17	160
Juli	0,28	118,77	66,11	15,59	135	0,74	4,54	-3,80	131
Augustus	0,30	168,70	100,88	15,15	184	0,83	3,36	-2,53	182

¹ Deze statistiek betreft de gasproductie verkregen door droge distillatie van de steenkolen in de gas- en cokesfabrieken, gas waarbij gebeurlijk watergas, luchtgas, restgas uit de scheikundige binding, gas uit de hoogovens en metaan worden gevoegd. Zij omvat eveneens de productie van metaan dat rechtstreeks uit de steenkolenmijnen komt, alsook het vloeibaar gemaakte petroleumgas dat in pijpleidingen wordt vervoerd; al die gassen dienen voor de openbare gasverdeling.

Onderhavige statistiek omvat niet de hoeveelheden watergas, luchtgas, restgas, gas uit de hoogovens, metaangas of vloeibaar gemaakt gas, die buiten de producerende fabriek worden vermengd met gas voortkomend uit de droge distillatie van steenkolen met uitzondering van het gas dat rechtstreeks aan de openbare distributie wordt geleverd. Zij omvat niet het gas dat door de cokesfabrieken wordt geproduceerd of ontvangen, noch het kolengas of het andere gas, die voor de dekking van de eigen behoeften, voor het stoken der ovens, enz. worden gebruikt.

N. B. — a) De gasproductie vermeld in de kolommen (1) (2) (3) (4) is voor de openbare voorziening bestemd.

b) De gasproductie vermeld in de kolom (3) is bestemd voor de rechtstreekse leveringen aan andere afdelingen van de vennootschappen waartoe de betrokken cokesfabrieken behoren of aan andere juridisch onafhankelijke nijverheidsvennootschappen.

c) De gasproductie vermeld in kolom (4) omvat het steenkolengas als dusdanig geleverd en het verbeterd steenkolengas, waarmee eventueel al dan niet verwerkt vloeibaar gemaakt petroleumgas aan gemengd werd.

d) Het gasvolume voortgebracht door de cokesfabrieken en steenkolenmijnen wordt herleid tot 4.250 kcal., 0° C., 760 mm Hg.

e) Het totale aantal cokesfabrieken (particuliere maatschappijen die gas produceerden) bedraagt 18 voor 1955 en 19 voor 1956.

I. — Maandelijke indexcijfers van de verkoop van verbruiksartikelen : basismiddelde 1953 = 100

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Maand	Algemeen indexcijfer	Grootwarenhuizen																				
		Voeding				Kleding					Meubilering			Huishouden		Tabak	Boek-papierhandel		Parf.	Spelen, speelgoed, sport, reis		
		Bederfelijk	Niet bederfelijk	Restaurant	Totaal	Stoffen per meter	Bovenkleding heren	Bovenkleding dames	Linnen, ondergoed, hemden en hoeden	Totaal 1	Textiel	Meubelen, luchters	Totaal	Huishoud-artikelen	Huishoudtoestellen, elektriciteit	Totaal	Roookgerief	Boekhandel	Papierhandel		Totaal	Toilet
1956 September	113	121	126	115	122	92	104	99	102	98	117	126	121	117	196	131	116	96	190	176	107	49
Oktober	128	131	128	138	132	110	173	145	135	136	112	128	115	121	223	139	123	109	109	109	110	75
November	163	152	223	141	175	117	167	115	176	151	125	99	113	121	194	133	154	260	147	163	150	367
December	166	162	186	165	170	96	145	119	179	154	115	116	116	149	246	166	271	235	222	231	172	252
1957 Januari	117	131	114	138	126	104	103	91	144	115	144	107	127	112	207	128	120	113	115	114	104	40
Februari	105	128	116	124	124	93	67	68	96	84	109	122	115	117	184	129	107	95	96	96	99	45
Maart	122	137	125	143	134	132	134	109	119	114	127	139	132	126	181	135	118	105	102	102	112	67
April	130	136	135	145	136	120	183	135	139	133	128	138	132	125	174	133	121	120	105	107	118	97
Mei	127	131	123	140	129	113	150	127	136	127	117	144	130	129	188	139	115	108	105	106	119	92
Juni	124	117	108	121	114	117	167	137	174	141	100	133	115	113	163	122	128	91	89	89	120	117
Juli	134	111	109	146	114	124	181	142	192	150	122	140	130	130	233	148	136	121	98	101	141	146
Augustus	121	122	118	143	123	74	120	95	124	104	112	129	120	134	191	143	133	116	209	195	125	93
September	117	121	116	130	120	93	122	105	112	106	114	139	126	121	226	139	122	115	182	172	99	56

1 Dit totaal omvat daarenboven : mercerie, linten, patronen; schoenen, pantoffels; allerlei opschikartikelen.

* Voor het verbruik van suiker, zie tabel nr 562.

Maand	Grote ondernemingen gespecialiseerd in kleding			Coöperaties										Winkels met bijhuizen		Groot-handel	Onderne-mingen met bijhuizen	
	Heren	Dames	Ondergoed en bijkom. kleding-stukken	Algemeen indexcijfer	Bakkerij	Voeding behalve bakkerij	Kleding	Meubilering	Huishouden	Tabak	Boekhandel, papierhandel	Parfumerie, weelde-artikelen	Restaurant tes-roon	Verschillende	Onderg., bijkom. kledingstukken, opschikartikelen	Schoenen	Algemene voedingswaren	Voeding
1956 September	100	83	77	123	103	128	106	196	101	99	230	101	114	132	87	103	128	—
Oktober	150	146	103	130	110	133	137	159	111	108	115	122	112	135	107	102	133	—
November	144	101	109	153	103	167	156	135	107	113	137	171	108	162	125	113	202	—
December	132	97	141	140	112	150	136	105	107	135	116	164	129	131	138	124	164	—
1957 Januari	114	96	134	128	102	136	123	163	98	96	61	102	98	138	103	86	126	119
Februari	73	49	60	112	97	116	117	119	104	103	69	104	96	109	95	89	106	113
Maart	138	106	85	121	109	125	120	156	105	94	80	107	121	114	100	92	115	119
April	183	145	124	119	107	123	116	176	100	109	92	120	120	112	112	134	127	117
Mei	157	125	106	123	107	126	119	135	101	93	111	127	119	143	115	142	128	119
Juni	138	104	130	123	104	124	107	113	94	117	130	118	122	180	146	131	124	118
Juli	119	95	157	121	103	126	95	188	92	95	150	127	146	142	140	100	134	119
Augustus	83	64	61	124	109	131	93	147	101	119	147	128	123	143	87	103	134	119
September	101	101	78	123	103	128	104	172	125	98	193	92	105	142	92	—	—	—

II. — TABAKSVERBRUIK

(Produktie en invoer)

Bron : Administratie der Douanen en Accijnzen.

Tijdvak	Sigaren	Sigarillo's	Sigarettten	Rook-, snuif- en pruim-tabak
	(miljoenen stuks)			(tonnen)
1936-1938 Gemid.	16,2	49,4	430	1.097
1955 Gemiddelde	13,1	44,7	720	788
1956 Gemiddelde	14,4	47,9	740	770
1956 Oktober	22,1	55,7	769	798
November	17,3	47,5	865	757
December	16,8	57,5	624	860
1957 Januari	15,6	42,0	773	787
Februari	14,2	41,8	741	652
Maart	12,3	35,1	724	698
April	13,7	43,9	833	710
Mei	15,2	44,7	904	803
Juni	16,0	56,8	968	826
Juli	15,1	43,6	856	715
Augustus	15,8	55,3	827	718
September	18,6	55,1	847	776
Oktober	19,7	55,5	1.052	1.007

III. — SLACHTINGEN IN DE 12 VOOR-

NAAMSTE SLACHTHUIZEN VAN HET LAND

Tijdvak	Grootvee (Ossen, stieren, koeien, varzen)	Paarden	Kalveren	Varkens, biggen	Schape, lammeren, geiten
	(duizenden)				
1936-1938 Gemid.	16,5	0,7	12,2	26,7	6,5
1955 Gemiddelde	21,0	3,7	10,9	31,3	5,6
1956 Gemiddelde	19,1	3,5	9,5	33,9	5,1
1956 September	17,7	3,4	8,1	31,0	2,8
Oktober	22,1	3,8	9,8	41,1	8,5
November	18,1	2,6	7,4	33,7	0,5
December	19,0	2,9	8,0	34,8	18,2
1957 Januari	18,0	2,2	8,1	32,3	8,3
Februari	18,3	2,8	7,7	32,2	5,4
Maart	17,5	2,8	10,2	30,7	5,0
April	18,9	2,7	9,0	35,3	3,5
Mei	20,0	2,7	10,5	36,7	3,0
Juni	16,4	2,2	9,5	33,3	1,8
Juli	19,5	2,1	10,5	37,1	1,7
Augustus	16,9	2,2	8,1	31,2	1,7
September	19,2	2,4	8,0	33,7	3,1

VERVOER

I. — BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ VAN BELGISCHE SPOORWEGEN 70¹

a) Bedrijfsontvangsten en -uitgaven

(miljoenen franken)

Tijdvak	Ontvangsten				Uitgaven	Overschot der totale ontvangsten op de uitgaven	Bedrijfs-coëfficiënt
	Reizigers en bagage	Goederen	Diversen ²	Totaal			
1938 Gemiddelde ¹	74	147	5	226	239	- 13	106
1955 Gemiddelde	319	604	111	1.034	996	38	96
1956 Gemiddelde	334	628	135	1.097	1.053	44	96
1956 Juli	406	571	135	1.112	1.042	70	94
Augustus	385	603	132	1.120	1.076	44	96
September	345	613	130	1.088	1.028	60	94
Oktober	326	703	136	1.165	1.081	84	93
November	302	684	131	1.117	1.056	61	95
December	359	610	144	1.113	1.079	34	97
1957 Januari	v 330	657	104	1.091	1.071	20	99
Februari	v 288	619	91	998	1.021	- 23	102
Maart	v 334	662	95	1.091	1.061	30	97
April	v 337	637	91	1.065	1.044	21	98
Mei	v 331	646	91	1.068	1.057	11	99
Juni	v 240	594	113	1.047	1.021	26	97
Juli	v 402	506	98	1.006	1.050	- 44	104
Augustus	v 393	600	91	1.084	1.059	25	98
September	v 362	591	89	1.042	1.057	- 15	101

¹ Nord-Belge inbegrepen.

² Incl. de toelagen van de Staat als vergoeding voor de ontoereikende tarieven en de verhoging van de prijs der brandstoffen.

b) Aantal wagens aan de nijverheid gelverd ¹

c) Transportstatistiek 1° Algemeen spoorverkeer

70²

Tijdvak	A	B	C	A+C	Reizigers		Wagenladingen ²				
					Aantal	Reizigers-km.	Vervoerde tonnen	Ton-km.			Totaal
								Belgisch binnenl. vervoer	Internat. vervoer	Doorvoer	
					(duizenden)				(miljoenen)		duizenden
1938 Gemiddelde ³	389	115	91	480	16,8	535	6.169	186	154	88	428
1955 Gemiddelde	279	100	67	346	19,4	654	5.745	175	261	111	547
1956 Gemiddelde	279	93	68	347	20,4	694	5.874	184	264	129	577
1956 Juli	258	80	63	321	18,8	747	5.331	169	260	117	546
Augustus	272	84	63	335	18,9	718	5.773	177	264	124	565
September	274	83	65	339	20,0	671	5.647	180	254	115	549
Oktober	316	102	72	388	21,2	700	6.655	220	282	138	640
November	295	100	73	368	21,6	713	6.316	202	266	138	606
December	272	96	78	350	21,9	733	6.028	179	274	151	604
1957 Januari	266	96	75	341	v22,2	v725	5.908	168	272	166	606
Februari	254	95	70	324	v20,5	v664	5.530	168	257	137	562
Maart	277	98	77	354	v21,2	v697	6.026	183	275	141	599
April	273	95	69	342	v21,0	v713	5.813	177	259	132	568
Mei	277	95	74	351	v21,7	v737	5.975	184	275	127	586
Juni	254	86	67	321	v20,0	v694	5.340	164	241	126	531
Juli	208	68	62	270	v18,6	v723	4.169	126	175	123	424
Augustus	266	88	65	331	v20,0	v754	v5.485				v526
September	256	82	62	318	v20,6	v695					

A. — Aantal wagens aan de nijverheid afgeleverd en belast bij het vertrek aan de Belgische stations (incl. deze voor het vervoer van kolen, cokes en briketten).

B. — Aantal wagens meer speciaal voor het vervoer van kolen, cokes en briketten afgeleverd.

C. — Aantal geladen wagens komend van vreemde netten en bestemd, hetzij voor stations van het net van de Maatschappij, hetzij voor stations van andere netten.

¹ Spoorwagens van de Nationale Maatschappij en van particulieren.

² Vanaf januari 1956, militair vervoer inbegrepen.

³ Nord-Belge inbegrepen, behalve wat de ton-km. betreft.

I. — **BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ VAN BELGISCHE SPOORWEGEN** (vervolg)

c) **Transportstatistiek**

70³

2° **Vervoer der voornaamste zware goederen**

A. — **Gezamenlijk verkeer** ¹

Tijdvak	Tonnen-km.	Totaal	Landbouw- en voedings- produkten	Brand- stoffen	Nijver- heids- oliën	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- materiaal, produkten der groef- bedrijven	Textiel	Schei- kundige produkten	Diversen
	(miljoenen)										
1955 Gemiddelde ...	547	5.745	185	2.425	79	946	792	1.011	27	259	21
1956 Gemiddelde ...	577	5.874	181	2.306	83	980	918	1.016	25	298	67
1956 Juni	607	6.267	92	2.371	74	1.036	1.012	1.247	22	342	71
Juli	546	5.331	81	2.006	68	919	768	1.133	16	272	68
Augustus ...	565	5.773	97	2.130	78	1.037	879	1.188	20	281	63
September ...	549	5.647	97	2.076	74	994	888	1.137	55	265	61
Oktober	640	6.655	391	2.510	87	1.084	1.030	1.136	30	318	69
November	606	6.316	503	2.538	92	932	894	974	17	301	65
December	604	6.028	269	2.371	98	1.037	992	864	24	308	65
1957 Januari	606	5.908	123	2.461	98	1.006	996	793	25	341	65
Februari	562	5.530	107	2.355	78	919	951	738	22	296	64
Maart	599	6.026	130	2.494	76	999	1.011	917	27	298	74
April	568	5.813	106	2.392	71	969	1.013	931	25	231	75
Mei	586	5.975	89	2.418	69	1.053	953	1.016	27	264	80
Juni	531	5.340	75	2.159	63	940	837	902	23	271	70
Juli	424	4.170	82	1.795	55	546	571	814	16	216	75
Augustus ... v	526	5.485	84	2.229	63	986	817	949	19	277	61

¹ Vanaf januari 1956. militair vervoer *inbegrepen*.

B. — **Belgisch binnenlands verkeer** ¹

70⁴

Tijdvak	Totaal	Landbouw- en voedings- produkten	Brand- stoffen	Nijver- heids- oliën	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- materiaal, produkten der groef- bedrijven	Textiel	Schei- kundige produkten	Diversen	II Nationale Maatsch. van Buurt- spoorweg- Vervoerde T.-km. (duizend.)
1955 Gemiddelde ...	3.028	95	1.596	29	180	307	688	8	122	3	1.201
1956 Gemiddelde ...	3.055	86	1.591	30	175	334	682	4	138	15	965
1956 Juni	3.319	28	1.645	26	186	383	872	1	162	16	906
Juli	2.690	29	1.331	21	169	272	715	1	135	17	778
Augustus	2.979	30	1.465	23	183	312	810	5	137	14	792
September ...	2.971	33	1.426	26	186	336	788	30	133	13	768
Oktober	3.595	272	1.753	31	206	383	772	7	156	15	1.734
November	3.408	360	1.720	34	173	328	639	1	136	17	2.000
December	3.024	126	1.650	33	183	341	549	2	128	12	1.135
1957 Januari	2.874	26	1.665	36	148	360	494	1	129	15	556
Februari	2.809	25	1.648	29	146	348	471	1	129	12	551
Maart	3.070	28	1.709	31	159	372	605	1	143	22	708
April	3.013	21	1.674	30	172	348	627	1	119	21	627
Mei	3.107	20	1.712	28	172	334	678	1	135	27	726
Juni	2.786	25	1.558	24	160	259	599	1	135	25	625
Juli	2.109	30	1.181	16	94	145	497	1	119	26	504
Augustus ... v	2.899	25	1.571	24	159	323	635	6	134	22	649

¹ Vanaf januari 1956. militair vervoer *inbegrepen*.

III. — HAVENVERKEER

71¹

a) Haven van Antwerpen

Bronnen : Havendienst der stad Antwerpen en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Tijdvak	Zeevaart						Binnenvaart					
	Aangekomen			Vertrokken			Aangekomen			Vertrokken		
	Aantal schepen	Belgische nettotonne- maat (duizend. register- tonnen)	Goederen (duizend. metrische tonnen) 1	Aantal schepen		Goederen (duizend. metrische tonnen) 1	Aantal schepen	Laad- vermogen (duizend. m ³)	Goederen (duizend. metrische tonnen) 2	Aantal schepen	Laad- vermogen (duizend. m ³)	Goederen (duizend. metrische tonnen) 2
1955 Gemiddelde ...	1.144	2.830	1.439	979	163	1.234	3.632	1.636	697	3.640	1.643	934
1956 Gemiddelde ...	1.299	3.172	1.865	1.087	206	1.279	4.032	1.850	719	3.957	1.821	1.194
1956 Oktober	1.327	3.342	2.202	1.120	223	1.205	4.621	2.097	840	4.377	1.996	1.344
November	1.261	3.097	2.002	1.050	204	1.189	4.286	1.960	746	4.239	1.948	1.321
December	1.330	3.240	1.971	1.069	234	1.129	4.342	1.993	744	4.147	1.926	1.257
1957 Januari	1.378	3.287	2.074	1.155	251	1.242	4.368	1.957	750	4.196	1.936	1.222
Februari	1.295	2.900	1.535	1.081	172	1.400	3.733	1.779	742	3.723	1.748	1.054
Maart	1.408	3.231	1.673	1.198	211	1.253	4.145	1.937	833	4.012	1.839	1.106
April	1.296	3.193	1.847	1.108	185	1.241	4.121	1.918	807	4.036	1.911	1.135
Mei	1.321	3.306	1.728	1.134	191	1.403	4.159	1.929	751	4.023	1.897	1.178
Juni	1.213	3.158	1.743	1.032	192	1.187	3.819	1.756	670	3.709	1.715	1.087
Juli	1.311	3.240		1.100	212		3.960	1.840	724	4.079	1.899	1.169
Augustus	1.321	3.425		1.114	206		4.324	2.013	749	4.057	1.910	1.261
September ...	1.266	3.154		1.040	211		4.084	1.982	795	3.997	1.897	1.147
Oktober	1.385	3.589		1.175	229		4.220	2.029	794	4.322	2.102	1.321

1 Internationaal verkeer. — 2 Internationaal en binnenlands verkeer.

b) Haven van Gent

71²

Bronnen : Havendienst van Gent en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Tijdvak	Zeevaart						Binnenvaart	
	Aangekomen			Vertrokken			Goederen 1	
	Aantal schepen	Tonnemaat (duizenden registerton.)	Goederen (duizenden metrische tonnen) 1	Aantal schepen	Tonnemaat (duizenden registerton.)	Goederen (duizenden metrische tonnen) 1	Gelost	Geladen
1955 Gemiddelde	184	154	155	182	152	118	144	155
1956 Gemiddelde	196	178	216	195	177	82	143	92
1956 Oktober	209	211	240	217	209	77	173	98
November	185	176	263	185	179	70	140	103
December	197	164	216	191	148	66	156	76
1957 Januari	207	162	222	210	180	103	164	85
Februari	233	162	198	224	157	70	154	86
Maart	238	169	224	238	172	72	153	86
April	209	149	152	218	149	78	156	119
Mei	207	194	248	205	192	70	172	159
Juni	239	194	224	233	189	123	175	119
Juli	217	189		214	186			
Augustus	228	183		237	195			
September	191	180		191	172			
Oktober	210	155		201	149			

1 Internationaal verkeer.

IV. — ALGEMENE BEWEGING DER BINNENSCHIEPVAART

72

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Tijdvak	Geladen schepen																			
	Binnen verkeer		Invoer		Uitvoer		Door-voer		Gehele verkeer		Binnen-verkeer		Invoer		Uitvoer		Door-voer		Gehele verkeer	
	(aantal)		(aantal)		(aantal)		(aantal)		(duizenden metrische tonnen)		(duizenden metrische tonnen)		(miljoenen ton-km.)		(miljoenen ton-km.)		(miljoenen ton-km.)		(miljoenen ton-km.)	
1955 Gemiddelde	7.161	3.845	3.379	698	15.083	1.881	1.370	1.319	167	4.737	184,8	92,1	84,8	23,1	384,8					
1956 Gemiddelde	7.348	3.713	3.230	578	14.869	1.930	1.372	1.218	139	4.659	186,0	89,5	79,2	19,7	374,4					
1956 Maart	7.186	3.448	3.055	702	14.391	1.978	1.251	1.191	167	4.587	197,5	77,4	76,3	23,1	374,3					
April	7.585	3.934	3.628	728	15.875	1.976	1.389	1.371	171	4.907	196,2	98,7	90,7	24,0	409,6					
Mei	7.955	4.297	3.589	727	16.568	2.107	1.573	1.345	170	5.195	201,3	105,4	92,0	23,8	422,5					
Juni	8.152	4.181	3.824	652	16.809	2.054	1.581	1.414	158	5.207	195,5	103,1	94,5	21,9	415,0					
Juli	7.879	3.967	3.538	634	16.018	2.005	1.483	1.323	155	4.966	204,0	95,8	86,6	22,4	408,8					
Augustus	7.730	4.401	3.710	582	16.423	2.023	1.591	1.362	147	5.123	194,6	104,8	89,0	22,2	410,6					
September	8.240	4.216	3.379	483	16.318	2.125	1.544	1.273	115	5.057	206,3	101,6	79,1	17,3	404,3					
Oktober ...	8.434	4.368	3.725	516	17.043	2.185	1.605	1.391	126	5.307	210,7	107,8	87,9	17,6	424,0					
November	7.835	3.739	3.115	498	15.187	2.075	1.388	1.177	121	4.761	192,9	91,3	80,5	16,3	381,0					
December	7.635	3.748	3.070	572	15.025	2.026	1.454	1.172	136	4.788	194,5	93,9	74,7	18,1	381,2					
1957 Januari ...	5.867	3.149	2.647	470	12.133	1.897	1.393	1.097	117	4.504	184,3	87,5	70,6	17,2	359,6					
Februari ...	5.909	3.445	2.458	464	12.276	1.627	1.406	926	108	4.067	154,7	86,0	54,3	13,8	308,8					
Maart	7.704	4.088	3.467	637	15.896	1.967	1.494	1.175	160	4.796	202,2	98,7	83,5	23,0	407,4					

**BUITENLANDSE HANDEL
VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE**

**NOMENCLATUUR DER AFDELINGEN VAN DE BIJZONDERE HANDEL
VOLGENS DE TYPE-CLASSIFICATIE VAN DE INTERNATIONALE HANDEL (T.C.I.H.)**

75

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Tijdvak	(0) Voedings- waren	(1) Dran- ken en tabak	(2) Niet eetbare grond- stoffen behalve brand- stoffen	(3) Mine- rale brand- stoffen, smeer- middel, en der- gelijke prod.	(4) Oliën en vetten van dierlijke of plant- aardige oorsprong	(5) Schei- kundige produk- ten	(6) Fabri- katen hoofdza- kelijk gerang- schikt volgens grond- stof	(7) Ma- chines en vervoer- mate- riaal	(8) Diverse fabri- katen	(9) Niet elders genoem- de goe- deren	Totaal	Gemid- delde prijs per ton (fran- ken)	Uitvoer-(+) of invoersaldo (-) van de han- delsbalans (miljoenen franken)	Verhou- ding van uitvoer tot invoer in pct.
Invoer.														
Waarde (miljoenen franken)														
1955 Gemiddelde ...	1.589	177	2.725	1.208	164	645	2.796	1.918	529	99	11.850	2.879		
1956 Gemiddelde ...	1.807	191	3.046	1.519	143	732	3.203	2.376	579	39	13.635	2.982		
1956 Augustus	1.704	170	2.993	1.687	121	666	3.329	1.948	564	31	13.213	2.654		
September ...	1.826	195	3.005	1.298	130	759	2.824	2.214	671	34	12.956	2.826		
Oktober	2.043	221	3.355	1.868	141	807	3.577	2.435	694	33	15.174	2.876		
November	2.115	208	3.070	1.700	164	802	3.131	2.587	602	32	14.411	3.000		
December	2.450	248	3.591	1.813	171	859	3.364	2.524	528	32	15.580	3.240		
1957 Januari	2.261	207	3.553	1.976	241	914	3.407	2.275	529	34	15.397	3.275		
Februari	1.721	185	3.083	1.805	218	848	3.320	2.478	599	28	14.285	3.265		
Maart	1.775	200	3.410	1.918	170	897	3.198	2.476	728	31	14.803	3.131		
April	1.721	212	3.286	1.921	152	862	3.598	2.659	714	34	15.159	3.206		
Mei	1.694	213	3.465	1.801	79	822	3.283	2.497	691	30	14.575	3.132		
Juni	1.600	214	3.037	1.692	89	772	3.111	2.528	606	27	13.676	3.082		
Juli											13.968	3.449		
Augustus ...											13.582	2.770		
Uitvoer.														
1955 Gemiddelde ...	415	20	870	778	92	781	6.730	1.291	458	145	11.580	4.547	- 270	97,7
1956 Gemiddelde ...	518	26	907	807	90	854	7.744	1.511	560	160	13.177	5.169	- 458	96,6
1956 September ...	498	25	861	781	101	794	7.830	1.350	607	144	12.991	4.979	+ 35	100,3
Oktober	528	26	1.109	753	57	836	8.417	1.641	690	177	14.234	5.676	- 940	93,8
November	562	29	942	761	102	836	7.558	1.305	581	170	12.846	5.038	- 1.565	89,1
December	566	27	1.026	732	60	866	7.980	1.433	592	148	13.430	5.624	- 2.150	86,2
1957 Januari	537	31	988	665	103	1.003	8.810	1.539	562	170	14.408	5.965	- 989	93,6
Februari	480	25	932	754	108	850	7.542	1.358	548	136	12.733	5.892	- 1.552	89,1
Maart	407	35	1.039	843	132	1.002	8.654	1.908	620	142	14.782	6.003	- 21	99,9
April	424	34	1.018	793	92	905	7.766	1.655	598	142	13.427	5.700	- 1.732	88,6
Mei	436	32	973	980	75	848	8.196	1.635	550	166	13.891	5.168	- 684	95,3
Juni	459	31	956	846	54	862	7.666	1.747	547	159	13.327	5.328	- 350	97,4
Juli	462	46	911	910	47	865	6.682	1.640	616	146	12.325	5.184	v-1.643	v88,2
Augustus ...											10.910	4.693	- 2.672	80,3
September ...											13.093	5.135		
Invoer.														
Hoeveelheid (duizenden tonnen)														
1955 Gemiddelde ...	256	9,8	2.273	1.245	13,4	123	153	35,4	5,2	1,9	4.116			
1956 Gemiddelde ...	285	17,4	2.444	1.459	11,2	145	160	42,1	5,8	2,0	4.572			
1956 Augustus	269	9,5	2.785	1.582	9,3	123	159	33,8	5,9	1,6	4.978			
September ...	299	9,7	2.695	1.246	10,6	132	147	36,6	6,7	1,7	4.585			
Oktober	363	42,1	2.707	1.771	10,7	135	185	54,5	7,0	1,5	5.276			
November	372	11,2	2.442	1.615	11,9	150	160	34,7	6,2	1,4	4.804			
December	373	12,4	2.387	1.631	13,2	181	168	35,7	5,5	1,3	4.808			
1957 Januari	320	36,6	2.248	1.680	16,8	195	167	29,8	5,6	1,7	4.701			
Februari	247	9,8	2.292	1.430	14,9	166	164	44,1	5,7	1,3	4.375			
Maart	264	10,7	2.449	1.579	11,4	191	168	47,4	6,5	1,4	4.728			
April	252	40,1	2.463	1.585	10,9	150	177	41,8	6,8	1,4	4.728			
Mei	258	11,5	2.572	1.484	6,5	108	167	38,5	6,7	1,4	4.654			
Juni	253	11,5	2.444	1.385	7,1	126	158	46,0	6,0	1,1	4.438			
Juli											4.050			
Augustus ...											4.903			
Uitvoer.														
1955 Gemiddelde ...	71	1,8	408	853	6,6	306	811	29,6	5,0	54,6	2.547			
1956 Gemiddelde ...	70	2,2	490	704	6,0	332	839	30,4	5,7	69,8	2.549			
1956 September ...	63	2,0	604	647	7,1	332	865	23,7	5,6	59,8	2.609			
Oktober	71	1,7	520	617	3,9	298	882	30,8	5,9	76,5	2.508			
November	82	1,9	535	631	7,1	336	847	21,5	6,2	81,6	2.550			
December	73	1,7	495	637	4,0	298	802	22,0	5,6	50,5	2.388			
1957 Januari	60	1,8	451	497	6,5	368	942	23,8	6,0	58,4	2.415			
Februari	56	1,3	407	565	6,6	302	748	23,5	5,7	46,3	2.161			
Maart	44	1,9	435	600	8,6	371	924	30,7	6,8	40,1	2.462			
April	42	2,4	477	587	6,2	311	853	27,5	6,1	43,9	2.356			
Mei	42	2,2	542	756	5,2	335	910	29,1	5,9	60,3	2.688			
Juni	49	2,0	538	621	3,9	331	869	27,2	5,5	54,7	2.501			
Juli	50	3,7	560	672	3,6	296	705	29,5	5,6	52,9	2.378			
Augustus ...											2.325			
September ...											2.542			

WERKLOOSHEID

I. — GEHELE EN GEDEELTELIJKE WERKLOOSHEID

81¹

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

Tijdvak	Aantal gecontroleerde werklozen						Verloren werkdagen		
	Ingeschreven tijdens de maand			Daggemiddelden			geheel werklozen	gedeeltelijk en toevallig werklozen	Totaal
	geheel werklozen	gedeeltelijk en toevallig werklozen	Totaal	geheel werklozen	gedeeltelijk en toevallig werklozen	Totaal			
	(duizenden)						(duizenden)		
1956 Oktober	85	86	171	66	23	89	1.526	533	2.059
November	93	146	239	74	35	109	1.706	814	2.520
December	118	214	332	89	53	142	2.505	1.489	3.994
1957 Januari	122	194	316	102	77	179	2.439	1.853	4.292
Februari	116	162	278	98	51	149	2.339	1.229	3.568
Maart	112	92	204	86	26	112	2.594	770	3.364
April	96	80	176	78	24	102	1.723	521	2.244
Mei	89	83	172	71	23	94	1.632	536	2.168
Juni	89	109	198	66	27	93	1.926	794	2.720
Juli	80	110	190	64	30	94	1.480	681	2.161
Augustus	77	84	161	62	22	84	1.426	497	1.923
September	88	100	188	63	25	88	1.894	732	2.626
Oktober				64	30	94			

II. — INDELING DER GECONTROLEERDE WERKLOZEN PER PROVINCIE

81²

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

Tijdvak	Week		Aantal werkdagen	Het Rijk	Antwerpen	Brabant	West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Hennegouwen	Luik	Limburg	Luxemburg	Namen
	van	tot											

Daggemiddelde der maand

1956 Oktober	—	—	23	89,5	18,6	15,5	15,1	21,6	7,5	6,3	2,9	0,4	1,6
November	—	—	23	109,1	22,9	19,2	18,6	24,8	8,7	7,1	4,5	1,1	2,2
December	—	—	28	142,1	29,1	23,7	26,2	32,0	11,3	9,0	6,0	2,1	2,7
1957 Januari	—	—	24	178,7	36,1	29,6	30,3	38,1	14,8	12,1	9,5	3,9	4,2
Februari	—	—	24	148,7	31,0	24,5	26,6	31,7	11,7	9,4	7,1	3,2	3,5
Maart	—	—	30	112,4	25,8	19,2	19,1	24,2	8,7	7,3	5,0	0,9	2,2
April	—	—	22	102,0	23,6	17,4	16,6	22,9	8,4	6,6	4,2	0,4	1,9
Mei	—	—	23	94,3	21,1	16,3	15,1	21,4	8,3	6,3	3,7	0,3	1,8
Juni	—	—	29	93,6	19,0	17,0	13,8	20,8	8,9	7,9	3,8	0,5	1,9
Juli	—	—	23	94,0	18,8	17,3	12,3	21,1	9,7	8,2	3,8	0,7	2,1
Augustus	—	—	23	83,6	16,5	15,5	11,2	20,5	7,7	6,4	3,7	0,3	1,8
September	—	—	30	87,9	19,8	14,8	12,8	20,5	7,5	6,7	3,6	0,4	1,8
Oktober	—	—	23	93,6	22,5	14,2	15,1	21,2	7,5	7,2	3,5	0,5	1,9

Daggemiddelde der week

1957 Oktober	6	12	6	89,8	21,8	14,0	13,6	20,6	7,2	6,8	3,5	0,4	1,9
	13	19	6	93,1	23,1	14,0	15,1	20,8	7,3	6,9	3,5	0,5	1,9
	20	26	6	92,7	21,7	14,2	15,0	21,1	7,5	7,2	3,4	0,5	2,1
	27	2/11	5	100,1	23,5	14,9	16,9	22,5	8,1	7,8	3,8	0,5	2,1
November	3	9	6	111,2	25,4	17,0	18,2	24,1	9,0	10,0	4,3	0,8	2,4
	10	16	6	112,7	25,9	17,5	19,7	24,1	9,2	8,7	4,5	0,7	2,4
	17	23	6	123,8	29,2	18,8	20,2	27,4	10,4	9,2	5,0	1,0	2,6

III. — DAGGEMIDDELDE DER GECONTROLEERDE WERKLOZEN

81³

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

Tijdvak	Totaal			Volledig werklozen			Gedeeltelijk werklozen		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
	(duizenden)								
1955 Gemiddelde	114,2	58,2	172,4	75,1	41,4	116,5	39,1	16,8	55,9
1956 Gemiddelde	101,4	43,4	144,8	61,4	29,7	91,1	40,0	13,7	53,7
1956 Oktober	56,9	32,6	89,5	42,6	23,7	66,3	14,3	8,9	23,2
November	74,6	34,5	109,1	48,9	24,9	73,8	25,7	9,6	35,3
December	101,1	41,0	142,1	62,8	26,4	89,2	38,3	14,6	52,9
1957 Januari	138,9	39,8	178,7	73,6	27,9	101,5	65,3	11,9	77,2
Februari	111,7	37,0	148,7	70,5	27,0	97,5	41,2	10,0	51,2
Maart	78,6	33,8	112,4	61,4	25,1	86,5	17,2	8,7	25,9
April	70,4	31,6	102,0	55,7	22,6	78,3	14,7	9,0	23,7
Mei	63,9	30,4	94,3	49,2	21,6	70,8	14,7	8,8	23,5
Juni	64,6	29,0	93,6	46,9	19,4	66,3	17,7	9,6	27,3
Juli	66,1	27,9	94,0	46,5	17,9	64,4	19,6	10,0	29,6
Augustus	57,4	26,2	83,6	44,1	17,9	62,0	13,3	8,3	21,6
September	61,1	26,8	87,9	44,8	18,6	63,4	16,3	8,2	24,5
Oktober	64,1	29,5	93,6	45,5	18,7	64,2	18,6	10,8	29,4

IV. — INDELING DER INGESCHREVEN WERKLOZEN NAAR BEDRIJFSGROEP

81⁴

(Daggemiddelde van het aantal gecontroleerde werklozen) (duizenden)

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

Tijdvak	Landbouw	Bosbouw, jacht, visvangst	Mijnen	Steen	Aardewerk, glas	Diamant	Bouw-nijverheid	Hout, ameublement	Metaal	Chemie	Papier	Boek	Textiel	Kleding	Leder, huiden, schoenen, nijverheid	Voeding, tabak	Verkeer	Havenarbeiders	Scheeps-horstellera	Hotels-epijnhuizen	Huispersoneel	Verzorging	Bedienden	Kunstenaars	Totaal
Volledig werklozen																									
1956 Augustus	3,9	0,4	0,7	0,5	1,2	0,9	9,9	2,4	7,0	1,0	0,5	0,5	10,4	5,0	1,7	3,2	5,7	—	—	1,8	2,7	0,2	6,5	0,8	66,9
September	3,4	0,4	0,7	0,5	1,4	1,1	9,7	2,3	6,7	1,0	0,6	0,5	9,5	4,4	1,6	3,1	5,5	—	—	3,2	2,6	0,2	6,8	0,8	66,0
Oktober	2,4	0,4	0,7	0,5	2,5	1,1	10,1	2,4	7,0	0,9	0,5	0,5	8,9	4,0	1,5	3,0	5,5	—	—	4,1	2,6	0,2	6,8	0,7	66,3
November	4,8	0,4	0,7	0,6	3,0	1,2	12,4	2,7	7,4	0,9	0,5	0,5	8,9	4,5	1,6	3,2	5,8	—	—	4,5	2,6	0,2	6,8	0,7	73,9
December	8,3	0,4	0,8	0,7	3,9	1,3	17,4	3,9	8,5	1,0	0,5	0,6	9,5	5,5	1,7	4,0	6,4	—	—	4,3	2,7	0,2	6,9	0,7	89,2
1957 Januari	9,2	0,5	0,9	0,8	4,7	1,4	22,8	4,3	9,1	1,0	0,6	0,6	10,0	6,2	1,9	4,8	7,2	—	—	4,6	2,7	0,2	7,3	0,7	101,5
Februari	9,0	0,5	0,9	0,8	4,5	1,4	21,6	3,9	8,8	1,1	0,6	0,6	9,5	5,3	1,8	5,1	7,0	—	—	4,4	2,7	0,2	7,1	0,7	97,5
Maart	7,6	0,4	0,8	0,6	3,1	1,4	17,7	3,4	8,3	1,0	0,6	0,6	8,8	4,1	1,7	5,3	6,7	—	—	4,1	2,6	0,2	6,8	0,7	86,5
April	6,9	0,5	0,8	0,6	1,7	1,4	15,5	3,0	8,4	1,0	0,6	0,5	8,1	3,6	1,6	5,1	6,0	—	—	3,1	2,5	0,2	6,4	0,8	78,3
Mei	4,2	0,5	1,1	0,6	1,4	1,2	13,1	2,9	7,9	1,0	0,5	0,5	7,6	3,5	1,5	4,5	5,9	—	—	3,1	2,5	0,2	6,2	0,9	70,8
Juni	4,7	0,5	0,8	0,6	1,4	1,2	12,6	2,6	7,1	0,9	0,5	0,5	7,4	3,6	1,4	3,5	5,4	—	—	2,3	2,4	0,2	5,8	0,9	66,3
Juli	4,9	0,5	0,8	0,6	1,3	1,1	12,3	2,5	7,2	0,9	0,5	0,4	7,3	3,8	1,4	3,0	5,3	—	—	1,6	2,4	0,1	5,7	0,8	64,4
Augustus	3,8	0,4	0,9	0,5	1,3	1,0	11,6	2,5	7,1	0,9	0,4	0,4	7,1	3,9	1,4	3,1	5,2	—	—	1,6	2,3	0,2	5,7	0,7	62,0
Gedeeltelijk en toevallig werklozen																									
1956 Augustus	0,9	0,2	11,2	0,0	0,3	0,2	1,2	0,6	1,3	0,3	0,2	0,1	5,9	3,7	1,3	1,1	1,3	2,3	0,0	0,2	0,3	0,0	0,2	0,0	32,8
September	0,8	0,3	0,3	0,0	0,4	0,3	1,2	0,6	1,3	0,2	0,1	0,1	5,2	3,1	1,3	1,1	1,2	3,1	0,0	0,2	0,2	0,0	0,3	0,0	21,3
Oktober	0,8	0,5	0,0	0,1	0,3	0,4	2,5	0,7	1,4	0,2	0,1	0,1	4,7	3,3	1,7	1,2	1,3	3,1	0,0	0,3	0,2	0,0	0,3	0,0	23,2
November	1,0	0,7	0,1	0,3	0,3	0,3	11,2	1,4	2,1	0,2	0,1	0,1	4,8	4,2	1,7	1,1	1,6	3,2	0,0	0,3	0,2	0,0	0,3	0,0	35,2
December	1,4	1,0	0,2	0,5	0,5	0,4	16,6	3,2	4,2	0,5	0,2	0,1	6,3	7,5	2,7	1,5	2,3	2,9	0,0	0,3	0,3	0,0	0,3	0,0	52,9
1957 Januari	1,7	1,5	0,3	1,0	0,8	0,3	41,4	4,0	3,5	0,4	0,1	0,2	5,2	6,2	1,4	1,7	3,3	3,2	0,0	0,4	0,3	0,0	0,3	0,0	77,2
Februari	1,6	1,4	0,1	0,6	0,7	0,3	21,4	2,2	2,2	0,4	0,1	0,2	5,0	4,4	1,1	1,8	3,0	3,7	0,0	0,4	0,3	0,0	0,3	0,0	51,2
Maart	0,5	0,4	0,1	0,1	0,4	0,4	3,5	0,8	1,4	0,3	0,1	0,2	4,0	3,1	1,0	1,8	2,0	4,8	0,0	0,4	0,3	0,0	0,3	0,0	25,9
April	0,5	0,4	0,1	0,1	0,2	0,4	2,0	0,7	1,7	0,4	0,1	0,1	4,3	3,1	1,3	1,4	1,8	4,2	0,0	0,3	0,3	0,0	0,3	0,0	23,7
Mei	0,8	0,3	0,1	0,1	0,2	0,3	1,7	0,6	1,6	0,3	0,1	0,1	4,7	3,1	1,5	1,3	1,5	4,5	0,0	0,3	0,2	0,0	0,2	0,0	23,5
Juni	1,1	0,3	0,3	0,1	0,2	0,3	2,0	0,7	4,2	0,3	0,1	0,1	4,7	3,4	2,3	1,1	1,5	4,0	0,0	0,2	0,2	0,0	0,2	0,0	27,3
Juli	0,8	0,2	0,2	0,2	0,4	0,3	2,0	0,6	5,9	0,3	0,1	0,1	5,2	3,7	1,7	1,6	1,6	4,1	0,0	0,1	0,3	0,0	0,2	0,0	29,6
Augustus	0,8	0,3	0,1	0,1	0,4	0,2	1,9	0,6	1,2	0,4	0,1	0,1	5,1	3,5	0,9	0,9	1,3	3,1	0,0	0,2	0,3	0,0	0,1	0,0	21,6
Totaal gecontroleerde werklozen																									
1956 Augustus	4,8	0,6	11,9	0,5	1,5	1,1	11,1	3,0	8,3	1,3	0,7	0,6	16,3	8,8	3,0	4,3	7,0	2,3	0,0	2,0	2,9	0,2	6,7	0,8	99,7
September	4,2	0,7	1,0	0,6	1,7	1,5	11,0	2,8	8,0	1,2	0,7	0,6	14,6	7,4	2,9	4,2	6,7	3,1	0,0	3,5	2,8	0,2	7,1	0,8	87,3
Oktober	3,2	0,9	0,7	0,6	2,9	1,4	12,6	3,1	8,4	1,1	0,6	0,6	13,6	7,3	3,2	4,2	6,8	3,1	0,0	4,4	2,8	0,2	7,1	0,7	89,5
November	5,8	1,1	0,9	0,8	3,3	1,5	23,6	4,1	9,4	1,1	0,6	0,6	13,7	8,7	3,3	4,3	7,4	3,2	0,0	4,8	2,9	0,2	7,1	0,7	109,1
December	9,7	1,4	0,9	1,1	4,5	1,7	34,1	7,1	12,7	1,4	0,7	0,7	15,8	12,9	4,4	5,5	8,8	2,9	0,0	4,7	3,0	0,2	7,2	0,7	142,1
1957 Januari	10,9	2,0	1,3	1,8	5,4	1,7	64,2	8,3	12,6	1,4	0,7	0,8	15,2	12,4	3,3	6,5	10,5	3,2	0,0	4,9	3,0	0,3	7,6	0,7	178,7
Februari	10,7	1,9	1,0	1,4	5,3	1,7	43,0	6,0	11,0	1,4	0,8	0,8	14,5	9,6	2,9	6,9	10,0	3,7	0,0	4,8	2,9	0,3	7,4	0,7	148,7
Maart	8,2	0,8	0,9	0,7	3,4	1,8	21,2	4,2	9,7	1,3	0,7	0,8	12,8	7,2	2,7	7,1	8,7	4,8	0,0	4,5	2,9	0,3	7,0	0,7	112,4
April	7,4	0,8	0,9	0,7	1,9	1,9	17,4	3,7	10,1	1,4	0,7	0,7	12,5	6,6	2,9	6,6	7,3	4,2	0,0	3,4	2,5	0,2	6,6	0,8	102,0
Mei	4,9	0,8	1,3	0,7	1,6	1,6	14,8	3,5	9,5	1,2	0,6	0,6	12,2	6,6	3,0	5,8	7,4	4,5	0,0	3,5	2,7	0,2	6,4	0,9	94,3
Juni	5,8	0,8	1,1	0,7	1,5	1,4	14,5	3,3	11,4	1,2	0,6	0,6	12,1	7,1	3,7	4,6	6,9	4,0	0,0	2,6	2,6	0,2	6,0	0,9	93,6
Juli	5,7	0,7	1,0	0,8	1,7	1,5	14,2	3,1	13,1	1,2	0,3	0,5	12,5	7,5	3,1	4,6	6,9	4,1	0,0	1,7	2,6	0,2	5,9	0,8	94,0
Augustus	4,6	0,8	0,9	0,6	1,7	1,2	13,5	3,1	8,3	1,3	0,5	0,5	12,2	7,4	2,3	4,0	6,5	3,1	0,0	1,8	2,6	0,2	5,8	0,7	83,6

BANK- EN GELDSTATISTIEKEN

I. — BELGIE EN BELGISCH-KONGO

ALGEMENE STATEN DER BANKEN ¹

(miljoenen franken)

85¹

Posten	1957 28 februari	1957 31 maart	1957 30 april	1957 31 mei	1957 30 juni	1957 31 juli	1957 31 augustus	1957 30 september
ACTIVA								
A. <i>Spaargelden</i> (art. 15, koninkl. besl. 42)	—	—	—	—	—	—	—	—
B. <i>Beschikbare en slottende middelen</i> :								
Kas, Nationale Bank, Postrekening ...	3.005	4.626	3.016	3.135	3.320	3.229	3.082	3.118
Daggeld	1.760	1.727	1.706	1.831	2.372	1.649	1.796	1.333
Bankiers	4.789	4.224	5.083	4.943	4.905	4.858	5.048	5.657
Moedermaatsch., filialen en dochterm.	1.048	954	1.026	898	1.181	978	963	901
Andere te innen waard. op korte term.	4.254	4.343	4.394	4.721	5.116	4.546	4.170	4.010
Wissels	45.833	47.834	46.635	45.790	45.220	43.403	43.725	42.139
a) Handelswissels ²	14.098	16.313	15.161	13.823	13.398	12.416	13.273	12.782
b) Overheidsf. herdicont. bij N.B.B.	10.906	9.598	9.707	10.126	9.678	9.431	10.963	11.352
c) Overheidsf. mob. bij N.B.B. tot beloop van 95 pct.	20.829	21.923	21.767	21.841	22.144	21.556	19.489	18.005
Prolongaties en voorschot. op effecten	1.265	1.261	1.413	1.342	1.316	1.316	1.284	1.222
Debiteuren wegens verstrekte accept.	11.243	11.517	11.112	10.900	10.902	10.482	9.921	9.239
Diverse debiteuren	21.253	20.291	22.035	22.091	21.650	22.827	23.085	23.187
Effecten	27.153	27.527	26.911	26.512	26.751	25.624	25.574	25.615
a) Belegde wettelijke reserve	289	290	293	294	298	298	298	297
b) Belgische overheidsfondsen	23.846	24.268	23.817	23.728	23.720	22.826	22.780	22.819
c) Buitenlandse overheidsfondsen ...	78	78	78	78	78	78	78	78
d) Bankaandelen	1.121	1.121	1.125	1.125	1.139	1.139	1.139	1.139
e) Andere fondsen	1.819	1.770	1.598	1.287	1.516	1.283	1.278	1.282
Diversen	878	724	898	927	1.027	925	934	1.006
Niet gestort kapitaal	5	5	5	8	6	5	5	5
Totaal beschikbare en slottende middelen	122.486	125.033	124.234	123.098	123.766	119.842	119.587	117.432
C. <i>Vastgelegde middelen</i> :								
Oprichtings- en eerste inrichtingskost.	6	19	19	20	20	20	21	22
Gebouwen	972	986	986	986	989	991	991	986
Part. in dochtermaatsch. voor immobil.	267	267	267	267	267	267	267	267
Vord. op dochtermaatsch. voor immob.	322	324	320	322	323	325	326	328
Materieel en meubilair	117	119	120	123	122	125	128	126
Totaal vastgelegde middelen ...	1.684	1.715	1.712	1.718	1.721	1.728	1.733	1.729
Totaal der activa ...	124.170	126.748	125.946	124.816	125.487	121.570	121.320	119.161
PASSIVA								
A. <i>Spaargelden</i> (art. 15, koninkl. besl. 42)	—	—	—	—	—	—	—	—
B. <i>Opvraagbaar</i> :								
Bevoorr. of gewaarborgde schuldeisers	537	1.298	1.270	1.887	1.559	1.013	1.537	1.151
Daggeld	29	17	34	68	63	100	94	70
Bankiers	9.648	10.008	10.185	8.977	8.425	8.104	8.410	8.239
Moedermaatsch., filialen en dochterm.	1.630	1.643	1.829	1.677	1.765	1.601	1.574	1.798
Geaccepteerde wissels	11.243	11.517	11.112	10.900	10.902	10.482	9.921	9.239
Andere te bet. waarden op korte term.	3.038	2.324	2.603	2.774	2.669	2.665	2.707	2.311
Crediteuren wegens wissels ter incasso	853	828	817	788	792	715	708	753
Deposito's en crediteuren	81.014	83.381	81.654	81.366	82.912	80.310	79.813	78.723
a) Dad. oprv. en op ten h. 30 d. ³	70.042	72.066	70.261	70.929	72.908	70.693	69.737	68.587
b) Op meer dan 30 dagen	10.972	11.315	11.393	10.437	10.004	9.617	10.076	10.136
Obligaties en kasbons	4.335	4.381	4.327	4.347	4.394	4.369	4.460	4.536
Nog te storten bedr. op fonds. en part.	658	619	620	664	627	627	627	630
Diversen	3.608	3.125	3.681	3.547	3.338	3.529	3.413	3.599
Totaal opvraagbaar ...	116.592	119.141	118.132	116.995	117.446	113.515	113.264	111.049
C. <i>Niet opvraagbaar</i> :								
Kapitaal	4.336	4.336	4.560	4.572	4.692	4.707	4.707	4.765
Niet beschikb. res. wegens uitgiftpr. .	175	175	154	144	144	144	144	141
Wettelijke res. (art. 13, kon. besl. 185)	293	294	297	298	302	302	302	302
Beschikbare reserve	2.696	2.725	2.724	2.728	2.823	2.823	2.823	2.824
Reservefonds	78	77	79	79	80	79	80	80
Totaal niet opvraagbaar ...	7.578	7.607	7.814	7.821	8.041	8.055	8.056	8.112
Totaal der passiva ...	124.170	126.748	125.946	124.816	125.487	121.570	121.320	119.161

¹ De globale staat bevat, wat betreft de banken, welke hun bedrijvigheid gedeeltelijk in het buitenland of in de kolonie uitoefenen, slechts de bestanddelen der activa en passiva van de Belgische zetels. De saldi van de rekeningen geopend door deze laatste op naam van de in het buitenland of in de kolonie gevestigde zetels zijn opgenomen onder de rubriek « Moedermaatschappij, Filialen en Dochtermatenschappen ».

² De portefeuille van de Nationale Bank van België en de parastatale instellingen aan wissels door de banken herdiconteerd, beliep op 28 februari, 31 maart, 30 april, 31 mei, 30 juni, 31 juli, 31 augustus en 30 september 1957 respectievelijk fr 10.013, 10.795, 10.937, 11.357, 12.342, 12.448, 11.640 en 12.293 miljoen die niet bevat zijn in de handelswissels.

³ Incl. de deposito's ingeschreven in boekjes waarover slechts kan beschikt worden ten belope van 5.000 frank per periode van veertien dagen en ten belope van ten hoogste 50.000 frank per periode van veertien dagen, mits een vooropzeg van ten minste veertien dagen. Voor de maanden februari, maart, april, mei, juni, juli, augustus en september 1957 beliepen deze deposito's respectievelijk fr 11.004, 10.965, 10.778, 10.742, 10.711, 10.721, 10.781 en 10.704 miljoen.

WEEKSTATEN VAN DE NATIONALE BANK VAN BELGIE

85²

(miljoenen franken)

Posten	1957 26 september	1957 8 oktober	1957 10 oktober	1957 17 oktober	1957 24 oktober	1957 30 oktober	1957 7 november	1957 13 november
ACTIVA								
Goudvoorraad	43.709	43.349	43.349	43.069	43.320	43.820	43.783	43.669
Tegoed op het buitenland	1.251	1.543	1.318	1.384	1.418	1.428	1.409	1.442
Te ontvangen deviezen en goud	571	221	175	350	350	350	350	525
Vorderingen op het buitenland in het kader van betalingsakkoorden :								
a) E.B.U.	7.153	7.105	7.105	6.747	6.747	6.747	6.699	6.699
b) landen, leden van de E.B.U.	238	154	185	349	369	765	1.161	1.216
c) andere landen	803	808	813	831	848	835	825	821
Deb. weg. termijnverk. v. dev. en goud	1.044	1.044	864	1.255	1.568	2.069	2.056	2.287
Handelspapier op België	12.478	13.169	12.380	11.193	11.496	11.547	11.811	11.412
Voorschotten op onderpand	1.469	1.684	1.432	1.125	1.061	1.582	1.393	915
Overheidseffecten (art. 20 der statuten. Overeenkomsten van 14 september 1948 en 15 april 1952) :								
a) schatkistcertificaten	8.215	8.512	8.740	8.690	8.090	7.890	8.865	8.915
b) papier uitgegeven door instellingen waarvan de verbintenissen door de Staat gewaarborgd zijn	1.041	1.308	974	1.068	747	1.061	43	42
c) andere Belgische overheidseffecten .	150	181	181	146	116	72	102	83
Rekening-courant van de Schatkist	—	1.688	2.675	2.675	2.675	2.675	1.925	1.925
Deel- en pasmunt	717	685	684	689	696	678	681	683
Tegoed bij de Dienst der Postchecks ...	2	1	2	2	2	2	2	2
Geconsolideerde vordering op de Staat (art. 3, § b van de wet v. 28 juli 1948)	34.456	34.456	34.456	34.456	34.456	34.456	34.456	34.456
Overheidsfondsen (art. 18 en 21 der stat.)	2.235	2.235	2.235	2.235	2.231	2.236	2.239	2.239
Gebouwen, materieel en meubelen	1.318	1.318	1.318	1.318	1.318	1.318	1.318	1.318
Waarden van de Pensioenkas van het Personeel	921	921	921	923	923	923	920	920
Diversen	813	863	941	854	841	896	914	951
	118.584	121.245	120.748	119.359	119.272	121.350	120.952	120.520

PASSIVA

Bankbiljetten in omloop	109.483	112.325	111.808	110.665	109.752	110.862	110.958	110.213
Rekeningen-courant :								
gewone rekening	1	—	17	3	22	13	16	12
Schatkist { rekeningen Akkoord voor Econ. Samenwerking .	20	20	20	20	20	20	20	20
Buitengewone conjunctuurtaks (Wet van 12-3-1957)	24	24	24	24	208	208	208	208
Banken in het buitenl. : gew. rekening.	187	186	185	195	184	182	183	181
Diverse rekeningen-courant	1.176	1.247	1.289	1.000	1.205	1.363	1.268	1.177
Verbintenissen tegenover het buitenland in het kader van betalingsakkoorden :								
Landen, leden van de E.B.U.	960	1.069	1.203	643	725	1.005	617	632
Andere landen	418	375	364	360	385	403	370	350
Totaal der verbintenissen op zicht	112.269	115.246	114.910	112.910	112.501	114.056	113.640	112.793
Speciale provisies :								
Overeenkomst van 14-9-54 : N.M.K.N.	375	375	375	375	375	375	375	375
Overeenkomst van 11-5-55 : N.M.K.N.	—	—	—	—	—	—	—	—
Te leveren deviezen en goud	1.633	1.282	1.104	1.682	1.995	2.495	2.483	2.889
Pensioenkas van het Personeel	921	921	921	923	923	923	920	920
Diversen	1.146	1.181	1.198	1.229	1.238	1.261	1.294	1.303
Kapitaal	400	400	400	400	400	400	400	400
Reserves en afschrijvingsrekeningen	1.840	1.840	1.840	1.840	1.840	1.840	1.840	1.840
	118.584	121.245	120.748	119.359	119.272	121.350	120.952	120.520

VAN DE CENTRALE BANK VAN BELGISCH-CONGO EN RUANDA-URUNDI

(miljoenen franken)

Posten	1957 28 februari	1957 31 maart	1957 30 april	1957 31 mei	1957 30 juni	1957 31 juli	1957 31 augustus	1957 30 september
ACTIVA								
Goudvoorraad	6.118	6.135	6.139	6.032	5.784	5.621	5.514	5.184
Tegoed in deviezen omzetbaar in goud ...	3.109	2.858	2.728	2.501	2.396	2.542	2.384	2.553
Tegoed in Belgische franken :								
Banken en diverse organismen	1	—	1	1	1	1	1	1
Certificaten der Belgische Schatkist ...	1.453	1.407	1.307	1.268	1.276	927	764	609
Andere tegoeden	1.880	2.021	1.253	950	580	591	692	587
Tegoed in andere deviezen	36	33	36	31	31	40	25	29
Te ontvangen buitenlandse deviezen en goud	—	—	2	—	—	—	137	64
Debiteuren wegens termijnverkoop van deviezen en goud	—	—	—	—	—	—	—	8
Handelspapier op Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi	29	27	64	104	263	385	337	247
Voorsch. op overheidsf. en edele stoffen	22	61	29	7	469	563	500	560
Tegoed bij de diensten der Postchecks ...	4	7	8	12	6	6	11	7
Overheidseffecten (stat. : art. 6, § 1 n° 3) Uitgegeven door Belgisch-Congo	—	—	—	—	195	90	10	—
Voorschotten (Stat. : art. 6, § 1, n° 4, litt. a en c) aan organ. opger. of beheerd door bijz. wett. bep. of waarv. de verbintenissen gewaarb. zijn door Belgisch-Congo	—	—	56	113	127	213	241	232
Belgische overheidsf. uitgeg. in Kong. fr.	3.993	3.993	3.902	3.700	3.590	3.390	3.190	2.990
Overheidsfondsen :								
Stat. : art. 6, § 1, n°s 12 en 13	1.009	1.012	1.015	979	978	1.055	1.096	1.124
Stat. : art. 6, § 2, n° 4, al. 2	—	—	154	166	176	186	190	192
Gebouwen, materieel, meubelen	235	242	244	245	249	253	260	267
Diversen	127	135	143	146	188	173	191	192
	18.016	17.931	17.081	16.255	16.309	16.036	15.543	14.646

PASSIVA

Biljetten en metalen munten in omloop ...	5.448	5.390	5.317	5.370	5.753	5.913	5.953	5.810
Rekeningen-courant en div. crediteuren :								
Belgisch-Kongo	5.277	5.068	4.837	4.713	5.486	5.465	5.132	5.152
Ruanda-Urundi	516	701	765	729	208	187	176	168
Diverse rekeningen-courant	1.754	1.683	1.815	2.047	1.400	1.309	1.083	1.100
Te betalen waarden	250	226	217	178	280	198	193	147
Totaal der verbintenissen op zicht	13.245	13.068	12.951	13.037	13.127	13.072	12.537	12.377
Crediteuren wegens termijnaankopen van deviezen en goud	—	—	2	—	—	—	25	—
Verbintenissen in Belgische franken :								
Op zicht	928	1.037	794	724	1.276	1.127	1.022	628
Op termijn	2.777	2.423	2.149	1.538	1.044	961	863	659
Verbintenissen in buitenlandse deviezen :								
In omzetbare deviezen	18	1	1	2	2	5	5	—
In andere deviezen	7	9	7	7	11	12	15	17
Te leveren buitenlandse deviezen en goud	243	572	345	150	—	—	201	70
Diversen	458	481	492	391	443	453	469	489
Kapitaal	150	150	150	150	150	150	150	150
Reserve- en afschrijvingsfonds	190	190	190	256	256	256	256	256
	18.016	17.931	17.081	16.255	16.309	16.036	15.543	14.646

Maand	Postrekeningen ¹	Maand	Dadelijk opvraagbare deposito's bij de banken ^{2 3}
1956 Augustus	3,81	1956 Juli	2,09
September	3,77	Augustus	1,83
Oktober	3,85	September	1,79
November	4,17	Oktober	1,92
December	4,09	November	2,14
1957 Januari	4,55	December	2,26
Februari	4,08	1957 Januari	2,06
Maart	3,92	Februari	2,05
April	4,24	Maart	2,03
Mei	4,10	April	2,28
Juni	4,01	Mei	2,25
Juli	3,99	Juni	2,11
Augustus	4,01	Juli	2,10
September	3,85	Augustus	2,00
Oktober	4,07	September	1,96

¹ Zie tabel nr 36.

² Voor de samenstelling : zie *Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting* oktobernummer 1950, blz. 222.

³ Cijfers herleid tot type-maand van 25 dagen.

N. B. — De coëfficiënten van omloopsnelheid en postrekeningen en der dadelijk opvraagbare deposito's bij de banken kunnen niet met elkaar vergeleken worden daar zij niet op dezelfde grondslagen berekend worden. De coëfficiënten betreffende de bankrekeningen zijn nauwkeuriger.

BINNENLANDSE GELDHOEVEELHEID (in miljarden franken)

85⁴

Einde maand	Chartaal geld			Giraal geld in handen van					Totale geldhoeveelheid	Procent chartaal geld	Veranderingen van de totale geldhoeveelheid	
	Biljetten en munten van de Schatkist	Biljetten van de Nationale Bank van België	Chartale geldhoeveelheid *	de Schatkist en de lagere publiekrechtelijke lichamen	de bedrijven en particulieren **			Girale geldhoeveelheid				
					Rekeningen-courant bij de Nationale Bank van België *	Tegoeden op post-rekening	Direct op eisbare deposito's en op ten hoogste 80 dagen bij de banken en parastatale instellingen *					Totaal
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9) = (4) + (8)	10 = (8) + (9)	(11) = (3) / (10)	(12)	
1954 Juni	5,9	100,2	104,3	8,1	0,7	20,2	49,0	69,9	78,0	182,3	57,2	+ 5,4 ¹
September ..	5,9	101,2	105,2	7,9	0,5	19,1	47,5	67,1	75,0	180,2	58,4	- 2,1
December ..	5,9	102,7	106,7	7,4	0,5	20,6	48,4	69,5	76,9	183,6	58,1	+ 3,4
1955 Maart	5,9	104,0	107,5	7,1	0,4	19,0	50,7	70,1	77,2	184,7	58,2	+ 1,1
Juni	5,8	105,3	108,6	7,3	0,6	20,4	50,7	71,7	79,0	187,6	57,9	+ 2,9
September ..	5,7	106,4	109,7	7,4	0,3	20,0	50,0	70,3	77,7	187,4	58,5	- 0,2
December ..	5,6	107,6	110,7	7,9	0,6	21,0	52,5	74,1	82,0	192,7	57,5	+ 4,1
1956 Januari ...	5,6	104,7	107,8	7,3	0,4	21,3	50,1	71,8	79,1	186,9	57,7	- 5,8
Februari ...	5,5	106,1	109,2	6,4	0,4	21,0	51,4	72,8	79,2	188,4	58,0	+ 1,5
Maart	5,4	106,4	109,5	7,5	0,4	21,0	52,6	74,0	81,5	191,0	57,3	+ 2,6
April	5,4	107,0	110,0	6,9	0,4	21,7	52,8	74,9	81,8	191,8	57,4	+ 0,8
Mei	5,4	107,2	110,1	6,9	0,4	22,0	53,5	75,9	82,8	192,9	57,1	+ 1,1
Juni	5,4	108,4	111,4	6,7	0,3	22,6	54,1	77,0	83,7	195,1	57,1	+ 2,2
Juli	5,4	110,1	113,1	6,0	0,4	22,3	52,6	75,3	81,3	194,4	58,2	- 0,7
Augustus ..	5,4	109,9	113,0	6,5	0,3	21,6	53,5	75,4	81,9	194,9	58,0	+ 0,5
September ..	5,4	109,8	112,8	7,7	0,4	21,2	53,9	75,5	83,2	196,0	57,6	+ 1,1
Oktober ...	5,4	110,7	113,6	5,8	0,3	21,3	54,7	76,3	82,1	195,7	58,1	- 0,3
November ..	5,4	110,0	112,9	5,7	0,3	21,6	54,2	76,1	81,8	194,7	58,0	- 1,0
December ..	5,4	111,5	114,4	6,4	0,6	21,9	55,6	78,1	84,5	198,9	57,5	+ 4,2
1957 Januari ...	5,4	109,8	112,6	6,4	0,4	22,3	53,9	76,6	83,0	195,6	57,6	- 3,3
Februari ...	5,4	110,4	113,2	6,2	0,5	21,6	53,6	75,7	81,9	195,1	58,0	- 0,5
Maart	5,2	110,9	113,6	7,2	0,4	21,5	55,5	77,4	84,6	198,2	57,3	+ 3,1
April	5,2	110,5	113,3	7,1	0,4	22,4	54,2	77,0	84,1	197,4	57,4	- 0,7
Mei	5,3	110,7	113,6	6,7	0,3	22,1	54,8	77,2	83,9	197,5	57,5	+ 0,1
Juni	5,3	111,2	113,9	7,9	0,4	23,0	56,7	80,1	88,0	201,9	56,4	+ 4,4
Juli	5,4	112,3	115,1	6,4	0,4	22,3	54,2	76,9	83,3	198,4	58,0	- 3,5
Augustus ..	5,4	111,9	114,7	6,1	0,3	21,3	52,8	74,4	80,5	195,2	58,8	- 3,2

* Onder aftrek van de kasvoorraden der geldscheppende instellingen.

** Incl. administratieve parastatale instellingen.

¹ Verandering t.o.v. 31 maart 1954.

N.B. — De tabellen 854 : Gezamenlijke balansen van de geldscheppende instellingen en Oorzaken der veranderingen in de geldhoeveelheid worden uitzonderlijk in dit nummer op blz. 418 en 419 gepubliceerd.

II. — BUITENLANDSE EMISSIEBANKEN

BANQUE DE FRANCE
(miljarden Franse franken)

86¹

Posten	1957 4 april	1957 9 mei	1957 6 juni	1957 4 juli	1957 8 augustus	1957 5 september	1957 10 oktober	1957 7 november
ACTIVA								
Goudvoorraad	301	301	301	201	201	201	201	201
Goudlening van het Stabilisatiefonds voor de Wisselkoersen ¹	—	—	—	100	100	100	100	100
Dadelijk opeisbare tegoeden in het buitenl. Deelmunten	23	12	12	12	12	12	12	12
Postrekeningen	14	13	13	12	13	13	12	12
Voorsch. a/h Fonds v. stab. der Wisselk. ²	44	38	40	42	47	38	43	49
Voorsch. a/h Fonds v. stab. der Wisselk. ²	22	—	—	—	—	—	—	—
Verhandelbare Schatkistbon : Verplichting v.d. Staat betreffende het gouddeposito van de Nationale Bank van België ...	4	4	4	4	4	4	4	4
Renteloze leningen aan de Staat ³	50	50	50	50	50	50	50	50
Voorlopige buitengewone voorschotten a.d. Staat van 25-8-1940 tot 20-7-1944 ⁴ ...	426	426	426	426	426	426	426	426
Voorlopige voorschotten aan de Staat ⁵ ...	172	175	175	175	175	175	175	175
Bijzondere voorschotten aan de Staat ¹ ..	—	—	—	197	292	300	300	300
Gekochte schatkistcertificaten	—	—	68 ⁶	—	—	40 ¹	50 ¹	50 ¹
Discontoportefeuille	1.917	1.964	1.976	2.018	2.063	1.943	1.972	1.989
Gedisconteerde binnenlandse wissels ...	725	773	767	799	803	663	645	630
Gedisconteerde buitenlandse wissels ...	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2
Wissels door het « Office des Céréales » gewaarborgd ⁷	31	24	19	13	6	7	40	47
Wissels ter mobilis. van halflange kred.	1.161	1.167	1.190	1.206	1.254	1.273	1.287	1.312
In het binnenl. aangek. verhandelb. pap. ⁸ ..	304	307	297	276	301	292	281	282
Voorsch. met 30 d. loopt. op overheidsf ^{sen} ..	19	24	20	16	16	21	19	19
Voorschotten op effecten	13	11	12	12	12	11	10	11
Voorschotten op goud	—	—	—	—	—	—	—	—
Bankgebouwen en meubelen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Renten met bijzondere bestemming ⁹	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Wissels welke worden geïncasseerd	29	25	23	35	22	28	25	32
Diversen	67	68	68	63	63	66	68	73
Totaal	3.405	3.418	3.485	3.639	3.797	3.720	3.748	3.785

PASSIVA								
Dadelijk opeisbare verbintenissen :								
Bankbiljetten in omloop	3.112	3.120	3.125	3.201	3.257	3.257	3.286	3.262
Rekeningen-courant	204	223	264	339	400	355	343	396
Rekening-courant van de Schatkist ..	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0
Rekeningen-courant akkoorden voor economische samenwerking	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Rekeningen-courant der Franse en buitenlandse banken en financiële instellingen	131	150	188	259	321	277	272	321
Andere rekeningen-courant en gelddeposito's; andere dadelijk opeisbare verplichtingen	73	73	76	80	79	78	71	75
Kapitaal	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Bij het kapitaal gevoegde winsten ¹⁰ ...	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Wettel. reserves van roerende goederen ⁹ ..	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Reserve van onroerende goederen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Diversen	89	74	96	99	140	108	119	127
Totaal	3.405	3.418	3.485	3.639	3.797	3.720	3.748	3.785

1 Overeenkomst van 26 juni 1957, goedgekeurd bij de wet van 26 juni 1957.
2 Overeenkomst van 27 juni 1949.
3 Wet van 9 juni 1857, overeenkomst van 29 maart 1878, wet van 13 juni 1878 verlengd, wetten van 17 november 1897, 29 december 1911, 20 december 1918 en 25 juni 1928, overeenkomst van 12 november 1938, decreet van 12 november 1938, overeenkomst van 27 maart 1947, wet van 29 maart 1947.
4 Overeenkomsten van 25 augustus, 29 oktober, 12 december, 30 december 1940, 20 februari, 30 april, 10 mei, 11 juni, 11 september, 27 november, 26 december 1941, 5 maart, 30 april, 11 juni, 17 september, 19 november 1942, 21 januari, 31 maart, 8 juli, 30 september, 16 december 1948, 23 maart, 17 mei en 20 juli 1944.
5 Overeenkomst van 29 september 1938 goedgekeurd bij decreet van 1 september 1939, overeenkomst van 29 februari 1940 goedgekeurd bij decreet van 20 februari 1940, overeenkomst van 9 juni 1940 goedgekeurd bij decreet van 9 juni 1940, overeenkomst van 8 juni 1944 goedgekeurd bij de wet van 15 juli 1944, overeenkomst van 24 juni 1947 goedgekeurd bij de wet van 26 juni 1947, overeenkomst van 25 september 1947 goedgekeurd bij decreet van 1 oktober 1947.
6 Overeenkomst van 29 mei 1957 goedgekeurd bij de wet van 29 mei 1957.
7 Wet van 15 augustus 1936, decreet van 29 juli 1939, wet van 19 mei 1941.
8 Decreet van 17 juni 1938.
9 Wet van 17 mei 1854, decreten van 27 april en 2 mei 1848, wet van 9 juni 1857.
10 Wetten van 9 juni 1857 en 17 november 1897.

BANK OF ENGLAND
(miljoenen £)

86²

Posten	1957 10 april	1957 8 mei	1957 5 juni	1957 10 juli	1957 7 augustus	1957 4 september	1957 9 oktober	1957 6 november
--------	------------------	---------------	----------------	-----------------	--------------------	---------------------	-------------------	--------------------

Issue department

ACTIVA

Rijkschuld	11	11	11	11	11	11	11	11
Andere overheidsfondsen	1.960	1.960	1.985	2.035	2.060	2.010	1.985	1.985
Andere effecten	1	1	1	1	1	1	1	1
Munten andere dan goudmunten	3	3	3	3	3	3	3	3
Bedrag der uitgifte van chartaalgeld	1.975	1.975	2.000	2.050	2.075	2.025	2.000	2.000
Gouden munten en baren	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
	1.975	1.975	2.000	2.050	2.075	2.025	2.000	2.000

PASSIVA

Uitgegeven bankbiljetten :								
in omloop	1.927	1.948	1.966	2.013	2.055	1.989	1.973	1.976
bij het Banking department	48	27	34	37	20	36	27	24
	1.975	1.975	2.000	2.050	2.075	2.025	2.000	2.000

Banking department

ACTIVA

Overheidsfondsen	199	202	213	238	233	230	269	249
Andere effecten :								
Disconto en voorschotten	52	65	45	18	26	22	14	30
Effecten	19	19	19	19	18	19	21	24
Bankbiljetten	48	27	34	37	20	36	27	24
Munten	2	2	3	2	3	2	3	2
	320	315	314	314	300	309	334	329

PASSIVA

Kapitaal	15	15	15	15	15	15	15	15
Reserves	3	3	3	3	3	4	3	3
Overheidsdeposito's	20	9	14	18	13	13	16	9
Incl. Schatkist, Spaarbanken, Commissarissen van de Rijkschuld en de Dividendrekeningen								
Andere deposito's :								
Banken	210	211	211	204	195	205	226	229
Andere rekeningen	72	77	71	74	74	72	74	73
	320	315	314	314	300	309	334	329

FEDERAL RESERVE BANKS ¹

86³

(miljoenen \$.)

Posten	1957 10 april	1957 8 mei	1957 5 juni	1957 10 juli	1957 7 augustus	1957 4 september	1957 9 oktober	1957 6 november
ACTIVA								
Goudcertificaten	20.774	20.789	21.089	21.097	21.105	21.100	21.107	21.177
Fonds tot terugbetaling van F.R.-biljetten	848	852	841	848	839	838	852	845
Totaal reserves goudcertificaten	21.622	21.641	21.930	21.945	21.944	21.938	21.959	22.022
F.R.-biljetten van andere banken	366	373	305	308	371	360	378	375
Andere kasmiddelen	403	364	326	330	380	382	367	362
Disconto en voorschotten	1.227	804	538	908	808	433	684	689
Leningen aan het bedrijfsleven	1	1	1	1	1	1	1	—
Accepten rechtstreeks aangekocht	25	23	20	23	20	25	17	16
Accepten aangehouden krachtens een wederaankoopovereenkomst	3	—	—	—	—	—	—	—
Overheidsfondsen :								
Rechtstreeks aangekocht								
Wissels	305	386	215	554	341	688	577	597
Certificaten	11.362	11.362	11.362	11.362	19.933	19.933	19.933	19.933
Biljetten	8.571	8.571	8.571	8.572	—	—	—	—
Obligaties	2.802	2.802	2.802	2.802	2.802	2.802	2.802	2.802
Totaal rechtstreeks aangekocht ...	23.040	23.121	22.950	23.290	23.076	23.423	23.312	23.332
Aangehouden krachtens een wederaankoopovereenkomst	182	59	158	40	—	—	148	238
Totaal der nationale overheidsfondsen ...	23.222	23.180	23.108	23.330	23.076	23.423	23.460	23.570
Totaal der leningen en overheidsfondsen ..	24.478	24.008	23.667	24.262	23.905	23.882	24.162	24.275
Tegoeden op buitenlandse banken	—	—	—	—	—	—	—	—
Niet-geïnde kasmiddelen	4.333	4.500	4.479	4.653	4.386	4.356	4.493	4.590
Onroerende goederen	76	77	78	79	81	81	82	83
Andere tegoeden	103	153	204	248	128	97	160	221
Totaal activa	51.381	51.116	50.989	51.825	51.195	51.096	51.601	51.928
OPEISBAAR								
F.R.-bankbiljetten in omloop	26.447	26.359	26.481	26.852	26.745	26.932	26.853	26.894
Deposito's :								
Aangesloten banken — reservereken. .	18.922	18.779	18.536	18.868	18.531	18.162	18.692	18.714
U.S.-Schatkist — algemene rekening ...	377	365	380	408	341	501	504	418
Buitenlandse	334	353	360	344	367	344	337	353
Andere	308	234	269	279	270	272	253	250
Totaal deposito's	19.941	19.731	19.545	19.899	19.509	19.279	19.786	19.735
Niet onmiddellijk beschikbare kasmiddelen	3.610	3.719	3.610	3.672	3.618	3.514	3.608	3.940
Andere verplichtingen en dividenden	19	19	22	15	14	18	20	22
Totaal opeisbaar ..	50.017	49.828	49.658	50.438	49.886	49.743	50.268	50.591
KAPITAALREKENINGEN								
Volstort kapitaal	331	332	332	333	338	338	338	341
Overschot (sectie 7)	748	748	748	748	748	748	748	748
Overschot (sectie 13b)	27	27	27	28	27	27	27	27
Andere kapitaalrekeningen	258	181	224	278	196	240	220	221
Totaal passiva	51.381	51.116	50.989	51.825	51.195	51.096	51.601	51.928
Eventuele verplichtingen wegens accepten voor buitenl. correspondent. aangekocht	64	63	63	65	74	65	71	66
Verpl. wegens len. a/h. part. bedrijfsleven	2	2	2	2	2	1	1	1
Verhouding der reserves goudcertificaten tot de deposito's en de F.R.-bankbilj.	46,6 %	47,0 %	47,6 %	46,9 %	47,4 %	47,5 %	47,1 %	47,2 %

¹ Algemene staat van de twaalf federal-reservebanken.

NEDERLANDSCHE BANK

86⁴

(miljoenen guldens)

Posten	1957 8 april	1957 6 mei	1957 11 juni	1957 8 juli	1957 5 augustus	1957 9 september	1957 7 oktober	1957 4 november
ACTIVA								
Wissels, promessen en schuldb. in disc. ¹	60	33	23	28	55	198	172	51
Wissels, schatkistpapier en schuldbrieven, door de Bank gekocht (art. 15, onder 4 ^o , van de Bankwet 1948)	—	—	—	—	—	—	—	—
Schatkistpapier, door de Bank overgen. v. de Staat ingev. overeenk. v. 26-2-1947	460	460	460	460	460	460	460	460
Voorschotten in rekening-courant op onderpand (incl. beleningen) ²	161	43	48	123	110	241	246	57
op effecten, enz. ²	160	42	47	122	109	240	245	55
op goederen en celen	1	1	1	1	1	1	1	2
Voorschotten aan het Rijk (art. 20 van de Bankwet 1948)	—	23	52	62	—	—	—	—
Boekvordering op de Staat ingevolge overeenkomst van 26-2-1947	200	200	200	200	200	200	200	200
Munt en muntmateriaal	3.084	3.056	3.058	3.058	3.007	2.838	2.660	2.660
Gouden munt en gouden muntmateriaal	3.078	3.050	3.050	3.050	2.997	2.826	2.649	2.649
Zilveren munt, enz.	6	6	8	8	10	12	11	11
Vorderingen en geldswaardige papieren luidende in buitenlandse geldsoorten ^{3 4}	716	722	728	667	660	618	809	952
Buitenlandse betaalmiddelen ³	1,0	0,6	1,0	1,0	1,0	1,0	0,6	0,6
Vorderingen in guldens voortvloeiende uit betalingsaccorden ⁴	233	235	229	229	185	176	156	167
Belegging van kapitaal, reserves, en voorzieningsfonds personeel in tijdelijke dienst	153	137	142	143	143	144	146	145
Gebouwen en inventaris	1	1	1	1	1	1	1	1
Diverse rekeningen	59	38	37	36	37	39	42	45
	5.128	4.948	4.979	5.008	4.859	4.916	4.893	4.739
PASSIVA								
Kapitaal	20	20	20	20	20	20	20	20
Reservefonds	25	20	20	20	20	20	20	20
Bijzondere reserves	108	105	105	105	105	105	105	105
Voorzieningsfonds personeel in tijdelijke dienst	2	1	1	1	1	1	1	1
Bankbiljetten in omloop	3.945	3.988	4.006	4.059	4.109	4.027	4.035	4.092
Bankassignaties in omloop	—	—	—	—	—	—	—	—
Rekening-courant saldo's	947	756	769	742	520	665	631	425
's Rijks Schatkist	121	—	—	—	37	84	206	58
's Rijks Schatkist, bijzondere rekening	368	218	230	230	17	17	17	17
Saldo's van banken in Nederland	316	359	338	290	257	339	275	193
Saldo's voortvloeiende uit betalingsacc.	95	79	100	131	112	134	47	62
Andere saldo's van niet-ingezetenen ...	25	21	17	15	15	15	15	15
Andere saldo's	22	79	84	76	82	76	71	80
Saldo's luidende in buitenl. geldsoorten ...	9	8	7	9	16	19	18	8
Diverse rekeningen	72	50	51	52	68	59	63	68
	5.128	4.948	4.979	5.008	4.859	4.916	4.893	4.739
¹ Waarvan schatkistpapier (rechtstreeks door de Bank in disconto genomen)	—	—	—	—	—	—	—	—
² Waarvan aan Indonesië (Wet van 15 maart 1933, Staatsblad nr 99)	18	18	18	18	13	13	13	13
³ Van deze twee posten tezamen is convertibel overeenkomstig het bepaalde in artikel 1 onder (e) juncto artikel 3 onder (b) van het Koninklijk besluit van 27 juni 1956 (Stb. 357) een bedrag van	187	195	219	191	172	175	337	398
⁴ In deze posten zijn begrepen geconsolideerde vorderingen tot een totaal van	86	85	85	71	70	70	70	69
N. B. — Totaal aan Nederlands schatkistpapier, waarin gulden saldo's voortvloeiende uit betalingsaccorden zijn belegd	15	14	12	12	7	333	152	91
— Circulatie der door de Bank namens de Staat in het verkeer gebrachte muntbilj.	134	135	133	133	133	129	129	129

SVERIGES RIKSBANK

(miljoenen Kr.)

86⁵

Posten	1957 30 maart	1957 30 april	1957 31 mei	1957 29 juni	1957 31 juli	1957 31 augustus	1957 30 september	1957 31 oktober
ACTIVA								
Gouden munten en baren	556	550	509	509	513	531	517	497
Meerwaarde van het goud	749	740	686	686	691	715	697	670
Buitenlandse overheidsfondsen *	945	870	925	973	978	959	949	949
Buitenlandse wissels *	69	67	70	71	70	79	75	83
Netto-vorderingen op buitenlandse banken en bankiers *	143	175	218	228	251	163	156	225
Andere buitenlandse tegoeden	1	—	1	1	1	1	1	1
Zweedse schatkistwissels en obligaties *	4.322	4.326	4.411	4.493	4.616	4.491	4.474	4.562
Binnenlandse wissels *	12	10	10	9	9	7	7	6
Leningen op onderpand *	7	8	114	7	6	62	105	10
Voorschotten in rekening-courant *	—	—	—	—	—	—	—	—
Leningen op afbetaling	54	54	54	53	53	53	53	54
Pensioenfonds gedeponoord bij het Bestuur der Overheidsschuld	7	7	7	7	7	7	7	7
Munten (andere dan gouden)	33	31	32	30	31	31	31	31
Binnenlandse cheques en bankwissels ...	15	8	4	3	1	2	38	4
Andere binnenlandse activa	46	42	47	49	46	54	44	48
Aandeel van Zweden in het I.M.F.	517	517	517	517	517	517	517	517
Aandeel van Zweden in het kapitaal van de I.B.H.O. volstort gedeelte	103	103	103	103	103	103	103	103
Totaal ...	7.579	7.508	7.708	7.739	7.893	7.775	7.775	7.767
PASSIVA								
Bankbiljetten in omloop ¹	5.271	5.359	5.299	5.461	5.246	5.319	5.361	5.504
Bankwissels	2	2	2	6	2	2	2	1
Rekening-courantsaldi	462	286	356	230	520	332	284	130
<i>Staatsinstellingen</i>	316	139	213	103	241	261	128	74
<i>Handelsbanken</i>	143	143	137	123	276	68	153	53
<i>Andere depositohouders</i>	3	4	6	4	3	3	3	3
Deposito's	826	838	1.012	1.011	1.008	1.007	1.006	1.006
Koersverschilrekening	357	357	357	373	373	373	373	373
Andere verplichtingen	28	37	54	61	148	147	155	168
Kapitaal	50	50	50	50	50	50	50	50
Fonds voor leningen op afbetaling	65	65	65	65	65	65	65	65
Reservefonds	20	20	20	20	20	20	20	20
Pensioenfonds	7	7	7	7	7	7	7	7
Overgedragen winsten	1	1	1	1	1	1	1	1
Winst voor 1956	31	31	31	—	—	—	—	—
Internationaal Monetair Fonds	388	388	388	388	388	388	388	388
Internationale Bank voor Herstel en Ont- wikkeling	71	67	66	66	65	64	63	54
Totaal	7.579	7.508	7.708	7.739	7.893	7.775	7.775	7.767

N. B. De bijkomende dekking der bankbiljetten, (artikel 10 van de wet op de Rijksbank) omvat de met een * aangeduide activa-rubrieken.
¹ Het maximum-bedrag der uitgifte van chartaalgeld krachtens de wet no 249 van 31 mei 1957 bedraagt 6.800 miljoenen Kr.

Posten	1957 28 februari	1957 31 maart	1957 30 april	1957 31 mei	1957 30 juni	1957 31 juli	1957 31 augustus	1957 30 september
ACTIVA								
Goudvoorraad	4	4	4	4	4	4	4	4
Goud in het buitenland, door de Staat verschuldigd	2	2	2	2	2	2	2	2
Kas ¹	8	7	6	6	8	8	6	6
Discontoportefeuille	393	357	350	354	356	353	380	382
Wissels ter incasso	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Voorschotten op effecten en op goederen en rekening-courantsaldi	114	101	119	93	115	87	95	91
Deviezen in het buitenland	71	72	77	71	74	71	71	71
Effecten uitgegeven of gewaarborgd door de Staat	61	73	73	73	73	68	68	68
Onroerende goederen	—	—	—	—	—	—	—	—
Diverse debiteuren	834	857	855	861	882	932	974	975
Diverse vorderingen	3	3	4	3	3	3	3	3
Voorlopige voorschotten aan de Staat	77	77	77	77	77	77	77	77
Buitengewone voorschotten aan de Staat	343	343	343	343	343	343	343	343
Uitgiften door de geallieerde militaire overheid of voor haar rekening	145	145	145	145	145	145	145	145
Rekening-courant der Schatkist ²	52	77	70	82	54	115	38	81
Beleggingen in effecten voor rekening van de Schatkist	340	350	350	350	350	350	337	347
Diverse diensten voor rekening van de Staat	16	15	20	17	24	31	26	23
Diverse uitgaven	3	5	6	7	20	22	23	25
Totaal activa	2.466	2.488	2.501	2.488	2.530	2.611	2.592	2.643
PASSIVA								
Biljettenomloop ³	1.633	1.647	1.653	1.644	1.667	1.712	1.707	1.729
Cheques en andere schulden op zicht ⁴ ..	11	13	15	12	14	16	13	12
Rekeningen-courant op zicht	88	105	109	110	135	131	137	138
Rekeningen-courant op termijn en ver- plichte reserves der banken	564	557	555	554	543	576	559	579
Diverse crediteuren	151	146	152	153	144	147	144	147
Rekeningen-courant der akkoorden voor economische samenwerking	13	12	8	5	3	4	5	9
Kapitaal	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Gewoon reservefonds	2	2	2	2	2	2	2	2
Buitengewoon reservefonds	1	1	1	1	1	1	1	1
Winsten van het lopende dienstjaar	3	5	6	7	21	22	24	26
Totaal passiva en eigen middelen ...	2.466	2.488	2.501	2.488	2.530	2.611	2.592	2.643
Deponenten van effecten en waarden (orderekening)	3.466	3.394	3.378	2.815	2.927	3.853	3.724	3.681
Schatkistgeld (netto)	39	37	37	37	37	34	35	
Bank- en schatkistgeld (netto)	1.670	1.683	1.688	1.680	1.748	1.745	1.740	
Betaalmiddelen	4.656	4.707	4.719	4.700	4.803	4.836	4.815	
Gedane disconteringen	46	119	174	57	43	122	183	63
Gedane voorschotten	407	328	405	333	420	404	441	360
Contantverrichtingen door de Verreke- ningskamers vereffend	5.658	5.088	5.691	5.488	5.578	6.044	5.526	5.190
¹ Omvat de biljetten en munten voor rekening van de Schatkist	8	6	5	5	5	5	5	5
² Saldo van het speciaal fonds	2	2	2	2	2	2	2	2
³ Omvat de biljetten bij de Schatkist	1	1	2	1	1	1	1	1
⁴ Omvat waarden en assignaties	10	11	11	10	10	13	10	9

(miljoenen D.M.)

Posten	1957 7 augustus (1)	1957 7 september	1957 7 oktober	1957 7 november				
ACTIVA								
Goud	8.964	9.450	10.033	10.655				
Tegoeden bij buitenlandse banken en geld- marktbeleggingen in het buitenland ...	7.485	8.398	8.404	7.055				
Buitenlandse munten, wissels en cheques	204	213	226	214				
Andere vorderingen op het buitenland waarvan tegoeden bij de E.B.U.	5.036	5.437	5.793	6.428				
Duitse pasmunten	76	79	76	80				
Postchequetegoeden	114	74	104	111				
Binnenlandse wissels	1.924	1.284	1.295	897				
Schatkistwissels en renteloze schatkist- bons	51	49	—	—				
Vorderingen tegen onderpand van effecten	34	34	37	42				
Kaskredieten	93	122	90	138				
Effecten	156	167	172	173				
Compensatievorderingen en renteloze schuldbrief	4.360	3.460	3.571	3.329				
Krediet aan de Bund wegens deelneming aan Monctair Fonds en Wereldbank ...	391	391	391	391				
Andere activa	197	208	234	249				
	29.085	29.366	30.426	29.762				

PASSIVA								
Bankbiljetten in omloop	14.664	14.957	15.134	15.081				
Deposito's :	11.927	11.782	12.585	12.066				
a) kredietinstellingen (incl. Postcheque- diensten en Postspaarkassen) ...	6.067	6.392	6.506	6.622				
b) Centrale Bank te Berlijn	109	129	—	—				
c) officiële depositohouders	5.112	4.586	5.488	4.863				
d) andere binnenlandse depositohouders	169	174	169	267				
e) buitenlandse depositohouders	470	501	422	314				
Verplichtingen uit transacties met het buitenland	885	1.064	999	988				
Voorzieningsfonds	593	593	601	600				
Maatschappelijk kapitaal	285	285	290	290				
Reserves	435	435	436	436				
Andere passiva	296	250	381	301				
	29.085	29.366	30.426	29.762				

1 Eerste balans der Deutsche Bundesbank dewelke de Bank deutscher Länder vervangt.

BANQUE NATIONALE SUISSE

(miljoenen Zwitserse franken!)

 86⁸

Posten	1957 6 april	1957 7 mei	1957 7 juni	1957 6 juli	1957 7 augustus	1957 7 september	1957 7 oktober	1957 7 november
ACTIVA								
Goudvoorraad	6.931	6.866	6.837	7.080	7.116	7.216	7.348	7.370
Deviezen	478	463	615	524	506	506	525	535
<i>kunnende dienen tot dekking</i>	478	463	615	524	506	506	525	535
<i>andere</i>	—	—	—	—	—	—	—	—
Binnenlandse wissels	119	125	126	144	132	132	135	142
<i>Wissels</i>	119	125	126	144	132	132	135	142
<i>Schatkistb. v. het Zwits. Eedgenootsch.</i>	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschotten op onderpand	29	37	39	30	26	26	22	16
Effecten	45	45	45	45	45	45	45	45
<i>kunnende dienen tot dekking</i>	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>andere</i>	45	45	45	45	45	45	45	45
Binnenlandse correspondenten	9	12	11	15	12	7	9	11
Andere actiefposten	30	28	27	28	32	31	38	37
Totaal	7.641	7.576	7.700	7.866	7.869	7.963	8.122	8.156

PASSIVA

Eigen middelen	49	49	49	49	49	49	49	49
Bankbiljetten in omloop	5.409	5.431	5.455	5.514	5.446	5.482	5.508	5.535
Andere dadelijk opvraagbare verbintenis.	2.012	1.924	2.019	2.122	2.195	2.249	2.379	2.382
<i>Girorekeningen van handels- en indus-</i>								
<i>triële banken</i>	1.661	1.478	1.550	1.747	1.779	1.881	1.902	1.936
<i>Andere dadelijk opvraagbare verbinte-</i>								
<i>nissen</i>	351	446	469	375	416	368	477	446
Andere passiefposten	171	173	177	181	179	183	186	190
Totaal	7.641	7.576	7.700	7.866	7.869	7.963	8.122	8.156

DISCONTOVOET DER VOORNAAMSTE CIRCULATIEBANKEN (*)

(op 31 oktober 1957)

 86⁹

(in pct. vanaf de aangeduide datum)

België	25 juli 1957	4,50 ¹	Nederland	16 august. 1957	5,—
Belg. Kongo en Ruanda-Urundi	31 juli 1957	4,— ²	Noorwegen	14 februari 1955	3,50
Denemarken	25 mei 1955	5,50	Oostenrijk	17 novemb. 1955	5,—
Duitsland	19 septemb. 1957	4,—	Portugal	12 januari 1944	2,50
Finland	19 april 1956	6,50	Spanje	22 juli 1957	5,—
Frankrijk	12 august. 1957	5,—	Turkije	6 juni 1956	6,—
Griekenland	1 mei 1956	10,—	Verenigde Staten (Federal Re-		
Groot-Brittannië	19 septemb. 1957	7,—	<i>serve Bank of New-York)</i> ...	23 august. 1957	3,50 ³
Ierland	30 septemb. 1957	6,—	Zweden	11 juli 1957	5,—
Italië	6 april 1950	4,—	Zwitserland	15 mei 1957	2,50

(*) Canada : sedert 1 november 1956 discontovoet bepaald elke donderdag van de week.

¹ Discontovoet der bij een bank gedomicilieerde accepten en warrants. Voor de andere discontovoeten, zie tabel 2.

² Discontovoet der bij een bank gedomicilieerde accepten.

³ Sedert 15 november 1957 : 3 pct.

III. — BANK VOOR INTERNATIONALE BETALINGEN, TE BAZEL

Staten in duizenden Zwitserse goudfranken
[eenheden van 0,29032258... g. fijn goud (art. 5 der statuten)]

ACTIVA	31 augustus 1957		30 september 1957		31 oktober 1957		PASSIVA	31 augustus 1957		30 september 1957		31 oktober 1957	
		pct.		pct.		pct.			pct.		pct.		pct.
I. Gouden baren en munten	563.623	26,2	423.936	20,8	398.673	18,6	I. Kapitaal :						
II. Kasmiddelen en banktegoeden op zicht	43.169	2,0	72.632	3,6	58.112	2,7	Aandelen waarvan 25 pct. gestort	125.000	5,8	125.000	6,1	125.000	5,8
III. Herdiscontopapier :	399.259		539.968		711.109		II. Reserves :	21.663	1,0	21.663	1,1	21.663	1,0
1. Handelsswissels en bankaccepten	95.361	4,4	89.011	4,4	89.454	4,2	1. Wettelijke Reserve	8.320		8.320		8.320	
2. Schatkistpapier	303.398	14,1	450.957	22,1	621.655	28,9	2. Algemeen Reservefonds	13.343		13.343		13.343	
IV. Diverse wissels mobiliseerbaar op aanvraag	25.858	1,2	27.183	1,3	25.695	1,2	III. Deposito's (goud) :	655.740		526.811		492.148	
V. Deposito's op termijn en voorschotten	215.554		113.562		117.245		1. Circulatiebanken :						
1. Goud :							a) van 3 tot 6 maanden	123.518	5,7	76.971	3,8	51.106	2,4
a) op ten hoogste 3 maanden ...	—	—	12.879	0,6	19.753	0,9	b) op ten hoogste 3 maanden ...	334.915	15,5	301.699	14,8	318.360	14,8
b) van 3 tot 6 maanden	19.773	0,9	6.912	0,3	—	—	c) dadelijk opvraagbaar	83.182	3,8	49.278	2,4	23.844	1,1
c) van 6 tot 9 maanden	—	—	—	—	—	—	2. Andere depositanten :						
d) van 9 tot 12 maanden	—	—	—	—	—	—	a) van 3 tot 6 maanden	5.040	0,2	5.093	0,2	35.712	1,7
e) op meer dan één jaar	—	—	—	—	—	—	b) op ten hoogste 3 maanden ...	103.006	4,8	88.411	4,3	58.553	2,7
2. Munt :							c) dadelijk opvraagbaar	6.079	0,3	5.359	0,3	4.573	0,2
a) op ten hoogste 3 maanden ...	149.665	6,9	79.363	3,9	83.093	3,9	IV. Deposito's (munt) :	1.192.059		1.199.198		1.342.021	
b) van 3 tot 6 maanden	46.116	2,1	14.408	0,7	14.399	0,7	1. Circulatiebanken :						
c) op meer dan één jaar	—	—	—	—	—	—	a) op meer dan één jaar	35.939	1,7	36.020	1,8	36.102	1,7
VI. Andere effecten en titels :	835.428		786.417		763.169		b) van 9 tot 12 maanden	21.473	1,0	—	—	—	—
1. Goud :							c) van 6 tot 9 maanden	1.443	0,1	21.518	1,1	21.563	1,0
a) op ten hoogste 3 maanden ...	99.662	4,6	109.312	5,4	112.969	5,2	d) van 3 tot 6 maanden	44.934	2,1	33.128	1,6	30.063	1,4
b) van 3 tot 6 maanden	64.173	3,0	10.121	0,5	—	—	e) op ten hoogste 3 maanden ...	842.863	39,1	853.319	41,9	988.186	46,1
c) van 6 tot 9 maanden	—	—	—	—	—	—	f) dadelijk opvraagbaar	35.078	1,6	58.450	2,9	71.101	3,3
d) van 9 tot 12 maanden	—	—	—	—	—	—	2. Andere depositanten :						
2. Munt :							a) van 9 tot 12 maanden	—	—	—	—	—	—
a) op ten hoogste 3 maanden ...	592.872	27,5	616.070	30,3	538.697	25,1	b) van 6 tot 9 maanden	—	—	—	—	—	—
b) van 3 tot 6 maanden	27.887	1,3	—	—	60.420	2,8	c) van 3 tot 6 maanden	153.210	7,1	153.591	7,5	—	—
c) van 6 tot 9 maanden	5.854	0,3	5.874	0,3	5.894	0,3	d) op ten hoogste 3 maanden ...	40.352	1,9	39.972	2,0	191.698	8,9
d) van 9 tot 12 maanden	—	—	—	—	—	—	e) dadelijk opvraagbaar	16.767	0,8	3.200	0,2	3.308	0,2
e) op meer dan één jaar	44.980	2,1	45.040	2,2	45.189	2,1	V. Diversen	21.247	1,0	23.454	1,1	25.364	1,2
VII. Diverse activa	4.382	0,2	3.992	0,2	3.757	0,2	VI. Verlies en Winstrekening :	6.355	0,3	6.355	0,3	6.355	0,3
VIII. Eigen middelen aangewend in uitvoering der overeenk. v. Den Haag van 1930 voor belegg. in Duitsland	68.291	3,2	68.291	3,4	68.291	3,2	Overdracht	6.355		6.355		6.355	
Totaal activa ...	2.155.564	100,0	2.035.981	100,0	2.146.051	100,0	VII. Fonds voor eventuele lasten	133.500	6,2	133.500	6,6	133.500	6,2
							Totaal passiva ..	2.155.564	100,0	2.035.981	100,0	2.146.051	100,0

Uitvoering van de accoorden van Den Haag van 1930 :

In Duitsland belegde gelden : (zie noot 2)							
1. Vord. op de Reichsbank en de Golddiskontbank; wissels v. de Golddiskontbank en v. het best. der Spoorw.; bons van het best. van het Postwezen (vervallen) ...	221.019		221.019		221.019		
2. Schatkistwissels en -bons van de Duitse Regering (vervallen) ...	76.181		76.181		76.181		
Totaal ...	297.200		297.200		297.200		
Deposito's op lange termijn :	228.909		228.909		228.909		
1. Deposito's van de Regeringen schuldeisers op rekening van de Annuïteiten-Trust (zie noot 3)	152.606		152.606		152.606		
2. Deposito van de Duitse Regering	76.303		76.303		76.303		
Eigen middelen aangewend in uitvoering der overeenk. (zie hierboven)	68.291		68.291		68.291		
Totaal ...	297.200		297.200		297.200		

Noot 1. — Zijn in deze staat niet begrepen het « earmarked » goud, de effecten en andere titels die voor rekening der circulatiebanken en andere depositanten worden bewaard. Zijn hierin ook niet begrepen het « earmarked » goud, de tegoeden in banken, de effecten en andere titels gehouden door de Bank in hoedanigheid van Agent van de Europese Organisatie voor Economische Samenwerking (Europese Betalingsunie), van Overeengekomen Derde luidens het contract van inspanning afgesloten met het Hoge Gezagsorgaan van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, alsook van lasthebber-trustees of financieel Agent voor internationale leningen.

Noot 2. — Luidens een Overeenkomst van 9 januari 1953, afgesloten tussen de regering van de Duitse Bondsrepubliek en de Bank, en die deel uitmaakt van het Akkoord over de Duitse buitenlandse schulden van 27 februari 1953, werd overeengekomen dat de Bank, niet vóór 1 april 1968 de terugbetaling zou eisen van de hoofdsom harer beleggingen in Duitsland, die hierboven aangegeven zijn, met inbegrip van de desbetreffende achterstallige interesten per 31 december 1952.

Noot 3. — De Bank ontving van de Regeringen wier deposito's gelijk zijn aan de tegenwaarde van 149.920.360.— Zwitserse goudfranken, bevestiging dat zij haar niet uit hoofde van deze deposito's de transfers mogen vragen van hogere bedragen dan die waarvan zij zelf de terugbetaling en de overmaking door Duitsland in de door de Bank erkende munten zal kunnen verkrijgen.

IV. — EUROPESE BETALINGSUNIE

88¹

Samenvattende tabel van de stand bij het begin der verrichtingen en bij het einde van elke verrekeningsperiode in miljoenen rekeneenheden — iedere eenheid is gelijk aan 0,88867088 gram fijn goud

ACTIVA	Begin der verricht. 1-7-1950	Na de verrichtingen voor elke verrekeningsperiode								
		Juni 1954	Dec. 1954	Juni 1955	Dec. 1955	Juni 1956	Dec. 1956	Juni 1957	August. 1957	Sept. 1957
I. Beschikbare middelen.										
a) Bedrag verschuld. door de reg. der V.S.A. (\$)	350,0	123,5	123,5	123,5	123,5	123,5	123,5	123,5	123,5	123,5
b) Goud in staven	—	153,0	153,0	153,0	248,3	290,6	264,3	209,4	229,5	237,0
c) Saldo in rekening-courant (dollars)	—	174,7	46,2	50,6	4,0	17,9	0,5	53,3	50,4	50,5
d) Schatkistpapier V.S.A. aan kostende prijs	—	92,4	100,2	72,3	—	5,9	1,5	—	—	—
II. Nog uitstaande aanvangsdebetsaldi toegekend voor het boekjaar eindigende 30-6-51.	350,0	543,6	422,9	399,4	375,8	437,9	389,8	386,2	403,4	411,0
Belgisch-Luxemburgse Economische Unie	44,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zweden	21,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Verenigd-Koninkrijk	150,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	215,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III. Aan verdragsl. part. verstrekte len. (19-9-1950)										
Oostenrijk	—	—	—	—	—	0,7	—	—	—	—
Denemarken	—	97,6	97,4	122,7 ³	106,0	100,4	93,2	93,3	87,7	90,4
Frankrijk ⁵	—	312,0	241,4	148,9	86,6	74,6	217,1	356,8	384,7	384,7
IJsland	—	5,6	4,5	4,6	5,2	5,2	5,4	5,3	5,3	5,2
Italië ¹	—	122,3	116,9	182,7	179,0	162,0	156,2	157,7	127,5	117,5
Noorwegen	—	89,2	98,6	107,3	114,2	100,7	88,2	77,8	80,7	79,3
Verenigd-Koninkrijk	—	485,4	343,4	275,9	344,3	323,5	352,4	324,3	354,0	393,2
Turkije	—	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0
Portugal	—	—	—	0,2	0,2	—	—	—	—	—
Griekenland	—	—	—	—	—	—	—	—	1,0	2,4
	—	1142,1	932,2	872,3	865,5	797,2	942,5	1045,2	1070,9	1102,7
IV. Leningen verstrekt aan de lidstaten als aanvangscreditsaldi, toegekend bij wijze van lening ²										
Noorwegen	—	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
Turkije	—	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0
	—	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0
V. Diversen										
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	565,3	1720,7	1390,1	1306,7	1276,3	1270,1	1367,3	1466,4	1509,3	1548,7
PASSIVA										
I. Werkkapitaal										
	286,3	271,6	271,6	271,6	271,6	271,6	271,6	271,6	271,6	271,6
II. Nog uitstaande aanvangscreditsaldi toegekend als schenkingen voor het boekj. eindigend 30-6-1951.										
Oostenrijk	80,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Griekenland	115,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IJsland	4,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nederland	30,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Noorwegen	50,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	279,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III. Van verdragsl. part. verkregen len. (19-9-50).										
Belgisch-Luxemburgse Economische Unie	—	201,3	148,3	162,3	165,3	181,9	183,4	154,2	143,1	134,9
Duitsland	—	300,0	300,0	300,0	300,0	300,0	300,0	300,0	300,0	300,0
Oostenrijk	—	42,0	42,0	1,0	1,0	—	2,4	5,0	12,3	10,0
Griekenland	—	—	—	—	—	—	0,1	—	—	—
Nederland	—	206,7	181,2	182,8	171,4	125,2	110,0	93,5	61,6	64,4
Portugal	—	29,6	6,5	—	—	—	—	—	—	—
Zweden	—	104,7	40,3	9,0	13,3	2,4	11,3	20,5	19,4	15,4
Zwitserland	—	150,0	150,0	123,8	100,9	78,5	69,8	40,9	41,0	37,6
	—	1034,3	868,3	778,9	751,9	688,0	677,0	614,1	577,4	562,3
IV. Van verdragsl. part. verkregen len. (19-9-50) ⁴										
Belgisch-Luxemburgse Economische Unie	—	15,7	—	—	—	—	—	—	—	—
Duitsland	—	303,8	197,9	233,5	230,2	298,4	407,4	579,2	658,9	713,4
Oostenrijk	—	30,8	2,0	—	—	—	—	—	—	—
Portugal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zwitserland	—	31,3	17,6	—	—	—	—	—	—	—
	—	381,6	217,5	233,5	230,2	298,4	407,4	579,2	658,9	713,4
V. Bijz. krediet toegest. door B.L.E.U. (19-9-50).										
	—	30,0	30,0	20,0	20,0	10,0	10,0	—	—	—
VI. Diversen										
	—	3,2	2,7	2,7	2,6	2,1	1,3	1,5	1,4	1,4
	565,3	1720,7	1390,1	1306,7	1276,3	1270,1	1367,3	1466,4	1509,3	1548,7

N. B. — De rente der verstrekte of ontvangen leningen komt in bovenstaande staten voor. — ¹ Inbegrepen een krediet van 59,7 miljoen rekeneenheden (juni 1955), 56,0 miljoen rekeneenheden (december 1955), 39,0 miljoen rekeneenheden (juni 1956), 33,2 miljoen rekeneenheden (december 1956), 34,7 miljoen rekeneenheden (juni 1957) en 4,5 miljoen rekeneenheden (augustus 1957), aan Italië toegestaan, ingevolge artikel 13(a) van 19 september 1950. — ² De regering van de Verenigde Staten van Amerika heeft aan Noorwegen een aanvangscreditsaldo van 10 miljoen rekeneenheden en aan Turkije een aanvangscreditsaldo van 25 miljoen rekeneenheden toegekend, als lening vanwege de Unie, krachtens artikel 10 van de overeenkomst van 19 september 1950. — ³ Inbegrepen een krediet van 5,7 miljoen rekeneenheden, aan Denemarken toegestaan ingevolge artikel 13(a) van 19 september 1950. — ⁴ Buiten quotum. — ⁵ Inbegrepen een krediet van 41,8 miljoen rekeneenheden (juni 1957), 72,8 miljoen rekeneenheden (augustus 1957) en 72,8 miljoen rekeneenheden (september 1957) aan Frankrijk toegestaan ingevolge art. 13(a) van 19 september 1950.

EUROPESE BETALINGSUNIE — VERRICHTINGEN IN DE MAAND SEPTEMBER 1957

(in miljoenen rekeneenheden)

 88²

Lidstaten (en hun muntzones) *	Netto- overschot (+) of -tekort (—) voor de maand	Vereffend door 1				Kredieten tijdens de maand door de lidstaat (+) of aan de lidstaat (—) terugbetaald uit hoofde van bilaterale delgingsakkoorden	Positie op 30 september 1957 Vordering van de lidstaat (+) of schuld (—) van de lidstaat t.o.v. de Unie
		Storting (of terugbetaling) van goud		Verlening (of terugbetaling) van krediet			
		door de lidstaat	aan de lidstaat	aan de lidstaat	door de lidstaat		
Oostenrijk	— 5,4	4,1	—	1,4	—	— 0,9	+ 10,0
België-Luxemburg	— 17,8	13,3	—	4,4	—	— 3,7	+ 134,9
Denemarken	— 15,6	11,7	—	3,9	—	+ 1,1	— 90,4
Frankrijk	— 29,6	} 21,4 (a) 6,1	—	2,0	—	+ 2,0	— 384,8
Duitsland	+ 236,6		—	177,4	—	59,1	— 4,7
Griekenland	— 5,3	4,0	—	1,3	—	—	— 2,4
IJsland	— 0,2	0,1	—	0,0	—	+ 0,1	— 5,2
Italië	+ 15,5	—	11,6	—	3,9	+ 6,1	— 117,5
Nederland	+ 21,7	—	16,2	—	5,4	— 2,6	+ 64,4
Noorwegen	+ 1,1	—	0,8	—	0,3	+ 1,1	— 79,3 ²
Portugal	— 3,3	3,3 (b)	—	—	—	—	nihil ³
Zweden	— 12,9	9,7	—	3,2	—	— 0,7	+ 15,4
Zwitserland	— 6,5	4,9	—	1,6	—	— 2,0	+ 37,5
Turkije	— 5,6	5,6 (c)	—	—	—	—	— 30,0 ²
Verenigd-Koninkrijk	— 172,6	129,5	—	43,2	—	+ 4,0	— 393,3
Totalen ...	+ 274,8 — 274,8	213,7	206,1	61,1	68,7	+14,5 —14,5	+1.275,7 —1.102,8

* Ierland is begrepen in de muntzone van het Verenigd-Koninkrijk, die eveneens de overzeese gebiedsdelen van het Verenigd-Koninkrijk en de niet deelnemende sterlinglanden omvat.

1 De vereffeningen gebeuren voor 75 pct. in goud (of in dollars) en voor 25 pct. in krediet met uitzondering van de volgende gevallen :

(a) Frankrijk — vereffend door een storting van goud (of van dollars) aan de Unie overeenkomstig artikel 10(bis).

(b) Portugal — Het vierde van dit bedrag komt overeen met het gedeelte van zijn tekorten waarvoor Portugal de vereffening in krediet had kunnen bekomen doch dat het tijdelijk verkoos te vereffenen in goud (of in dollars) overeenkomstig artikel 11(d).

(c) Turkije — volledig vereffend door een storting van goud (of van dollars) aan de Unie overeenkomstig artikel 13(a).

2 De hierboven aangeduide schulden tegenover de Unie omvatten de aanvankelijke saldi niet die uit hoofde van lening aan Noorwegen en aan Turkije werden toegekend voor respectievelijk 10 en 25 miljoen rekeneenheden.

3 Dit cijfer omvat het bedrag niet dat overeenstemt met het gedeelte van zijn tekorten waarvoor Portugal de vereffening in krediet had kunnen bekomen doch dat het tijdelijk verkoos te vereffenen in goud (of in dollars) overeenkomstig artikel 11(d) en (e). Na uitvoering van de verrichting voor september belooft dit bedrag 32,4 miljoen rekeneenheden.

Ten gevolge van de verrichtingen betreffende de maand september 1957 werd de goud- en inwisselbare deviezenvoorraad van de Unie, die na de verrichtingen voor augustus 1957 403,4 miljoen rekeneenheden bedroeg, op 411,0 miljoen rekeneenheden gebracht.

INHOUDSTAFEL

DOORLOPENDE MAANDSTATISTIEKEN

(De gegevens vergezeld van het letterteken « v » zijn als voorlopig te beschouwen)

<p>GELDMARKT.</p> <p>Ia. — Officieel rentetarief voor disconto en beleningen ... 2</p> <p>Ib. — Rentevoet van het callgeld en de Schatkistcertificaten op zeer korte termijn ..... 2</p> <p>II. — Rentetarief voor bankdeposito's en tegoeden bij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas ..... 4</p> <p>III. — Daggeld ..... 8</p> <p>IV. — Discontovoet der voornaamste circulatiebanken ... 86°</p> <p>EDELE METALEN.</p> <p>Notering der edele metalen ..... 9</p> <p>VALUTAMARKT.</p> <p>I. — Officiële wisselkoersen vastgesteld door de in Verrekeningskamer te Brussel vergaderde bankiers ..... 10¹</p> <p>II. — Officiële wisselkoersen vastgesteld door de Nationale Bank van België ..... 10²</p> <p>KAPITAALMARKT.</p> <p>I. — Noteringen van enkele overheidsfondsen ..... 14</p> <p>II. — Maandindexcijfers der aandelennoteringen op de Beurs te Brussel en Antwerpen ..... 15¹</p> <p>III. — Omzet op de Beurs te Brussel ..... 15²</p> <p>IV. — Rendement van vast renderende waarden op de Beurs te Brussel ..... 16</p> <p>V. — Emissies van de Nijverheids- en Handelsvennootschappen : Retrospectief overzicht ..... 17¹ Emissies van de Kongolese vennootschappen in mei 1957 : Indeling der emissies ..... 17² Groepering naar de grootte van het kapitaal ... 17² Emissies van Belgische vennootschappen in mei en juni 1957 : Indeling der emissies ..... 17³ Groepering naar de grootte van het kapitaal ... 17⁴</p> <p>VI. — Leningen uitgegeven door de Overheid ..... 18</p> <p>VII. — Bankoperaties van het Gemeentekrediet ..... 19</p> <p>VIII. — Hypotheekinschrijvingen ..... 20</p> <p>RIJKSFINANCIEN.</p> <p>I. — Stand van de Staatsschuld ..... 25¹</p> <p>II. — Stand van het bezit aan overheidsfondsen van de Nationale Bank van België ..... 25²</p> <p>III. — Overzicht van de uitvoering der begroting ..... 25³</p> <p>IV. — Opbrengst van de belastingen ..... 26</p> <p>INKOMEN EN SPAREN.</p> <p>I. — Rendement der Belgische en Kongolese vennootschappen op aandelen : Betaalbaar gestelde dividenden en obligatiecoupons in mei 1957 ..... 30¹ Retrospectief overzicht ..... 30²</p> <p>II. — Algemene Spaar- en Lijfrentekas ..... 31</p> <p>Inlagen op de spaarboekjes der particulieren ....</p> <p>III. — Indexcijfer van de bruto-urbezoldigingen der arbeiders ..... 32</p> <p>LOOP DER ZAKEN.</p> <p>I. — Bedrijvigheid der Verrekeningskamers ..... 35</p> <p>Debetverrichtingen</p> <p>II. — Postchèque- en giroverkeer ..... 36</p> <p>PRIJZEN.</p> <p>a) Indexcijfers der groothandelsprijzen in België ..... 45¹</p> <p>b) Indexcijfers der groothandelsprijzen in België en in het buitenland ..... 45²</p> <p>c) Indexcijfers der kleinhandelsprijzen in België ..... 46</p>	<p>PRODUKTIE.</p> <p>I. — Indexcijfers der bedrijvigheid en der industriële produktie ..... 50</p> <p>II. — Brandstoffen en metallurgische produkten .. 55¹ en 55²</p> <p>III. — Textielgoederen ..... 56¹</p> <p>IV. — Diverse produkten ..... 56²</p> <p>V. — Elektrische energie ..... 58</p> <p>VI. — Gas ..... 59</p> <p>VERBRUIK.</p> <p>I. — Maandelijke indexcijfers van de verkoop van verbruiksartikelen : basisgemid. 1953 = 100 ... 65² en 65³</p> <p>II. — Tabaksverbruik ..... 66</p> <p>III. — Slachtingen in de 12 voornaamste slachthuizen van het land ..... 67</p> <p>VERVOER.</p> <p>I. — Bedrijvigheid van de Nationale Maatschappij van Belgische spoorwegen : a) bedrijfsontvangsten en -uitgaven ..... 70¹ b) wagens aan de nijverheid geleverd ..... 70² c) verkeer : 1° algemeen spoorverkeer ..... 70² 2° zware goederen ..... 70³ A) gezamenlijk verkeer B) binnenlands verkeer</p> <p>II. — Bedrijvigheid van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen ..... 70⁴</p> <p>III. — Havenverkeer : a) Haven van Antwerpen ..... 71¹ b) Haven van Gent ..... 71²</p> <p>IV. — Algemene beweging der binnenscheepvaart ..... 72</p> <p>BUITENLANDSE HANDEL.</p> <p>Nomenclatuur der afdelingen volgens de typeclassificatie van de internationale handel (T.C.I.H.) ..... 75</p> <p>WERKLOOSHEID.</p> <p>I. — Gehele en gedeeltelijke werkloosheid ..... 81¹</p> <p>II. — Indeling der gecontroleerde werklozen per provincie ..... 81²</p> <p>III. — Daggemiddelde der gecontroleerde werklozen ..... 81³</p> <p>IV. — Indeling der gecontroleerde werklozen naar bedrijfsgroep ..... 81⁴</p> <p>BANK- EN GELDSTATISTIEKEN.</p> <p>I. — België en Belgisch-Kongo : Algemene Staten der banken ..... 85¹ Nationale Bank van België : Weekstaten ..... 85² Centrale Bank van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi : Maandstaten ..... 85³ Snelheid van de girale geldomloop in België ..... 85⁵ Binnenlandse geldhoeveelheid ..... 85⁴ Gezamenlijke balansen der geldscheppende instellingen ..... 85^{4*} Oorzaken van de veranderingen in de geldhoeveelheid ..... 85^{4*}</p> <p>II. — Buitenlandse emissiebanken. Staten : Banque de France ..... 86¹ Bank of England ..... 86² Federal Reserve Banks ..... 86³ Nederlandsche Bank ..... 86⁴ Sveriges Riksbank ..... 86⁵ Banca d'Italia ..... 86⁶ Deutsche Bundesbank ..... 86⁷ Banque Nationale Suisse ..... 86⁸ Discontovoet der voornaamste circulatiebanken ... 86⁹</p> <p>III. — Bank voor Internationale Betalingen, te Bazel ... 87</p> <p>IV. — Europese Betalingsunie : Samenvattende tabel van de stand ..... 88¹ Afrekening van de positie der deelnemende landen ..... 88²</p>
---	--

* Die tabellen zijn uitzonderlijk in dit nummer op blz. 418 en 419 gepubliceerd.

